

Justerat tisdagen den 25 april 2006

Conny Andersson

Inger Linge

Tore Lidbom

§ 80

Inledning

Anf. 1

Ordföranden inledde dagens sammanträde med en parentation över fullmäktigeledamoten Anders Gustâv som avlidit.

Ordföranden förklarade härefter sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades och närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades enligt uppsproslistan, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 81

Kungörelse och annonsering

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde utsändes den 30 mars 2006 till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt länsstyrelsen. Kungörelsen anslogs samma dag på landstingets anslagstavla.

Föredragningslistan infördes den 3 och 4 april 2006 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslistan anslogs den 7 april 2006 på landstingets anslagstavla och utsändes samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 82

Justering

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 25 april 2006.

Anmälningssärenden

§ 83

Anmälan av landstingsstyrelsens beslut om landstingsfullmäktiges uppdrag i 2005 års budget

LS 0602-0442

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 84

Anmälan av patientnämndens årsrapport 2005

LS 0603-0644

Anf. 2-13

I ärendet yttrade sig Christina Tallberg, Elisabeth Dingertz, Gunilla Thorsson landstingsrådet Stig Nyman, Lars Joakim Lundquist, landstingsrådet Inger Ros, Margareta Cederfelt samt Såde Pekurinen.

Efter förslag från ordföranden lades anmälan sedan till handlingarna.

§ 85

Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t o m den 31 oktober 2006 till ny ledamot i valkrets N efter Hans-Erik Malmros (m) inkalla Lars-Erik Salminen (m) och till ny ersättare utse Gisela Laestander Tollin (m), till ny ledamot efter Anders Guståv (m) inkalla Benkt Kullgard (m) och till ny ersättare utse Johanna Möllerström (m), till ny ersättare i valkrets 4 efter Lennart Mehlberg (s) utse Lillemor Forsslund (s), till ny ersättare i valkrets O efter Camilla Jacobsson (m) utse Björn Samuelson (m) och till ny ersättare efter Gunnar Järsjö (m) utse Annika Jung-Backman (m)

LS 0512-2293, 2356, 0602-0299, 0349, 0603-0581

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

Beslutsärenden

§ 86

Överläggning i ärendet om årsredovisning år 2005 för Stockholms läns landsting och bolag (förslag 34)

LS 0509-1617

Anf. 14-74

I ärendet yttrade sig landstingsråden Dag Larsson, Chris Heister, Birgitta Rydberg, Birgitta Sevefjord, Stig Nyman, Raymond Wigg, Inger Ros, Christer G Wennerholm samt Maria Wallhager, Michael Stjernström, landstingsrådet Lars Dahlberg, Pia Lidwall, landstingsrådet Anna Kettner, Carl-Anders Ifvarsson, Lars Joakim Lundquist, Måns Almqvist, Urban Ryadal, Charlotte Broberg, Åke Askensten samt Jan Olov Sundström.

Härefter beslutade fullmäktige enligt ordförandens förslag att bordlägga beslutshandlingen i ärendet tills ärendet om revisionsberättelserna behandlats.

§ 87**Revisionsberättelser över dels landstingsstyrelsens, dels övriga nämnders, styrelser och bolags verksamhet för år 2005 (förslag 33)**

LS 0603-0667

Anf. 75-82

Ordföranden informerade om kommunallagens jävsregler.

I ärendet yttrade sig Kenneth Strömberg, Georg Jönsson, Anders Linder, Karl-Axel Boström, Ulf Uebel, landstingsrådet Dag Larsson samt Juan Carlos Cebrian.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att bevilja ansvarfrihet för landstingsstyrelsen samt övriga nämnder och styrelser i revisorsgrupperna I - III för verksamheten år 2005.

De ledamöter och ersättare som innehaft uppdrag i berörda nämnder, styrelser och bolag inom revisorsgrupp I, II och III under år 2005 deltog ej i behandlingen och beslutet för de nämnder och styrelser i vilka de innehaft uppdrag.

§ 88**Beslut i ärendet om årsredovisning år 2005 för Stockholms läns landsting och bolag (förslag 34)**

LS 0509-1617

Under den tidigare överläggningen i ärendet under § 86 framställdes följande yrkanden.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till m-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till fp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 4) bifall till kd-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa den framlagda årsredovisningen för landstingskoncernen för år 2005

att till protokollet notera den framlagda informationen i årsberättelsen för landstingskoncernen för år 2005

att disponera resultatenheternas resultat i enlighet med bilagan

att fastställa tillskott till AB Storstockholms Lokaltrafik för 2005 års verksamhet till 4 124 700 000 kronor

att uppdra åt landstingets ombud vid AB Storstockholms Lokaltrafiks bolagsstämma under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna fastställs med det tillskott som beslutas av landstingsfullmäktige

att besluta om att AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) vinst om 340 000 000 kronor tillförs det fria egna kapitalet inom SL

att styrelsen och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2005 års verksamhet

att reglera kultur- och utbildningsnämndens ej budgeterade kostnad 2005 för den interkommunala ersättningen till folkhögskolorna med 2 400 000 kronor, (enligt LS 0504-0764)

att uppdra åt landstingets ombud vid Landstingshuset i Stockholm AB:s bolagsstämma samt dess dotterbolag under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna samt resultatdispositioner godkännes

att styrelsen och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2005 års verksamhet

att Landstingshuset i Stockholm AB enligt bilagda förteckning skall lämna villkorade aktieägartillskott om totalt 21 138 000 kronor till berörda bolag utgörande högst 30 procent av vinsten för 2005 utöver fastställt avkastningskrav

att lämna ett villkorat aktieägartillskott till Landstingshuset i Stockholm AB om totalt 21 138 000 kronor (för täckande av återbetalning av vinstmedel till berörda bolag).

att avsätta medel för kompetens- och motivationshöjande åtgärder inom ramen för 2006 års budget till ett belopp av 5 738 223 kronor avseende ej utnyttjad del av redan beslutade avsättning för 2005 (LS 0502-0361). Finansiering skall ske inom ramen för beslutad budget för koncernfinansiering

att ianspråktaga medel i den i 2004 års bokslut beslutade avsättningen avseende omställningsåtgärder såsom särskild ålderspension, avgångsvederlag/utbildning, uppsägning samt omställningslön 8 781 839 kronor, avsätts inom ramen för 2006 års budget för det fortsatta omställningsarbetet. Finansiering skall ske inom ramen för beslutad budget för koncernfinansiering.

RESERVATIONER

M-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för m-reservationen i landstingsstyrelsen.

Fp-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för fp-reservationen i landstingsstyrelsen.

Kd-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för kd-reservationen i landstingsstyrelsen.

§ 89

Ändring av bolagsordning för aktiebolag i Stockholms läns landsting (förslag 35)

LS 0512-2326

Anf. 83

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Dag Larsson.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att ändra bolagsordningar för av Stockholms läns landstings helägda bolag och dotterbolag ingående i landstingshuskoncernen samt för AB Storstockholms Lokaltrafik.

Besvarande av frågor

§ 90

Frågestund

LS 0604-0766, 0767, 0769--0771, 0773--0776

Anf. 84-137

- 1) Christer G Wennerholm (m) till landstingsrådet Inger Ros: Anser Du att cancerpatienterna på Karolinska Universitetssjukhuset får vänta för länge på diagnos?
- 2) Rolf Bromme (fp) till landstingsrådet Inger Ros: Är du nöjd med landstingets information till allmänheten om när den nya entreprenören – Danderyds sjukhus AB – startar sin verksamhet med specialistvård på Löwenströmska?
- 3) Stig Nyman (kd) till landstingsrådet Birgitta Sevefjord: Håller ni på att tappa greppet om förlossningsvården?
- 4) Boris von Uexküll (m) till landstingsrådet Inger Ros: Avser Du se till att Karolinska sjukhusets ledning omgående ser till att medarbetare och patienter informeras om rätten att utföra röntgenundersökningar även utanför Karolinska sjukhuset?
- 5) Cecilia Carpelan (fp) till landstingsrådet Birgitta Sevefjord: Kommer en allmän GBS-testning (streptokockinfektion grupp B) att införas för gravida kvinnor i Stockholms läns landsting?

6) Sonia Lunnergård (kd) till landstingsrådet Birgitta Sevefjord: Är det rimligt att ett så viktigt område som BUP ska driva verksamheten med så dålig framförhållning att man inte vet hur mycket personal man kan anställa?

7) Anita Hagelbeck (fp) till landstingsrådet Birgitta Sevefjord: Tycker du att det är tillfredställande med månadslånga väntetider till ett första besök inom barn- och ungdomspsykiatri?

8) Åke Holmström (kd) till landstingsrådet Anna Kettner: Kommer SL att till nästa vår ha åtgärdat problemen med årligt återkommande översvämning av södra uppgången på Handens station?

9) Marie Ljungberg Schött (m) till landstingsrådet Inger Ros: Avser Du att vidta erforderliga åtgärder för att dessa IVA-platser ska kunna bemannas?

Frågorna antecknades som besvarade.

Beslutsärenden

§ 91

Inrättande av kompetenscentrum för prehospital vård vid Södersjukhuset (förslag 36)

LS 0603-0496

Anf. 138-148

I ärendet yttrade sig landstingsråden Dag Larsson och Stig Nyman, Jan Liliemark, landstingsråden Christer G Wennerholm och Inger Ros.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till m-, fp- och kd-ledamöternas framlagda tilläggsatt-sats med följande lydelse ”att frågan om utredning av förutsättningarna för eventuell gemensam upphandling av sjukvårdsrådgivning m m remitteras till landstingsstyrelsen för beredning i bl a hälso- och sjukvårdsutskottet, ägarutskottet och Vårdguidens politiska styrgrupp.”

Ordföranden ställde först propositioner om bifall landstingsstyrelsens förslag och fann att fullmäktige bifallit förslaget.

Ordföranden ställde sedan propositioner om avslag respektive bifall till m-, fp- och kd-ledamöternas yrkande och fann att fullmäktige avslagit yrkandet.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller avslagsyrkandet röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla m-, fp- och kd-ledamöternas yrkande om en tilläggsatt-sats.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 73 ja-röster, 72 nej-röster och att 4 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 2.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna förslag till inrättande av kompetenscentrum för prehospital vård vid Södersjukhuset fr.o.m. den 1 juli 2006

att uppdra åt landstingsstyrelsen/hälso- och sjukvårdsutskottet att ingå avtal med Södersjukhuset AB om inrättande av kompetenscentrum för prehospital vård

att finansiera kostnaderna 2006 på 2 500 000 kronor inom ramen för landstingsstyrelsens anslag för oförutsedda utgifter

att beakta kostnaderna fr.o.m. 2007 i budgetarbetet.

RESERVATION

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för sitt gemensamma yrkande.

§ 92

Förslag till kostpolicy för Stockholms läns landsting (förslag 37)

LS 0411-1982

Anf. 149-161

Ärendet återremitterades vid fullmäktige sammanträde den 14 februari 2006.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Raymond Wigg, Cecilia Carpelan, Torbjörn Rosdahl, Birgitta Henricson, landstingsrådet Stig Nyman, Kristina Söderlund samt Fredrik Kronberg.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag innebärande avslag till landstingsstyrelsens förslag

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla m-, fp- och kd-ledamöternas yrkande.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 70 ja-röster, 68 nej-röster, att 1 ledamot avstått och att 10 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 3.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa förslag till kostpolicy för Stockholms läns landsting

att uppdra åt landstingets ombud vid bolagsstämmor med berörda aktiebolag att besluta om kostpolicyn i enlighet med fullmäktiges beslut

att godkänna genomförandeplan för kostpolicyn

att uppdra åt berörda bolag och förvaltningar att verkställa genomförandet av kostpolicyn enligt planen.

RESERVATION

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för det gemensamma yrkandet.

Motioner

§ 93

Motion 2000:33 av Jan Bergvall m fl (v) om rehabilitering/kvalificerad medicinsk behandling av strålskadade barn från Vitryssland och Ukraina (förslag 38)

LS 0006-0403

Anf. 162-164

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Dag Larsson, Carin Håkansson, Marianne Ramström,

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till m-, fp- och kd-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen.

§ 94**Motion 2003:38 av Birgitta Rydberg m fl (fp) om att avbolasera AB Storstockholms Lokaltrafik (förslag 39)**

LS 0305-1694

Anf. 165-178

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Maria Wallhager, Michael Stjernström, Jan Strömdahl, Åke Askensten, landstingsråden Dag Larsson och Chris Heister, Måns Almqvist, Lennart Kalderén, Olov Lindquist samt Gertrud Brorsson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till m-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att bifalla motionen.

RESERVATION

M-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för m-reservationen i landstingsstyrelsen.

§ 95**Motion 2002:10 av Sunhild Dietrich-Larsson och Roland von Malmberg (mp) om åtgärder för att minska långtidssjukskrivningar (förslag 40)**

LS 0209-0378

Anf. 179-181

I ärendet yttrade sig Gunilla Thorsson, Lars Åstrand samt landstingsrådet Lars Dahlberg.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till m-ledamöternas förslag innebärande bifall till m-reservationen i hälso- och sjukvårdsutskottet

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad

att uppdra åt FORUM att göra en systematisk genomgång av stöd- och behandlingsmetoder för samtalsstöd och behandling vid olika tillstånd som ångest, depression, stress och missbruk som i det dagliga arbetet kan användas av husläkare, distriktssköterskor och annan personal i primärvården.

RESERVATION

M-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för m-reservationen i hälso- och sjukvårdsutskottet.

§ 96

Motion 2004:5 av Maria Wallhager m fl (fp) om tandsköterskeutbildning (förslag 41)

LS 0402-0343

Anf. 182

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Maria Wallhager.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

§ 97

Motion 2005:14 av Pia Lidwall m fl (kd) om stöd till anhöriga (förslag 42)

LS 0504-0669

Anf. 183-187

I ärendet yttrade sig Pia Lidwall, Brit Rundberg, Olov Lindquist samt landstingsrådet Inger Ros.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till fp- och kd-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Fp- och kd-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut till förmån för den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen.

Valärenden

§ 98

Vissa val och fyllnadsval samt *bordlagda* val m m (förslag 43)

LS 0511-2034, 0512-2198, 2335, 2336, 0601-0106, 0178, 0602-0268, 0307, 0343, 0344, 0379, 0380, 0399, 0603-0467, 0468, 0551, 0577, 0581, 0590, 0598, 0615, 0631, 0632, 0634, 0638, 0604-0756

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Bo Lagerquist (fp) från uppdragen som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets NO och ledamot i regionplane- och trafiknämnden.

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag

Fyllnadsval**Länsrätten, migrationsdomstolen** intill utgången av 2006

Nämndemän

s	Aydan Sedef Karan	(efter Cecilia Bravo)
s	Inga-Britt Svärd	(efter Eva Michal)
v	Eva-Lena Lundberg	(efter Lisa Holmberg)
m	Jan Selin	(efter Mervi Carlsen)

Svea Hovrätt intill utgången av 2006

Nämndemän

s	Bo Östlund	(efter Birgitta Danell)
---	------------	-------------------------

Bordlagda val**Länsrätten, migrationsdomstolen** intill utgången av 2006

Nämndemän

s	Eija Rätty	(efter Anna Lena Ulfvin)
s	Assif Syed	
mp	Roland von Malmberg	
mp	Cyrus Pairawan	

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga följande val.

två ledamöter i regionplane- och trafiknämnden, efter Anders Guståv (m) och Bo Lagerquist (fp)

två nämndemän i Länsrätten efter Peter Palmerlund (s) och Christer Johansson (s)

fem nämndemän i Länsrätten, migrationsdomstolen efter Yngve Flouberg (s), Rita Ghebreselassie (s), Ingrid Lindskog (s), Niklas Schmidt (s) och Olivier Simbize (v)

en nämndeman i Svea Hovrätt efter Anne-Marie Högel (m)

en nämndeman i Fastighetsdomstolen efter Arne Sedell (v)

en nämndeman i Kammarrätten efter Cyrus Pairawan (v)

en ledamot i skattenämnden för skattekontor 1 efter Paul Zavrell (fp)

två ledamöter i skattenämnden för skattekontor 2 efter Lars Nopp (s) och BirGitta Tornérhielm (mp)

fyra ledamöter i skattenämnden för skattekontor 3 efter Göran Helander (s), Roland von Malmborg (mp), Manijeh Barkhodae (fp) och Lars-Ove Gavelin (fp)

en ledamot i skattenämnden för skattekontor Eskilstuna efter Hans Zander (s)

Nya motioner

§ 99

Anmälan av motioner

LS 0604-0780

Nr 2006:9 av Bo Lantz (kd) och Maria Piotrowski Halkiewicz (fp) om hälsokontroller för blod- vävnads- och organdonatorer.

Motionen remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

Besvarande av interpellationer

§ 100

Interpellation 2006:28 av Lennart Kalderén (m) om fördelningspolitisk omfördelning av kollektivtrafiken

LS 0603-0510

Anf. 188-197

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Anna Kettner hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Lennart Kalderén, landstingsråden Anna Kettner och Maria Wallhager, Lars-Erik Salminen samt Urban Ryadal.

§ 101

Interpellation 2006:29 av Olov Lindquist (fp) om låggolvbussar

LS 0603-0511

Anf. 198-201

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Anna Kettner hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Olov Lindquist, landstingsrådet Anna Kettner samt Ann-Sofi Matthiesen.

§ 102

Interpellation 2006:30 av Staffan Anderberg (m) om planerna på att beställa nya vagnar till Lidingöbanan

LS 0603-0512

Anf. 202-212

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 6.

Landstingsrådet Anna Kettner hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Staffan Anderberg, landstingsrådet Anna Kettner, Carl-Anders Ifvarsson, Cecilia Engström, landstingsrådet Maria Wallhager samt Gertrud Brorsson.

§ 103

Interpellation 2006:15 av Christer G Wennerholm (m) om kostnads utvecklingen i sjukvården

LS 0603-0497

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 104

Interpellation 2006:16 av Stig Nyman (kd) om möjligheten till politisk debatt efter nedläggningen av tidningen Fakta

LS 0603-0498

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 105**Interpellation 2006:17 av Margaretha Åkerberg (kd) om läkarstuderandes patienttid**

LS 0603-0499

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 106**Interpellation 2006:18 av Filippa Reinfeldt (m) om alla barns rätt till sjukvård**

LS 0603-0500

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 107**Interpellation 2006:19 av Birgitta Rydberg (fp) om ökning av olycksfall orsakat av dålig snöröjning i Stockholms stad**

LS 0603-0501

Anf. 213-216

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 7.

Landstingsrådet Inger Ros hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Birgitta Rydberg och Inger Ros, Lars Joakim Lundquist samt Kristina Söderlund.

§ 108**Interpellation 2006:20 av Pia Lidwall (kd) om de politiska målens bristande överensstämmelse med verkligheten inom äldreården**

LS 0603-0502

Anf. 217-222

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 8.

Landstingsrådet Inger Ros hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Pia Lidwall, landstingsrådet Inger Ros, Inga-Britt Backlund, Lars Joakim Lundquist samt Boel Carlsson.

§ 109**Interpellation 2006:21 av Birgitta Rydberg (fp) om fler distriktssköterskeledda mottagningar i Stockholms län**

LS 0603-0503

Anf. 223-225

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 9.

Landstingsrådet Inger Ros hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Birgitta Rydberg och Inger Ros.

§ 110**Interpellation 2006:22 av Gunilla Helmerson (m) om återtagande av BVC/MVC-centraler i landstingsdrift**

LS 0603-0504

Anf. 226-231

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 10.

Landstingsrådet Birgitta Sevefjord hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Gunilla Helmerson och landstingsrådet Birgitta Sevefjord.

§ 111**Interpellation 2006:23 av Andres Käärik (fp) om att lägga viss högspecialiserad vård hos privata vårdgivare**

LS 0603-0505

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 112**Interpellation 2006:24 av Margaretha Åkerberg (kd) om närankuternas brist på läkare och akuttider**

LS 0603-0506

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 113**Interpellation 2006:25 av Marianne Watz (m) om landstingets beredskap inför en eventuell fågelinfluensaepidemi**

LS 0603-0507

Anf. 232-236

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 11.

Landstingsrådet Inger Ros hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Marianne Watz, landstingsrådet Inger Ros samt Gunilla Helmerson.

§ 114

Interpellation 2006:26 av Cecilia Carpelan (fp) om vaccinering av barn med ökad risk för allvarlig pneumokockinfektion

LS 0603-0508

Anf. 237-238

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige beslutade den 14 mars 2006 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 12.

Landstingsrådet Birgitta Sevefjord hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Cecilia Carpelan och landstingsrådet Birgitta Sevefjord.

§ 115

Interpellation 2006:27 av Anita Hagelbeck (fp) om inrättande av en regional vårdkedja för skolbarn med förvärvade hjärnskador

LS 0603-0509

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

Nya interpellationer

§ 116

Anmälan av interpellationer

LS 0604-0738--0750

Nr 2006:31 av Stig Nyman (kd) om framtiden för Karolinska Universitetssjukhuset

Nr 2006:32 av Andres Käärik (fp) om placering av ST-tjänster i allmänmedicin

Nr 2006:33 av Christer G Wennerholm (m) om intensivvården

Nr 2006:34 av Birgitta Rydberg (fp) om förlossningskris i Stockholm – patient-säkerheten hotad

Nr 2006:35 av Pia Lidwall (kd) om väntetider till barnläkare

Nr 2006:36 av Marie Ljungberg Schött (m) om bokning av tid på vårdcentral

Nr 2006:37 av Cecilia Carpelan (fp) om åtgärder för att upptäcka personer med diabetes

Nr 2006:38 av Monica Karlsson (kd) om allmän screening för GBS, Grupp B-streptokocker

Nr 2006:39 av Gunilla Thorsson (fp) om möjligheterna att kostnaderna för andningsmasker vid sömnapné ska ingå i högkostnadsskyddet

Nr 2006:40 av Inga-Britt Backlund (kd) om vård för vuxna asylsökande

Nr 2006:41 av Maria Wallhager (fp) om hur ett prissänkt SL-kort ska finansieras

Nr 2006:42 av Olov Lindquist (fp) om när beslut om pendeltåg till Hölö kommer att tas

Nr 2006:43 av Håkan Emsgård (fp) om inrättande av servicelinje i Norra Botkyrka

Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 18.50.

Vid protokollet

Peter Freme

Yttranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 11 april 2006

Parentation

Anförande nr 1

Ordföranden: För en tid sedan nåddes vi av sorgebudet att Anders Gustâv gått bort. Budet kom lika oväntat som plötsligt. Anders Gustâv stod mitt uppe i sin aktiva gärning, som alltid lika engagerad.

De flesta förknippade Anders Gustâv med Solna. Ingen tvivlade på hans djupa engagemang för sin kommun och sina kommuninvånare. Vid sin bortgång stod han mitt uppe i ett intensivt arbete för att få den nya nationalarenan för fotboll placerad i Solna.

Men det var inte bara de stora frågorna som fångade Anders intresse. Ingen fråga var för liten eller för oviktig för Anders, ett synsätt som också präglade hans sätt att se på och möta människor. Och just denna förmåga ledde till att Anders hade så många vänner och så få – om ens några – fiender.

Anders spelade en viktig roll i det regionala politiska arbetet: landstingsledamot sedan 1985, ordförande i Locum och regionplane- och trafiknämnden och med många andra viktiga uppdrag i den regionala utvecklingen. Anders förstod hur viktigt det var att samarbeta mellan kommunerna i vårt län och hur viktigt det var att, ibland, i stora regionala frågor finna lösningar över parti- och blockgränser. Anders stod för uppgörelser han varit med om att ingå – ett handslag var ett handslag.

Förmågan att kompromissa, när så krävdes, hindrade inte Anders att klart uttrycka sin och sitt partis uppfattning. Ingen behövde tvivla på vad han ansåg. Argumenten var tydliga och utan krusiduller. Biltullar är bara ett exempel där Anders demonstrerade sin tydlighet. Om dessa tyckte han som bekant inte. Debatter där Anders deltog var färgstarka och ofta präglade av både humor och värme. Och även om det förekom en och annan ”rallarsving” så utdelades den med en ”Gustaviansk” vänlighet. Det gjorde det lätt att snabbt gräva ned stridsyxan även efter lite tuffare debatter.

Även om den regionala, och framför allt den kommunala, arenan var det som upptog hans mesta tid såg han också betydelsen av internationellt arbete och kontakter. Solna hade många vänorter – ett uttryck inte minst för Anders engagemang. ”Borgmästaren av Solna” och Solna stad blev välkända begrepp på många platser i Europa.

Som varm anhängare av EU och inte minst samarbetet mellan regionerna i Europa utsågs Anders 1995 till ledamot i EU:s regionkommitté, där han under de sista åren var ledare för den svenska delegationen. Samarbetet runt Östersjön och arbetet i CPMR var stora och viktiga frågor för Anders, och hans arbete och engagemang blev allmänt erkänt. Anders var uppskattad, som en kunnig politiker, för sina goda kunskaper om den lokala och regionala nivån och, inte minst, som en god vän. Därför lyssnade man gärna till vad Anders hade att säga, oavsett vilket parti eller land man företrädde.

Med Anders Guståvs bortgång tystnade en viktig röst för vår region i EU och i det internationella samarbetet.

Jag tror att var och en av oss som mötte Anders har något litet ljust minne bevarat – av omtanken, av vänligheten och det glada, ibland lite bullriga skrattet.

Vi hedrar Anders Guståvs minne med en stunds stillhet.

§ 84 Anmälan av patientnämndens årsrapport 2005

Anförande nr 2

Christina Tallberg (s): Ordförande, landstingsledamöter! Patientnämndens rapport, som vi enligt lag ska lämna till Socialstyrelsen senast vid utgången av februari månad, har den här gången varit utsänd med handlingarna. Jag tänkte därför inte gå in på detaljerna. Det finns väldigt många uppgifter i själva rapporten som kan vara av intresse. Vid behov kan jag svara på frågor.

Vi konstaterar att vi jämfört med 2004 hade ett mindre antal ärenden under 2005. Det stannade vid 4 780 ärenden mot 5 200 året innan. När vi tittade lite grann på vad skillnaden berodde på kunde vi konstatera, och det gjorde man också i vården, att det som framför allt gjorde att siffran blev lite lägre var, som väl är ska jag säga, att det var en lugnare sommar under 2005 än tidigare år. Det gjorde också att det blev färre anmälningar.

Tittar man lite grann på hur det ser ut i år när det gäller antalet anmälda ärenden – vi har precis fått siffrorna från slutet av januari–mars – ser man, om jag har räknat rätt, att 1 560 ärenden har kommit in. I mars månad kan vi konstatera att det kom in 666 ärenden. Vi ser också att det är ungefär samma bild som vi såg under 2005, att det är en förskjutning av ärenden från primärvården över till akutsjukvården.

Det som också är glädjande med det arbete som vi gör är att underlaget till rapporten, de erfarenheterna och de kunskaperna, efterfrågas i väldigt hög grad av vården själv. Vi hade en stor ökning av förfrågningar där man ville få de lokala rapporterna för sin vårdcentral, för sin klinik, för sin stadsdel eller kommun för att kunna arbeta förebyggande med de här frågorna, för att utveckla kvaliteten och naturligtvis också göra vården bättre.

Vi kan konstatera att sedan lagen om förtroendenämnder kom 1980 har vi i Stockholms läns landsting haft en förtroendenämnd. Den startade sin verksamhet för 25 år sedan, 1981. I och med att det blev utvidgade befogenheter ombildades nämnden till en patientnämnd. Det har under de här åren funnits en stor kunskap och en stor erfarenhet av att jobba just tillsammans med vårdens olika delar för att förebygga och förbättra vården. Det kanske är en av de viktigaste uppgifterna vi har i patientnämnden att just jobba förebyggande. Men sedan ska vi naturligtvis också lösa de problem enskilda patienter och deras anhöriga kan ha i mötet med vården. Det är också en väldigt viktig uppgift.

Jag tänkte inte säga mer, för ni har läst rapporten. Det finns också exempel från en del av våra ärenden så att landstingets ledamöter kan se vad det är för frågeställningar som kommer till patientnämnden, där vi tillsammans har fått bättre rutiner till stånd eller där man har ändrat verksamheten så att den nu också är säkrare.

Vi hade också ett uppdrag, som ni ser i rapporten, att titta särskilt på de ärenden som hade bäring på patientsäkerhet. Vi kryssade de ärendena särskilt och då ser man också att de finns med i det här materialet. Vi kommer att fortsätta det arbetet.

Anförande nr 3

Elisabeth Dingertz (m): Ordförande, ledamöter! Kristina Tallberg har gjort en bra och diplomatisk redovisning och sammanfattning av patientnämndens årsrapport, tycker jag. Politiskt sett är det en ganska enig nämnd som ser konkreta resultat av våra beslut. Jag vill också ge personalen en eloge för ett mycket gott arbete. Att antalet ärenden sjönk med 7 procent förra året är inte detsamma som att arbetsbördan minskar. Den kvarstår i högsta grad.

I dag, då man kan söka svar via Internet, Vårdguiden med mera, löser man många små problem och frågor själv. Karaktären på inkomna ärenden till nämnden blir därför av allvarligare art och kräver ett större engagemang och arbete. Patientnämnden utgör en viktig kunskapskälla som är ett utmärkt underlag för kvalitetsförändringar i vården. Om mängden ärenden ställs i relation till den mängd vård som produceras i länet är klagomålen förhållandevis få. Men att se tendenser och förändringar är en viktig bit som speglar verkligheten inom vården.

Ett ämne som vi belyser lite extra i årets rapport är cancervården. Med anledningen av den turbulens och uppmärksamhet som har varit i medierna hade man kunnat förvänta sig många fler anmälningar. Detta problem var dock så stort att personalen och patienterna hade samma syn på det, vilket ledde till färre anmälningar. Vad skulle man anmäla?

Antalet ärenden har dock ökat från 48 till 64, vilket klart och tydligt speglar ett problem. Flera av dessa ärenden beskriver svårigheter för patienten att få diagnos. Huvuddelen av dessa ärenden är skriftliga, vilket tyder på att de är av allvarligare art. Ärenden där det gäller brister i tillgänglighet har ökat med 6 procent och när det gäller behandling har de minskat med 10 procent. Lite tillspetsat kan man göra en tolkning: Bristande tillgänglighet leder till att färre får vård, således finns det färre som kan klaga på vården.

När det gäller tillgängligheten inom cancervården består ökningen med all sannolikhet av långa väntetider för besök och behandling, vilket kan kopplas till frånvaron av en fungerande vårdgaranti. Det spelar ingen roll hur bra sjukvård vi har om den inte är tillgänglig. När nu vårdgarantin är återinförd i ny skepnad och det vid årsskiftet gått tre månader får vi väl se vad vi har att följa inom patientnämnden vad gäller ärenden. Det får vi om inte förr läsa i nästa års rapport.

Anförande nr 4

Gunilla Thorsson (fp): Jag vill först tacka för väldigt intressant läsning. Det är alltid en fyllig redovisning vi får från patientnämnden. Och mycket av det man läser är väldigt positivt. Tillgängligheten och valfriheten har ökat. Det är ju någonting som vi verkligen tycker är bra.

Ändå finns det områden där man fortfarande skulle hoppas på en förbättring. Främst gäller detta det psykiatriska området. Där har vi till och med fått en ökning av antalet klagomål. Det är ju lite sorgligt, men det stämmer bra överens med det vi läser i övrigt om den psykiatriska vården för närvarande.

Det man klagat på främst är ju behandlingen. Ibland kan man väl säga: Okej, de som klagat vet inte vad det handlar om, de vet inte vad det är för sorts behandling som är den mest relevanta. Men jag tycker inte att det gäller i det här fallet, för det man klagat på mest är ju att man inte får möjlighet till samtalsbehandling eller psykoterapi. Alla utvärderingar av psykiatrisk behandling visar faktiskt att det bästa resultatet får man när man kombinerar samtal och psykoterapi med medicin. Vissa utredningar visar till och med att enbart psykoterapi ger bättre resultat än enbart medicinsk behandling. Det här tycker jag är någonting som är viktigt att hålla ögonen på när det gäller det fortsatta arbetet i patientnämnden, för de här anmälningarna kan man inte bagatellisera.

Jag hoppas därför att nästa års redovisning visar på en ökad lyhördhet för patienternas önskemål så att de här klagomålen har minskat. Det skulle vara en verklig kvalitetsförbättring.

Anförande nr 5

Landstingsrådet Nyman (kd): Ordförande! Det är alltid glädjande när man kan konstatera att antalet klagomål minskar. Då pratar vi bara statistik. Men bakom statistiken finns ett antal bekymmersamma fall. Frågan är vad vi drar för slutsatser, inte vad patientnämnden drar för slutsatser, utan vad vi drar för slutsatser av patientnämndens slutsatser och den här rapporten. Statistik är en sak, och det kan vara glädjande att det är färre anmälningar, men jag tror att man måste koncentrera sig på innehållet. Vad ligger bakom de här siffrorna?

Det finns redan i sammanfattningen på första textsidan ett läsvärt stycke som har rubriken Patientsäkerhetsaspekter finns i många ärenden. Det är inte bara säkerheten utan där finns också frågor som har att göra med bemötande, information, kommunikation, administration, tillgänglighet och omvårdnad. Den här rapporten påpekar ändå att det finns tämligen allvarliga brister i det som ska präglade en god hälso- och sjukvård. Frågan är alltså vad vi drar för lärdomar av den.

Det är, precis som någon sade alldeles nyss, ett utomordentligt läsvärt dokument som vi får årligen från patientnämnden. Jag vill också instämma i det som sades av Elisabeth Dingertz och uttrycka en beundran för den personal som sliter med de här frågorna. Vi andra får ju ägna oss åt sådant som är uppmuntrande många gånger också, medan patientnämnden enbart nås av klagomål. Har ni funderat ett ögonblick på hur det skulle vara att enbart hantera klagomål och inte få ägna sig åt det som lyfter? Därför är rapporten väldigt viktig och väldigt angelägen.

Frågor om patientsäkerhet – ni kommer att höra mig använda det begreppet många gånger – kommer att vara de närmaste årens allt överskuggande och viktigaste fråga. Till det hör hur patienter blir bemötta, vilken information de får, vilken ingång de får i vården och så vidare. Jag tycker att rapporten på ett förtjänstfullt sätt pekar på vilka brister som faktiskt finns.

Vi kan också dela glädjen över att tillgängligheten förefaller att öka. Det är svårt att veta exakt hur det är. Men man pekar oftast på telefontillgängligheten. Det är bra att det sker på det sättet. Men det är omöjligt för mig och jag tror omöjligt för någon annan att värdera om de insatser som görs för att öka tillgängligheten skulle ha kunnat ge ett bättre resultat än det som här redovisas.

Vi ska vara tacksamma för patientnämndens arbete, framför allt för den rapport som vi nu kan ta del av och som vi kan vägledas av och därmed skaffa oss bättre kunskaper om hur vi ska agera.

Anförande nr 6

Lars Joakim Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! På första sidan av patientnämndens årsrapport 2005 kan man på den femte punkten läsa: "Inom primärvården ökar inte längre problemen med tillgänglighet och valfrihet." Jag har från den här talarstolen vid flera tillfällen berört valfriheten på Östermalm. Jag tänker inte gå igenom det igen. Det är ändå så att på Östermalm finns ingen valfrihet längre om man inte väljer en landstingsdriven verksamhet, där har man plats att ta emot patienter. Jag vet att för Socialdemokraterna, Vänster- och Miljöpartiet innebär valfrihet att kunna välja landstingsdriven verksamhet. För oss andra innebär det att välja mellan olika husläkarmottagningar.

För att vidga vyerna något till mitt gamla sjukvårdsområde fick jag häromdagen ett mejl om svårigheterna att välja ny husläkare. Märk väl att det inte rör sig om att byta mellan entreprenaddrivna verksamheter utan mellan två landstingsdrivna verksamheter. Jag tänker citera brevet så att det kommer in i protokollet.

"Hej

Jag har ett stort problem. Förra året flyttade jag till Bromma och för en månad sedan ringde jag till Brommaplans vårdcentral för att skaffa en ny husläkare samt boka en tid för provtagning och förnyelse av mitt recept på Levaxin. Jag blev då hänvisad till att själv ringa doktor Anders Häggmark på hans telefontid måndag, onsdag eller fredag kl 8.30–9.15. Jag har vid upprepade tillfällen ringt doktorn, men det har då varit upptaget ända tills telefontiden är slut. Någon telefonkö har inte funnits. Vissa dagar har jag på grund av mitt arbete varit förhindrad att ringa just denna tid.

Eftersom jag inte lyckades nå doktorn på hans telefontid beställde jag lösenord på Vårdguiden.se för att kunna boka tid över Internet. När jag nu loggade in visade det sig att min förr-förra husläkare på Kvartersakuten St Erik fortfarande var listad som min nuvarande husläkare. Denna husläkare var den enda jag kunde boka tid hos på nätet. Jag ringde då till St Eriks för att de skulle ta bort mig från sin lista och frågade om de kunde lägga till mig hos Brommaplan istället. Jag fick då svaret att de inte kunde avregistrera mig förrän en ny husläkare listade mig hos sig. Den nya listningen var tvungen att göras av den nya vårdgivaren.

Här är vi tillbaka på ruta ett. Jag får inte kontakt med min potentiella husläkare via telefon. Så länge jag inte får tag i läkaren via telefon kan jag inte använda mig av nättjänsterna. Så länge jag inte kan använda mig av nättjänsterna kan jag inte få kontakt med min husläkare. Cirkeln är sluten. Står jag utanför systemet?"

Det här är säkert registrerat, för det har gått som mejl till Stockholms läns landsting.

Ordförande, fullmäktige! Här är en patient som har hamnat i ett moment 22. Då är min fråga till Inger Ros: Ska det vara så här svårt i ett modernt samhälle att få ut ett recept eller byta husläkare?

Anförande nr 7

Christina Tallberg (s): Ordförande, landstingsledamöter! Jag ska bara kommentera några av de inlägg som gjorts. Jag är glad över den uppskattning av dokumentet från patientnämnden som flera av ledamöterna visar och att det också kan användas som en stor kunskapskälla. Det är väldigt viktigt. Jag vill också understryka, jag glömde det i min inledning, ett stort tack till patientnämndens personal, för det är ett stort arbete. Jag tror att det var Stig Nyman som sade att det kanske är svårt att varje gång sitta med så tunga ärenden, och det kan kännas så. Det känner även vi politiker i nämnden ibland när vi läser hur patienter och andra drabbas.

Samtidigt ser vi också möjligheterna. Vi har möjlighet att föra en dialog med vården. Vi kan åstadkomma förbättringar. De problem och de felaktigheter som har begåtts kan inte göras ogjorda, men många känner också en tillfredsställelse i att man kan åstadkomma förbättringar. Det gäller också vår personal, när man ser att med de kunskaper man har och det sätt vi arbetar på kan vi också göra förändringar och göra förbättringar för enskilda patienter. Det är det som bär väldigt mycket i arbetet.

På det psykiatriska området hamnar 14 procent av våra ärenden. Vi hade förra året, Gunilla Thorsson, en liten ökning. Ett problem där är bland annat, och det kan inte vi i nämnden alltid gå in på, när patienten vill välja den ena behandlingsformen efter den andra. Där är det också fråga om den enskilde läkarens bedömning. Ibland står de här önskemålen och det som kanske är adekvat för patientens hälsa mot varandra. Professionen har kanske en åsikt och den enskilde patienten har en annan åsikt om vilken behandling som är den mest adekvata.

Dessutom är det viktigt, precis som Stig Nyman sade, att jobba vidare med patientsäkerheten. Det är en prioriterad fråga som vi också fick i uppdrag av fullmäktige i samband med årets budget.

När det gäller valfrihet, Lars Joakim, handlar det kanske i de ärenden vi har mer om att man inte får komma till den läkare man vill. Det handlar inte alls i någon större utsträckning om vem det är som driver vårdcentralerna. Det viktigaste är att man får vård när man behöver den. Det är det som oftast förs fram av patienten. Jag kan inte kommentera det enskilda ärendet som du illustrerade med utan jag utgår från att om det är något som ska behandlas av patientnämnden kan du be den patienten att vända sig dit.

Anförande nr 8

Lars Joakim Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Jag har bara en kort kommentar. Man kan fråga om det här är ett trendbrott eller inte ett trendbrott. När man inte kommer fram, vart ska man då vända sig? Man försöker ju fram och tillbaka på samma landstingsdrivna verksamhet. Den ena hänvisar till

den andra och tillbaka. Då är alternativet Cityakuten eller någon annan verksamhet. Det är väl inte det vi tänkt oss i de här sammanhangen.

Jag träffade en patient nere i Haninge i förra veckan. Han hade ringt sin husläkarmottagning, också landstingsdriven verksamhet, måndag, tisdag, onsdag och torsdag och inte kommit fram annat än till en telefonsvarare, och de hade inte ringt tillbaka. På fredagen kopplade telefonsvararen vidare till Vårdguiden. Detta är liksom inte acceptabelt. Jag har träffat på husläkarmottagningar som på sin telefonsvarare hänvisar till Cityakuten.

Jag tror att väldigt många patienter har gett upp lite grann. Vi får se om det är ett trendbrott eller inte. Det ska bli spännande. Jag tror att många inte bryr sig riktigt. Jag ska be den här personen, för det här mejlet har gått in till landstinget, sll.se, att skicka in detta. Jag ska be patienten i Haninge att redovisa sitt exempel också. Det finns de facto alternativ att gå till, så många ger nog upp innan de har stängt sin panna blodig.

Anförande nr 9

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Lars Joakim riktade en fråga till mig. Jag möts naturligtvis också, precis som du gör, av enskilda ärenden som är helt absurda och som inte är acceptabla. Det är självfallet jätteviktigt att vi som politiker tar tag i de enskilda ärendena och försöker vägleda patienten och också tar kontakt med de mottagningar där det inte fungerar.

Jag är dock övertygad om att det är ett trendbrott när det gäller både valfrihet och telefontillgänglighet. Mätning efter mätning visar att telefontillgängligheten har blivit bättre. Men man måste också ibland stänga sin panna blodig gentemot de vårdgivare som bedriver vård. Jag tycker exempelvis att det är helt absurt att läkarna fortfarande har en telefonid och att det sedan inte finns något telefonnummer som man kan nå vårdcentralen på. Vårdcentralerna ska enligt de avtal som är skrivna ha öppet hela dagarna och även ha telefontillgänglighet hela dagarna. Det brev du har vill jag gärna ta hand om, och i andra enskilda ärenden råder jag de personerna att höra av sig så att vi faktiskt kan titta närmare på de vårdgivarna och följa upp de avtal som man har tecknat med landstinget.

Vårdguiden är också en positiv utveckling, men den är ännu inte färdigutvecklad. Det här följer vi i styrgruppen vid våra möten. 120 av länets 177 vårdcentraler finns nu med så att man kan koppla upp sig på Internet, men det arbetet pågår. Förhoppningsvis kommer det att vara klart under 2006.

Anförande nr 10

Margareta Cederfelt (m): Ordförande, landstingsledamöter! Jag är också imponerad av patientnämndens rapport och tycker att den är ett alldeles utmärkt instrument för oss politiker att arbeta vidare med. Jag tror också och hoppas att det är ett instrument som används i hälso- och sjukvården. Det jag har tänkt fokusera på är tandvården. Den har en tendens att komma bort i det stora blocket av hälso- och sjukvård.

När jag tittar på tandvårdsärenden kan jag konstatera att mängden inkomna ärenden har sjunkit under 2005, men fortfarande rör de en relativt stor del. Inom vissa områden ligger tandvården på upp till 10 procent av de klagomål som

inkommer. Betänker vi då att tandvården är så liten i förhållande till hälso- och sjukvården visar detta hur viktigt det är att tandvårdsfrågorna hanteras på ett seriöst sätt också här i landstingsfullmäktige. Då ska vi komma ihåg att majoriteten i landstinget avskaffade tandvårdsnämnden och lade in tandvårdsfrågorna i hälso- och sjukvården just för att tandvårdsfrågorna inte skulle komma bort. Jag vill därför, med anledning av tandvårdsfrågornas stora andel i anmälningarna, också betona vikten av att dessa hanteras på ett bra sätt. När jag tittar på tandvårdens ärenden kan jag också se att tandvårdsenhetens ärenden har ökat i omfattning under det år som har gått. Och tandvårdsenheten är den enhet som handhar barn- och ungdomstandvården och även den enhet som handhar den tandvård som faller inom öppenvårdsavgiften, det vill säga faller inom hälso- och sjukvården. Jag vill betona hur viktigt det är att dessa frågor verkligen hanteras på ett seriöst sätt.

Anförande nr 11

Säde Pekurinen (s): Jag har en enkel fråga. Den gäller speciellt psykvården men är tillämplig på annan vård också. Hur mycket av problemen med bemötande och behandling beror på språkproblem? Hur man blir bemött kan ju bero på att man har olika uppfattning om språkets valör, ord och sådant. Det är speciellt viktigt när det gäller psykvård.

Alla vet vi att det här problemet finns. Det som jag uppfattar som kusligast i sammanhanget är just att man inte tar upp det. Det nämns över huvud taget inte att det finns språkproblem av stora mått, speciellt i psykvården. Finns det någon statistik på det? Har man kollat upp det över huvud taget eller hänger det bara i luften?

Anförande nr 12

Christina Tallberg (s): Ordförande, landstingsledamöter! Tandvården står för 10 procent av nämndens ärenden. Och jag kan säga här att de flesta handlar om ekonomin. Det är den stora biten när det gäller tandvårdsärenden. Det vi beklagar är att vi inte har möjlighet att hantera hela tandvården. Det är en fråga som vi inte rör över här i Stockholms läns landsting. Vi har ändå fört fram åsikten att även den privata tandvården ska omfattas så att patientnämnden kan verka på precis samma sätt som när det gäller hälso- och sjukvården. Men tyvärr kan vi inte det. Vi har ett avtal med de privata tandhygienisterna och det har fungerat väldigt bra. På motsvarande sätt som vi hanterar ärenden visavi vården hanterar vi naturligtvis ärenden med tandvården och dess profession och det fungerar bra, kan jag säga. Men vi beklagar att inte ha hela vårdkedjan.

När det gäller frågan om språk kan jag säga att man har rätt att ha tolk även vid besök i den psykiatriska vården. Det pågår också ett projekt med stödpersonerna för att komma åt språkfrågan.

Anförande nr 13

Margareta Cederfelt (m): Jag vill tacka Kristina Tallberg för svaret. Men när det gäller tandvårdsärenden är det inte bara ekonomin som är en stor del utan det är också informationen. När det gäller informationsdelen står tandvården för 20 procent av alla ärenden. Detta visar hur angeläget det är att tandvårdsärenden

hanteras mer än vad som sker i dag, inte just inom nämnden utan inom landstingsfullmäktige i stort så att de inte glöms bort.

§ 86 Överläggning i ärendet om årsredovisning år 2005 för Stockholms läns landsting och bolag

Anförande nr 14

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Först skulle jag vilja framföra en hälsning från finanslandstingsrådet Ingela Nylund Watz som har insjuknat. I stället får ni nöja er med mig och vad jag kan tänkas bidra med i diskussionen.

Till att börja med vill jag säga att det känns ganska kul att inleda den här debatten, därför att landstingets ekonomi har bringats i ordning. Redan 2004 blev det ekonomiska resultatet överskott och så har fallet även blivit 2005. Vårt resultat 2005 visar tydligt att vi har tagit ytterligare steg mot en hållbar ekonomisk utveckling i det här landstinget. Vi har nu en situation där ekonomin stabiliseras och utgör den solida grund som krävs för att vi ska kunna förbättra och bygga ut sjukvården och kollektivtrafiken. Därmed har också den ekonomiska saneringen kunnat avslutas. Det är mycket glädjande att kunna lägga fram en årsredovisning med ett betydande ekonomiskt överskott. Kontrasten mot mångmiljardunderskotten under den föregående mandatperioden talar för sig själv.

Den under förra mandatperioden högt uppdrivna kostnadsutvecklingen inom sjukvården har bemästrats och detta utan att den totala volymen utförd vård minskat. Skattebetalarna får nu mer sjukvård per satsad krona än som var fallet när vi tog över för tre och ett halvt år sedan. Samtidigt visar intervjuundersökningarna i den så kallade Vårdbarometern att länsborna för varje år under mandatperioden blivit alltmer nöjda med vad vården presterar. Vad medborgarna tycker om vården följs som bekant upp varje år genom Vårdbarometern, där nära 8 000 länsbor intervjuas.

På en punkt är Vårdbarometerens resultat helt odiskutabelt. Medborgarna i Stockholms län anser att vården fungerar betydligt bättre i dag än som var fallet för tre och ett halvt år sedan. Det gäller såväl tillgängligheten som informationen, väntetiderna, bemötandet, vårdens resultat och slutligen också det övergripande förtroendet. På alla dessa områden är i det i dag en markant större andel som uppges vara nöjda jämfört med vad som var fallet 2002.

Ordförande, fullmäktige! Under 2005 har ekonomin medgivit att vi har kunnat satsa på och bygga ut sjukvården och kollektivtrafiken. Antalet anställda har kunnat utökas, merparten i form av fler läkare och sjuksköterskor. Nya verksamheter har kunnat starta, som exempelvis fyra nya närakuter, ett antal familjecentraler och äldrevårdscentraler, liksom en mottagning för våldsutsatta kvinnor. Inte minst den nationella vårdgarantin har framgångsrikt kunnat införas.

Inom trafiken har nya pendeltåg kunnat köpas in som nu successivt levereras varje månad under 2006. Kapaciteten inom kollektivtrafiken har kunnat utökas och dessutom har, i anslutning till försöket med trängselskatt i Stockholms stad, en historiskt omfattande satsning gjorts på extra busslinjer.

Landstingets verksamheter har för varje år under mandatperioden gjorts mer miljömässigt hållbara, bland annat genom en systematisk miljöcertifiering. Jämställdhet mellan kvinnor och män har också varit ett av de mest prioriterade områdena, vilket märks i minskade löneskillnader och det faktum att varannan chef i landstinget nu är kvinna.

Ordförande, fullmäktige! Under det år som gått fattades ett stort antal mycket viktiga politiska beslut i landstinget, några förtjänar att framhållas särskilt.

Beslut togs om arkitekttävlan för ett nytt universitetssjukhus. Just nu har värderingen av de tävlande i finalomgången precis påbörjats. Där hoppas jag också att landstingsfullmäktiges ledamöter så småningom passar på att besöka de utställningslokaler som öppnas, där man kommer att kunna studera det nya förslag till sjukhus som har tagits fram. Det är väldigt spännande.

Landstinget kom tillsammans med Stockholms stad överens med staten om kostnadsfördelningsprincipen för Citybanan. Inom kort kommer också ett genomförandeavtal att underställas fullmäktige. Därmed kan äntligen den dubbelspåriga järnvägstunneln under Stockholm börja byggas. På den punkten blir jag mer och mer optimistisk för varje dag som går. De förhandlingarna går riktigt bra.

Beslut fattades om en ny gemensam vårdorganisation för Södertälje, Salem och Nykvarn. Fullmäktige fattade också beslut om ett helt nydanande försök med gemensam nämnd mellan landstinget och Norrtälje kommun för all landstingsdriven och kommunal vård och omsorg i Norrtälje. Och inte minst togs beslut om den framtida sjukvårdsstrukturen i enlighet med förslagen i den så kallade 3S-utredningen.

Ordförande, fullmäktige! Genom att de ekonomiska förutsättningarna återskapats kan 2005 sammanfattas som ett år då landstinget kunde fokusera på förnyelse, förbättringar och nya satsningar. Fler läkare och sjuksköterskor i vården, nya närakuter och nya pendeltåg är några exempel. Med den budget som nu antagits för 2006 görs nya offensiva satsningar, till exempel en arbetstidsförkortning för den nattarbetande personalen i vården och en stor taxereform i kollektivtrafiken så att zonsystemet äntligen har avskaffats.

Vi har kunnat göra de här satsningarna för att det finns ett ekonomiskt utrymme. Varje gemensam ansträngning, varje reform ska ha sin finansiering. Klarar man inte den grundläggande uppgiften är allt bara en lek med ord. Det vet vi som har fått städa upp efter dem som förut struntade i ekonomin.

Bifall till den årsredovisning för 2005 som uppvisar en ekonomi i balans och där varje nysatsning och utökning är finansierad! Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 15

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande, landstingsfullmäktigeledamöter! Än en gång får vi höra Socialdemokraterna berömma sig själva över att de ska ha sanerat landstingets ekonomi. Det börjar bli rätt tröttsamt, ska jag säga, att ständigt behöva påminna er om att det inte är ni som har gjort det utan det är länsinnevånarna. Tacka dem, Dag Larsson, Socialdemokraterna och alla i

vänsterkartellen! Det ni har gjort är att ni har skickat notan vidare till invånarna, 7 miljarder mer i skatt varje år. Det är 3 684 kronor per varje invånare i länet, ung som gammal, kvinna som man, fattig som rik. För en vanlig Stockholmsfamilj handlar det om 10 000 kronor mer i skatt varje år. Det är ert bidrag, Dag Larsson.

Vänsterkartellen och Dag Larsson, med sin höga stämman, tyckte att 2005 var ett bra år. Men är det verkligen sant? Låt oss granska siffrorna lite mer i detalj. Sanningen är ju den att överskottet är ett resultat av det som jag precis sade, skattehöjningarna, men också av minskat bidrag till skatteutjämningen och ett tillfälligt engångsbelopp från staten; det särskilda bidrag som staten har gett till landstinget som hjälp för att ni ska kunna frisera bokslutet och visa på ett överskott.

För tredje året i rad utvecklades länets skatteunderlag sämre än rikets. Det hörde vi inte Dag Larsson säga. Det är det som är allvarligt, för skatteunderlaget är ett direkt mått på den ekonomiska utvecklingen i vår region. Gång på gång har ni tvingats skriva ned skatteintäktsprognoserna för 2005. Totalt har ni skrivit ned dem med över 2 miljarder kronor, och slutresultatet blev inte mer än ynka 1,1 procents ökning. Men då säger vänsterkartellen: Men de samlade skatteintäkterna ökade ju med 5,7 procent. Om ni tror att det är utveckling visar det tydligt att vänsterkartellen inte förstår ekonomi. Verkligheten är ju den rakt motsatta. Den samlade skatteintäktsökningen på 5,7 procent beror ju på de minskade avgifterna till skatteutjämningen, Dag Larsson, på 1,7 miljarder kronor jämfört med 2004 – 1,7 miljarder kronor mindre till skatteutjämningen 2005 än året innan. Hur kan man uppfatta det som något positivt? Det är ett direkt kvitto på att Stockholm går sämre än landet i övrigt, och för det är ni stolta.

Hur kan man vara stolt när arbetslösheten ökar i vårt län? Det är ju det som det handlar om. Sedan 2003 har den totala arbetslösheten ökat med närmare 30 procent. Särskilt oroande tycker jag att arbetslösheten bland våra ungdomar är. Där har arbetslösheten ökat med 50 procent de senaste fyra åren. Är det en utveckling att vara stolt över, Dag Larsson? Att låta en hel ungdomsgeneration stå utanför arbetsmarknaden är att kasta bort deras möjligheter och våra.

Men problemen stannar inte där. Kostnaderna ökar också snabbt, för snabbt. Det har vi fått höra i ägarutskottet, eller hur, Dag Larsson? Under året har kostnaderna för såväl producentorganisationen som hela koncernen ökat och det fortsätter även i år, trots att ni i vänsterkartellen vill göra gällande att det är precis tvärtom. Sanningen är den att utan det minskade bidraget till skatteutjämningen på 1,7 miljarder och den här regeringens present i form av ett engångsbidrag hade landstinget visat ett underskott på 816 miljoner kronor. Skattkistan är ju tom, Dag Larsson. Den är alldeles tom. Det finns inga pengar där, och kostnaderna stiger.

Vänsterkartellen har, mina vänner, kommit till vägs ände. Att i efterhand säga ”Vi kom till ett dukat bord” kommer att falla ganska lätt.

Herr ordförande! Utveckling av vården och trafiken talar finanslandstingsrådet om i årsberättelsens inledning. Men håller verkligen stockholmarna med? Att stå på perrongen i minus 10 grader och vänta på ett pendeltåg som aldrig kommer eller som i bästa fall bara är kraftigt försenat eller att komma för sent till jobbet på grund av inställda tåg i tunnelbanan eller i bästa fall bara trängas och knappt få plats i en överfull buss kallar i varje fall inte jag utveckling, och jag tror inte att stockholmarna gör det heller.

Sjukvården, då – är utvecklingen bättre där? Nej, det är den inte. Vi får ständigt rapporter om kriser och köer i barnsjukvården. Cancersjukvården fungerar inte som den ska. Cancersjuka får inte den behandling som de behöver. Intensivsjukvården går på knäna. Det gör också förlossningsvården. Och länets största sjukhus, megasjukhuset Karolinska, vill de som arbetar där inte rekommendera till andra. Dessutom klarar inte sjukhuset att leverera den vård som man har kommit överens om. Är det en utveckling att vara stolt över?

Med Socialdemokraterna vid makten har det blivit mer byråkrati och centralisering. Ett planekonomiskt tänkande genomsyrar alla beslut i landstinget. Det innebär att nytänkande och entusiasm försvinner. På så sätt stryps all kreativitet och positiv utvecklingskraft – ord som kännetecknade vardagen under den förra mandatperioden.

I förra årets årsberättelse var skrytvalsen ännu värre än i år. Då var det Ingela Nylund Watz själv som stod för den. Ni kommer kanske ihåg den diskussion vi hade då om vem som gjorde det. Fusionen mellan Karolinska och Huddinge lyftes fram med stolthet. I år nämner inte finanslandstingsrådet sammanslagningen med ett ord. Det förstår jag, och det gör tydligen finanslandstingsrådet också.

I år finns det inte mycket att skryta med. Visthusboden är tom, sjukvården är i kris, och kollektivtrafiken fungerar inte. Fortsätter vi på det sättet kommer det att leda till ytterligare skattehöjningar. Det varnar till och med landstingets egna tjänstemän för.

Efter valet byter kanske finanslandstingsrådet bransch. Jag har ett tips till Dag Larsson, som han kan ge Ingela när hon kommer tillbaka, sedan hon har blivit frisk. Det är att schlagerbranschen är en bra bransch, för den är väldigt populär. Dessutom finns det en passande låt för Ingela. Det är Linda Bentzings Jag ljuger så bra. Texten är helgjuten.

Anförande nr 16

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Vi har alldeles nyss hört biträdande finanslandstingsrådet, som öser beröm över sig själv och sina röda vänner men som inte har förstått att de med sina recept bäddar för problem i sjukvården och trafiken. I dagsläget har de skapat en kraftigare kostnadsutveckling än vad våra inkomster räcker till. Gårdagens desperata beslut att nära 100 miljoner kronor ytterligare ska satsas under valåret, tillsammans med rapporterna från de första månadernas kostnadsökning, bäddar för ett 2007 som kommer att bli lika svettigt för personal och patienter som år 2005. Efter oss syndafloden, tycks vara ledordet.

Den hit-och-dit-politik som karakteriserar de senaste åren skapar inte ett långsiktigt förtroende och stabila förutsättningar för verksamheten. Att ena året vrålspara i cancersjukvården för att året efter – nu – återföra pengar, det är en återställare som nöden kräver. Klokare hade varit att först göra analys och konsekvensbeskrivningar innan man tutar och kör – kör alldeles för fort.

Det var skamligt att cancerpatienterna sommaren 2005 hade tillgång till bara 30 öppna vårdplatser på grund av stängda vårdavdelningar genom sparkravet på cancervården. Tumörer tar inte semester under sommarmånaderna. Desperata

cancerpatienter som sökte läkare fick inte några läkartider under sommarmånaderna. Det var fullständigt oacceptabelt.

Hela det experiment som fortfarande pågår med jättesjukhuset, det sammanslagna Karolinska universitetssjukhuset, med extrem centralstyrning, har skapat en trötthet och en uppgivenhet av sällan skådad natur, och det påverkar naturligtvis patienternas vård.

Karolinska sjukhusets läkarförening har pratat med alla sina medlemmar genom en enkät. Man berättar att 6 av 10 läkare oroar sig för patientsäkerheten, att 7 av 10 läkare upplever försämringar av sin arbetsmiljö och att bara 1 av 5 läkare tror på att Karolinska sjukhuset inom några år ska kunna bli ett av Europas främsta universitetssjukhus. Även de som är chefer har denna låga tilltro till förändringarna, som har genomdrivits med fortsatt raketfart under förra året.

Är det detta Dag Larsson känner stolthet över? Hur återställer du förtroendet för en politisk ledning som får så beska besked från läkarkåren?

Även patienterna reagerar. Nu sitter inte socialdemokraternas gruppleddare i salen. Han – Lars Dahlberg – är tydligen uppe på sitt rum. Med Lars Dahlbergs syn på offentlighet kanske jag inte får läsa upp de brev jag har innan jag har kontrollerat

- att personerna i breven inte ljuger,
- att de verkligen har de sjukdomar som de utger sig för att ha,
- att sjukhusledningarna har fått ge sin syn på saken.

Jag har fått brev som alla partier har fått. Ett av dem kommer från en 11-årig pojke som inte har fått vård på ortopedien i Huddinge. Han har skolios och fick i oktober besked om att vården var inställd på grund av brist på avtal, att man inte hade löst frågan mellan olika enheter inom Karolinska sjukhuset. Föräldrarna undrar fortfarande: När får vår son sin operation?

Ett annat brev kommer från en man vars hustru har fått vänta i elva veckor på strålbehandling för sin bröstcancer. Han undrar: Måste jag skicka min hustru utomlands för att hon ska överleva?

Så var det med den stoltheten, Dag Larsson. Jag tycker att du borde tagga ner lite grann.

Denna hit-och-dit-politik har också präglat BB-vården. För att locka tillbaka barnmorskor till landstinget fick de för ett par år sedan ett lönetillägg. Det fick precis den förväntade effekten: de kom tillbaka. Men i takt med stoppet för hyrföretagen tyckte tydligen majoriteten att de löneförmånerna kunde dras in, eftersom det inte längre fanns någon konkurrens om personalen. Lönetilläggen på Karolinska sjukhuset är borta. 2 500 kronor i månaden blir rätt mycket sammanlagt när man ska spara. Men för den enskilda barnmorskan är det inte något som premierar att det har blivit ökad arbetsbelastning.

Nu fortsätter ökningen av antalet förlossningar från förra året, och personalen börjar säga ifrån att det inte håller. Jag vet att ni kallar barnmorskorna till möten. Men vore det inte bättre att innan man drar in sådana här ersättningar se till att de stannar kvar i vården, trivs med sitt arbete och känner förtroende för er? Att Karolinska sjukhuset förra året inte kunde klara 400 av de förlossningar som de genom avtalet hade åtagit sig att genomföra tycks inte ha bekymrat er.

Men det värsta är att det fortsätter i år. Förra månaden var det 92 förlossningar som hänvisades vidare till andra sjukhus. Tydligt har hit-och-dit-politiken ännu inte kommit i mål, eftersom BB-vården inte tycks få del av de extra 100 miljoner kronor i ökade skatteintäkter som påskharen grävde upp i går.

Den storskalighet som har präglat utbyggnaden av BB-vården riskerar att ge oss BB-fabriker med 7 000–8 000 förlossningar. Om man inte lär av de misstag som har gjorts med stora enheter och dålig arbetsmiljö tror jag att vi har en fortsatt BB-kris. Det finns något att lära av BB Stockholm, med mindre enheter där personalen har mycket att säga till om. Vi borde importera det synsättet för hur vi själva organiserar landstingets egen BB-vård.

Närsjukvården tänker jag kommentera bara kort. När Dag Larsson talar stolt om detta som en lösning kan vi bara konstatera att det är en dyr lösning – den kostar 20 miljoner. Den skapar förvirring hos patienterna om var de ska söka vård, och de får dessutom möta olika läkare varje gång. Det innebär att riksdagsbeslutet om att alla år 2008 ska ha egen läkare inte kommer att uppnås. Jag tycker att revisorerna borde granska detta.

Ordförande, landstingsledamöter! Jag tror att jag för närvarande nöjer mig med att yrka bifall till Folkpartiets reservation i landstingsstyrelsen, där vi har en del andra synpunkter på hur man ska hantera överskotten i verksamheten, vilket Carl-Anders Ifvarsson kommer att belysa ytterligare.

Bifall till Folkpartiets reservation!

Anförande nr 17

Landstingsrådet Sevefjord (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter, lyssnare! Jag ska börja med att blicka lite bakåt. Det gör jag eftersom händelserna under de olika mandatperioderna påverkar varandra. Det som skedde under förra mandatperioden har naturligtvis i stor utsträckning påverkat den här mandatperiodens arbete, och det som vi gör nu kommer att påverka nästa mandatperiod. Allting hänger ihop. Det finns således, oavsett politisk majoritet, ett starkt samband när det gäller hur det ser ut inom vården och omsorgen inom Stockholms läns landsting.

Det arv vi hade efter er var en ekonomi i fritt fall. Jag vet att ni inte tycker om att prata om det, men så såg det faktiskt ut. Det var ett kraftigt växande underskott, inte minst under det sista året innan vi bytte majoritet.

Vi hade också ett arv som handlade om en oerhört fragmentariserad vård, inte minst inom psykiatrin, vilket jag som ansvarig för psykiatrin snabbt lärde mig. Det var fullständigt omöjligt att få fram översiktliga siffror om hur det såg ut inom psykiatrin – det gick bara inte. Den statistiken fanns inte.

Däremot fanns det en mängd små enheter som arbetade oerhört självständigt utan att samarbeta med varandra eller med kommunerna. Samtidigt fanns det en rad ganska starka sjukvårdsstyrelser som var och en arbetade väldigt mycket efter sitt eget huvud och där resurserna var snedfördelade.

Vi hade också långa vårdköer. Ni har ständigt förnekat det och sagt att ni inte lämnade efter er några köer, men så var det. Det var väldigt långa vårdköer som vi fick ta ansvar för.

Inför det här fullmäktigesammanträdet tittade jag i revisionsrapport 14 från år 2004. Det är en rapport där man granskar fyra diagnoser då ni hade det politiska ansvaret: höftledsplastik, gråstarr, gallsten och utredning för reumatism. Den revisionsrapporten visar att 58 procent av dem som stod i kö för att få operation hade liten eller ingen kännedom om den vårdgaranti som ni hade infört. Över 60 procent av de patienter som stod i kö för höftleds- eller gallstensoperationer hade väntat längre än tre månader.

Så står det i den revisionsrapporten. Det finns också andra siffror som man kan ta fram som visar att det fanns stora problem som vi var tvungna att ta ansvar för.

Vad gjorde vi då när vi tog över för den här mandatperioden? Jo, vi började med att höja skatten, och sedan fick vi höja skatten en gång till, för att kunna leva upp till kraven på en budget i balans. Det kritiserar ni oss för, men samtidigt bygger ni era skuggbudgetar på den skattehöjning som vi har genomfört. Ni kritiserar skattehöjningen samtidigt som ni använder er av den i era egna budgetar. Det kallar jag dubbelmoral.

Vi har infört en mycket kraftig kostnadskontroll. Det räcker ju inte med att bara höja skatten, utan man måste också ha kontroll över kostnadsutvecklingen för att kunna få resurser över för att utveckla vården, vilket jag anser att vi har gjort. Vården har effektiviserats. Vi får i dag ut mer vård per skattekrona än när vi tog över.

I dag har vi inte bara en budget i balans, utan vi har också ett överskott, även om det inte är något stort överskott. Det betyder inte att alla problem är över. Men så ser det faktiskt ut.

I en fråga kan jag faktiskt hålla med Chris Heister, som är den enda som har nämnt den frågan. Det stora problemet i dag är inte skatteutjämningen, vilket man kan tro när man läser era reservationer och gemensamma uttalanden, utan det stora problem som vi har att möta är just arbetslösheten, vilket Chris Heister tog upp. Det är ett avgörande problem för om vi ska kunna utveckla och förstärka vården i Stockholms läns landsting. Den höga arbetslösheten påverkar direkt våra möjligheter att förbättra och utveckla vård, omsorg, trafik och andra områden som vi har det politiska ansvaret för.

Årsredovisningen visar dock – man behöver inte klappa sig för bröstet, men man kan ju ändå tycka att det är ganska bra – att ekonomin är i balans och att vi har förbättrat servicen för invånarna i Stockholms läns landsting, att närsjukvården har utvecklats. Vi har ett bättre och effektivare resursutnyttjande inom närsjukvården, och det visar också de undersökningar som vi gör.

Jag blir lite bekymrad när Folkpartiet är så negativt inställt till de närakuter som vi bygger ut och som befolkningen i stor utsträckning tycker är väldigt positiva. Frågan till dig, Birgitta Rydberg, är: Om du mot min förhoppning skulle komma till makten efter valet, tänker du då stänga närakuterna? Det är en direkt fråga till dig.

Att ekonomin är bra har också gjort att vi har kunnat amortera av de höga lån som vi drog på oss bland annat under förra mandatperioden. Det betyder i förlängningen att vi får ner räntekostnaderna i Stockholms läns landsting. Under förra året kunde vi amortera av 737 miljoner kronor. Det är faktiskt ganska mycket pengar. Vi har också ökat antalet arbetare inom vården med 466 personer – läkare och sjuksköterskor. Det behövs fler händer i vården. Det behövs också fler händer inom förlossningsvården. Jag ska återkomma till det i ett senare inlägg.

Vi har utökat kapaciteten inom kollektivtrafiken. De problem som vi har med pendeltågselände och annat är också ett arv efter den förra, moderatledda ledningen. Det var ni som drev igenom hopplösa upphandlingar av kollektivtrafiken.

En hållbar utveckling har vi också satsat mycket på. Miljöcertifiering av verksamheter är inget som väcker klang och jubel, men det är jätteviktigt att vi har gjort det. Inte minst har vi inom Stockholms läns landsting arbetat hårt med jämställdhetsfrågor inom både trafik, vård och omsorg. Vi har inte nått ända fram, men vi har tagit viktiga steg.

Jag tycker att det finns en hel del positivt som man kan lyfta fram när det gäller årsredovisningen för 2005, även om vi fortfarande har många problem.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 18

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande! Att utmåla någon annan åtgärd än rekordhöjningen av landstingsskatten på tillsammans 1:95 som förklaring till att ekonomin är i balans och att det till synes ser så bra ut nu leder fel. Lika fel leder det när man sätter likhetstecken mellan ekonomiska överskott och att allt står väl till, vilket vi har hört i ett par inlägg.

Nej, någon av majoritetsföreträdarna borde ha inlett sitt anförande så här i stället:

När vi tog över efter valet 2002, efter fyra års intensivt borgerligt uppbyggnadsarbete inom vården, och efter våra initiativ till magnifika skattehöjningar på tillsammans 1:95 visar vi i dag resultatet av tre års regeringsinnehav i landstinget. Skattebetalarna har hittills ställt upp med uppemot 20 miljarder mer bara under de tre första åren av mandatperioden, och innan valet i höst ska de få punga ut med ytterligare 6–7 miljarder. Regeringen kräver mindre i skatteutjämning och skickar särskilda statsbidrag till omorganisation av vården.

Vi utgår från att väljarna har glömt skattechocken och att de inte förväntar sig någon återbäring inför valet i höst. Med traditionell vänsterpolitik ska vi tillmötesgå några angelägna behov som svårt sjuka patienter har väntat alldeles för länge på att få tillgodosedda. Att just valåret blir bättre än andra år är socialdemokratisk välfärdspolitik.

Det tycker jag skulle ha stämt bättre med den bild som finns ute i länet av hur ni har skött politiken.

Sedan vill jag komma med en ärlig självbekännelse: Jag tycker att det är utomordentligt svårt att försöka belägga majoritetens beskrivning av hur det står

till. Det står: ”Förändrade budget- och styrprocesser har resulterat i att de okontrollerade kostnadsökningarna under den förra mandatperioden på 8–9 procent per år har kunnat förpassas till historien som ett avskräckande exempel.”

Vi fick för inte alltför länge sedan en ekonomisk rapport – jag tror att det var för de första två månaderna, och rapporten för det första kvartalet kommer väl alldeles strax – där kostnadsökningarna pekar på en position som står väldigt nära det som har angetts som avskräckande exempel. Men det är ju valår i år, och möjligen – ja, möjligen – ligger förklaringen där, även om det återstår att se.

Ärligt talat: Om vi tittar på hur det var under förra mandatperioden ser vi att utvecklingen i Stockholm skiljer sig från utvecklingen i andra landsting. Här var kostnadsutvecklingen hyggligt måttfull. Vi låg inte i topp, trots att vi är en huvudstadsregion. Om kostnaderna hos oss var skenande, som ni beskriver det, hur beskriver ni då partikollegernas kostnadsutveckling i de flesta landsting under motsvarande tidsperiod, där kostnadsutvecklingen var kraftigare och på sina håll markant kraftigare?

När vi pratar om en årsredovisning tycker jag att det borde vara lättare att hålla sig till fakta än när vi är inne på våra traditionella politiska områden. Jag tar till mig detta på samma sätt. Detta är så konkret, och jag ska återkomma till ett par andra exempel.

Landstingets alla medarbetare och alla våra professionella ledare har gjort imponerande insatser också under 2005. Det råder ingen tvekan om det. Det har inte varit alldeles enkelt att tolka vilka verksamhetsförutsättningar man ska arbeta med från tid till annan, men de har gjort ett fantastiskt arbete. Det nämns alldeles för lite som förklaring till att resultatet blev så bra verksamhetsmässigt.

Att ekonomin ser bra ut finns det två skattehöjningar att ange som förklaring till. Det ska inte vara några problem att hitta det. Men ni har misslyckats med att hitta några faktiska belägg för de påståenden ni har dels i ert förhållandevis korta textavsnitt i inledningen av det formella ärendet, dels också i de inlägg som har gjorts här. Jag har sökt noga i dokumenten men har svårt att hitta detta. Det finns tecken på att utvecklingen är positiv. Men att påstå att det skulle vara en generell sanning stämmer inte.

Nu över till ett område som jag tycker är utomordentligt angeläget och kanske det allra viktigaste: Hur mår landstingets personal efter tre års regeringsinnehav av den nuvarande konstellationen? Det är ju de som gör jobbet. Det är de som drabbas respektive gynnas av de beslut som fattas i den här lokalen.

Vi har en fantastisk personalpolicy. Den var vi överens om, och den är så högtidlig att den naturligtvis återkommer i varje dokument från majoriteten, och jag skulle själv upprepa den – det är så vackert att man blir rörd. Stockholms läns landsting ska vara en ”konkurrenskraftig arbetsgivare där medarbetarna känner arbetsglädje, stolthet, engagemang och framtidstro i en organisation som kännetecknas av kompetens och långsiktig verksamhetsutveckling”.

Så långt policyn. Hur fungerar den i verkligheten? Ja, i den lite mer färgglada beskrivning av bokslutet som vi har fått på bordet i dag beskrivs bland annat ett medarbetarindex. Man ser det på sidan 80. Där står det att indexet för 2005 är 57 procent, jämfört med 58 procent året innan. Läser man i Karolinska sjukhusets

motsvarande dokument ser man att medarbetarindex har ökat med 1 procent mellan åren. Det kallar Karolinskas ledning ett steg i rätt riktning. Då är frågan: Om steget går åt andra hållet, vilken riktning är det ett steg åt? Men detta lyfts fram som en framgångsfaktor i sammanhanget. Det är värt att ta till sig.

När indexet ligger på 57 procent och har sjunkit genom åren kan vi naturligtvis konstatera att det finns en fantastisk utvecklingspotential här, oavsett vilken majoritet som finns. Det måste vi ta till oss.

Beträffande läget på Karolinska har Birgitta Rydberg visat en bild på hur det står till i läkarundersökningen. Den är mer bekymmersam än Temoundersökningen, som ligger till grund för medarbetarindex och andra slutsatser. Om man tittar på Temoundersökningen för Karolinskas del ser man att det är en alldeles för stor andel – 13 procent av läkarna – som anger så hög grad av stressmarkörer att de som individer ligger utomordentligt nära riskzonen för att utveckla stressrelaterad ohälsa. Då hjälper det inte med procenttalen, utan då handlar det om levande människor. Det är oerhört angeläget att ta till sig.

Jag tror att jag hörde rätt, att Dag Larsson sade att skillnaderna i löner har minskat. Man kan läsa på sidan 80 i den färgglada broschyren om medellöneutvecklingen. Där står det att lönerna för kvinnor har ökat med 648 kronor och för män med 696 kronor. Alltså har medellönen för män ökat markant kraftigare än för kvinnor. Kvinnornas medellöneökning ligger 1 krona under den generella medellöneökningen.

Jag är inget snille på att räkna. Men detta är enkelt. Jag skulle vilja veta: Hur i all världen kan du påstå att skillnaden i löner har minskat, när den enligt er egen publikation har ökat?

Ordförande! Jag vill yrka bifall till Kristdemokraternas reservation i landstingsstyrelsen och till att det gemensamma särskilda uttalandet från allianspartierna noteras till fullmäktiges protokoll.

Anförande nr 19

Landstingsrådet Wiggen (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill passa på att rikta ett tack till all vår personal. Flera talare har sagt att vi utan personalen står oss slätt. Det är ett faktum. Under tider av nedskärningar och besparingar är det svårt och tufft att stå mitt uppe i verksamheten, vare sig det gäller kollektivtrafik, sjukvård eller något annat. Det är personalen som måste ta matchen, och jag är glad över att de gör det och dessutom gör det på ett så bra sätt som de har gjort.

Förhoppningsvis är vi nu framme vid en tid då vi kan se fram emot att inte skära ner mer utan se framåt och förbättra. Vi är långtifrån där, men vi är ändå vid en ekonomi i balans, vilket vi inte var under den tidigare mandatperioden, då vi var på väg rätt ner i diket. Jag hoppas att inte landstingets alla invånare får uppleva den nesan igen efter höstens val utan att vi får fortsatt förtroende, vilket jag tror att vi får, för vi har ett långsiktigt hållbart arbete.

Vi jobbar vidare med den ekonomiska hållbarheten, som fortfarande är skör. Allt är ju inte okej, utan vi har fortfarande kvar en stor skuld att arbeta med. Men vi kan ändå se framgångar i vården, med den ökade tillgängligheten, som är ett steg i rätt riktning. Vi har en ökad samverkan mellan kommuner och landsting som sker

via våra geografiska beredningar, och den tycker jag är oerhört bra och viktig. Vi jobbar vidare med att identifiera de problem som barn och ungdomar har och rikta satsningar till dem, samarbeta i fråga om psykiatri och beroendevården.

I vården och omsorgen om våra äldre måste vi fortsätta att utveckla arbetet i nära samarbete med våra kommuner i länet. Där ser jag de två nya formerna för samverkan eller organisation i Norrtälje och Södertälje som två olika sätt att komma närmare ett bättre samarbete, hitta nya former för att bättre ta till vara våra resurser i vården, för de är inte oändliga. Vi måste använda våra pengar väl.

Jag ser också arbetet runt den komplementära alternativmedicinen. Där kommer folkhälsoproblematiken in. I dag har vi många folkhälsoproblem. Jag tror att vi på olika sätt måste jobba för att förebygga dem, så att vi kommer till ett läge där människor inte blir sjuka hela tiden. Vi måste hitta vägar så att människor kan hålla sig friska längre. Jag har varit inne på det tidigare.

Vad gäller kulturen är målet för kulturen år 2005 att hälften av de pengar vi ger till kulturen ska gå till barn och ungdomar. I dag är vi uppe i 73 procent. Ingen här i salen nämner det som är positivt utan fortsätter bara och klankar i termer av neddragningar, moras och så vidare. Man säger att det är en förfärlig väg vi är inne på. Jag tycker att det händer mycket positivt i landstinget.

Vi har också uppnått en rättvis fördelning mellan könen vad gäller den kultur som vi i landstinget främjar. De kvinnor som i dag är aktiva och konsumerar kultur är i flertal.

Vi är inte framme vid målen. Målen vad gäller till exempel trafiken ligger långt framme. Jag som åker tåg från Järna varje dag vet att vi inte är framme vid en bra trafik – absolut inte. Men vi måste hitta vägar för att själva skaffa oss en bra trafik. Vi måste hitta vägar för att tillsammans med Banverket och andra aktörer skapa en långsiktigt hållbar trafik, så att när hösten kommer och det ska ske en folkomröstning om trängselskatten folk inte går tillbaka till att var och en tar sin bil på morgonen och kör in till staden och sitter fast i köerna i flera timmar. Är det en lösning på problemet, undrar jag. Jag hoppas att befolkningen i Stockholms stad och Stockholms län ser det i september och lägger sina röster på rätt sätt både i folkomröstningen och i fråga om vilket parti man röstar på i valet.

Vi har också miljön. Där har vi ett långsiktigt hållbart arbete som utförs av alla våra verksamheter men också leds av en väldigt bra miljöavdelning på landstingsstyrelsens förvaltning. Under 2005 har vi nått upp till 17 procent i fråga om förnybara bränslen i busstrafiken, och under 2006 kommer vi, om allt går som planerat, att nå fram till 25 procent av förnybara drivmedel inom busstrafiken. Vi har redan uppnått det mål som är stipulerat vad gäller energi och värmeförsörjning, att 75 procent ska vara förnybar energi år 2011. Redan 2005 var vi framme vid 77 procent. Vi kanske borde höja ribban. Det kan vara en utmaning.

Vi har ett väldigt framgångsrikt arbete när det gäller läkemedelsrester i vatten och luft. Det är känt i hela Europa, och vi har fått in ett miljöklassificeringsarbete beträffande våra mediciner som är oerhört långsyftande, för att vi inte ska fortsätta att släppa ut läkemedelsrester i vattnet och luften.

Vi har också lustgasutsläppen, där vi har tagit initiativ till lustgasrening. Den fortsätter under året på Danderyds sjukhus och Södersjukhuset. Vi är inte framme, men vi är på rätt väg.

Samma sak gäller miljöcertifieringen av landstingets verksamheter. Under året är det min förhoppning och mitt ansvar att alla verksamheter ska vara miljöcertifierade. Jag kan sända en stilla tanke till oss i den här församlingen. Jag skulle vilja lyfta idén om att miljöcertifiera den politiska verksamheten, för här tycker jag att det återstår en hel del att göra.

Som vanligt får jag säga att jag inte får yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag, men jag hoppas att någon annan från mitt parti gör det senare i debatten. Jag ser fram emot kommande år och åt att få jobba vidare med detta. Jag är stolt över 2005.

Anförande nr 20

Landstingsrådet Larsson (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte passa på att kommentera något av det som har sagts i debatten. Inledningsvis tänkte jag också fästa eventuella åhörarens uppmärksamhet på det som inte kommenterades i debatten. De tre oppositionspartiföreträdarna undvek nogsamt att prata om Vårdguidens mätningar av hur Stockholms läns invånare uppfattar sjukvården i vår region. Inte en enda av dem pratade om det. Det kan jag mycket väl förstå, för den bild av kris, katastrof och elände i sjukvården som utmålas från oppositionens sida – det är oppositionens jobb att göra det – motsvaras faktiskt inte av hur Stockholms läns invånare uppfattar sjukvården i vår region.

Det andra som vi har fått höra i debatten är att enda orsaken till att det är ordning och reda i ekonomin nu för tiden, till skillnad från under oppositionens tid, är att vi har höjt skatten med 2 kronor samt att det inte är lika stor skatteutjämning längre. Då måste vän av ordning ställa sig frågan: Om skattehöjningen är enda orsaken till att det är ordning och reda i ekonomin numera, behöver man då inte betala för de verksamheter som bedrivs i landstinget, eller ska man sänka skatten med 2 kronor och köra med underskott, som man gjorde förut? Det är en fråga som man onekligen kan rikta till de olika partierna.

Jag möter många allmänborgerliga väljare runt om i Stockholm som jag har stor sympati för och som jag vet tycker väldigt illa om mitt parti men som uttrycker stor oro för vad som skulle hända om de tre borgerliga partierna fick återta makten här i landstinget igen. Vad vi får se här från de borgerliga partierna är ju en provkarta på skattesänkningar i ena hörnet och oförändrad verksamhet i andra hörnet. Det går inte ihop, utan det slutar med underskott. Ska man köra landstingets sjukvårdsverksamhet och kollektivtrafik med lån i längden – ett tag kan man göra det – kommer stockholmarna att dyrt få betala notan i slutändan.

Sedan kan man säga – Chris antydde det också – att vi överbeskattar stockholmarna. Då bör man sätta sig ner och titta på pensionsskulden, de framtida investeringar som landstinget har att göra och den samlade skuldbördan, inte minst det skuld-arv som vi har att bära med oss från den förra borgerliga mandatperioden. Vi behöver förstärka landstingets kapitalbas, något som revisorerna uttrycker mycket tydligt och enhälligt. Landstingets ekonomi behöver förstärkas för att klara framtidens utveckling och utmaningar.

Det finns också antydningar om att de höga skatterna – framför allt landstingsskatten – har slagit sönder tillväxten i vår region. Jag rekommenderar läsning av OECD:s senaste rapport om Stockholmsregionen. Det är nästan så att en skammens rodnad flammor upp på mina kinder som Stockholmskis, för det är en hyllning till Stockholm, en hyllning till vår region, som en av Europas mest framgångsrika och framåtsyftande tillväxtregioner, detta trots att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har höjt landstingsskatten med 2 kronor. Trots detta anser OECD att detta är en spännande framtidsregion som har mycket att lära resten av Europa när det handlar om tillväxt. Visst är det fantastiskt, kan jag säga.

Det finns ett antal saker som inte heller omnämns av oppositionsföreträdarna. Jag förstår att Folkpartiet pratar väldigt lite om ekonomi. Det skulle även jag göra om jag vore folkpartist. Då skulle jag bara hitta enstaka exempel på sådant som skulle kunna bli bättre i själva verksamheten.

Men det finns en sak som Folkpartiet och Kristdemokraterna har med i sin reservation som ändå förtjänar ett omnämmande. Moderaterna har inte med det, vilket ni ska ha heder av, för någon form av ekonomiskt balanssinne tror jag ändå att ni har, även om ni driver ohemula skattesänkningar.

Folkpartiet och Kristdemokraterna skriver att under de första två åren spenderade de rödgröna 18–20 miljarder kronor mer. Vi har gjort av med 18–20 miljarder kronor mer, står det i er reservation. Jag kan bara konstatera att år 2002 kostade landstingets verksamheter 47 miljarder 981 miljoner kronor. År 2003 kostade verksamheterna 51 miljarder 254 miljoner kronor. År 2004 kostade verksamheterna 51 miljarder 611 miljoner kronor. Hur man får detta att bli 18–20 miljarder kronor mer på två år får ni hjälpa mig att förstå. Jag ser fram emot det med spänning.

Sedan är Stig – som för övrigt är en fantastiskt klok person på många sätt och vis – rolig. När han börjar prata om hur löneutvecklingen i landstinget har varit räknar han i kronor och undviker att läsa den bit av texten som handlar om den procentuella löneutvecklingen för män och kvinnor. Det fanns en annan potentat som var bra på att läsa heliga texter.

Anförande nr 21

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! När man lyssnar till vänsterkartellens företrädare kan man i alla fall notera att Dag Larsson är stolt – så är det. Birgitta Sevefjord – som jag många gånger uppskattar i debatten, eftersom hon är lite mer hederlig än vad socialdemokraterna är – är i alla fall inte nöjd, och hon ägnar sig mer åt att prata om förra mandatperioden än att prata om den nuvarande mandatperioden. Det visar väl att hon inte är så stolt eller riktigt nöjd. Raymond Wigg säger att han är stolt över en långsiktigt hållbar utveckling. När man då ser att kostnaderna stiger mer än intäkterna har jag svårt att få det till en långsiktigt hållbar utveckling.

När man lyssnar till Dag Larsson i hans replik blir man lite bekymrad. Det som framgår av Dags replik är att det blir högre skatter om Socialdemokraterna får sitta kvar vid makten efter valet. Det var precis det du sade. Ni överbeskattar invånarna i regionen. Det gör ni tillsammans med regeringen, den socialdemokratiska riksdagsmajoriteten och Stockholms Stadshus. Vi betalar högre skatter här än

någon annanstans, och vi betalar också biltullar för att i dag få köra in till detta landstingsfullmäktigesammanträde, vi som behöver det. Vi har också en skatteutjämningsutgift som är hög. Den är inte lika hög som den kunde ha varit, vilket beror på att utvecklingen i regionen är sämre än i riket i övrigt.

Detta har Dag Larsson inga svar på, och det har inte heller hans statsminister, Göran Persson. Vad jag förstår kommer han och Pär Nuder – som ett svar på all den problematik med hög arbetslöshet som slår hårdare i vår region än någon annanstans – att föreslå 1 000 plusjobb till i hela Sverige. Det är det som ska lösa arbetslösheten, om man får tro Socialdemokraterna.

Har ni ändå inte kommit till vägs ände? Ni har regerat i tre år. Ni har höjt skatten, så att vi har landets i särklass högsta landstingsskatt. Ni har försämrat akutförmågan i sjukvården. Ni har problem med förlossningsvården. Ni har centralstyrning och har lagt munkavle på personalen. Mångfalden snävas in. Vi har inställda, försenade, trasiga och överfulla pendeltåg, och så har vi biltullarna, sämre färdtjänst och indragna busslinjer. Det är ju det som är vardagen, Dag Larsson!

Jag skulle avslutningsvis vilja rikta en fråga till dig: Vart har medborgarnas 7 miljarder tagit vägen någonstans? Var är pengarna? Tala om det! Vart har 7 miljarder mer per år tagit vägen?

Under de här tre åren handlar det om sammanlagt 18 miljarder, och när hela mandatperioden är slut har ni haft 25 miljarder mer att hantera. Vart har pengarna tagit vägen? Har sjukvården blivit bättre? Har kollektivtrafiken blivit bättre? Nej, Dag Larsson, du är länsinvånarna svaret skyldig!

Anförande nr 22

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Chris säger att om det nuvarande styret får fortsätta kommer skatterna att höjas. Jag säger: Vi tänker betala för den verksamhet som landstinget har. Frågan tillbaka, Chris, är: Tänker du göra det?

Anförande nr 23

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Herr ordförande! Dag Larsson skickar notan vidare till länsinvånarna. Han har höjt skatten med 7 miljarder mer per år. Han har inte ägnat många minuter åt att fundera över det som är den här regionens stora problem.

Det första är tillväxten. Hur får vi ordning på tillväxten i vår region? OECD-rapporten, som också jag har läst, Dag Larsson, pekar just på att ni inte har någon politik för att komma till rätta med arbetslösheten.

Skatteutjämnningen måste vi också komma till rätta med. Även på den punkten är du väldigt tyst. Och med din politik blir det fortsatt högre skatter.

Anförande nr 24

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Ordförande! Jag trodde att debatten handlade om årsredovisningen för 2005. Men när Birgitta Sevefjord talade använde hon först tre minuter för att tala om åren 1999–2002 och sedan en minut för att tala om åren 2003–2004.

Jag kan bara konstatera att varken Socialdemokraterna, Vänsterpartiet eller Miljöpartiet föreslog 2 kronor i skattehöjningar eller höjt månadskort på 100 kronor när de var i opposition.

Dag Larsson möter människor med oro för borgarnas politik, säger han. Kanske kan det bero på att han för den diskussionen med sina partikamrater, som inser att de kanske kommer att förlora makten i landstinget efter valet. På något annat sätt kan jag inte tolka att han i går presenterade nya utgifter samtidigt som finanssen rapporterar om högre kostnadsutveckling än vad budgeten inrymmer.

Jag fick en fråga om vad vi tycker om närakuter. Birgitta Sevefjord konstaterade att vi är bekymrade över närakuter. Ja, det är vi. Det är ett slöseri med skattepengar, för man får minst två besök på en jourmottagning för samma kostnad som ett besök på en närakut. Det är alltså ett slöseri med skattepengar att bygga ut nya närakuter.

Ja, Birgitta Sevefjord, vi tänker bygga ut husläkarna så att de blir fler, så att det blir lättare att komma i kontakt med vården, lättare att få tid. Vi tänker också se till att bygga ut jourmottagningar kvällstid, om vi får väljarnas förtroende efter nästa val.

Stoltheten över Vårdbarometern togs upp i Dag Larssons inlägg. Jag måste, Dag Larsson, konstatera att du har läst på lite dåligt. Det är ju inte så stora skillnader i år, jämfört med vare sig förra året eller året dessförinnan. Det handlar om marginella procent. Fortfarande kan man konstatera att 40 procent av befolkningen inte har det fulla förtroendet för sjukvården och inte tycker att de får den sjukvård som de vill ha. Det gäller alltså hela befolkningen. Är du nöjd med det?

Anförande nr 25

Landstingsrådet Larsson (s): Det gläder mig att Birgitta ändå har läst Vårdbarometern och noterat att det går åt rätt håll, även om mycket återstår att göra. Av bland annat den orsaken föreslog vi i går ett tillskott till sjukvården, där vi lade in extra pengar till bland annat cancervården och intensivvårdsverksamheten.

Vi närmar oss de budgetnivåer som Folkpartiet har föreslagit. Ni tycker att sjukvården egentligen skulle ha 184 miljoner kronor mer. Vi närmar oss er nivå. Skillnaden är bara att vi också resonerar kring hur vi ska finansiera det hela.

Anförande nr 26

Landstingsrådet Nyman (kd): Frågan var alltså hur potentater läser. Den procentuella skillnad som du åberopar åskådliggör detta ännu tydligare. Männerna hade ett bättre utgångsläge. Men medellöneskillnaden har faktiskt ökat under de här åren, enligt det som står på sidan 80 i den färgglada årsredovisningen. 48 kronor mer i medellön tjänar männen nu än året innan.

Den procentuella skillnaden går liksom inte att använda när man går i affären. Är det någon som har testat det, att säga att man ska ha lägre pris därför att man har fått mindre procentuell ökning av lönen? Man kan ju inte glädja människor i lönekuvertet genom att tala om att de har fått en högre procentuell löneökning än det andra könet.

Faktum är att männens medellön har ökat med 48 kronor mellan åren. I annat fall är det ett korrekturfel eller – ännu värre – ett sakligt fel i årsredovisningen. Det är så jag läser detta.

Birgitta var inne på detta med Vårdbarometern. Det är alldeles rätt – visst vågar vi nämna den. Men det är ett annat bekymmer med den. Den mäter väldigt lite alla de som väntar på vård länge och inte får den. Den mäter ju i allt väsentligt vårdupplevelse.

Det är också väldigt sällan ni tar upp förklaringen. Ni sade att vi delar samma beskrivning av ekonomin förra mandatperioden. Men orsaken till det är ju väl känd. Den är lagfäst, och den är lagfäst på ett sådant sätt att ni inte alltid tillåter oss att ta upp frågan till debatt här i salen. Det handlar om en skatteutjämning som ökade med en miljard om året under förra mandatperioden. Att den hade något annat ursprung och något annat syfte än att tvåla till den dåvarande majoriteten i landstinget kommer ni aldrig att få mig att tro.

Vi undviker naturligtvis det som vi tycker är besvärande för våra egna resonemang – så gör även jag, för att göra tydligt det jag tycker är väsentligt. Men detta med löneskillnader var ett intressant resonemang – procenten kan du inte handla mat för, däremot för kronorna.

Anförande nr 27

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Det blir bättre nu, Stig, när du pratar om både kronor och procent. Jag har inte heller påstått att det inte finns löneskillnader. Man måste fortsätta att arbeta för att minska dem, och procenttalet är ett bra sätt att mäta nivåer och skillnader. Det är alldeles för stora skillnader. Det arbetet tror jag att vi skulle kunna förena oss i.

Vårdbarometern illustrerar också varför man inte ska vara nöjd. Det finns mycket mer att göra i sjukvården generellt sett. Jag vågar dock påstå att när man målar den här potentaten på väggen och säger att allt är helsike stämmer det inte riktigt med det håll som Vårdbarometern ändå utvecklar sig åt.

Stig! Du är en klok person, och ditt parti driver i många stycken en klok politik. Jag tror att det vore mycket vettigare för ert gäng att hänga ihop med oss än med det andra gänget, som håller på att prata om våldsamma skattesänkningar och inte bryr sig om att verksamheten faktiskt ska finansieras.

Anförande nr 28

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Ordförande! Jag tänkte ta upp två saker med Birgitta Rydberg.

Jag måste upprepa min fråga: Tänker ni stänga närakuterna om ni kommer till makten efter valet? Du svarade inte på den frågan. Du kan svara ja eller nej. Tänker ni stänga närakuterna som vi har öppnat? Det skulle jag vilja veta. Jag misstänker att det är precis vad du tänker göra, men jag vill att du svarar på frågan.

Du påstår i ditt inledningsanförande att förlossningsvården präglades av en hit-och-dit-politik. Nej, det har den verkligen inte gjort. Utvecklingen av förlossningsvården under den här mandatperioden inklusive 2005 har präglats av en mycket systematisk utbyggnad av antalet vårdplatser, både inom förlossningen och inom neonatalvården. Dessutom har kvaliteten förbättrats kraftigt inom neonatalvården, inte minst under 2005.

Ett mått på att vi faktiskt har förbättrat är att år 2002, när vi tog över efter er, hänvisades var tionde kvinna i Stockholms läns landsting till ett annat sjukhus än det hon hade planerat att föda vid, medan siffran år 2005 var nere i 4,4 procent. Det är ett sätt att mäta kvalitet och utveckling.

Beträffande förlossningsvården är det just nu oro – det är helt klart. Det var ju därför du lyfte upp frågan. Du menade att det handlade om bland annat ekonomi och lön. Jag kan bara tala om för dig att vid det möte som jag hade i går på landstinget med ett tiotal barnmorskor från Danderyd, Huddinge och Karolinska var det ingen som över huvud taget nämnde lönefrågan som ett problem. Det var helt andra saker de tog upp.

Framför allt fokuserade de på oron över att de inte hann med att ge den omvårdnad av de födande och gravida kvinnorna som de tyckte att de professionellt borde ge. Det återkommer jag till i ett svar till Stig Nyman under frågedebatten, eftersom han har ställt en fråga om förlossningsvården.

Det handlar inte om lönekuvert, och det handlar inte om personlig ekonomi. Det handlar om mer resurser till vården, fler händer i vården, och det handlar om oro för att man inte hinner med den omvårdnad som kvinnorna har rätt att kräva och också kräver.

Anförande nr 29

Landstingsrådet W i g g (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag är lite glad över att det inte är så många Örebroare på den borgerliga sidan, för då skulle det bli väldigt gnälligt. Det är mycket gnäll, men det kommer också en del positiva saker.

Jag skulle gärna vilja höra mer om hur, så att väljarna får ta ställning i valet i höst. Hur tänker ni utforma politiken? Vilket alternativ har ni, i stället för att bara gnälla på det som ni tycker är fel? Det är oerhört viktigt, så att folk har en ärlig chans att ta ställning i höstens val.

Det jag inte nämnde i mitt första inlägg var WÅAB, som jag tycker är ett bortglömt exempel på bra saker som har genomförts under 2005. WÅAB är ett framtåsyftande trafikföretag som har fått ett miljöpris just för att de jobbar med *eco-driving* till sjöss och arbetar med att införa syntesdieselbränsle och annat. Det är ett oerhört bra exempel på en verksamhet vi har som har gjort bra resultat under 2005 – äntligen, får jag lov att säga.

Åker man 6.41-tåget från Järna på morgnarna får man åka med det nya pendeltåget, som alltid kommer från Södertälje. Äntligen har vi fått nya pendeltågvagnar. Jag ser fram emot att vi ska fortsätta att förnya trafiken även kommande år, så att vi också får nya tunnelbanevagnar. Det är en fråga som jag tänker driva. Jag tror inte att det som står i våra dokument stämmer om att tunnelbanevagnarna

kommer att hålla. Jag har varit ute i verksamheterna och frågat runt bland annat på underhållsdepåer och hos facket. Jag tänker verkligen ta upp den här frågan på allvar. Vad är det som händer med våra tunnelbanevagnar? Vi måste tillsammans i den här salen se på den frågan.

Jag tar också upp handsken vad gäller löneskillnader. Jag tycker inte heller att man ska räkna i procent. Om en man har 100 000 kronor i månadslön och en kvinna 50 000 kronor är det klart att männen alltid vinner om man räknar i procent. Det är väl inte så vi ska räkna, utan vi ska räkna i kronor och ören. Den handsken tar jag också upp.

Vad gäller förlossningarna måste jag säga att det är bra och visar på en framtidstro hos vår befolkning att det föds barn. Det brukar faktiskt vara ett tecken på att människor har framtidstro i vår region, och därför tycker jag att det är glädjande att det föds barn.

Anförande nr 30

Landstingsrådet Rydberg (fp): Dag Larsson stod här i talarstolen och sade att de anställda har blivit fler fast han vet att det handlar om ett misslyckande. I budget efter budget har det varit ett s-krav att antalet anställda i vården ska minska. Nu lyfts detta misslyckande fram som en framgång för socialdemokratisk politik.

Vi kan vidare konstatera att Vårdbarometern pekar på att mycket återstår att göra, och det bekräftar också Dag Larsson. Han bekräftar även att Folkpartiet hade bra förslag om cancersjukvården. Men varför måste ni vänta tills ni har facit i hand med att ändra er politik, som var dålig? Det hade varit klokare att lyssna på oss redan inför förra året, så hade ni besparat cancerpatienterna lidande.

När det gäller närakuterna var beskedet 2005 att vi ville starta fler husläkarmottagningar, kvälls- och jourmottagningar. Detsamma gäller framåt i tiden. Dagtid ska vi ha fler husläkare. Kvällstid ska vi ha jourmottagningar. Samma besked som gällde 2005 gäller också 2006 och 2007, Birgitta Sevefjord.

Anförande nr 31

Landstingsrådet Larsson (s): Birgitta har varit uppe och pratat om marginella, knappt märkbara förändringar av vårdens kvalitet. Jag bara konstatera att förtroendet för sjukvården under den borgerliga tiden var 51 procent och nu är 59 procent.

De politiska partier som skulle vara missnöjda med en uppgång på 8 procent kan anmäla sig till mig, så ska jag prata med dem om hur man kan glädja sig över en sådan uppgång. Det är en stor uppgång, även om den inte är tillräcklig.

Anförande nr 32

Landstingsrådet Sevefjord (v): Birgitta Rydberg! Jag kan inte tolka dina två inlägg när det gäller närakuterna på annat sätt än att du tänker stänga dem. Jag förstår inte varför du inte vågar säga det.

Anförande nr 33

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är mycket glädjande att läsa årsredovisningen över utvecklingen inom sjukvården. I gruppleddarrundan här i dag hörde vi oppositionens företrädare ägna sig åt svartmålningar över allt hemskt som har inträffat i sjukvården under den här mandatperioden, och vi har också fått höra att när majoriteten vidtar åtgärder då problem uppstår så är vi desperata.

Oppositionen är kanske orolig över att det går för bra, många opartiska rapporter visar nämligen att utvecklingen går åt rätt håll. Inom primärvården ökar inte längre problemen med tillgänglighet och valfrihet. Den fråga som vi starkt har fokuserat, tillgängligheten, visar att fler patienter tas emot i närsjukvården medan färre patienter tas emot i akutsjukvården.

Telefontillgängligheten i vårdcentralerna har förbättrats. Den sista mätningen visade på 85 procent, vilket är en förbättring med 10 procentenheter. Under året har antalet samtal i sjukvårdsrådgivningen, Vårdguiden per telefon, ökat med 60 procent. Beslutet om en ny sjukvårdsstruktur innebär att närsjukvården har utvecklats.

För barn och ungdomar har familjecentraler och ungdomsmottagningar förstärkts, för äldre prövas olika lösningar för att tillgodose äldres behov av närhet, tillgänglighet, samordning och kontinuitet. Exempel på detta är bland annat äldreteam, äldreomsorgscentraler med äldreprofil och ny dygnetrunttjänst för äldre.

För att möta psykisk ohälsa har vårdcentralerna förstärkts med psykosocial kompetens såsom kuratorer, psykologer och i vissa fall psykiatriker. Flera beroendemottagningar har öppnats, och folkhälsosatsningar har gjorts med bland annat implementeringar av handlingsprogrammet mot övervikt, fysisk aktivitet på recept och samarbete med Apoteket i form av det vi kallar hälsotorg.

Jag är glad över att närsjukvården i dag erbjuder ett utbud med bred kompetens. Tidigare i debatten har vi också hört oppositionen ondgöra sig över närakuterna som har förbättrat tillgängligheten. Jag kan bara konstatera: 16 000 patienter i månaden kan inte ha fel! Det kan däremot oppositionen ha som inte vill se att närakuter är en vårdform i tiden.

Vårdgarantin, som infördes den 1 november 2005, har för Stockholms läns landsting inneburit en stor framgång. Landstingets vårdgaranti, som började gälla den 1 november och ansluter sig till den nationella vårdgarantin, fungerar i Stockholms läns landsting. Ett vårdgarantikansli upprättades under hösten, och befolkningen informerades bland annat genom en folder som delades ut till hushållen och i väntrum. För att uppfylla garantin har mellan 6 000 och 8 000 extra insatser beställts inom främst kirurgiska specialiteter.

En annan satsning som jag gärna vill nämna är cancervården. För första gången finns nu en strategisk utvecklingsplan för cancervården som följs med ett antal satsningar och extraresurser. Inte ens en oberoende organisationskonsult som vi har anlitat inom HSU och som gjorde en översyn av verksamheten på Radiumhemmet, ger oppositionen medhåll i den svartmålning som oppositionen vill göra av cancervården. Vi har en cancervård i världsklass i Stockholmsregionen, men en cancervård som behöver förstärkas beträffande bland annat bemötande. Därför satsar vi extra resurser för att vi ska införa vårdlotsar i cancervården.

Till sist vill jag också gärna nämna en annan sak som berörts i debatten och som tål att poängteras igen. Det är ett oberoende verktyg som heter vårdbarometern. Genom den säger medborgarna i Stockholms län vad de anser om vården. De medborgare som oppositionen gärna vill framstå som så missnöjda, säger att såväl tillgänglighet, information, väntetider, bemötande, vårdens resultat och det övergripande förtroendet har ökat ordentligt sedan år 2002. Det här är ett bokslut över sjukvården som visar att det finns en del att göra; men utvecklingen går åt rätt håll och alla satsningar som nu görs är finansierade. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 34

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag börjar med att yrka bifall till den moderata reservationen och hänvisar till det särskilda uttalande som vi har fogat till ärendet och som återfinns i handlingarna!

Innan jag framför mina funderingar rörande sjukvårdsfrågorna kan jag inte låta bli att upprepa Chris Heisters fråga till biträdande finns landstingsrådet. Jag undrar vart de 7 miljarderna har tagit vägen. Vad har man använt pengarna till? Det skulle vara intressant att veta vart de 7 miljarder, som man varje år har tagit in av skattebetalarna, har tagit vägen.

Ibland när vi hör Inger Ros tala om hälso- och sjukvårdens utveckling i Stockholms län så får vi ju bara höra allt beskrivas ljusa termer och får höra att det inte finns några problem. Jag kan väl säga att man kan undra om det är så att utgångspunkten möjligen är den att vi kanske har lite olika fokus. Jag tycker att ni fokus på fel saker, felaktigt fokus utifrån vad ni själva i vänsterkartellen lovade väljarna i senaste valet. Jag är inte säker på att de frågeställningar som du räknar upp – och säger att du är så nöjd med – är riktigt desamma som du gick till val på tillsammans med Birgitta Sevefjord.

Och nu har ni fått stöd från Miljöpartiet för att förmodligen genomföra det ni hade tänkt er att ni skulle göra. Sanningen är att ni gick till val på att det skulle finnas fler händer i vården för de svårast sjuka, för cancerpatienter, psykiskt sjuka, kvinnosjukvården och förlossningssjukvården.

På alla dessa områden finns det ju ett politiskt bokslut som visar att det är där du har problemen, Inger Ros. Du får gärna räkna upp andra områden där du tycker att det går riktigt bra, men jag är inte säker på att väljarna minns att det var de sakerna du lovade att du skulle göra. Jag tror att de minns att du och Birgitta Sevefjord lovade att det var de svårast sjuka, cancerpatienterna, barnen och de psykiskt sjuka som skulle få mer resurser och uppleva en bättre utveckling när det gäller att få sina behov av sjukvårdande insatser tillfredsställda.

Därför är det politiska bokslutet nog inte lika roligt som det kan låta när du talar om de andra områdena.

Man kan också ha fokus på fel saker när det gäller utvecklingen av hur svensk hälso- och sjukvård och sjukvården i Stockholms län ska drivas. Jag tycker att man i bokslutet skulle kunna inse att storskalighet inte är någon bra lösning och att centraltidriering inte heller är någon bra lösning. Jag tror nämligen att dina tillkortakommanden på de områden som du gick till val på tillsammans med Birgitta Sevefjord handlar om att ni inte har löst problemen som kommer av att ni

har valt just storskalighet, centraldirigering. Det är därför ni inte löser uppgiften och det är därför ni har haft problem med cancervården. Det är därför ni har haft problem med förlossningsvården.

Om vi i stället satte fokus på att ge mer ansvar och befogenhet till personalen och om vi som politiker satte mål och ramar och inte lade oss i så mycket och med hjälp av centralt placerade tjänstemän försökte dirigera verksamheten, då är jag övertygad om att resultaten skulle bli mycket bättre.

Det skulle vara intressant att höra vilka funderingar du, Inger Ros, har om hur du ska komma tillrätta med problemen beträffande diagnostiken också inom cancersjukvården. Hur ska vi se till att människor med en misstänkt cancersjukdom får en diagnos så snabbt som möjligt?

Det är intressant att hela den här mandatperioden bygger på det som flera företrädare från alliansen har berört, nämligen gasa-bromsa-politiken. Ni är ju rätt fantastiska på att slå blå dunster i ögonen på folk och säga att ni bygger ut och satsar efter det att ni själva har stoppat, hindrat och förbjudit verksamhet eller dragit ned eller lagt ned den. Det allra bästa exemplet på detta kom väl i går och handlar om nya platser inom intensivvården. De platserna fanns redan. Utrustning och möjlighet att lägga in patienter för sjukvårdande insatser har funnits, men problemet är att bemanningen har saknats. Det är också ett bokslut.

Såvitt jag förstår är de pengar som ni anslog i går bara till för att ni ska klara av bemanningen inom intensivvården som ni har misslyckats med. Ordförande, jag yrkar bifall till den moderata reservationen och vårt särskilda uttalande!

Anförande nr 35

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande och ledamöter! Nu ska vi övergå till att tala om trafiken. Majoriteten har varit ganska klädsamt tyst om kollektivtrafiken och det känns bra. Resten av debatten har varit höljd i ett rosarött skimmer, tycker jag.

Inger Ros inledde ett av sina inlägg här med att säga att det kanske går för bra. Det epitetet kan vi åtminstone inte använda beträffande kollektivtrafiken. Med tanke på skattehöjningen på knappt två kronor och med tanke på prishöjningen på månadskortet med hundra kronor borde man nämligen ha haft goda förutsättningar att få ordning på kollektivtrafiken. Det borde kanske till och med varit svårt att misslyckas. Om man frågar trafikanterna hur kollektivtrafiken fungera så säger de att det är svåra bekymmer, såväl beträffande pendeltågen, tunnelbanorna och bussarna.

Det hade varit svårt att misslyckas med tanke på höjningen av priset på månadskortet och den femtioprocentiga höjning majoriteten gjorde på priset av kontantkupongerna. Ni som kommer ihåg tidigare debatter vet att den höjningen resulterade i en fyrtiosexprocentig försämring av försäljningen och därmed också sämre intäkter. För övrigt har man lyckats höja intäkterna från avgifter som folk ska betala genom en ökning av kontrollen så att de resande faktiskt betalar som de ska göra och inte plankar inom kollektivtrafiken.

Men de största bekymren inom kollektivtrafiken kanske vi har när det gäller bristen på investeringar. SL har stora eller nästan gigantiska behov av investeringar, underhåll och upprustning. Alla känner vi till de stora bekymren med tunnelbanevagnar som tagits ur drift i samband med branden, vi känner till de store bekymren på pendeltågssidan, vi känner till hålen i perrongerna, vi känner till de sänkta hastigheterna på Roslagsbanan och vi känner till många fler bekymmer. Samtidigt är det glädjande för trafikanterna och stockholmarna att nya pendeltåg tagits i drift, men det hade varit ännu trevligare om de hade fungerat på ett bra sätt.

De kvarstående bristerna efter den här mandatperioden visar på brist på vision från den sittande majoritetens sida. Det är brister på ledarskap, brist på en seriös dialog med dem som sitter i Rosenbad och som sitter på de pengar som borde komma den här regionen till del i form av nya satsningar i kollektivtrafiken. Transek har kommit med en ny rapport som visar att Stockholmsregionen får ungefär 15 procent av statsbidragen för nyinvesteringar. Västtrafik får 30 procent och Skånetrafik får 50 procent av sina satsningar betalda av staten. Detta visar på vilket sätt som vi i den här regionen åter missgynnas av den socialdemokratiskt ledda regeringen.

Den rapporten visar också att sossarna satsar 800 kronor mindre per invånare på vägar och spårinvesteringar i den här regionen jämfört med övriga landet. Det är också det som vi ser resultatet av. Det finns dock lösningar på det här bekymret. Man måste våga vara lite mer visionär, man måste ha en tydligare ledarstil än vad den sittande majoriteten har. Man kan använda sig av andra finansiella lösningar. Man kan ytterligare öka intäkterna via reklam- och hyresintäkter. När jag har sagt det tidigare i den här talarstolen har jag fått hånfulla kommentarer från den andra talarstolen, men det som visas i den här årsredovisningen är att SL:s tjänstemän själva har lyckats öka intäkterna väldigt kraftigt både när det gäller hyresintäkter och försäld reklam.

Det vi ser från den visionslösa eller ledarlösa majoritetens uppträdande är inte bara skatteökningar utan också att intäktsökningen från månadskorten ska räcka till allt – nu ska också trängselskatten dras in i finansieringen av det hela. 200 miljoner kommer vi att få till den här regionen – 100 i år, 100 nästan år. Det räcker inte långt när man bland annat vill ha tvärsparbanor som kostar 2,5 miljarder. 200 miljoner räcker nog inte ens till första hjulparet, Anna. Jag yrkar bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 36

Michael Stjernström (kd): Herr ordförande! För SL-resenärerna var 2005 ett prövningens år. Det är ett redan hårt provat och härdat släkte. För SL och vänstermajoriteten tycks verkligheten vara helt annorlunda. Men i SL:s verksamhetsberättelse skriver man att 2005 var ett bra år för SL. Jag vill inte svartmåla på något sätt, men många har svårt att stämma in i den skönskrivningen av verkligheten. För SL-resenärerna var 2005 ett hemskt år med rekordökning av inställda avgångar. Det självberöm som finns i SL:s redovisning om punktligheten i stort sett motsvarar förväntningarna tröstar föga.

Effekten märks i stället genom nya rekord i resegarantibetalningar, 5,5 miljoner har betalats ut, vilket motsvarar 20 procent mer än budgeterats. Efter branden vid Rinkeby station i maj togs 140 tunnelbanevagnar ur trafik. Där stannade de ganska länge. Konsekvenserna blev färre och kortare tåg under hela hösten.

De nya pendeltågen, X60, som var eftertraktade var självklart en ljuspunkt, men de ett allvarligt minus var att de, trots högt ställda förväntningar, inte var anpassade för rullstolsburna trafikanter. Ytterligare minus var upptäckten vid testkörningar i kallaste Norrland att tågen krånglade i vinterkylan. Vi får gå tillbaka till vintern 2000 för att se ett liknande kaos inom vår verksamhet – då rådde kaos inom Citypendeln. Detta är bekymmersamt.

Så till frågan om trängselskatten. Den har ökat trycket på SL högst betydligt. Nu är det ståplats som gäller till och från jobbet på vardagarna. Balansen mellan nöjda och missnöjda resenärer har försämrats. Hösten 2005 var det 64 procent av kollektivtrafikresenärerna som var nöjda och 15 procent som var missnöjda. Det är långt ifrån målet som ligger på 75 procent nöjda och max 10 procent missnöjda. Missnöjet gäller framför allt störningsinformation och trängseln. SL kan bättre, men för att det ska bli verklighet krävs det en ny majoritet.

Anförande nr 37

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! Debatten om årsredovisningen följer väl i år ungefär samma mönster som varje år, och jag ska försöka ge mitt bidrag. Jag tänkte inleda med att åtminstone framhålla fakta som vi kan se i årsredovisningen.

År 2005 var ett bra år för landstinget, det vill jag börja med att understryka. Vi kan konstatera att sjukfrånvaron har minskat, det är ingen tvekan om det. Vården är numera finansierad, det framgår med stor tydlighet. Vi kan konstatera att vården har tillförts mer resurser, vi har fler anställda och fler händer i vården nu än för ett år sedan, och vi kan också konstatera att vi nu betalar av på den skuld som lämnades över från Ralph Lédels tidigare ledning till den uppväxande generationen. På det viset kan vi också se till att man även i framtiden ska kunna erbjuda god vård och finansiera den. Det är fakta. Det är ingenting som man behöver ifrågasätta, även om försök görs.

Man kan naturligtvis diskutera de beskrivningar som görs i årsredovisningen. Jag hävdar i min beskrivning av personalområdet att den starka ekonomi som landstinget nu har är ett viktigt besked även till personalen. Om man har en stark ekonomi då kan man också ge trygghet och stabilitet i verksamheten. En ekonomi som inte fungerar, vilket fallet var tidigare, skapar oro och otrygghet. Vi kan också konstatera att vården fungerar allt bättre och personalen gör avgörande insatser, vilket flera talare har framhållit, men det behöver naturligtvis bli ännu bättre.

Vi ska främja personalens hälsa i vårt fortsatta utvecklingsarbete, och vi ska försöka förbättra vårt samverkansarbete. Vi redovisar detta i årsredovisningen, och det är också ett uttryck för en fortsatt inriktning vilket också är ett viktigt besked till personalen. Våra medarbetarundersökningar redovisas väldigt kortfattat, men det går att botanisera i dem via hemsidan för att få en fördjupad bild. De finns med och det är också ett viktigt besked att vi kommer att fortsätta med våra medarbetarundersökningar. Det är viktigt för oss att det görs en så

korrekt beskrivning av våra medarbetares upplevelser av sin dagliga situation och att det i sin tur ger en god grund för ett förändringsarbete i riktning mot att förbättra arbetsmiljön. Årsredovisningen är också ett viktigt besked, vi har fortfarande höga ambitioner när det gäller arbetsmiljöfrågorna.

Oppositionen berör ett antal olika delar i årsredovisningen. Jag tänkte kortfattat beröra några. När det gäller medarbetarindex minskar vi från 58 till 57 procent, och det kan landstinget som helhet naturligtvis inte vara nöjda med.

En del av förklaringen till detta är att Danderyds sjukhus inte finns med i sammanställningen, och Danderyds sjukhus hade ett högre index än verksamheten i övrigt. Om vi hade tillfört Danderyds sjukhus till den totala undersökningen så hade vi inte tappat i index. Det här räcker inte – vi ska bli ännu bättre men jag tycker att det är ett viktigt faktum att förmedla till både dem som lyssnar och till er i fullmäktige.

Man berörde också den läkarundersökning som genomfördes på Karolinska sjukhuset. Stockholms läkarförening har gjort en egen undersökning om hur deras medlemmar upplever sin arbetssituation. Jag ska inte gå för långt i värderingen av undersökningen, men man ska ändå komma ihåg att läkarföreningens huvudintresse är att företräda sina medlemmar och det finns frågeställningar i den undersökning som de gjort som är relativt tendensiösa. Jag tycker att det blir besvärligt att jämföra den eller, som Stig Nyman gjorde, framhålla den som viktigare än den Temoundersökning som genomförts på ett professionellt och seriöst sätt av en professionell och seriös leverantör. Det är trots allt stor skillnad mellan Temo och Stockholms läkarförening när det gäller kompetens att genomföra en sådan här undersökning. Jag ska inte värdera läkarnas undersökning i övrigt.

Underlagen i sig är alltid viktiga, och vi ska arbeta med dem på ett aktivt sätt för att förbättra situationen, men i sammanhanget är Temos undersökning mycket viktigare än den som Stockholms läkarförening har genomfört.

Det är tufft på KS, det råder ingen tvekan om det, och Stockholms läkarförening medverkar till att ge ytterligare underlag i den beskrivningen, men det är fel att säga att det är så negativt som det ibland påstås vara.

Stig Nyman hänger upp sig på beskrivningar i procentuella ökning i stället för i kronor och ören. Jag håller med om att det är en skillnad men det är inte något konstigt med att man gör procentuella jämförelser, det är mer regel än undantag. Man brukar alltid framhålla att det är skillnad mellan kronor och procent, men Stig Nyman vet att det inte är ovanligt att man gör procentuella jämförelser. Stig Nyman är emellertid inte ute efter en sådan diskussion – han vill i stället sprida osäkerhet och negativa bilder. Det är det som är syftet med att tala om kronor och ören.

2005 var ett bra år, och med tanke på svartmålningen bör man påminna om hur det var tidigare. Vården var underfinansierad tidigare, kostnadsutvecklingen var 7–8 procent per år och sjukfrånvaron ökade. Det var inte bättre än det som vi har kunnat presentera för 2005. 2005 var ett bra år för landstinget. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 38

Landstingsrådet N y m a n (kd): Adressen var ju tydligt. Det är så att jag påstår att löneskillnaden mellan män och kvinnor som detta redovisats i årsredovisningen har ökat. Alldeles oavsett procentsatser har löneskillnaden ökat med 48 kronor. Det redovisar ni, och det är det jag påstår.

Jag vet också att man använder både procent och kronor när man jämför löner, men det jag ville påvisa var att löneskillnaden mellan män och kvinnor har ökat. Trots all satsning på jämställdhet och policyer och liknande är detta ett ofrånkomligt faktum. I annat fall måste ni ändra i årsredovisningen.

Anförande nr 39

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Stig Nyman, skillnaden har ökat i kronor, det råder ingen tvekan om det. Jag håller med om det, det är korrekt. Men detta visar väl snarare att det är ännu viktigare att vi fortsätter att jobba med frågorna och då ska det bli intressant att se hur oppositionen jobbar med frågorna. Vi ska ju så småningom behandla förslaget till jämställdhetspolicy.

Framför allt är det inte ovanligt att man gör procentuella jämförelser. Att du bortser från det och enbart talar om kronor beror på att det viktiga för dig inte är inte att diskutera utvecklingen. Du ger en negativ beskrivning, det är det som är problemet, Stig.

Anförande nr 40

Landstingsrådet N y m a n (kd): Du sade själv, Lars Dahlberg, att du gick upp i talarstolen för att redovisa fakta. Det utbetalas inget annat än kronor och ören till medarbetarna. Här har löneskillnaden ökat med 48 kronor.

Jag konstaterar detta faktum trots allt tal om att läget blir bättre. De där procentsatserna är fullständigt onödiga att använda. Vi konstaterar att löneskillnaderna har ökat, och det har du själv tillstått. Därmed har jag nått målet med behovet att klarlägga detta faktum.

Det är trist att du inte berör det som står om läkarna i Temos undersökning och bemöter det utan ifrågasätter en annan undersökning. Jag använde i huvudsak fakta från Temo undersökningen och sade att läkarnas egen undersökning visar en ännu värre situation. Temo undersökningen är tillräckligt bekymmersam för att kunna diskuteras i sammanhanget.

Anförande nr 41

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Löneskillnaden mätt i procent mellan kvinnor och män har alltså minskat i landstinget, det är faktum. Den procentuella skillnaden har minskat! Räknat i kronor har skillnaden ökat, det är helt korrekt, det också. Men ditt besked här i fullmäktige är att alla löneskillnader hädanefter ska räknas enbart i kronor, inte i procent, för det är inte relevant. Det är också intressant att höra.

Anförande nr 42

Pia Lidwall (kd): Ordförande, ledamöter! Det här är intressant läsning. Jag tänkte börja att tala om den första meningen, som Ingela Nylund Watz har skrivit. Hon säger så här: Vårdgarantin var vårt viktigaste beslut under året. Det säger majoritetens företrädare. Jag kan inte se annat än att det beslutet fattades inför den 1 november, när året nästan var slut. Det var det viktigaste beslutet. Mycket hände innan dess men det bryr man sig inte så väldigt mycket om. Vårdgarantin innebär flera veckors väntetid för små barn till barnmottagningarna och vårdcentralerna. Två tredjedel av BUP, barn- och ungdomspsykiatri, har mer än fyra veckors väntetid – och det sammanhanget ska man tänka på att det handlar om barn och ungdomar. Men för Ingela Nylund Watz och hennes kompisars var denna vårdgaranti det viktigaste beslutet under förra året. Det är inte mycket till beslut!

Det står ingenting om cancerfrågan fastän det ändå var en fråga som vi arbetade mycket med under förra året. Det var elände och kaos i cancervården. Personalen gick på knäna, personal slutade med buller och bång, patientsäkerheten var i fara. Patienter har fått vänta på behandlingar och diagnoser dröjer därför att man inte får använda röntgenavdelningar och röntgenapparater på stan. Därför får patienterna vara så goda att vänta! Det här är dålig politik.

Rehabiliteringar dröjer eftersom man lägger ned platser. I det läget får patienterna åka hem utan rehabilitering. Alldeles ensamma, utan restriktioner, inga lappar om hur man ska gå till väga – hem med dem bara för vi har inga rehabiliteringsplatser! Det handlar om svårt sjuka människor med livsfarliga sjukdomar!

Närakuterna är ett intressant område. I den frågan bröstar sig majoriteten också genom att påstå att man har invigt fyra närakuter och ska fortsätta med fler under nästa år. Vi var också var intresserade av närakuter till en början, för vi såg att de skulle fylla en funktion, men när vi ser tillbaka på vad som har hänt ser man att man har fått pengar som tagits från vårdcentralerna; man har byggt stora monument av närakuter som håller öppet under dagtid när det faktiskt finns vårdcentraler. Närakuterna är dyra verksamheter som tar de lättast sjuka patienterna. Varje närakut kostar 15–16 miljoner. Det är inte värt pengarna. Det känns nästan som om majoriteten inte litar på landstingets vårdcentraler.

Vi kan bättre!

En annan fråga som debatterats mycket är unga kvinnor i vårt län som mår väldigt dåligt. Det kommer rapport efter rapport men vad gör ni? Vi debatterar och alla tycker ni att detta är förfärligt. Men vad händer? Man lägger ned verksamheten Bräckeatan 20, den enda verksamhet som faktiskt riktar sig till unga kvinnor mellan 18 och 24 år. Den lägger ni ned!

Det är väldigt mycket snack och lite verkstad med den här majoriteten.

Till sist. Birgitta Sevefjord oroar sig för arbetslösheten. Jag oroar mig också för arbetslösheten. Men jag vill påminna Birgitta Sevefjord om att ni har makten i regeringen. Det går att göra något åt saken. Det går att ändra förutsättningarna för företagen så att de faktiskt anställer fler. Kristdemokraterna och alliansen har väldigt goda förslag. Läs dem och skicka signaler till regeringskompisarna så kan vi göra något åt situationen, och då ökar skatteintäkterna också. Det som behövs nu är en ny majoritet i Stockholms läns landsting.

Anförande nr 43

Landstingsrådet Kettner (s): Man kan konstatera att år 2005 varit ett år för SL som kan beskrivas på olika sätt beroende på vilka utgångspunkter man har. Vill man så kan man säga att 2005 var året då resenärernas förtroende för SL åter började sjunka, även om det ännu inte är i närheten av bottennoteringarna under Elwe Nilssons tid. Man kan säga att intäkterna minskade med 46 procent, visserligen från en biljettyp som står för mindre än 5 procent av resorna, och ökade för alla andra viktiga biljettyper. Man kan också berätta att 2005 var året då pendeltågen åter drabbades av inställda avgångar och stora delar av vagnparken i tunnelbanan fick ställas undan för säkerhetskontroll. Detta är sanna beskrivningar av saker som hände, men det är ingen sann beskrivning av året 2005.

2005 var också det år då resenärernas och länsinnevärdarnas förtroende för SL slog nya rekord samtidigt som resandet för första gången sedan 2001 ökade. Till en början noterades en nedgång, men mot slutet av året ökade antalet resenärer kraftigt och den trenden håller i sig. Det är ett trendbrott. Det skedde faktiskt något mer fantastiskt under 2005. Kollektivtrafikens andel av trafikarbetet ökade för första gången på årtal, och den har faktiskt minskat konstant sedan början av 1970-talet. Så sent som för något år sedan beskrev vi själva i landstinget denna utveckling som en omöjlighet.

Liksom övriga år under mandatperioden fortsatte utbyggnaden av SL-trafiken under 2005, och inför försöket med trängselskatter i Stockholms stad genomfördes den största utbyggnaden av kollektivtrafiken sedan tunnelbanans tillkomst. 2005 var året då kvaliteten i form av punktlighet blev bättre, särskilt för resenärerna i tunnelbanetraffiken. 2005 var också året då biljettintäkterna överträffade alla prognoser, såväl i reda pengar som i antalet sålda biljetter. Arbetet med att minska fuskåkandet har varit framgångsrikt. Jag vill speciellt tacka Maria Wallhager för att hon nådes nämna att vi har lyckats med något som har varit svårt för de borgerliga politikerna att klara av, även om jag kan känna mig lite obekvämt i bilden av något slags batongmormor som ibland målas upp.

Det är däremot inte sant, som Michael sade, att de nya pendeltågen har problem i vinterkylan. De gamla pendeltågen har sådana problem, men i alla fall enligt verkstadsarbeten och den statistik vi för så har de nya tågen inga sådana problem.

2005 var inte minst det år då nya pendeltåg började levereras och beslut fattades om en ny entreprenör i stället för Citypendeln. Det är en upphandling då vi för första gången prövar det nya system som vi infört för trafikupphandlingar där kvaliteten står i centrum, inte enbart priset. Som en följd av detta kommer SL:s kostnader för pendeltågstraffiken att öka med 10 procent samtidigt som nya entreprenörer håller bättre beredskap för att möta och motverka störningar i trafiken.

Man kan beskriva 2005 som ett år då ödet i skepnad av en brand i Rinkeby och ett ibland något tjockskalligt Banverket verkar tycka att det gick lite för bra för SL i början av året. Men jag är faktiskt övertygad om att 2005 kommer att gå till historien som ett övervägande bra år för SL, som året då det slutligen vände. Det var året då våra beslut, bland annat i denna saken, började visa sig i praktiska utfall.

Det arbete vi gör så här långt bakom kulisserna, långt ifrån perrongerna, gör skillnad – det vill jag att alla ska känna. Jag skäms för hur en del av dem som jobbar i trafiken och många av resenärerna har det, men inte för det arbete vi har gjort för att det på lång sikt ska bli bättre. Ett av mina barn brukar säga att vi i vår familj lider av iver, som om det vore en diagnos. Därför kan det kännas jobbigt att stå här och försöka vända på en atlantångare som dessutom hade släppta ut på öppet hav utan någon som höll i ratten förra mandatperioden. Men det går långsamt att vända situationen till det bättre.

Vi har också under 2005 tagit ett steg i riktning mot ett mer rättvist taxsystem genom införandet av flexibla zongränser. Det var ju det som gjorde att vi ytterligare skulle minska det konstiga zonsystemets effekter så att resan mellan två hållplatser som Gullmarsplan och Skanstull aldrig skulle kosta mer än två kuponger, och i november beslutade vi slutgiltigt att skrota detta föråldrade system. Det är ett beslut som jag som ordförande är glad över och som ledamot i landstingsfullmäktige är stolt över. Enhetstaxan kommer att bidra till att sudda ut gränsen mellan människor, stadsdelar och kommuner i vårt län. Jag noterar att de borgerliga talat om att de tänker ta bort enhetstaxan om de vinner valet.

Vi har fattat beslut om förbättringar av säkerheten för resenärer och personal, och det är lyckade satsningar bland annat genom ökad kameraövervakning. Nu fortsätter vi arbetet för bättre kvalitet.

2005 har varit ett slitsamt år för dem som arbetar med trafik och ännu viktigare för våra uppdragsgivare och resenärer. Min fråga när jag oppositionens företrädare säga att den här majoriteten är visionslös är denna: hörde någon en vision i deras anföranden mer än att öka reklamintäkterna? Och hur mycket kan de i så fall räkna till?

Anförande nr 44

Carl-Anders Ifvarsson (fp): Herr ordförande!, fullmäktige! Jag tänkte ta upp frågan om resultatdispositionen för resultatenheterna. Det är till att börja med inte helt glasklart vad som avses när man läser ärendet. Enligt majoritetens tredje att-sats ska resultatet disponeras i enlighet med bilagan, och längre ned på sidan hänvisas det till en mängd olika bilagor. Det finns en bilaga 4 som verkar avse resultatenheterna. Om man bläddrar framåt i handlingarna hittar man ingen bilaga 4, och det är förstas allvarligt. Jag har listat ut att man avser bilaga 2:1, och det finns en del konstiga benämningar där som inte är korrekta och det tycker jag är slarvigt.

Det var inte för att klaga på formalia som jag begärde ordet. Jag tycker att saken är mycket allvarligare. Vi har faktiskt varit överens om principen att åtminstone en del av det överskott som åstadkoms inom resultatenheten ska gå tillbaka till personalen inom den resultatenhet där man jobbat rationellt och effektivt och på så sätt åstadkommit ett resultat samtidigt som man lyckats nå sina mål. Vem som helst kan ju förstå att det skulle vara stimulerande för landstingets personal att få möjlighet att få del av ett överskott som man själv har jobbat ihop. Om man jobbar effektivt och fiffigt så borde man få del av överskottet. Den principen borde kunna omfattas av alla.

Nu har det rätt delade meningar om hur stor del av överskottet som borde gå tillbaka till personalen. Vi i Folkpartiet har hela tiden varit väldigt tydliga: hela överskottet ska gå tillbaka under förutsättning av att man har nått de mål som varit uppsatta. Tanken är förstås att personalen ska ha inflytande över sin arbetsituation, att de ska få del i vinsten om de lyckas driva verksamheten effektivare än budgeterat. Det är också en rättvisefråga. En privat entreprenör eller ett personalkooperativ som lyckas driva verksamheten så att överskott uppstår får behålla hela sitt överskott. Man kan därför tycka att samma sak skulle gälla för landstingets egen personal.

Vi har varit rätt så överens om principen, vi har haft delade meningar om omfattningen.

Vad händer nu? Samma sak hände förra året också. I någon formell mening går någon del av överskottet tillbaka till resultatenheterna. Det läggs till deras eget kapital, och det innebär för sjukvårdens del, att där det uppstått ett stort överskott på grund av att ledning och personal har jobbat effektivt, så fördelas det inte ens ut på resultatenheterna, det läggs till hela sjukvårdsområdets kapital. Framför allt innebär det att överskottet blir effektivt inlåst i kapitalet. Det kan och får inte röras. Pyttsan, om någon chef eller anställd trodde att man skulle kunna använda en del av överskottet till personalbefrämjande åtgärder!

Jag tycker att detta liknar något slags svindleri! Man har ställt i utsikt att personalen skulle kunna få glädje av åtminstone en del av överskottet – de får inte ett öre! Dessutom är det kontraproduktivt, det motverkar sitt eget syfte.

Konkurrens måste förstås så långt som möjligt bedrivas på lika villkor. Personal som jobbar effektivt ska kunna få glädje av det. Därför yrkar vi i Folkpartiet avslag på förslaget till resultatdisposition och att landstingsfullmäktige i stället uppdrar åt landstingsstyrelsen att återkomma med ett nytt förslag till resultatdisposition där varje resultatenhet, inkluderande bolag, förvaltningar och intraprenader inom förvaltningarna, själva får disponera eventuella egna överskott i form av avsättningar till kompetens- och motivationshöjande åtgärder. Jag yrkar alltså bifall till Folkpartiets reservation!

Anförande nr 45

Landstingsrådet Rydberg (fp): Det har givits en del kommentarer om Vårdbarometern och om vad medborgarna egentligen tycker. När man studerar resultaten kan man konstatera att av dem som har valt att antingen per telefon eller genom besök ta kontakt med våra vårdcentraler så är det bara 66 procent som tycker att det är lätt att komma fram, lätt att komma i kontakt, lätt att komma fram per telefon. Det innebär att en tredjedel inte tycker det. Vilken slutsats drar man då av detta? Jo, uppenbarligen är slutsatsen att landstinget inte behöver förbättra tillgängligheten genom att göra det lättare att komma fram per telefon, göra det lättare att få tider. I stället var målet förra året att styra över patienterna på de fyra nya närankuterna.

Det vi tycker är anmärkningsvärt är att närankuterna kostar mer än dubbelt så mycket per besök. Det är inte särskilt rationellt att lösa ett problem genom att skapa en annan vårdform som bygger på att man träffar olika doktorer vid varje besök. Den närankut som finns på Sabbatsbergs sjukhus som startade förra året visar vid en analys av varifrån patienterna kommer att vårdcentralerna inom hela

Norrmalm–Vasastan skulle behöva klara av att ta emot ett besök ytterligare per vårdcentral för att kompensera närakutens verksamhet på dagtid. Det skulle naturligtvis mottagningarna klara av om de finge pengarna.

I stället betalade man läkare förra året för att de skulle hålla sig borta från sina vanliga patienter på vårdcentralerna en halvdag för att i stället vara på närakuten, så att de egna patienterna inte får tag i sin doktor. Man betalar 7 500 kronor extra till doktorerna för att de ska hålla sig borta från sina egna patienter! Vi har väldigt svårt att förstå logiken i närakutsatsningen. Logiken borde i stället vara att förbättra tillgängligheten på de olika husläkarmottagningarna.

Frågorna om jämställda löner och jämställd vård har också kommenterats en del och de sakerna har ju förbättras mycket. Jag vill beröra frågan om löneskillnaderna som vi inte har vettiga förklaringar till. Varför är det inom landstingsstyrelsens förvaltning så att avdelningscheferna tjänar 2 400 kronor mer om de råkar vara män, enhetscheferna tjänar 4 200 kronor mer i månaden om de råkar vara män, förstesekreterarna tjänar 3 300 kronor mer i månaden om de råkar vara män, projektledarna 1 200 kronor mer i månaden om de är män? Fortfarande återstår ett ganska betydande arbete att utföra när det gäller jämställdheten.

Vi har talat en hel del om hit-och-dit-politiken, eller gasa-bromsa-politiken. Jag vill kommentera en sak som var bra förra året. Jag tycker att det var klokt och bra att remisstvänet togs bort till de olika specialisterna. Att försöka styra patienter genom förbud att gå till den man har förtroende för, tror jag är en dålig metod. Det är glädjande att förnuftet segrade så att det remisstvänet försvann. Nu hoppas jag naturligtvis att det ska bli fler återställare, så att remisstvänet även till sjukgymnaster försvinner och ökar möjligheterna för patienterna att välja en del andra vårdgivare som ännu inte har vårdavtal. Jag hoppas att vi kommer att få se en del sådana möjligheter till återställare under det här året. Om så inte sker hoppas jag att möjligheterna öppnar sig efter den 17 september.

Anförande nr 46

Lars Joakim Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! 2005 års bokslut påminner lite grand om dagens väder – inte ett moln så långt ögat når. Jag kan ändå inte låta bli att citera de två sista raderna på s 23, med tanke på Dag Larssons tidigare inlägg om tillväxt och annat: ”Länets relativa skattekraft 2005 är 118 % i relation till riket. Jämfört med 2004 års nivå har den relativa skattekraften för SLL minskat med 2,8 procentenheter, vilket bidrar till att minska utjämningsavgiften för 2005.” Det vi ser som ett stort svart moln av minskad tillväxt beskriver majoriteten som positiv eftersom utjämningskatten har minskat!

Vid flera tillfällen har jag i den här salen, i hälso- och sjukvårdsutskottet och i min egen sjukvårdsberedning efterlyst en nedbrytning av siffrorna på enskilda kliniker och husläkarmottagningar. Birgitta Sevefjord påstod för en liten stund sedan att det inte gick att få fram siffror under förra mandatperioden. Jo, det gick. För varenda husläkarmottagning, varenda geriatrik klinik, psykiatrisk klinik och avdelning hade vi siffror som vi kunde jämföra. Det kan vi inte i dag. Hade man tagit fram de siffrorna så hade mycket av den verksamhet som vi själva ansvarar för i landstingsdrift framstått i all sin nakenhet.

Jag ska ändå visa den här bilden om telefontillgängligheten som debatterats tidigare. Av de 20 bästa husläkarmottagningarna drivs 16 på entreprenad. Motsvarande bild av de 20 sämsta visar samma siffror fastän tvärtom, 16 av de 20 sämsta är landstingsdrivna. Tänk tanken att det hade varit tvärtom, att det varit 16 av de 20 sämsta som varit entreprenaddrivna och 16 av de 20 bästa som varit landstingsdrivna – vad hade Birgitta Sevefjord sagt då? Jo, då hade hon krävt att verksamheten skulle tas tillbaka till landstingsdrift. Det är detta som är problemet. Det finns inte ett ord om de här problemen. De har ökat men från en väldigt låg nivå. Det är på grund av de här dåliga siffrorna som man har inrättat närakuterna.

Om man tittar på s 48 i bokslutet så kan man läsa att det skrivs mycket pompöst om dessa närakuter. Mitt på sidan står det: "En omfattande *utveckling av närsjukvården* har skett under året. Verksamheter och geografiska områden med störst behov har förstärkts. Prioriterade frågor och grupper har uppmärksammats." Påstå inte att Sabbatsberg och Bromma är prioriterade områden! Ni säger att det är för mycket sjukvård i innerstaden, men den första närakut ni öppnade var den på Sabbatsberg, den andra var den vid Brommaplan. Det gjorde ni därför att det var lättast att rekrytera läkare till närakuter i de områdena.

Det står inte en rad om problemen på Gärdets vårdcentral – som den heter numera – och inte ett ord om personalproblemen på S:t Eriks kvartersakut. Inte ett ord om problemen på Kallhäll eller Vällingby vårdcentraler. Varför finns inte de problemen beskrivna? För någon månad eller något halvår sedan lovade Sevefjord landstinget att majoriteten till och med var beredd att lägga ut driften på entreprenad om problemen på Kallhäll inte löstes.

Problemen löstes inte men man kämpar vidare och hyr in den ena läkaren efter andra. Jag nämnde tidigare ett fall där en patient hade ringt i fyra dagar, den femte dagen var telefonen omställd till Vårdguiden.

Får jag avslutningsvis ställa en fråga till Raymond Wigg, som är relativt ny. På s 41 har du som landstingsråd för miljöfrågor bland annat skrivit: "Mål 2 Energi. Energianvändningen i landstingets strategiska fastigheter, som Locum förvaltar, har inte ökat jämfört med år 2000. Den miljöanpassade andelen står för 84 procent. Den miljöanpassade andelen energi till de fastigheter, som SL förvaltar, ligger på 77 procent. Målet om 75 procent förnybar energi år 2006 är således redan överträffat." Du vet lika väl som jag att sannolikt 100 procent av de elektroner som kommer till Stockholms läns landsting kommer från kärnkraftverket i Forsmark. Varför är du beredd att betala extra för den kärnkraften och kalla den grön? Hur mycket har det kostat Stockholms läns landstings skattebetalare att betala för grön el som de facto inte är grön enligt din vokabulär?

Anförande nr 47

Måns Almqvist (v): Ordförande, och ledamöter! Jag tänkte kommentera en del av de frågor som debatterats hittills. Moderaterna började debatten med att klaga våldsamt över den skattehöjning som har gjorts i det här landstinget om 1:95. Det var ju Chris Heisters huvudnummer.

Detta är intressant, för om man tog den kritiken på allvar och om den var seriös så skulle ni ju föreslå att skatten inte höjdes med 1:95 och då skulle ni ha lagt budgetförslag som innebar att skatten inte höjdes. Om man studerar moderaternas budgetförslag så ser man att ni har föreslagit skattehöjningar. Skillnaden är bara

den att ni har gjort det med ett års eftersläpning jämfört med landstingsmajoriteten. Om ni ska vara seriösa i fråga om kritiken mot beskattningen i länet så måste ni ju lägga ett annat förslag!

Chris Heister hävdar också att majoriteten löser problemen enbart genom att skicka notan till skattebetalarna eftersom det är länsinnevånarna som betalar landstingsskatten. Vilka andra skulle kunna finansiera landstingets verksamhet? Ni gjorde ett underskott på nästan 10 miljarder under förra mandatperioden, och vem tänkte ni skulle finansiera det underskottet? Ni lånade upp 10 miljarder och vem skulle betala det om inte invånarna i länet!

Ni föreslog förändringar i skatteutjämnningssystemet, och varifrån skulle de pengarna tas? Skatteutjämnningssystemet skulle ge en omfördelning från andra läns invånares inbetalade skatt. Allt handlar om skattefinansiering. Det är självklart att man skickar notan till skattebetalarna när det handlar om skattefinansierad verksamhet. Ni har inte framlagt något förslag som inte innebär att ni inte skickar notan till skattebetalarna!

Det sägs att vi har en överbeskattning i det här landstinget. Det tyder alltså på att vi skulle ha för mycket pengar i landstinget. Moderaterna borde fråga till exempel dem som reser med pendeltågen om de upplever situationen sådan. Har vi överfinansierat våra investeringar i spår i infrastruktur till exempel de senaste tjugo åren? Har vi haft för mycket pengar till sådana saker?

Jag skulle vilja hävda att vi har underfinansierat det hela. Vi använder fortfarande pendeltågsvagnar som byggdes på 1960-talet. Tänk, om vi hade den situationen när det gäller taxi; då skulle vi haft gamla Volvo Amazon som skötte färdtjänsten. Hur skulle det ha sett ut? Det skulle vara tecken på underfinansiering, inte tecken på överbeskattning, alltså att vi skulle ha för mycket pengar i landstingets kassa. Ni borde fråga pendeltågsresenärerna om det.

När det gäller SL är det lätt att hitta saker i årsredovisningar och annat som visar på de stora problem som föreligger. Många av de problemen hävdar jag är strukturella, och de beror på decenniernas underfinansiering av infrastrukturen. Vi borde de senaste tjugo åren ha satsat mycket mer än vad vi har gjort. Det kan vi konstatera när vi studerar vagnparken och spårens tillstånd.

De beslut som har fattats under det år som vi diskuterar nu är mycket viktiga beslut. Den utbyggnad som görs med nya bussar och bättre kollektivtrafik är den största utbyggnad som gjorts sedan vi byggde tunnelbanan. Den motsvarar egentligen hela Malmö stads kollektivtrafik, sagt som en jämförelse. De beslut som vi har fattat har varit väldigt viktiga, men vi har fortfarande problem med pendeltågen och det handlar om försummelser som är två decennier gamla. Den som blir svaret skyldig är snarast den som säger att vi har en överbeskattning, för mycket pengar. Jag hävdar att vi har en underfinansiering av investeringarna inom SL.

Anförande nr 48

Landstingsrådet Heister (m): Måns Almqvist, du kanske inte lyssnade riktigt på vad jag sade. Jag sade inte att det var för mycket pengar utan att pengarna är slut. Det var det som var min poäng. Ni har höjt skatten med 7 miljarder per år men det finns inga pengar kvar.

Om man studerar tjänstemännens direktiv för budgeten 2007 så ser man att de med nöd och näppe kan redovisa ett överskott på 50 miljoner när de har tricksat med siffrorna – om de inte gjort det så hade de visat underskott. Ni har ju gjort av med pengarna! Ni har höjt skatten med 2 kronor, och varför talade du inte om före valet att du skulle höja skatten med 2 kronor?

Den skattehöjningen, som var rekordstor, och som har lett till att vi har landets högsta landstingsskatt, har slagit sönder tillväxten i vår region. Vi har en arbetslöshetsutveckling som är mycket värre än den som gäller i övriga delar av landet. Den politiken är du ansvarig för. Den leder till att ni tvingas skriva ned skatteintäktsprognosen hela tiden, som jag sade. Skatteintäktsprognosen för 2005 har skrivits ned med 2 miljarder! Det är resultatet av din politik i riksdagen, i regeringen och här i Stockholms läns landsting! Varför talade du inte om att du skulle höja skatten med 2 miljarder, Måns Almqvist? Det gjorde du inte.

Anförande nr 49

Måns Almqvist (v): Chris Heister, vi vänsterpartister talade visst om skattehöjningar före valet. Den fråga man kan ställa till dig är: blir det bättre om man sänker skatten i det här läget? Talade du om för dina väljare att ni skulle lägga fram budgetförslag med sådana skattehöjningar som ni har gjort? Det är fråga man kan ställa sig. Det har ni gjort i princip varje år, trots att ni bedriver en kampanj som ska visa motsatsen.

Du hävdar åter att det finns ett samband mellan att skattekraften minskar och skattehöjningen. Det sambandet finns inte. Det finns ingenting som visar att ett sådant samband finns. Det är bara resultatet av moderat ideologi.

Anförande nr 50

Landstingsrådet Heister (m): Nu förstår jag varför Måns Almqvist är kommunist. Han hävdar att gigantiskt stora skattehöjningar inte leder till lägre tillväxt. Det konstaterar till och med OECD i sin rapport. Det där var det dummaste jag har hört!

Måns Almqvist säger att vi inte sade att vi skulle höja skatten före valet. Jag var inte med i landstinget då, men jag har tittat i de tidigare årsredovisningarna och årsberättelserna. Då varnade Ralph Lédel för att om vi skulle fortsätta med skatteutjämning på den nivå som man då kunde se att skatteutjämningen utvecklades mot, så skulle man tvingas höja skatten med socialdemokratisk styre i riksdagen och regeringen. Och det var precis det som hände.

Anförande nr 51

Måns Almqvist (v): Nu har vi hört Chris Heisters historieskrivning. Moderaterna gick tydligen till val på löftet om skattehöjning och Vänsterpartiet på löftet om skattesänkning. Jag tror inte att väljarna känner igen den beskrivningen av vallöftena. Det är Chris Heisters historieskrivning.

Så till frågan om skattesatserna. Sverige har höga skatter men också högre tillväxt och högre sysselsättning än i stort sett alla EU-länder som vi kan jämföra oss med. De har oftast lägre skatter.

Det samband du talar om finns inte. Det är helt enkelt en moderat lögn. Det finns snarare ett samband mellan länder med höga skatter, hög sysselsättning och många arbetade timmar. Det sambandet finns.

Anförande nr 52

Urban Rydahl (s): Ordförande, landstingsledamöter! När man har uppgiften att opponera inom politiken så kan man välja lite olika vägar för detta. En är naturligtvis att ha en oerhört kritisk, för att inte säga överdrivet kritisk, inställning till verkligheten. Den andra är att framlägga konstruktiva förslag.

Folkpartiets och Kristdemokraternas företrädare går upp i debatten om kollektivtrafik med en politisk linje som inte visar på några som helst alternativ till den politik som har bedrivits och som jag tycker att landstingsrådet Anna Kettner visat varit ganska lyckosam för SL:s vidkommande under det gångna året. Det finns problem, det vet vi, dem har vi aldrig stuckit under stol med. Jag har själv tagit upp dem till diskussion flera gånger här i salen.

I stort tycker jag att vi ska vara nöjda med den kollektivtrafik som vi har. Det är bra i jämförelse med situationen i många andra städer av motsvarande storlek.

Jag begärde ordet mest för att det påstods att de 140 vagnar som skadades vid branden i Rinkeby skulle kunna ersättas på något sätt. Jag sitter ju i SL:s styrelse och jag minns inte att Folkpartiet och Kristdemokraterna hade något som helst alternativ till att stänga av vagnarna från trafiken. Detta beslut fattades ju för att vi var rädda för att det skulle kunna finnas något fel som kunde upprepas och det skulle vara farligt för trafikanterna. Jag tror inte att trafikanterna tyckte att det var fel att dra in vagnarna och se till att de blev reparerade och säkra att resa med. En sådan kritik från Folkpartiet och Kristdemokraterna blir ett slag i luften.

Vi har diskuterat Roslagsbanan. Det riktas kritik mot den trafiken också. Vi vet att det är problem med Roslagsbanan. Det är en gammal bana, och man har försökt att lappa på den. Vi har nu beslutat att sätta i gång med mer rejäla tag än tidigare, och det är beslut som har fattats i full enighet. Det finns ingen sådan oenighet som framförs i årsberättelsen. Här i talarstolen vill man emellertid gärna låta påskina att det finns en sådan oenighet – dessutom vill man underförstått påstå att man själv har alternativ. Det är inte fallet. De flesta beslut som fattas i SL:s styrelse fattas i enighet.

Jag tycker att vi ska vara glada över den positiva utveckling som vi har haft och glada över vissa beslut som fattats under det här året för att inför nästa år kunna visa på ytterligare framgångar för SL-trafiken till fromma för resenärerna i vårt län.

Anförande nr 53

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande! Det är underbart att höra Urban Rydahl säga att vi har nöjda trafikanter och en bra kollektivtrafik. Jag tycker vi ska fråga nynäshamnsborna vad de säger.

Du säger också att vi är visionslösa och inte har något alternativ till den politik som bedrivs från er sida. Ni kan ju börja med att läsa vår budget!

Du säger att vi har varit eniga. Jag tror inte jag har varit med om något livligare styrelsearbete än vad vi har i SL.

Anförande nr 54

U r b a n R y a d a l (s): Ordförande! Det är klart att man kan säga att det finns problem. Man kan ta upp exempel som Nynäshamnstrafiken. Men vi är alla medvetna om att det behöver göras krafttag där. Jag menar ändå att vi, på de sätt som vi har kunnat, har försökt att påverka statsmakterna så att Banverket nu ska komma i gång med de investeringar som krävs för att nynäshamnsborna ska få en värdig kollektivtrafik.

Anförande nr 55

C h a r l o t t e B r o b e r g (m): Ordförande, landstingsledamöter! Dagens meny är årsbokslutet, och därför är det faktiskt helt rätt att diskutera historien och den tid som har gått mer än visioner och framtid – det brukar vi ju göra när det är budgetdebatt.

Anna Kettner talade också som vanligt om historien och den i hennes tycke förfärliga förra, borgerliga mandatperioden. Under den förra, borgerliga mandatperioden var dock resandet rekordhögt – men resenärer är kanske inget som Anna Kettner värdesätter?

Under Annas ledning av SL och kollektivtrafiken har vi kämpat med ett minskat resande, och detta för första gången i modern tid. I slutet av förra året ökade visserligen trafiken, som Anna sade, men jag tycker det är viktigt att hålla sig till sanningen. Vad hon inte sade var att detta sannolikt berodde på all den extra trafik som sattes in i samband med trängselskatteförsöket – ett trängselskatteförsök som kostar skattebetalarna via den statliga notan närmare otroliga 4 miljarder kronor. Men inget pris är för högt för att Göran Persson ska få behålla regeringsmakten. Prislappen är som sagt 4 miljarder – och ännu har vi inte sett slutnotan, så själva driften av försöket i dag kostar mer än de intäkter försöket ger. Ja, ni hörde rätt, de intäkter försöket ger täcker inte driftkostnaderna!

Man kan inte låta bli att undra om det vallöfte som nu s har gett, att intäkterna från trängselskatteförsöket ska gå till en prissänkning, i själva verket kanske är en prisökning som ska täcka driftkostnaderna. Eller hur menar ni egentligen?

I sitt inledningsanförande sade Anna Kettner att trafikutbudet ökat under 2005. Hon fortsatte med att säga: ”precis som under övriga år under mandatperioden”. Men detta är en ren lögn! Under 2004 gjordes kraftiga neddragningar i bland annat busstrafiken. SL:s vd sade själv så här: ”Busstrafiken i innerstaden är det område där de största omfördelningarna och besparingarna gjordes.” Anna har tydligen en annan åsikt än SL:s vd. Besparingarna gällde alla tider på dygnet, även rusningstrafiken. Under förra året, 2005, fattades dock ett beslut i rätt riktning tack vare en ohelig allians mellan Moderaterna, resten av borgerligheten och Miljöpartiet, då vi återställde en del av besparingarna i busstrafiken i centrala regionen. Det står en kort rad i årsredovisningen: ”Trafik utöver plan har bedrivits i centrala regionen för 8 miljoner kronor i enlighet med styrelsebeslut.” Det var det styrelsebeslutet jag refererade till.

Det finns problem på alla områden vad det gäller trafiken. Övriga nyckeltal visar ett flertal mycket negativa siffror. Andelen nöjda och missnöjda resenärer har försämrats, och därmed har gapet till de långsiktiga målen ökat. Höstens mätning visar att 64 procent är nöjda och 15 procent missnöjda, vilket är en försämring med tidigare år. Antalet inställda avgångar har vi talat en del om. Det är inte bara så att antalet inställda avgångar har ökat dramatiskt vad gäller tunnelbana och pendeltåg, utan vi har även ökat antal inställda avgångar på lokalbanorna och busstrafiken. Samtliga trafikslag har alltså färre avgångar som verkligen går.

Vad gäller kvalitetsfaktorer är folk som mest missnöjda med störningsinformationen, vilket inte är så konstigt, och även trängseln. Den lär inte bli så mycket bättre, nu när man har infört trängselskatten, så jag tror nästan att de siffrorna är ännu sämre i dag. Störningar och inställda avgångar har varit stora problem under hela året. Det har till och med gått så långt att man på T-Centralen kunde höra det ropas ut i högtalarna: "Pendeltåget mot Kungsängen avgår i tid". Fattar ni hur dåligt det är, när man måste ropa ut att ett tåg går i tid?

Det finns olika bilder, har vi hört Anna och Urban säga, men det där citatet tycker jag säger en hel del om hur trafiken fungerade under förra året.

Anförande nr 56

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Anna Kettner säger: Övervägande bra år för SL, det var det här året som det vände för SL. Frågan är bara: Åt vilket håll? Så tog hon en jämförelse med en stor Atlantångare och undrade vem som håller i ratten. Jag brukar hålla i ett roder när jag kör båt – vi kanske har olika förutsättningar.

I en sådan här debatt måste man ställa sig frågan: Hur mår trafikanterna? Vi har låg punktlighet, den sämsta sedan 2000. Antalet stopp har de senaste månaderna ökat med 30 procent, så den punktlighet som uppnåddes 2005 var kortvarig. Vi har den sämsta kvaliteten, försämrad enligt både SL:s mätningar och SLTS mätningar. Trots detta har vi ett ökande resandantal. Det är inte så underligt. Om trafikanterna inte har möjlighet att ta bilen på grund av trängselskatten, tvingas de ju att ta kollektivtrafiken. I min vision ska kollektivtrafiken vara ett attraktivt val, som trafikanterna vill välja, inte någonting som man tvingas till.

Birgitta Sevefjord ondgjorde sig över det borgerliga arvet och sade att pendeltågen inte fungerade då. Hon kanske glömde att det var hennes egen majoritet som både gjorde upphandlingen och skrev avtalet. De nya tågen däremot beställde vi från vår sida hösten 2002.

Urban Ryadal och Dag Larsson har varit inne på den dåliga investeringssituationen på pendeltågssidan. Dag Larsson hänvisade till OECD-rapporten som lyfter upp som ett stort bekymmer för den här regionen att vi har för dåligt med investeringar i kollektivtrafiken, betydligt sämre – under genomsnittet – jämfört med andra OECD-länder. Då kanske det är dags för dem att prata med sina kamrater, som ändå har haft makten i riksdagen i ett antal år – alldeles för många enligt min uppfattning – om varför man inte vill satsa i den här regionen. Varför är det så att vi får lägre och lägre andel kollektivtrafiksatsningar för varje år i förhållande till befolkningmängden?

Jag vet inte, men jag tycker inte att det här har varit att bra år för SL. Om något så har det vänt åt fel håll. SL-styrelsen verkar, tillsammans med sin socialdemokratiska ledning, inte ta på allvar att vi står inför gigantiska ekonomiska utmaningar. Man håller på och dribblar med pengar hit och dit och sänker kortpriserna i stället för att man kanske borde höja dem för att få budgeten att gå ihop.

Ja, Anna, vi tänker ta bort enhetstaxan. Vi håller nämligen våra vallöften både före och efter valdagen.

Anförande nr 57

Landstingsrådet **S e v e f j o r d** (v): Ordförande! Jag begärde ordet med anledning av att Pia Lidwall vände sig till mig i några ärenden, delvis i frågor som inte riktigt hör ihop med årsredovisningen. Eftersom frågan ställdes till mig tycker jag ändå att jag bör svara.

Det ena handlar om ohälsan hos unga kvinnor, där naturligtvis både Pia och jag är oroade över utvecklingen och vad man kan göra åt den. Pia lyfter fram att ett problem har varit att vi har stängt Bräcke­gatan och ser det som att vi inte satsar på att förebygga ohälsa hos unga kvinnor. Så är det naturligtvis inte. Bräcke­gatan som adress stängdes, men verksamheten fortsätter naturligtvis bland de unga vuxna, och den byggs också ut till exempel på sydsidan.

Vad jag tror att man skulle göra över huvud taget inom psykiatrin för att förbättra för de unga vuxna – både kvinnor och män för den delen – är mer flexibla åldersgränser mellan ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri. Det skulle vara ett konkret sätt att förbättra.

Sedan menar jag precis som Pia att utvecklingen när det gäller den psykiska ohälsan bland unga människor i vårt landsting och i vårt land är så oroväckande och utvecklas så snabbt att egentligen alla partier borde kasta alla fördomar om varandra överbord och sätta oss ned runt ett bord och diskutera vad vi i Stockholms läns landsting kan göra gemensamt för att förebygga denna växande psykiska ohälsa hos unga kvinnor och män.

Det andra gällde arbetslösheten, som jag uttryckte stor oro för i mitt inledningsanförande. Jag ser detta som kanske det viktigaste problemet vi har. I första hand är det ju inte ett landstingsproblem, men det påverkar oss. Dels kan vi se resultat i form av psykisk ohälsa – där finns ett samband med arbetslöshet – dels innebär det ju också lägre skattekraft.

Men jag tror inte att lösningen är så enkel som Pia föreslår, att vi ska läsa Kristdemokraternas förslag i riksdagen om hur arbetslösheten ska bekämpas. Om ni i era förslag har hittat nyckeln till att bekämpa arbetslösheten, ska jag med glädje rekommendera också mina vänsterpartister i riksdagen att läsa dem noga och se till att de genomförs, men jag tror att vi bara är en del av en större helhet. Det handlar om globaliseringen av ekonomin och de följder det får. Ungdomsarbetslösheten är ett växande problem i hela den gamla delen av västvärlden, det är inte bara ett svenskt problem utan vi ser det överallt och vi har inte hittat bra sätt att motverka den. Det är också ett uttryck för den segregation som finns i vårt land och i många andra länder, typ Frankrike, Italien och på andra håll där människor med annan etnisk bakgrund över huvud taget inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är vårt ansvar som politiker, men det är också företagens

ansvar, inte minst storföretagens, att se till att de här människorna ges en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 58

P i a L i d w a l l (kd): Ordförande! Nu är det ju så att vi är politiker som sitter i den här salen, och vi kan göra någonting åt det. Det är därför vi är engagerade.

Det är ett svek mot de unga kvinnor som mår jättedåligt i vårt län, att lägga ned en verksamhet där man hade bestämt sig för att barnpsyk och vuxenpsyk under samma tak tillsammans skulle möta de behov som faktiskt finns. När man talar med dem som är ansvariga för verksamheten säger de att de vill ha verksamheten kvar. Vi har debatterat i den här salen, och Birgitta Sevefjord har lovat att den ska finnas kvar. Ändå lägger hon ned den, och skäms inte för hon har gjort det! Jag tycker det är ett jättesvek.

Är man arbetslös så vill man ha ett arbete. Återigen är det så att Birgitta Sevefjords kompisar sitter i riksdagen och kan ändra på de regler och förutsättningar som finns för att företagen ska anställa dem som är arbetslösa. Jag tycker inte det är så märkligt.

Ursäkta er inte med att det här är ett fenomen som det inte går att göra någonting åt! Skärpning!

Anförande nr 59

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Men Pia Lidwall, om man vägrar att se att den växande ungdomsarbetslöshet som vi kan se i hela västvärlden hänger ihop med den globaliserade ekonomin och de oerhörda förändringar som äger rum på ett globalt plan, kan man faktiskt inte komma åt det här problemet. Det är inte så enkelt som du säger att det är.

Våra storföretag gör jättevinster, utdelningarna är enorma och börserna går jättebra – men man anställer inget folk. Varför då?

Lösningen kan inte vara en eventuell lönedumpning eller osäkra arbetsvillkor för de unga medborgarna i vårt land.

När det gäller stängningen av Bräckegatan säger jag att själva lokalen stängdes, men att verksamheten finns kvar. Verksamheten utvecklas ju faktiskt. Gå till källorna så ser du att det är så det är. Det här har vi diskuterat många gånger. Det är inte gatunumret som är det avgörande för en verksamhet, utan innehållet i verksamheten och att det sprids och utvecklas. Det är precis vad man har gjort.

Anförande nr 60

P i a L i d w a l l (kd): Men nu hade vi ju tagit ett klokt beslut att samordna vuxenpsyk och barnpsyk i en lokal, för att man skulle lära sig att arbeta tillsammans och möta de behoven. Sedan läggs det ned. Jag tycker fortfarande att det är ett dåligt exempel.

Vi har jobbat stenhårt i det här landstinget för att få bukt med de olika stuprör som finns. Här fanns det inget stuprör – och du lägger ned den verksamheten, samtidigt som du vet att det är så många unga kvinnor som mår dåligt. Jag får inte ihop det Birgitta Sevefjord. Jag tycker fortfarande att det är ett svek.

Och sedan är det så att det är små företag som ska anställa. Prata inte bara om börsföretag och globaliseringen. Det är de små företagen i Sverige som ska växa, och det är de som ska anställa.

Anförande nr 61

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, ledamöter! Först vill jag yrka bifall på Miljöpartiets vägnar till landstingsstyrelsens förslag.

I övrigt tror jag att de som lyssnar på det här blir ganska förvirrade över frågan om skattehöjningarna som har genomförts, som kommer upp gång på gång. Detta måste sättas in i sitt sammanhang, vilket kanske inte är så lätt om man inte känner till sammanhanget, och jag förmodar att de flesta som inte befinner sig i denna sal inte känner till läget.

Som miljöpartist är jag naturligtvis inte någon principiell anhängare av skattehöjningar. Tvärtom vill vi ju skatteväxla, vi vill till exempel sänka skatt på arbete och i stället höja avgifter på miljöskadliga och hälsoskadliga verksamheter. Det är skillnaden.

Men i det här fallet ställde vi upp på skattehöjningen. Det fanns egentligen inget alternativ, efter de fyra år av misskötsel av ekonomin som hade gått, där över 9 miljarder hade försvunnit här i landstinget – det var väl nytt svenskt rekord, alla kategorier. Vad hade hänt om vi inte hade genomfört denna skattehöjning? Jo, det hade fått oerhörda konsekvenser. Fundera på detta, ni som lyssnar: Tycker ni att det hade varit bättre med stora nedskärningar inom vården, omsorgen och kollektivtrafiken? Nej, det tycker ni nog inte!

Följdfrågan blir, för att titta lite framåt, om oppositionen kommer till makten efter valet och sänker skatten. Ja, då är vi där: då blir det nedskärningar, som vi lyckades undvika. Det är skillnaden mellan det ena och det andra.

Det är klart att det har varit tufft att förbättra landstingets ekonomi, detta är ju enorma pengar. Och detta bara fortsätter och fortsätter. Samtidigt har vi faktiskt höjt kvaliteten på både det ena och det andra. Visst kan man kritisera SL-trafiken i vissa avseenden, men i vissa avseenden kan man också berömma den, för det har skett en hel del bra saker.

En hel del av problemen med spårtrafiken har faktiskt varit tekniskt betingade, det finns en rad tekniska förklaringar till detta. Jag tycker ändå att SL har gjort ett ganska bra jobb med tanke på de omständigheter som har varit.

Sammantaget tror jag att oppositionen, om den vore objektiv, kanske skulle säga: Ni har faktiskt gjort ett ganska bra städjobb efter oss – det vill säga efter dem som nu kallar sig Alliansen. Men den objektiviteten förväntar jag mig inte, och jag märker ju att rönnbären är synnerligen sura.

Jag anar att ni inte heller gillar att vi under 2005 började genomföra trängsel-skatteförsöket genom att förbättra kollektivtrafiken i Stockholms län, bland annat med alla nya bussar.

Jag håller gärna med Maria Wallhager om att kollektivtrafiken står inför stora problem. Visst gör den det. Jag undrar då hur i all världen ni, om ni ska sänka skatterna och kanske hitta på annat, ska klara detta. Jag tror inte att ni gör det. Framför allt gör ni det inte om ni inte har tillgång till andra inkomster; ni vill ju inte fortsätta med trängselskatten, som ändå skulle ge en hel del pengar.

Nu ska jag väl inte hetsa upp delar av församlingen alltför mycket, men i oppositionen borde ni väl ändå vara glada över att SL av det faktiska överskottet får behålla 340 miljoner kronor till fritt förfogande, så att säga. Vi får se vad man ska använda de pengarna till så småningom. Jag vill bara påpeka att vi en gång under mandatperioden har höjt SL-kortet med 100 kronor. Att sänka SL-kortet med 100 kronor kostar ganska exakt de 340 miljoner som SL får behålla.

Anförande nr 62

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Angående trängselskatten, som verkar räcka till väldigt mycket, är det så att vi från den borgerliga sidan tycker att länets invånare ska få avgöra den frågan, inte något valsvek.

Angående hur man ska kunna satsa på utbyggnad av kollektivtrafiken står det ganska tydligt i vår budget om alternativa finansiella lösningar, som majoriteten i den här salen inte verkar vilja läsa eller förstå men som de flesta av era parti kolleger i landet och övriga Europa faktiskt utnyttjar sig av för att bland annat få i gång kollektivtrafiksatsningar nu och inte om 50 år.

Anförande nr 63

J a n O l o v S u n d s t r ö m (m): Herr ordförande! För en rätt lång stund sedan vid det här laget – eftersom debatten handlar om allting på en gång – var Birgitta Sevefjord och Inger Ros uppe och talade om bland annat cancersjukvården och förlossningsvården. Tyvärr drabbades jag av en nostalgisk kick, av det tråkigare slaget, när jag hörde talas om de här frågorna, som dyker upp så lämpligt något halvår före valet.

I grenen att skylla ifrån sig har många politiker tränat länge, kan jag erkänna för egen del, men jag tycker ändå att båda landstingsråden i denna del slog alla rekord. Jag har hållit mig undan från sjukvårdsdebatter under den här mandatperioden, men jag har tagit del av vad både Inger Ros och Birgitta Sevefjord har sagt. Extra upprörd blev jag i dag när jag läste en intervju i Dagens Nyheter om förlossningsvården. Det hade varit en uppvaktning där Birgitta Sevefjord vid ett antal tillfällen konstaterat att det var väldigt intressant information hon hade fått. I och för sig var det ett gott betyg för uppvaktningen, men å andra sidan är det ett dåligt betyg för landstingsrådet i fråga, som inte ens hade elementära kunskaper om en del av de problemområden som har funnits under lång tid.

Vi som har jobbat i landstinget länge – i några fall alltför länge – vet att många av de här frågorna dyker upp från tid till annan, oavsett majoritet. Ibland gör vi då vissa försök att få en bättre tingens ordning. Jag vet att vi under förra mandatperioden faktiskt gjorde kraftfulla insatser på just de två områden som jag

nämnde. Förlossningsvården byggde vi ut kraftigt, under stort ståhej och med stor kraftansträngning, men vi gjorde det ju, och jag tror vi lämnade en väldigt bra förlossningsvård efter oss. Sedan har tyvärr det som vi gjorde inte följts upp av den nuvarande majoriteten, utan plötsligt kom det som en överraskning igen, att det kan hända ibland, när Gud är god och lite annat inträffar, att det föds lite fler barn än man hade tänkt sig. Nu inträffade det igen.

Jag måste säga att den där skylla-ifrån-sig-attityden som för närvarande präglar de båda landstingsråden – och för övrigt resten av majoriteten – är helt oacceptabel. Nu är de inte här inne; det kanske är klokt!

När det gäller cancervården hade naturligtvis också vi under förra mandatperioden problem på olika sätt. Ett av de grundläggande problem som ånyo föreligger – eller fortfarande föreligger, kanske man bör säga – är bristen på röntgenläkare på det här området. Det är ingen ny upptäckt, det problemet har funnits under en längre tid. Men inte ett förbannade dugg har hänt på det området under de här fyra åren!

Jag vet att det är jättesvårt att ordna, men det är fullkomligt oacceptabelt att människor lämnas i sticket på det sätt som sker i dag i cancersjukvården i vårt län. I Stockholms län har vi förmodligen landets bästa sjukvård totalt sett, det är jag alldeles övertygad om, och det gäller oavsett majoritet. Vi har en massa fördelar här som vi kan utnyttja, och vi är beredda att betala för det och satsar på det. Men på några områden är det klart katastrof. Cancersjukvården är ett sådant exempel, som ni från den nuvarande majoriteten icke har lyckats hantera. Jag tycker ni svarar väldigt slarvigt och undanlidande när den kritiken kommer upp, vilket den gör med all rätt.

Sedan handlar cancersjukvården om mycket annat också, inte bara röntgenläkare utan också om management och om tillgång på personal i övrigt.

Herr ordförande! Jag vill säga att på de här områdena tycker jag att den nuvarande majoriteten icke har tagit sitt ansvar och icke fullt ut har försökt redovisa vad man har gjort eller vad man tänker göra.

Anförande nr 64

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jan Olov började med att säga att han har låtit bli sjukvårdsfrågor ett tag. Det förstår jag utifrån hans senaste inlägg, inte minst för att han går upp och säger att cancersjukvården i det här länet är en katastrof. Det är kraftiga överord utan täckning!

Det har varit en hel del seriösa genomgångar av cancersjukvården, både på Radiumhemmet och i resten av länet, där man har gått igenom hur det egentligen fungerar.

Är det som så att den medicinska säkerheten är i fara? Nej, inte alls. Vi har problem med bemötandet. Vi har problem med information, signaler och kontakter och hur man hanterar medborgarna som är i behov av cancersjukvård, men att generellt säga att cancersjukvården i Stockholms län är en katastrof är en grov överdrift.

Anförande nr 65

J a n O l o v S u n d s t r ö m (m): Ordförande! Jag är naturligtvis väl medveten om att det har skett en ordentlig genomgång från er sida också, på samma sätt som vi gjorde och fick ett antal redovisningar av de olika ingredienserna i cancersjukvården i stort.

Men cancersjukvård handlar framför allt om omvårdnad. Det gäller att ta ansvar och se till att de människor som är svårt sjuka har tillgänglighet till dagliga kontakter med sjukvården, så utlämnad som man är. Och i den delen har det icke fungerat.

Dessutom vet du lika bra som jag att när det gäller tillgången på röntgenkapacitet, som jag var inne på nyss, har ni av olika skäl valt att inte utnyttja bland annat de resurser som Pia Lidwall var inne på tidigare i dag – resurser som de facto finns här i regionen.

Jag är medveten om att man självklart måste hålla ekonomin i balans, men när människor far så illa som de nu gör måste man ta till mer kraft än vad man normalt gör.

Anförande nr 66

Landstingsrådet W i g g (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle svara på en fråga som Lars Joakim ställde till mig. Han är ju kvar i salen, så han kanske tar upp handsken igen. Det handlar om den förnybara energin, som redan har nått de miljömål som vi har satt upp: 77 procent och målet till år 2011 är 75 procent. Du frågar: Hur kan vi köpa den här elen, som belastar ekonomin så mycket?

Jag har precis fått besked från vår miljöförvaltning, att merkostnaden är ingenting. Även om vi nu köper grön el, får vi så pass bra avtal på grund av att vi är en så stor kund. Det är väl ett lyckat och bra utfall av vår upphandlingsavdelning?

Lars Joakim säger att all el kommer från Forsmarks kärnkraftverk. För mig är inte det något som jag säger med ett strålände leende, om det nu är så. Jag vill påminna om att det är snart 20 år sedan Tjernobylolyckan hände, och fortfarande lider vi av verkningarna av det utsläpp som skedde då. Fortfarande har man i Västernorrland och i Jämtlands län höga radioaktiva halter, och man varnar för att äta bär och svamp och vilt i de trakterna; även i Gävleborg. Vi har faktiskt en fråga i dag, som snart kommer upp, om strålskadade barn. Jag läser ibland om hur det är i Ukraina och Vitryssland.

Så för min del ligger inte framtiden i att köpa in el från kärnkraften, utan jag anser att vi måste jobba vidare med de förnybara energikällorna.

Anförande nr 67

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Ibland kan man ju förundras över hur ni på vänsterkanten, och kanske framför allt Birgitta Sevefjord, bortser från vad den egna politiken får för konsekvenser. Birgitta ondgjorde sig över de stora multinationella företagen, som gick med jättestora vinster och inte skapar jobb.

Det intressanta är vad regeringen och stödpartierna skulle kunna göra för att skapa jobb i en framtidsbransch som hälso- och sjukvårdsbranschen. Rätt mycket, skulle jag vilja säga, Birgitta Sevefjord och vänsterpartisterna!

Ni kunde ju faktiskt skapa jobb i den begynnande hälso- och sjukvårdsbranschen genom att se till att skapa en startlag i stället för en stopplag, som hindrar, stoppar och förbjuder privata vårdgivare att sätta fart på en begynnande bransch. En stopplag som hindrar, stoppar och förbjuder kvinnor som jobbar i en bransch, hälso- och sjukvård, där de har kolleger som utgör ungefär 85 procent av personalen, att ta över sin verksamhet och bygga ut den. Det är bra exempel på där småskalighet skulle kunna skapa nya jobb och sätta fart på Stockholm och Sverige. För det kommer inte att vara de jättestora multinationella företagen som skapar framtidens jobb, utan det kommer att vara de små entreprenörerna som skapar de nya arbetstillfällena i tjänstesektorn – och där finns hälso- och sjukvårdsbranschen.

Så nog kan ni på vänstersidan göra en hel del för att få till stånd det.

När det gäller cancersjukvården och omvårdnaden, som Jan Olov Sundström och Dag Larsson pratade om, kan det vara bra att inte bara läsa Hälsoplans utredning om brister i omvårdnaden av cancerpatienterna och deras behov, utan det kan också vara bra att ibland åka ut i verkligheten.

Ett av de stora problemen för våra cancersjuka, som mår riktigt dåligt i dag, är att de inte med hjälp av en vårdvisare eller vad ni nu vill kalla det för på er kant, en vårdkoordinator, kan få vård och omsorg på till exempel Radiumhemmet. För många av dem innebär det när man är sjuk och krasslig, ännu mera dålig än vad man redan är som cancerpatient under behandling, att man får åka och sätta sig på akuten! Är det bra cancersjukvård det, Dag Larsson? Det tycker inte jag.

Sedan kan jag inte underlåta att för fullmäktige berätta om sidan 60 i populärversionen av bokslutet, där det står om vård i både egen och privat regi och vad konkurrensutsättning kan bidra med för trevliga resultat. Där står det att vi har haft upphandlingar från 100 000 kronor till 7 miljarder och att det under 2005 gjordes 15 sådana upphandlingar – och att det har sparat en miljard i kostnader för landstinget!

Anförande nr 68

M å n s A l m q v i s t (v): Ja, Christer Wennerholm, jag tycker vi kan vara överens där. Visst ska vi skapa jobb inom hälso- och sjukvården.

Du frågar vad vi på vänsterkanten gör för det. Det viktigaste måste vara att vi har finanserna i ordning. Det har vi fått nu, och nu kan vi för första gången börja satsa på att anställa fler.

Du säger att det är en begynnande bransch. Då tycker jag att du osynliggör dem som har jobbat i den branschen i hela sitt liv. Det blir inte en bransch bara därför att man jobbar i privat regi, det är en bransch redan nu.

Vänsterpartiet ser det här som en framtidsbransch. I den offentliga sektorn vill vi skapa 200 000 nya jobb. Det är den bästa motorn för att också få i gång de privata företagen – det blir en bieffekt av sådana satsningar.

Det viktigaste då är att vi har en finansiering, och det är väl det som ni har haft lite problem med. Visst går det att skapa jobb via den offentliga sektorn, men det går inte om man bara lånar pengar. Vi måste ha en finansiering. Nu har vi fått landstingets finanser i ordning, och då kan vi bidra till att göra sjukvården till en framtidsbransch. Det är jag beredd att göra.

Anförande nr 69

Landstingsrådet **L a r s s o n (s)**: Christer G Wennerholm är killen som ska göra allting bättre. Han lyser av medmänsklighet. Samtidigt ska han sänka skatten och privatisera och konkurrensutsätta sjukvården, därför att då blir allting mycket billigare och det blir fler som får arbeta i sjukvården.

Jag ber landstingsfullmäktige att dra sig till minnes samma debatt vi hade i början på den här mandatperioden, då revisorerna efter 2002 ställde frågan: Blev det några besparingar när man konkurrensutsatte och privatiserade sjukvården? Det blev det inte då, det gick inte att leda i bevis över huvud taget.

Men han lär sig ingenting, Christer G Wennerholm. Han drar samma kanin ur hatten en gång till och försöker lura både fullmäktige och medborgarna i regionen. Jag tror inte att det går. Folk genomskådar bluffen.

Anförande nr 70

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (m)**: Ordförande, fullmäktigeledamöter! Dag Larsson, läs på sidan 60 – det går ju! Det står där: en miljard har vi fått effektivare sjukvård för, och jag skulle vilja säga att den är vare sig sämre till kvaliteten eller de anställda är mindre nöjda.

Måns Almqvist, det man kan åstadkomma genom att se till att det finns fler arbetsgivare som bedriver vård- och omsorgsverksamhet är att de kvinnor som bara har haft en offentlig arbetsgivare att gå till helt plötsligt får flera att välja mellan. Det är en oerhörd utveckling, och det är då det uppstår en ny bransch på ett område, till skillnad från att det har varit en monopolarbetsgivare.

Det skapar bra förhållanden för dem som jobbar där, och jag skulle vilja säga att det stärker kvaliteten i hälso- och sjukvårdsproduktionen gentemot medborgarna.

Anförande nr 71

Landstingsrådet **N y m a n (kd)**: Herr ordförande! Det var när Åke Askensten var uppe och talade som jag kände att jag nog hade lite mer att säga.

Jag håller helt med dig, det gäller att se skillnaden mellan det ena och det andra.

Men du gör anspråk på att om vi var objektiva så skulle vi känna en sorts tacksamhet för det städjobb som ni har gjort efter den förra perioden, när vi var i ledningen. Åke Askensten, om jag skulle mobilisera all kraft så skulle jag inte komma upp till någon tacksamhet, även vid en objektiv bedömning.

Jag har faktiskt försökt att läsa igenom det utsända materialet – inte den här färgglada versionen – för att se vad som är orsak och vad som är verkan. Ni har haft glädje av att staten under det senaste året, som ju är det vi pratar om nu,

faktiskt har reducerat skatteutjämningen för det här landstinget med netto en miljard – en åtgärd som ni inte har något inflytande på och som ni har förbjudit oss att över huvud taget ha synpunkter på därför att det gäller statliga beslut. Ändå har det starkt bidragit till det här resultatet.

Något städjobb är det alltså inte på den kanten. Nästan två kronor i skattehöjning har ni genomdrivit. Att producera två stycken att-satser som höjer skatten med nästan två spänn tycker inte jag är någon större prestation. Däremot tror jag vi kan dela insikten om att pengarna behövs; sedan är frågan i vilken omfattning.

När man försöker titta på vad som är orsak och verkan, vad som har lett till det ena och vad som har lett till det andra, så kan jag med förlov sagt inte hitta särskilt många politiska initiativ som har lett till de goda resultaten. I stycke efter stycke, också i den skrift som är något populariserad i språket, är det väldigt många gånger förhållanden utanför, som landstingsledningen inte är i närheten av, som har påverkat förutsättningarna på ett positivt sätt.

Däremot är det, när vi tittar på det som det har fattats beslut om, väl snarare så att ni har stökat till det i stället för att städa. Det går att utläsa till exempel i den stora personalenkät som Temo står för och som Lars Dahlberg tidigare i dag gav högsta betyg för vetenskaplighet och pregnans. Den tyder på att det går åt fel håll när det gäller praktisksjukhuset Karolinska – jag höll nästan på att säga regalskeppet, men det är ju någonting helt annat – som ska vara förebilden för den goda sjukvårdspolitik som ni för. Det har lett till minskat förtroende för den politiska ledningen och för landstinget som arbetsgivare.

För att genomföra detta har ni tagit betalt av skattebetalarna i väldigt stor utsträckning. Att gå ifrån en skattenivå någonstans i mitten till landets allra högsta är naturligtvis markant.

Och ni har, som jag har påpekat i tre eller fyra inlägg tidigare, också lyckats åstadkomma ökade löneskillnader.

Det är resultatet av den politik ni har fört!

Då kan man undra: Känner ni från Miljöpartiet – eftersom det var Askensten som inspirerade mig att begära ordet – ingen oro för utvecklingen vad gäller personalens arbetsmiljö och arbetsförhållanden vid Karolinska universitetssjukhuset? Man kan läsa i texterna att det kommer att ta några år innan man når målen och att det är resultaten på lång sikt som styr oss. Vad är det då för resultat eller målbilder som styr Miljöpartiets insatser i den nuvarande majoriteten?

Jag är djupt oroad för personalsituationen på Karolinska och de alldeles för många tecknen på att det är en felaktig politik som förs. Vore det rätt politik som fördes, en modern politik, något som passade patienter och befolkning och som personalen kände tilltro till, så skulle siffrorna peka åt helt annat håll och det skulle se helt annorlunda ut.

Jag vet inte vad det beror på. Ibland har jag inbillat mig att det kan vara så att medarbetarna och för all del många av cheferna – då tänker jag inte på högsta ledningen utan på många andra ledare som är viktiga nyckelpersoner – inte känner någon närhet till den styrande majoriteten. Jag vet inte om det är så; ibland får jag sådana signaler.

Oron borde vara monumental, med tanke på att siffrorna går åt fel håll. Det är visserligen fråga om enstaka procent, men jämför förra årets situation, som är sämre än 2004 och radikalt sämre jämfört med åren innan! Själv skulle jag vara fullständigt skakad, om jag satt i en majoritet med sådana resultat i årsredovisningen. Det här är alltså inga påhitt från min egen politiska kammare, utan jag läser innantill i de dokument ni har lämnat ifrån er.

Det smärtar mig att det ska vara på det här sättet, därför att vården, patienterna och befolkningen behöver en personal i ett helt annat skick och med en helt annan tilltro till den politik som förs än vad som visas i det här bokslutet.

Anförande nr 72

Å k e A s k e n s t e n (mp): Stig Nyman, som jag sade har det varit ett tufft städjobb vi har haft, och det har varit en tuff uppgift även för personalen.

Men som du möjligen har märkt har vi åtgärder på gång mot detta. Det handlar om kortare arbetstider, i första skedet för sådana personer som har speciellt tunga jobb.

Du borde veta vad vi från Miljöpartiet vill genomföra, nämligen kortare arbetstid. Vårt mål är på sikt 35 timmars arbetsvecka, och vi hoppas att det ska bli på ganska kort sikt, för det finns en koppling mellan arbetstid och arbetssituation och utbrändhet och allehanda andra sjukdomar.

Anförande nr 73

Landstingsrådet N y m a n (kd): Politiska majoriteter av den karaktär som nu leder det här landstinget har alltid det svaret: "Vi har åtgärder på gång." Senast hörde jag Ylva Johansson säga så i tv-programmet Agenda i söndags. Det är alltid någonting på gång.

Men stå nu till svars med det som hände 2005 jämfört med 2004! Det är dagens debatt, nämligen.

Vad ni har på gång bryr jag mig väldigt lite om. Jag har nämligen träffat åtskilliga medarbetare under det här året, men jag har icke träffat en enda medarbetare som har sett fram mot att få två timmar kortare arbetstid på nätterna eller som säger att målet för Miljöpartiet, en kortare arbetsvecka, är det man ser fram emot.

Nej, man ser fram emot en sjukvårdspolitik som gör vardagen mera meningsfull, där man upplever ett monumentalt stöd från den politiska ledningen vad det gäller utvecklingsarbete, och så vidare. Vad man framför allt efterfrågar, vilket man inte har sett något av under den här perioden, är ökat inflytande från personalen på sjukvårdens utveckling och innehåll.

Anförande nr 74

L a r s J o a k i m L u n d q u i s t (m): Ordförande, fullmäktige! Debatten om cancersjukvård tror jag aldrig riktigt man kan förstå förrän man träffar någon anhörig eller vän som är cancersjuk. Det är först då man riktigt känner hur svårt de har att komma fram till den vård som finns.

Nu är tydligen inte Lena-Maj Anding här i dag, men jag minns fortfarande ett möte när vi träffade Bröstcancerföreningen i Stockholm och Lena-Maj sade: ”Vi har nu tillsatt en utredning om alternativmedicin.” Då räcker en dam upp handen och säger: ”När den utredningen är klar, och jag inte får strålbehandling, är jag död för länge sedan!”

Det är detta som är realiteten i cancersjukvården: Nu, inte sen!

Jag hörde om de åtta platserna som vi har hört så mycket om här i salen skulle inrättas. Det är fyra som är i drift. Personalen är sjukskriven, så fyra sängplatser står tomma. Inte en rad finns i bokslutet på personalsidan där man jämför hur mycket lägre sjukskrivningstalen är på entreprenaddrivna verksamheter jämfört med de landstingsdrivna.

Den typen av benchmarking är vad man skulle syssla med: telefontillgänglighet, sjukskrivningstal, bemötande och mycket annat.

Raymond Wigg är som ett vindkraftverk. Energin tog slut, så han gick ut. Jag ska lägga en interpellation till nästa möte för att ta reda på prisförhandlingarna. Nu vet jag att den gröna elen är starkt skattesubventionerad. Det är många stora svenska industriföretag som producerar grön el med mycket goda marginaler. Men det är ju skattefinansierad el, så det är egentligen inte samma prislapp för Aktiebolaget Sverige.

Det var trist att Birgitta Sevefjord också gick ut nu när vi började prata om näringspolitik. Hade vi suttit riksdagen så kunde vi ha fört en lång debatt om svensk näringspolitik och vad som behöver göras. Jag tror inte man vinner på att verka för lägre vinster i svenskt näringsliv.

Kopplat till diskussionen om grön el, varför föregår då inte Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet med gott föredöme och ser till att SSAB inte får importera kärnkraftsel från Östeuropa eller från Ryssland? Varför gör Vattenfall sådana jättevinsterna? Ni kan ju inte bara prata om saker och ting som någon annan borde göra, som ni själva kan påverka genom de statligt ägda företagen! Men se då sitter ni still i båten: jag har aldrig sett någonting liknande hur stilla ni satt i de senaste budgetförhandlingarna med Göran Persson och Pär Nuder! Det är valår i år, gubevars.

Jag måste ändå säga att det är intressant med de stora företagen. Några av oss har besökt Scania i Södertälje. De känner för sin personal. De känner ett hot från det 15-procentiga arbetsgivarinträdet. Så vad gör de? Jo, de anställer fyra husläkare, fyra sjuksköterskor och två tandläkare erbjuder all sin personal sjukvård och tandvård i tid. På samma sätt skrev Folksam under förra mandatperioden ett avtal med Ringens husläkarmottagning, men detta är nu förbjudet så avtalet är uppsagt. Alla måste sköta detta på egen hand, ingen ska få gå vid sidan om köerna på något sätt. Men Scania har tagit ansvar för sin personal trots de problem med det 15-procentiga arbetsgivarinträdet som regeringen har lagt på dem. De stör inte sjukvården. De litar inte på Stockholms läns landsting när det gäller sjukvård.

§ 87 Revisionsberättelser över dels landstingsstyrelsens, dels övriga nämnders, styrelser och bolags verksamhet för år 2005

Ordföranden: Först vill jag göra fullmäktiges ledamöter uppmärksamma på de jävsregler som gäller.

Vi kommer att lägga upp debatten på så vis, att Kenneth Strömberg, som är ordförande i revisionen, inleder. Direkt efter honom kommer ordföranden i första revisionsområdet att tala och efter det tar vi debatten om det som ingår i revisionsområde 1. Sedan det är avslutat går vi in på revisionsområde 2 med samma procedur och därefter revisionsområde 3. När debatterna är avslutade kommer vi att ta beslut.

Under respektive revisionsområde får ni som tillhör någon nämnd eller instans under detta område inte delta i debatt eller beslut – med ett undantag. Det gäller presidierna i berörda nämnder, som har rätt att delta i debatt men väl icke i beslut.

Det är vad som gäller. Är ni det minsta osäkra så får ni gärna fråga oss i presidiet. Vad som ingår i respektive revisionsområde hittar ni i revisionsberättelsen, jag tror det står på sidan 2 eller 3.

Jag hoppas att fullmäktige har förstått jävsreglerna.

Vi kommer att avsluta behandlingen av hela revisionsberättelsen med att ta beslut revisionsområde för revisionsområde, och vi kommer då att anteckna att ni som tillhör respektive revisionsområde och alltså är jäviga inte deltar i de besluten.

Med det lämnar jag ordet till revisionens ordförande Kenneth Strömberg.

Anförande nr 75

Kenneth Strömberg (s): Ordförande, landstingsledamöter! Revisionen av 2005 års verksamhet och årsredovisning är avslutad. Samtliga redovisningsberättelser och granskningsrapporter ligger nu på ert bord, som ni kan ta del av. De, liksom yrkesrevisorernas årsrapporter, överlämnas också till de verksamhetsansvariga styrelserna och nämnderna som underlag för fortsatt dialog och uppföljning.

Den revisionsplan för 2005 som vi tillställde er för kännedom för ganska exakt ett år sedan har genomförts fullt ut. Den innebar en fortsatt inriktning på styrning och ekonomi. Den innebar också fokus på hur vården och trafiken fungerar och hur fullmäktiges beslut om strukturförändringar genomförts.

Resultatet av vår granskning finns redovisat i det omfattande rapportmaterialet, som finns här utanför och som ni har fått tillställt er. De förtroendevalda revisorernas sammanfattande bedömning och ansvarsprövning presenterar vi i revisionsberättelserna för nämnderna och granskningsrapporterna för respektive bolag.

Revisorsgruppernas ordförande kommer här att redovisa och sammanfatta revisionens bedömningar och ställningstaganden, och jag ska inte föregripa dem. Jag vill ändå som revisorskollegiets ordförande ta tillfället att notera att vi med något undantag på det hela taget ger godkända betyg för ordning och styrning av

landstinget 2005. Jag tycker också att vi har arbetat i en konstruktiv dialog med de ansvariga i nämnder och styrelser.

Vi kan alltså med tillfredsställelse konstatera att eniga revisorer över hela fältet kunnat ge godkända betyg åt hanteringen av ekonomin. För andra året i rad kan landstinget redovisa överskott i resultaträkningen.

Ordförande! I fjol framförde jag kritik här i talarstolen mot årsredovisningarnas brist på balanserad och överblickbar information om verksamheternas resultat i fråga om tillgänglighet och kvalitet. Vi har under många år efterlyst en bättre sådan redovisning och en tydligare avrapportering av hur nämnder och styrelser har verkställt de uppdrag som fullmäktige givit i budget och i särskilda beslut.

Vår kritik kvarstår, även om vi noterat en förbättring av denna information i de lokala årsredovisningarna ute på fältet. Återrapporteringen till fullmäktige är inte på långa vägar lika tydlig som besluten om vad som ska göras.

Även om verksamheten kan vara mycket komplicerad och inte alltid lätt att redovisa, är det nödvändigt att den högsta beslutsfattaren, det vill säga ni i fullmäktige, får en överblickbar och koncis återredovisning av verkställighet, verksamhetsfakta och resultat!

Vi efterlyser alltså fortfarande en samlad sådan redovisning. Den bör årligen framläggas till fullmäktige av landstingsstyrelsen som en viktig del av årsredovisning, bokslut och förvaltningsberättelse.

För att tydliggöra vad vi efterfrågar har vi bitt revisionskontoret sammanställa ett arbetsmaterial – jag vill påpeka att det är just ett arbetsmaterial och långt ifrån fullständigt – med exempel på den typ av information som vi efterlyser. Det finns tillgängligt här i dag, i form av ett arbetsutkast med titeln *Basfakta om ekonomi, verksamhet och kvalitet – ett försök till överblick*. Ni är välkomna att ta del av det. Jag vill passa på och säga att mycket redan har blivit bättre och bättre, men det är en liten bit kvar.

Det är naturligtvis inte meningen att vi revisorer ska komma och tala om exakt vad som ska stå i årsredovisningen, men vi tycker det är viktigt att ge exempel på hur det här skulle kunna se ut i framtiden, med olika nyckeltal och annat.

I 2006 års revision kommer vi att ha fortsatt noggrann uppföljning av ekonomistyrningen. Alla enheter som visar svårigheter med budgethållning och ekonomistyrning kommer att bli föremål för en djupare granskning av oss. Vi kommer också att fortsätta driva kraven inte bara på redovisning av kvalitet och tillgänglighet utan också på hur kvalitetsmålen uppfylls. Det gäller vården, trafiken och all annan verksamhet.

Fullmäktige! Om det som jag nu sade kan ni läsa mera i den revisionsplan för 2006 som vi i dagarna tar oss friheten att tillställa er alla. Där kan ni alltså se hur vi tänker fortsätta jobba med granskningen av tillgänglighet och annat.

Från revisorernas sida vill vi att ni alla ska vara väl informerade om hur tänker arbeta och med vad. Ni är vår uppdragsgivare, och vi är som sagt mycket angelägna om god inbördes kontakt och information.

Ordförande, landstingsfullmäktige! Med överlämnandet av revisionsberättelser och granskningsrapporter är revisionen av landstingets verksamhet och redovisning för år 2005 avslutad.

Anförande nr 76

Georg Jönsson (m): Herr ordförande, ärade landstingsledamöter, tillika våra uppdragsgivare! Jag är ordförande i revisorsgrupp 1 och tillika ordförande i revisionens samlade ordförandeberedning. Jag tänker fatta mig relativt kort, men det är på sin plats att övergripande kommentera vårt arbete något.

Revisorsgrupp 1 har ju hand om landstingsstyrelsen och därmed den övergripande revisionen av landstingets verksamhet, såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt. Vi har vidare hand om revisionen av Internfinans och Landstingshuset. De två bolagen sorterar också under vårt revisionsområde.

Det är en omfattande genomgång vi har gjort. Omslutningen överstiger, som ni alla väl känner till, 53 miljarder, och landstinget har mer än 42 000 anställda. Vi har haft ett drygt arbete att dyka in i verksamheten och se på vilket sätt man har fullgjort uppdrag som fullmäktige har lämnat. Jag tänker inte gå igenom allt – det här är bara sammanfattningen av vårt arbete; materialet är sänt till landstingsstyrelsen för synpunkter och beaktande i vanlig ordning – men jag tänkte kort ta upp sex kommentarer kring huvudområdet:

1. ekonomin
2. verksamheten
3. styrningen
4. internkontrollen
5. årsredovisningen som sådan
6. revisorernas förslag.

Vad gäller ekonomin konstaterar vi att landstingets ekonomiska situation är fortsatt besvärlig, detta trots genomförda skattehöjningar de senare åren och trots ett minskat bidrag till skatteutjämningsystemet. Vi konstaterar vidare att ökningstakten för driftkostnaderna ökade under senare delen av föregående år, sista kvartalet 2005, och att den ökningen har fortsatt.

Landstingets totala ekonomi är sådan att det egna kapitalet uppvisar ett starkt underskott. Tar man med pensionsåtagandet totalt så är det egna kapitalet minus 16,5 miljarder kronor.

Det finns få marginaler för att kunna möta driftskostnadsmissiga förändringar under löpande arbetsår. Därför är det viktigt med en fortsatt god budgetdisciplin i arbetet och att man för ned detta till de olika verksamheterna.

Om jag ska säga något ytterligare om ekonomin vill jag säga att det överskott som redovisas för det gångna året 2005 är positivt i många avseenden: Det är positivt som sådant och det är positivt kontra budgeten. Det är bra, och det är nödvändigt för det fortsatta arbetet vad gäller landstingets ekonomi. Jag har redan framhållit att det är nödvändigt med en fortsatt god budgetdisciplin. Vi har sett påtagliga förbättringar på det området, men det är viktigt att det fortsätter så framöver.

Vi har pratat om verksamheten och om de 53 miljarderna. Det är viktigt att se vad man får för de pengarna. Som Kenneth Strömberg har redovisat saknar vi revisorer fortfarande en samlad och lätt åtkomlig redovisning av verksamheten, tillgängligheten och kvaliteten. Jag har tryckt på detta många gånger. Vi måste hitta bättre sätt att göra detta i fullmäktige, utifrån ett medborgar- patient- och brukarperspektiv. Som Kenneth har sagt är redovisningen mycket summarisk och knapphändig. Därför har vi tryckt på genom att producera det material som nu har delats ut, så att vi kan vara en liten katalysator, men det är inte vår uppgift att ta fram dessa redovisningar framöver.

Det har skett en hel del förbättringar när det gäller verksamhetsuppföljningen i verksamheten som sådan. Jag vill särskilt framhålla att man från Beställare vårds sida har fått ett betydligt bättre grepp om tillgänglighet och kvalitet, men vi efterlyser att man också för upp detta till landstingsfullmäktiges nivå på ett lättfattligt sätt.

Tredje punkten är styrningen, och den kan man dela upp och se ur olika aspekter: beställarstyrningen, ägarstyrningen och ekonomistyrningen. Vad gäller beställarstyrningen har det vidtagits konkreta åtgärder på det organisatoriska och resultat-inriktade planet inom Beställare vård. Det är positivt, men det är för tidigt att nu bedöma de totala effekterna. Vi får återkomma till detta senare.

Vad gäller förtroendemannaplanet har vi i tidigare rapporter kunnat konstatera att beställarberedningarna inte har funnit sina riktiga former än. I en ny rapport har vi konstaterat att det fortfarande återstår arbete att utföra. Den har vi remitterat till berörda instanser och till landstingsstyrelsen för att få svar på vilken faktisk roll beredningarna hittills har haft i styrningen av vården.

Andra delfrågan under denna punkt är ägarstyrningen. Där konstaterar vi med tillfredsställelse att specifika ägardirektiv nu är framtagna för landstingets verksamheter. Undantaget är SL, men det är på väg beslutsmässigt. Det är bra.

Så till ekonomistyrningen. Man erhåller en löpande, kontinuerlig och god uppföljning vad gäller den ekonomiska utvecklingen. Prognoser som upprättas håller en god standard, och vi bedömer att träffsäkerheten är hög. Vi efterlyser fortfarande sätt att lyfta upp de ekonomiska frågorna till fullmäktigenivå – ett tidigarelagt delårsbokslut för att kunna parera ekonomin eller att man lyfter upp månadsrapporter till landstingsfullmäktige.

Den fjärde punkten är internkontrollen. Vi bedömer att den i de flesta avseenden är tillräcklig inom flertalet enheter i landstinget. Detta är något av ett revisionellt uttryckssätt; det kan alltid finnas vissa skuggor i materialet. Det är viktigt att man fortsätter att fokusera på tre områden: upphandlingen, som är en väsentlig del, kvalitetsstyrningen och inte minst IT- och GVD-området. Vi kommer noga att följa hur landstingsstyrelsen följer upp de övergripande IT-frågorna framöver.

Den femte punkten är årsredovisningen som sådan. Den är upprättad på ett korrekt sätt enligt lag och god redovisningssed. Vi har fullgjort vårt arbete utifrån kommunallagen, det reglemente som fullmäktige har ålagt oss att följa och enligt god revisionsmed. Vi ska också – och det är nytt – uttala oss om huruvida det redovisade resultatet är förenligt med fullmäktiges mål för den ekonomiska förvaltningen. Vi konstaterar att så är fallet, och det har vi skrivit i vår revisionsrapport.

Sammantaget ser vi revisorer att det alltid finns förbättringsområden för landstingsstyrelsen att arbeta med, och vi har pekat på några av dem här, men vi vill samtidigt uttrycka vår uppskattning för ett omfattande arbete som har utförts inom landstingsstyrelsens ansvarsområde.

Vad gäller de två bolagen hänvisar jag till de berättelser som finns i handlingarna. Det är rena rapporter, och det är ett väl utfört arbete såväl inom internfinans som i Landstingshuset.

Den sjätte punkten, som också finns i handlingarna, är att vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i landstingsstyrelsen, och vi tillstyrker att landstingets sammanställda årsredovisning fastställs.

Herr ordförande! Jag vill avsluta med att säga att vi revisorer upplever att vi i arbetet har fått god respons och respekt. Man tar fasta på våra synpunkter i arbetet och i kontakter såväl med förtroendevalda som med tjänstemännen, med landstingsdirektören i spetsen. Det gör det extra intressant för oss att fortsätta med ett enträget arbete, när vi nu går över till att försöka revidera innevarande års bokslut.

Anförande nr 77

A n d e r s L i n d e r (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har hört revisorerens förslag om att bevilja ansvarsfrihet för revisionsområde 1. Jag skulle vilja yrka bifall till detta förslag.

Anförande nr 78

K a r l - A x e l B o s t r ö m (m): Herr ordförande! Jag är ordförande i revisorsgrupp 2, men jag är inte ensam revisor, utan vi är en grupp. Två av dem i gruppen är här, nämligen Göran Hammarsjö och Bernt Östh, som sitter här i lokalen och som ni kan prata med. Dessutom ingår i gruppen Lars Bergstig, Siv Blomqvist och Thomas Magnusson.

Vi vill börja med att nämna de bolag som vi inte har haft några särskilda synpunkter på. Vi bedömer sammantaget att verksamheten vid Danderyds sjukhus AB, Folk tandvården Stockholm AB, Norrtälje sjukhus AB, S:t Eriks sjukhus AB – i mina papper står det S:t Etik, och det kan kanske vara en passande felskrivning – Stockholm Care AB och Södersjukhuset AB har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer därtill att verksamheternas interna kontroll har varit tillräcklig.

För Sjukvården Salem Nykvarn Södertälje, som ju bara har funnits under en del av året, bedömer vi sammantaget att styrelsens verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande och att styrelsens interna kontroll har varit tillräcklig. Jag ska också säga att vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i styrelsen för Sjukvården Salem Nykvarn Södertälje.

För AISAB noterar vi att bolaget återigen uppvisar ett underskott, om än ett litet sådant. Man klarade sig förra året. Vi kommer därför noga att följa den utvecklingen och se hur det går. Men sammantaget bedömer vi att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer också att verksamhetens interna kontroll har varit tillräcklig.

Innan jag går vidare vill jag säga att för de verksamheter som är bolag är det den auktoriserade revisorn som tillstyrker ansvarsfrihet. Jag, som talar för gruppen, föreslår ansvarsfrihet för de verksamheter som är nämnder.

För Karolinska universitetssjukhuset har vi noterat att det ekonomiska resultatet för 2005 uppgår till minus 54 miljoner kronor. Man hade dessutom ett besparingskrav på 401 miljoner, av vilka man har lyckats genomföra besparingar om 331 miljoner. Det innebär att ni väntar er besparingar om ytterligare 70 miljoner.

Sammantaget bedömer vi att verksamheten på Karolinska har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer därtill att verksamhetens interna kontroll har varit tillräcklig.

Ni kanske tycker att jag uppehåller mig mycket vid formalia. Vi revisorer är så här formella. På jobbet kommenterade de att jag hade klätt mig i grått i dag: "Nu är han revisor", sade de.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i styrelsen för Karolinska universitetssjukhuset.

För Medicare har det varit ett turbulent år. Bolaget har under det gångna året haft betydande störningar kopplade till införandet av ett nytt lagersystem. Vi bedömer därför att bolagets verksamhet inte till fullo har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit otillräcklig. Vi noterar dock att bolagets styrelse mot slutet av året har vidtagit åtgärder för att återskapa god ordning och kontroll. Vi kommer även fortsättningsvis att följa den utvecklingen.

Stockholms läns sjukvårdsområde, SLSO, skulle under året ha miljöcertifierats. Detta har inte skett, och landstingsstyrelsen har lämnat dispens för det. Under året har 76 av enheterna miljöcertifierats. Det återstår 32 stycken. Man beräknar att certifieringen av dem kommer att ske under det första halvåret i år. Även detta kommer vi att följa upp. Också här bedömer vi att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer därtill att verksamhetens interna kontroll har varit tillräcklig, och vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde.

Man kan fundera över vad som prioriteras när det gäller psykiatri i landstinget. Verksamheten ger ett överskott, men man uppfyller inte de förväntningar som ni har ställt på verksamheten. Vi tycker att det är värt att beakta, och vi kommer även fortsättningsvis följa upp att både ekonomin och verksamheten sköts på det sätt ni förväntar.

Med dessa ord överlämnar jag revisionsberättelsen från revisionsgrupp 2 till landstingsfullmäktige.

Anförande nr 79

Anders Linder (s): Ordförande, fullmäktige! Även här yrkar jag bifall till revisorernas förslag om att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöterna i de verksamheter som omfattas av granskningen.

Anförande nr 80

Ulf Uebel (fp): De förtroendevalda revisorerna och lekmannarevisorerna i grupp 3 vill framföra följande.

Vi bedömer sammantaget att färdtjänstnämnden, patientnämnden och regionplane- och trafiknämnden har skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Räkenskaperna är rättvisande och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Färdtjänstnämnden visar ett positivt ekonomiskt resultat på 72,4 miljoner kronor, vilket ska jämföras med ett budgeterat nollresultat. Utfallet 2004 var ett positivt resultat på 53,9 miljoner kronor. I årsredovisningen förklaras de stora avvikelserna av en mindre resandevolym med färre resenärer och färre färdtjänstresor än budgeterat.

Patientnämnden har god måluppfyllelse. Flera talare har tidigare i dag framfört positiva synpunkter på nämndens verksamhet. Regionplanenämnden och trafiknämnden redovisar också ett positivt resultat.

Sammanfattningsvis tillstyrker de förtroendevalda revisorerna i grupp 3 att ansvarsfrihet beviljas ledamöterna i färdtjänstnämnden, patientnämnden och regionplane- och trafiknämnden.

Revisionsberättelsen för kultur- och utbildningsnämnden är oren. Vi riktar anmärkning mot nämnden för att man ej har drivit frågorna om kontroll av landstingets konst på ett aktivt sätt. Vi menar också att organisations- och kontrollkrav för konsten bör prövas centralt. Kultur- och utbildningsnämnden har det övergripande ansvaret för registrering och inventering av konst och för att förvaltningar och bolag utser konstansvariga enligt de anvisningar kulturnämnden utfärdar.

I revisionsberättelsen för år 2002 riktades allvarlig kritik mot dåvarande kulturnämnden för brister i kontrollhandhavandet. Den allvarliga kritiken har upprepats i revisionsberättelserna för de därpå följande åren. I den föreliggande revisionsberättelsen för 2005 skärps kritiken ytterligare genom att vi riktar anmärkning mot ledamöterna i kultur- och utbildningsnämnden.

Enligt reglementet för SLL:s revision ska revisorerna innan de överväger att framställa anmärkning aktivt och tydligt kommunicera sina iakttagelser och synpunkter med ansvarig nämnd, så att denna ges möjlighet att vidta åtgärder. Revisorerna i grupp 3 har träffat kultur- och utbildningsnämnden, dess presidium och ordförande, och framfört iakttagelser och synpunkter. Nämndens ledamöter har också fått tillfälle att yttra sig över revisorernas övervägande att framställa anmärkning. Svaren har vidimerat att det finns fog för revisorernas kritik.

Av svaren framgår att vissa åtgärder vidtagits 2005 och att vissa ytterligare åtgärder planeras 2006. Revisorerna anser att dessa åtgärder borde ha vidtagits tidigare. Majoritetspartierna i nämnden har i ett gemensamt yttrande framfört att de inte är fullt övertygade om att det i praktiken är möjligt för kultur- och utbildningsnämnden att leva upp till det ansvar landstingsfullmäktige har ålagt nämnden vad avser årliga inventeringar av hela konstbeståndet.

Vi förtroendevalda revisorer bedömer sammantaget att nämndens verksamhet, med undantag för konsthandlingen skötts på ett i huvudsak ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisorerna i grupp 3 tillstyrker efter samlad bedömning att ansvarsfrihet beviljas ledamöterna i kultur- och utbildningsnämnden.

I granskningsrapporten avseende Aktiebolaget Storstockholms lokaltrafik bedömer lekmannarevisorerna i grupp 3 att bolagets interna kontroll inte har varit tillräcklig. Vi riktar kritik mot styrningen av bolagets verksamhet. Det gäller kvaliteten i kollektivtrafiken, egenkontrollen över underhållsverksamheten och styrning på säkerhets- och trygghetsområdet, och oklarheterna kring regionstyrelsernas roll och mandat kvarstår.

Under 2005 har SL skärpt insatserna på trygghetsområdet. Det gäller personalnärvaro, larm, övervakning med mera. Trots detta noteras sänkta betyg från trafikanterna, särskilt kvinnorna. Detta kräver skärpta insatser från SL:s styrelse och ledning. Det gäller till exempel incidentrapportering och styrning. Trygghetsarbete måste leda till resultat.

SL tillmäter säkerheten stor vikt. Flera säkerhetshöjande åtgärder har vidtagits. Det förebyggande arbetet behöver dock förstärkas. Det gäller bland annat riskanalyser för den känsliga spårtrafiken, brandskyddsarbete och övningsverksamhet. SL bör på styrelsenivå fastställa ett ledningssystem med mål. Det måste råda full klarhet i fråga om säkerhetskrav och ansvarsfördelning i förhållande till trafikentreprenörerna. Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett i huvudsak ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

I granskningen avseende Locum Ab och Waxholms Ångfartygs AB bedömer vi sammantaget att bolagen skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att båda bolagens interna kontroll har varit tillräcklig. De auktoriserade revisorerna tillstyrker att respektive bolagsstämma beviljar bolagens styrelseledamöter och verkställande direktörer ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Lekmannarevisorerna i grupp 3 riktar ingen anmärkning mot något av bolagen i våra granskningsrapporter.

Därmed har jag redogjort för grupp 3:s syn.

Anförande nr 81

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Ordförande, revisorer, fullmäktige! Eftersom kultur- och utbildningsnämndens ordförande inte är på plats har jag begärt ordet. Jag tycker att det finns anledning att ta ad notam den kritik som revisionen riktar när det gäller landstingets konstinnehav.

Jag vill understryka att finansroteln och kulturnämnden för diskussioner om hur vi ska kunna förbättra det här arbetet i framtiden. Det är inte tillfredsställande. I dag har vi inte fullständig kontroll över det som är medborgarnas gemensamma egendom. Arbetet med detta pågår. Den diskussion som pågår handlar både om eventuella resurser, om i vilken mån vi bör fundera hur instruktioner och förordningar tillämpas och om var beslut fattas någonstans. Jag vill alltså understryka att vi tar kritiken från revisorerna på yttersta allvar.

Anförande nr 82

Juan Carlos Cebrian (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har hört revisorernas berättelse och förslag. Jag yrkar bifall till förslaget om att bevilja ansvarsfrihet för de ledamöter och ersättare som sitter i färdtjänstnämnden, patientnämnden, styrelsen för Locum AB, regionplane- och trafiknämnden, AB Storstockholms lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB.

Ordföranden: Jag tycker att det finns anledning att framföra ett tack till revisorerna för ett gediget arbete. Som fullmäktige känner till är revisionen fullmäktiges organ för att hålla ordning och reda på affärerna. Revisionen är självständig och ansvarig bara inför fullmäktige.

§ 89 Ändring av bolagsordning för aktiebolag i Stockholms läns landsting

Anförande nr 83

Landstingsrådet Larsson (s): Detta ärende handlar om förslag till förändringar med anledning av den ändrade aktiebolagslagen. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

§ 90 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 84

Christer G. Wennerholm (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag har ställt en fråga till landstingsrådet Inger Ros med anledning av krisen inom cancersjukvården.

Enligt uppgift fördröjs cancerpatienternas diagnos på Karolinska universitetssjukhuset på grund av att väntetiderna till röntgen är för långa. Med anledning av det vill jag fråga det ansvariga sjukvårdslandstingsrådet Inger Ros. Anser du att cancerpatienterna på Karolinska universitetssjukhuset får vänta för länge på diagnos?

Anförande nr 85

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Christer! Nej, generellt sett anser jag inte det.

Situationen när det gäller väntetider skiljer sig ganska mycket åt för olika diagnoser och olika tumörer. Jag är också glad över att vi nu kan ge extra pengar, 6 miljoner, till radiologi för att möjliggöra att tiderna kortas för att förbättra tillgången. Därmed anser jag att jag har svarat på frågan.

Anförande nr 86

Christer G. Wennerholm (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är glädjande om sjukvårdslandstingsrådet är nöjd med situationen. Själv är jag inte lika nöjd med de rapporter jag får om hur det ser ut.

Jag funderar bland annat om det som stod i tidningarna härom dagen. I en artikel uttalade Inger Ros, jag tror att jag återger det rätt, att om det finns proppar för att få röntgendiagnos ställd på Karolinska universitetssjukhuset skulle man kunna gå till annan vårdgivare för att få denna diagnos. Det vore vällovligt om sjukvårdslandstingsrådet skulle vara beredd att upprepa det löftet även här i landstingssalen.

Ibland verkar det som om den politiska ledningen har en uppfattning om hur situationen ser ut medan de som jobbar och sliter på golvet och gör så gott de kan får andra signaler, från någon annan nivå, om vad de får göra eller inte.

Anförande nr 87

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Christer! Röntgen är ett problem, och det är ett problem som jag faktiskt tycker att också du borde vara bekymrad över. Det är ett problem som du har varit med och ställt till.

Den upphandling av röntgen som gjordes har lett till att det faktiskt på sätt och vis varit lättare att röntga en tumme än en cancer. Därför krävs ett nära samarbete med privata vårdgivare, vilket också finns.

Jag har läst samma DN-artikel som du. Där sägs att man från KS inte får vända sig till privata vårdgivare, men faktum är att inte mindre än 1500 undersökningar nu görs i öppenvården på uppdrag från Karolinska för att man ska komma till rätta med den här situationen.

Anförande nr 88

Christer G. Wennerholm (m): Nu säger sjukvårdslandstingsrådet att det är okej för människor som jobbar i verksamheten att vända sig till den vårdgivare som kan genomföra en undersökning för en diagnos för cancerpatienter, oavsett om de finns på Karolinska universitetssjukhuset eller hos någon annan vårdgivare. Jag tolkar henne så.

Den signal som mig veterligen har givits från annat håll är att man i första hand ska vända sig till de resurser man har själv. Om det bidrar till att människor som väntar på en diagnos av en misstänkt cancersjukdom inte får den, och därmed får behandlingen för sin cancer fördröjd, är det helt oacceptabelt.

Jag ser positivt på det som sjukvårdslandstingsrådet säger i svaret, om jag nu har tolkat henne rätt. Framtiden får väl utvisa hur det är, för i så fall kommer det inte att bli lika svårt som tidigare för cancerpatienter att få sin diagnos ställd.

Anförande nr 89

Landstingsrådet R o s (s): Ordförande, fullmäktige och Christer! Du hörde rätt, Christer. Arbetet pågår, och vi måste komma ihåg att det sker under stort ansvar från Karolinska universitetssjukhuset. Det är kanske inte alldeles enkelt att skicka en svårt cancersjuk patient ut i öppenvården. Man måste kunna hantera hela situationen. Därför remitterar man många patienter ut i öppenvården för att man ska få resurser att ta hand om dem som är svårast sjuka.

Fråga 2

Anförande nr 90

R o l f B r o m m e (fp): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det förekommer olika uppgifter om när specialistvården på Löwenströmska ska starta. Enligt ett pressmeddelande från Beställare vård ska den nya entreprenören, Danderyds sjukhus AB, starta verksamhet den 1 april 2006 men med viss verksamhet förlagd till Danderyds sjukhus fram till den 8 maj.

Enligt en rapport från beställardirektören ska verksamheten starta successivt från den 24 april. Den dagkirurgiska verksamheten väntas starta i början av juni månad. Enligt sjukhusdirektören på Danderyds sjukhus har man kommit överens om att starta tidigast i slutet av april månad.

Alla dessa uppgifter måste vara förvirrande för de patienter som anlitar vården på Löwenströmska. Jag vill därför fråga sjukvårdslandstingsrådet Inger Ros: Är du nöjd med landstingets information till allmänheten om när den nya entreprenören, Danderyds sjukhus AB, startar sin verksamhet med specialistvård på Löwenströmska?

Anförande nr 91

Landstingsrådet R o s (s): Ordförande, fullmäktige och Rolf! Ja, jag är nöjd med det sätt på vilket både Beställare vård och Danderyds sjukhus AB har valt att informera de berörda om de tidsgränser som gäller för när Danderyds sjukhus startar sin verksamhet på Löwet.

Samtidigt är jag naturligtvis den första att beklaga att Danderyds sjukhus inte får tillträde på det sätt som var avsett från början. Lokalerna behövde upprustas och nya kabeldragningar för journalsystem med mera göras.

Men med informationen är jag nöjd. Jag tycker att det har skett på ett bra sätt.

Anförande nr 92

R o l f B r o m m e (fp): Jag undrar om inte det kontrakt som skrevs innebar att man skulle öppna verksamheten den 1 april. Jag kan till exempel läsa i Danderyds sjukhus nyhetsblad DS-nytt nummer 4 2006 att verksamheten faktiskt startade den 1 april. Men ännu har ingen sett att verksamheten verkligen har startat. Jag tror inte att det är någon verksamhet i gång än.

Frågan är: Vad är det som gör att landstinget har så svårt att kommunicera med sina egna organ, i det här fallet Locum, som hanterar hyreskontrakten? Är det så svårt att veta vad som står i hyreskontrakten att man inte kan göra upphandlingarna på ett sätt som är bra för patienterna?

Anförande nr 93

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Rolf! Det här är en frågestund för enkla frågor. Jag har fått en fråga om hur informationen har skötts. Jag tänker hålla mig till den. Det andra handlar om andra och betydligt mer komplicerade saker. Du får återkomma i en annan frågestund eller i en interpellation.

Vad gäller informationen till medborgare, anhöriga och remitterter är jag helt nöjd. Jag kan överlämna hela informationspaketet till dig, så att du också kan se hur informationen har gått ut.

Anförande nr 94

Rolf Bromme (fp): Det sista tackar jag för, naturligtvis. Jag vill gärna se materialet. Men jag känner en del människor i det område det här gäller, och en del av dem är också patienter. De är oroliga för att man inte får den vård man behöver i rätt tid och på rätt plats. Det råder mycket osäkerhet.

Även om Inger Ros är nöjd med informationen tror jag inte att patienterna och allmänheten är det. Min uppfattning är att den inte har varit bra.

Anförande nr 95

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Det har rått en viss förvirring i informationen. Det kan jag hålla med om. En del av det har väl oppositionen bidragit till när man har sagt att det här var en dålig upphandling. Man har också räknat in hela Löwets verksamhet i informationen.

När det gäller just den här upphandlingen ska man komma ihåg att det gäller planerad vård. Alla patienter som är berörda har fått ordentlig information. De remisser som också finns kommer att bedömas eller har bedömts från Danderyds sjukhus redan från den 7 mars. De patienter vars vård är planerad och som har remisser är väl omhändertagna i den här upphandlingen.

Fråga 3

Anförande nr 96

Landstingsrådet Nyman (kd): Herr ordförande! Barnmorskorna på Karolinska universitetssjukhuset och Danderyds sjukhus har slagit larm. De påstår att det är en förlossningskris som är på väg att skapas, eller att den kanske rent av redan är etablerad. Att barnafödandet ökar är väl känt. Här krävs viss framförhållning, kunskap om statistik och annat.

Med anledning av det som har skett de senaste veckorna – det har stått i medierna om det, och det har också blivit ett eller annat mejl och telefonsamtal – blir min enkla fråga: Håller ni på att tappa greppet om förlossningsvården?

Anförande nr 97

Landstingsrådet Sevefjord (v): Nej, men det är riktigt som du säger att ett antal barnmorskor på kliniker runt om i länet har slagit larm om att deras arbetsbelastning är för hög, om att de inte riktigt orkar med och att de ser problem med omvårdnaden.

Därför kallade jag till ett möte i går, där ett tiotal barnmorskor deltog, från Danderyds sjukhus, Huddinge sjukhus och KS. De fick redovisa situationen. Där fanns chefsbarnmorskor men också några av de barnmorskor som hade slagit larm via medierna. Vi hade en mycket bra och konstruktiv dialog. De redovisade bland annat att det särskilt var omvårdnadsdelen som de var oroliga över. De hann inte riktigt med att besvara alla telefonsamtal från oroliga blivande mödrar som ringde in till förlossningskliniken, liksom det var ett mycket hårt tryck på eftervården.

Den förklaring de gav till att det har blivit så här var bland annat att förlossningsrädslan hos kvinnorna ökar – vi vet att det har varit så tidigare, men ökningen fortsätter. Ett uttryck för det är att alltför många kvinnor föder med kejsarsnitt. På Danderyds sjukhus är det ungefär var fjärde kvinna som föder med kejsarsnitt. Man sade också att den psykiska ohälsan, som vi ju har talat om tidigare här i dag, slår igenom också hos en del unga gravida kvinnor.

Det finns också en hel del kvinnor med annan etnisk bakgrund som har gått igenom traumatiska händelser. Just detta gällde Huddinge sjukhus, och man framhöll att det ställde speciellt tuffa krav på personalen. Vi vet ju att många som tidigare har levat underjordiskt i det svenska samhället nu kan framträda.

Det är alltså en komplex förklaring till att situationen ser ut som den gör. Det betyder inte att vi har förlorat greppet över utvecklingen, men vi måste ta larmsignalerna på allvar och snabbt komma med åtgärder.

Anförande nr 98

Landstingsrådet Nyman (kd): Av ditt svar, Birgitta Sevefjord, får jag ändå intrycket att det behövs larm från vårdens vardag för att du ska få insikten. Det var detta jag menade med min fråga om du håller på att tappa greppet om förlossningsvården. Uppenbarligen har ni inget grepp om den förrän det larmas.

Kunskapen om förlossningsrädslan, om antalet födselar, om vilka resurser som finns och så vidare måste ju finnas hos er. Ni har ju tagit adekvata beslut, till exempel om att dra ned på den buffert som alltid har funnits i Södertälje. Nu finns den inte längre, och det är resultatet av ett politiskt beslut som har fattats hos er, om jag har förstått saken rätt. Att tappa greppet är att inte följa verksamheten förrän det larmas.

Om en sak kan jag helt hålla med dig: Med barnmorskor för man konstruktiva samtal. Det var det som ledde till uppbyggnaden under förra mandatperioden.

Anförande nr 99

Landstingsrådet Sevefjord (v): Jo, och jag tänker fortsätta de konstruktiva samtalen med barnmorskor. Vi skildes i går i en mycket positiv anda. Kortsiktigt ska man vidta några åtgärder. I morgon sätter sig klinikledningen från de olika förlossningsklinikerna ned tillsammans med Beställare vård och går igenom vad

man måste vidta för åtgärder för att klara våren och sommaren. Då ska det också redovisas ordentliga siffror, och man ska komma med förslag på vad man snabbt kan vidta för åtgärder för att snabbt förbättra situationen.

Man ska ändå komma ihåg att detta inte handlar om alla förlossningskliniker. Det ser väldigt olika ut i olika delar av länet. På Södersjukhuset och BB Stockholm fungerar det mycket bra. Men från tre kliniker har man slagit larm och sagt att det är så tufft att man inte riktigt klarar det om man inte får extrastöd. Då får vi naturligtvis se till att de får det extrastöd de behöver.

På det hela taget tycker jag att gårdagens samtal var mycket konstruktivt. Jag tror också att de barnmorskor som deltog i samtalet tyckte det.

Anförande nr 100

Landstingsrådet Nyman (kd): Jag betvivlar inte det. Utgångspunkten för frågan var att ni hade tappat greppet. Nu håller ni på att skaffa er det igen, men ni hade tappat det, för annars skulle ni ha kunnat förutse detta.

Det är få verksamheter inom vare sig planerad vård eller annan vård där man har en hygglig framförhållning. Det har man här. Det finns till och med förlossningsstatistik för ett antal år framåt i tiden – hur de bär sig åt för att ta reda på det fattar jag inte, men statistiken finns där. Det skulle förvåna mig om ni inte har kännedom om de förändringar som ska ligga till grund för planeringen. Du nämnde själv den ökande förlossningsrädslan, det ökande antalet kejsarsnitt och andra omständigheter som är vitala inslag i planeringsunderlaget.

Det är bra att ni håller på att skaffa er ett grepp igen. Jag tycker bara att ni så ofta under mandatperioden har framhållit att ni har så god kontakt med verksamheten därute, och det här är ju ett exempel på motsatsen. Men jag tvivlar inte ett ögonblick på att ni nu börjar få ett grepp igen, när ni använder de nya resurser som ni har. Nedskärningen i Södertälje kan du hur som helst inte neka till.

Anförande nr 101

Landstingsrådet Sevefjord (v): Vi har inte alls förlorat greppet över verksamheten. Däremot har det uppstått problem, och vi fångar snabbt upp dem. Det är det viktiga.

Vi har fört en diskussion om förlossningsvården många gånger tidigare i den här salen, Stig Nyman, men du har aldrig lyft fram den här typen av problem. Du har i så fall knappast heller någon kontakt med verksamheterna och vet inte vad som sker. Det positiva är att vi snabbt fångar upp de signaler som kommer från golvet om att åtgärder måste vidtas. Det är precis vad vi ämnar göra.

I övrigt vill jag säga att förlossningskapaciteten fortfarande är sådan att vi har en överkapacitet om knappt 1 000 förlossningar 2006 när det gäller beställningar. Men förlossningarna är inte jämnt fördelade över året. Nu har det varit tuft för barnmorskorna en längre tid. De är slitna och börjar gå på knä, och det är därför de slår larm. Det ska de göra; det är väldigt bra att de gör det. Jag ser inte alls att det är en nesa eller ett problem att jag som politiker snabbt fångar upp de signalerna och för konstruktiva diskussioner. Det är ju precis så en politiker ska agera.

Fråga 4

Anförande nr 102

Boris von Uexkull (m): Den 8 april rapporterade DN att det finns ett politiskt beslut om att all tillgänglig röntgenkapacitet i länet ska användas och om att privata röntgenkliniker får användas även av Radiumhemmets och Karolinska sjukhusets läkare. Samtidigt framgick det vi alla vet, nämligen att röntgenundersökningar fortfarande bildar en propp i cancervården, men också att landstingets totala kapacitet för röntgenundersökningar egentligen räcker mer än väl. Det var därför förvånande att läsa att en av Radiumhemmets läkare uppgav att hon inte hade rätt att köpa röntgentjänster på stan.

Jag frågar därför Inger Ros: Avser du se till att Karolinska sjukhusets ledning omgående ser till att medarbetare och patienter informeras om rätten att utföra röntgenundersökningar även utanför Karolinska sjukhuset?

Anförande nr 103

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Boris! Rätten för patienten att vända sig till öppenvården och för personalen att remittera till öppenvården är inget nytt. Däremot är min uppfattning att samarbetet behöver stärkas och utvecklas ännu mer för att vi ska klara den situation som råder på röntgen.

Jag blev förvånad när jag läste artikeln och tog därför kontakt med chefen för röntgenkliniken, som också berättade det jag sade i debatten med Christer Nyss, nämligen att det redan nu görs över 1 500 röntgenundersökningar i öppenvården, i samarbete med de privata vårdgivarna. Det är något i artikeln som är fel.

Anförande nr 104

Boris von Uexkull (m): Betyder det att du ska se till att alla läkare vet om att det som sägs i artikeln är fel?

Jag har också en annan fundering. Enligt artikeln säger du att alla cancerpatienter ska ha rätt att veta hur lång tid det tar från remiss till besök och från diagnos till behandling. Man kan säga vad man vill om det uttalandet, men det utstrålar ingen handlingskraft, och inte empati, inkännande eller medkänsla heller. Vad du säger är att det visserligen tar för lång tid att få vissa undersökningar gjorda, och du har själv efter en mandatperiod inte lyckats åtgärda det, men man ska åtminstone få veta hur lång tid det tar.

Anförande nr 105

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige! En värdering av min handlingskraft och min empati utifrån en DN-artikel känns knappast som något vi ska diskutera i fullmäktige. Jag vill bara påminna dig, Boris, om ett arbete som du själv har deltagit i och som vi faktiskt har hållit på med under ganska lång tid. Där har vi utvecklat cancervården i samarbete med professionen och med patienterna, och där har nu också beslut fattats om hur vi ska säkerställa ledtiderna på ett bra sätt. Detta har inte funnits någon gång tidigare i vårt landsting, inte heller när ni har varit i majoritet.

Det är väldigt märkligt att ni i oppositionen hela tiden duckar för det faktum att upphandlingen av radiologin, med flera radiologer på stan, är en av orsakerna till att vi måste hitta lösningar med en bättre samverkan. Ni duckar för detta. Det är ett beslut som togs under förra mandatperioden, och det vill ni inte diskutera.

Anförande nr 106

Boris von Uexkull (m): Inger Ros, du svarar inte på min fråga. Det går att svara enkelt med ja eller nej. Tänker du se till att medarbetarna på KS får veta att de har rätt att remittera – ja eller nej?

Cancerplanen, som du är så stolt över, passerade Medicinsk programberedning 4 blixtnabbt. När den var uppe för behandling fanns det ingen tjänsteman som kunde svara på frågor. Det var över huvud taget ingen realbehandling, och i andra vändan var det bara en rapport. MPB 4 har inte haft möjlighet att ha några djupare synpunkter på din cancerplan, som kom i mandatperiodens sista år.

Anförande nr 107

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Boris! På din fråga om jag tänker se till detta svarar jag att jag naturligtvis inte personligen har tänkt gå ut och prata med varenda medarbetare på KS, utan jag utgår från att de politiska beslut som har fattats också kommer ut i verksamheten så att man kan hantera dem på ett bra sätt.

Fråga 5

Anförande nr 108

Cecilia Carpelan (fp): Landstingsfullmäktige, åhörare! Varje år beräknas ungefär 90 barn insjukna och tio barn dö i GBS-infektion i Sverige. Dessutom får 20 barn svåra neurologiska handikapp av denna infektion. GBS är en streptokock-infektion, bakterier grupp B-streptokocker, som överförs vid förlossningen från moder till barn. Behandling med vanlig penicillin har god effekt om den påbörjas tidigt.

I flera länder testas samtliga gravida kvinnor för GBS. Vid positivt testresultat behandlas kvinnan med penicillin i samband med förlossningen. Behandlingen är mycket effektiv. Jag vill därför fråga sjukvårdslandstingsrådet: Kommer en allmän GBS-testning att införas för gravida kvinnor i Stockholms läns landsting?

Anförande nr 109

Landstingsrådet Sevefjord (v): Mitt svar på frågan blir något oklart. Jag kan tyvärr inte svara vare sig ja eller nej i dagsläget. Dessutom måste jag läsa innantill ur ett underlag som jag har fått. Det lyder så här:

GBS-infektion drabbar en per 1 000 nyfödda i Sverige. Vanligast är det bland för tidigt födda och bland dem som får blodförgiftning. Det kan alltså leda till döden. För Stockholms läns landsting handlar det om ungefär tio barn per år.

I underlaget sägs att vi redan nu är ganska frikostiga med antibiotikabehandling av gravida kvinnor med kända riskfaktorer. Dessa kvinnor får intravenös antibiotika-

behandling under hela förlossningen. Om behandlingen ska vara effektiv måste den dock ha påbörjats minst två och helst fyra timmar innan förlossningen äger rum.

Behandling ges i dag till kvinnor vars tidigare barn drabbats av GBS-infektion eller om kvinnan under graviditeten har haft en urinvägsinfektion orsakad av GBS. Vid följande tillstånd ska behandlingen övervägas: om förlossningen äger rum före vecka 37, om långvarig vattenavgång äger rum eller om kvinnan har feber.

Den information jag har fått avslutas med att en nationell arbetsgrupp för närvarande arbetar med frågan om huruvida screening ska införas eller ej. Jag skulle naturligtvis vilja avvakta den arbetsgruppens resultat innan vi fattar beslut om att införa en allmän screening eller inte. Med detta anser jag mig ha besvarat frågan så gott jag kan just nu.

Anförande nr 110

Cecilia Carpelan (fp): Nyligen hade Svenska Dagbladet en debattartikel som handlade om Sebastian, som dog fem dagar gammal på grund av en GBS-infektion. Du har säkert läst artikeln och blivit lika berörd som jag av vad Sebastians mamma skrev. Naturligtvis kan man säga att det inte går att undvika alla tragiska händelser och dödsfall i samband med förlossning, men just i det här fallet skulle det ha gått att undvika om man hade testat mamman för att se om hon bar på bakterien och sedan gett henne behandling med penicillin i samband med förlossningen.

Detta görs ju i andra länder. Ibland går det lite trögt här i Sverige. Jag har också läst att det ska tillsättas en arbetsgrupp. Den kommer eventuellt att komma med ett förslag nästa år. Jag tycker att det behövs ett ökat politiskt tryck. Det kan ibland vara lite trögt i den svenska byråkratin. Jag tycker att du ska utnyttja den politiska makt som du för närvarande har till att sätta press i denna fråga så att det blir något.

Anförande nr 111

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det var just mot bakgrund av den artikel du refererar till, som var införd i Svenska Dagbladet den 20 mars, som jag skickade in ett antal förfrågningar. Det svar jag nyss läste upp bygger just på de förfrågningarna. Jag frågade: Vad skulle det kosta att göra en sådan här undersökning på alla kvinnor i Stockholm? Vilken är anledningarna till att det inte görs i dag? Hur vanlig är förekomsten av bakterien och infektionen hos barn i Stockholm? Det var då jag fick det här underlaget.

Det är möjligt att du har helt rätt i att jag ska utöva mer politiskt tryck. Hittills har jag ju egentligen bara ställt frågor om möjligheten att införa en screening. Jag är inte alls främmande för att göra det. Men jag måste erkänna att jag är ganska osäker i den här frågan. Jag kan ganska lite om detta. Uppenbarligen kan du mycket mer, och du får gärna hjälpa mig och brieфа mig om hur man i så fall ska gå till väga.

Anförande nr 112

Cecilia Carpelan (fp): Då hoppas jag att du tar tag i frågan. Sedan tar vi vid efter den 17 september.

Anförande nr 113

Landstingsrådet Sevefjord (v): I demokratisk ordning vill jag nog ändå att vi avvaktar valutgången innan vi bestämmer vem som ska ta vid.

Fråga 6

Anförande nr 114

Sonja Lunnergård (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Denna stolta handlingsplan för arbetet med barnkonventionen i Stockholms läns landsting antog vi den 11/10 2005. På framsidan står det: "Vi är många", och jag skulle vilja fortsätta den meningen med "som står i kö till barn- och ungdomspsykiatri-mottagningarna." Jag kan garantera er att de barn som står i kö inte ser lika glada ut som på bilden på handlingsplanen.

Psykiskt sjuka ungdomar möts av långa köer. Min fråga är: Är det rimligt att ett så viktigt område som BUP ska driva verksamhet med så dålig framförhållning att man inte vet hur mycket personal man kan anställa?

Anförande nr 115

Landstingsrådet Sevefjord (v): Detta är också en knepig fråga. Jag måste erkänna att jag inte riktigt förstår vad den handlar om. Att vi har kö till barn- och ungdomspsykiatri är vi väl överens om. Det har redovisats mycket tydligt hur det ser ut. Ungefär två tredjedelar av de barn som söker sig till barn- och ungdomspsykiatri får ett besök inom fyra veckor. Målsättningen är ju att alla barn ska få det. Ungefär en tredjedel får vänta längre. Några – ett fåtal – har fått vänta mycket länge. Det är naturligtvis oacceptabelt.

Det ser väldigt olika ut på olika håll i länet, mellan olika BUP-mottagningar. En del har väldigt korta väntetider medan andra har långa väntetider.

Men din fråga om detta med framförhållning och hur mycket personal man kan anställa förstår jag inte riktigt. Kan du utveckla frågan?

Anförande nr 116

Sonja Lunnergård (kd): Javisst. Margareta Walch, enhetschef på BUP i Sollentuna, säger att de ligger fem tjänster back. Det tar tid att rekrytera personal om man från början inte vet hur mycket pengar man har att röra sig med, därav min fråga.

Anförande nr 117

Landstingsrådet Sevefjord (v): Om du hade ställt din fråga så konkret hade jag kanske kunnat hitta ett svar på den till den här frågestunden, men jag känner inte till alla detaljer om hur det ser ut på enskilda BUP-mottagningar. Jag vet att den förändring som vi har genomfört inom barn- och ungdomspsykiatri – och det är

en förändring som alla partier står bakom – innebär att vi har slagit samman en del BUP-mottagningar till större enheter. Förutsättningarna när vi gjorde det var att personalantalet skulle vara oförändrat och att alla som var anställda inom barn- och ungdomspsykiatri skulle också fortsättningsvis vara anställda i den nya organisationen.

Om man har haft rekryteringsproblem och obesatta tjänster just i Sollentuna kan jag inte svara på. Det handlar om en detaljnivå som jag inte kan utantill, tyvärr.

Anförande nr 118

Sonia Lunnergård (kd): Jag blir väldigt oroad, eftersom den senaste undersökningen från Centrum för folkhälsa visar att unga stockholmare och länsbor mår allt sämre psykiskt. Det finns anledning att fortsätta diskussionen, för jag ser att det finns ytterligare en fråga inom det här ämnesområdet.

Det finns all anledning att majoriteten sätter fart och ser till att dessa köer minskar till ett minimum på detta oerhört viktiga område, barn- och ungdomspsykiatri.

Anförande nr 119

Landstingsrådet Sevefjord (v): När det gäller att korta köerna är vi överens, och det pågår ett omfattande arbete med det. Den förändring som vi har gjort har också lett till att barn- och ungdomspsykiatri delvis har ändrat sitt arbetssätt. Det har funnits kraftig kritik mot hur man har jobbat, mycket introvert. Nu har man startat fyra mellanvårdsteam som också arbetar utåtriktat för att snabbt fånga upp de barn som har behov av hjälp och stöd. Det tror jag är en positiv utveckling.

Att det skulle behövas ytterligare personal och att det skulle vara svårigheter att rekrytera personal är två olika saker. Vad jag vet är det beträffande barn- och ungdomspsykiatri – och det gäller i och för sig också vuxenpsykiatri – problem med att rekrytera läkare. Det har funnits många läkarvakanser. Det är en mångårig försyndelse som handlar om att man måste se till att utbilda läkare inom psykiatri och också se till att man kan locka läkare att välja psykiatriens bana framöver.

När jag senast senaste pratade med Olav Bengtsson, som är ansvarig för BUP, sade han att han trodde att man inom tre–fyra år skulle ha så många läkare inom psykiatri att man för första gången skulle kunna ha läkare anställda på alla de tjänster som finns.

Fråga 7

Anförande nr 120

Anita Hagelbeck (fp): Ordförande, landstingsfullmäktige! Nu fortsätter vi diskussionen om BUP. Den 19 oktober 2004 togs beslut om en omorganisation av BUP. Nu möter vi långa köer. Psykiskt sjuka barn får vänta upp till ett och ett halvt år, enligt vad vi hör från flera BUP-mottagningar, både i norr och i söder.

Det är underligt att omorganisationen fortfarande inte har kommit på plats och att det fortsätter att vara sådana köer.

Sanningen är att direktiven till personalen är oklara. Flera barn och ungdomar får ett enda besök och överges sedan, för att köerna ska kortas. Trots det är köerna så här långa. Personal slutar. Nyrekrytering tar tid, hörde vi alldeles nyss, eftersom man inte vet vilken budget man har. Mellancheferna pressas mellan högre chefer som talar om hur arbetet ska ske, och konflikter på arbetsplatserna tar tid.

Tycker du att det är tillfredsställande med dessa långa köer?

Anförande nr 121

Landstingsrådet *Sevefjord* (v): Nej, det gör jag verkligen inte, och det vet ni. Den frågan har jag svarat på många gånger. Det är inte tillfredsställande. Men man kanske ändå skulle kunna lägga till att köerna inte har ökat, utan de har faktiskt minskat. De var längre när vi tog över än vad de är i dag, men det är ännu inte tillfredsställande som det ser ut.

Det finns enskilda personer som har väntat upp till ett och ett halvt år, vilket du säger. Jag har inte hört att det finns på fler BUP-mottagningar, men jag ifrågasätter inte det du påstår. Jag vet att det finns enskilda individer som i dag har väntat upp till ett och ett halvt år. Men när vi tog över fanns det faktiskt personer som hade väntat upp till tre år. Det handlar just om de neuropsykiatriska utredningarna.

Vi gör nu en jättesatsning för att få ner köerna till de neuropsykiatriska utredningarna. Vi har gjort extrabeställningar när det gäller både vuxna och barn för att det ska bli hanterligt, för det är inte hanterligt och bra som det ser ut i dag – jag håller helt med dig om det.

Förändringen av BUP:s organisation säger du är från oktober 2004. Det stämmer inte. Det arbetet påbörjades 1999, i bred enighet mellan de politiska partierna, även om Miljöpartiet hade en något avvikande åsikt då.

Det har varit en lång process. Sista steget har tagits nu. Inte riktigt alla de nya BUP-mottagningarna är på plats. Det tar väldigt lång tid när man ska förändra och slå samman olika BUP-mottagningar till större enheter.

Gemensamt i den här församlingen har vi tagit ett beslut om att genomföra det sista steget när det gäller BUP och BUP:s organisation, och det har vi gjort.

Under det här året hoppas jag också att vi kommer att se konkret resultat av att vi faktiskt har förbättrat situationen och omhändertagandet av barn och ungdomar som söker sig till BUP.

Ett problem som du inte har nämnt är att antalet barn och ungdomar som söker sig till BUP har fördubblats på tio år, det vill säga det är en 100-procentig ökning. Det är också en spegling av den växande psykiska ohälsan i vårt landsting.

Anförande nr 122

Anita Hagelbeck (fp): – Jag är en ensam, liten tjej som inte har någon som bryr sig eller gillar mig. Jag gråter jämt. Jag har inget liv kvar. Jag känner mig ensam och obetydlig.

Så har en flicka skrivit på BUP:s webbsida. Den flickan, ska hon vänta eller inte? Vem ska avgöra om hon är i akut behov av hjälp? Ska hon vänta i flera månader på att få det stöd och den hjälp som hon behöver? Kan man genom ett telefonsamtal avgöra hur akut ett besök är? Det behövs att man kommer till mottagningen så fort som möjligt. Ibland behövs det flera samtal för att bedöma läget.

Anförande nr 123

Landstingsrådet *Sevefjord* (v): Det du säger stämmer säkert. En ung tjej eller liten flicka som mår så dåligt ska naturligtvis få omedelbar hjälp. Sedan kan man diskutera om det är BUP som alltid ska ge den hjälpen.

Vi måste bygga ut hälsovården inom skolan. Där ska det finnas kuratorer och psykologer, för de ser ungarna varenda dag och kan snabbt fånga upp när ungarna uppvisar ohälsotecken av olika slag. Vi vet att det rustades ner under 1990-talet, när vi hade ekonomisk kris, men nu är det dags att förstärka hälsovården inom skolans värld. Om vi kan göra det och sedan tillsammans med BUP jobba med de här barnen tror jag att vi snabbt skulle kunna få ner köerna.

Men jag tror att man är inne på fel väg om man lägger allt ansvar på barn- och ungdomspsykiatri. Där tar man emot när alla andra har misslyckats. Vi måste hejda utvecklingen av den psykiska ohälsan hos de unga. Det kan man i stor utsträckning göra genom att förstärka skolhälsovården – det är jag alldeles övertygad om. Därmed är det inte sagt att jag fråntar mig mitt eget ansvar för att utveckla BUP.

Anförande nr 124

Anita Hagelbeck (fp): Vi kan diskutera länge om köerna är långa, om de inte är långa, om de har minskat eller om de har ökat. Men faktum är att många barn och ungdomar i dag inte får den hjälp och det stöd som de behöver.

Att som du säger, *Birgitta*, lägga ut det på skolan, så att det ska finnas fler skolpsykologer och skolkuratorer, är naturligtvis en väg att gå. Men vi i landstinget har ett ansvar för de barn som söker sig till oss. Vi ska se till att ta emot dem. Det finns många orsaker till att köerna är så långa. Det är mycket som skulle kunna förbättras som jag tyvärr inte har tid att gå in på nu men som jag hoppas få återkomma till, för denna fråga berör mig verkligen mycket starkt.

Anförande nr 125

Landstingsrådet *Sevefjord* (v): Jag vet att detta är en fråga som berör dig starkt. Du har många gånger ställt frågor till mig inom just det här området. Det berör även mig mycket starkt.

Vi behöver inte tvista om köerna är långa eller inte. Vi vet att det finns köer, och köerna ska bort. Målsättningen är att alla barn inom 28 dagar ska ha fått ett första möte med BUP när man söker kontakt. Så långt har vi inte kommit, men det är målsättningen.

Jag vill avslutningsvis säga att alla barn som mår akut dåligt får snabb, akut hjälp via BUP. Det är inte så att barn går och mår jättedåligt utan att någon över huvud taget uppmärksammar dem. Men det är fortfarande ungefär en tredjedel av de barn och föräldrar som söker sig till BUP som får vänta alldeles för länge innan ett första besök sker. Om detta är vi helt överens, och det är inte acceptabelt.

Fråga 8

Anförande nr 126

Åke Holmström (kd): Ordförande, ledamöter, Anna Kettner! Jag har ställt en fråga angående Handens stations södra uppgång, där vi återkommande varje vår har översvämning, sannolikt beroende på att det är tilltäppt i dagvattenledningen. I den änden av plattformen och in i den nedre biljetthallen är det dessutom en ordentlig svacka, så att våra resenärer är nödsakade att gå i 10 cm tjockt, skitigt vatten, vilket kanske inte är så roligt när man är på väg till jobbet.

Min fråga till dig, Anna, är då: Tänker du se till att detta blir åtgärdat, så att resenärerna får nöja sig med en skitig gångbro och en illaluktande hiss och i övrigt ska kunna komma fram till sitt pendeltåg utan att behöva ha stövlar eller galoscher på sig?

Anförande nr 127

Landstingsrådet Kettner (s): Det blev svårare att svara så som jag hade tänkt svara Åke, nämligen "Jajamensan", när han lade till det allra sista, för jag tycker inte att de ska acceptera någon illaluktande hiss. Det har vi diskuterat här i huset. Delvis handlar det om städning.

De hissarna är av nödvändighet konstruerade så att vätska rinner ner i botten av hisschaktet. Om väldigt många unga män, pojkar och farbröder står och kissar i hissens rinner det ner ammoniakluktande urin i hisschaktet, och då hjälper det inte hur mycket man än städar. Jag vet inte riktigt vad vi ska göra åt det. Men något måste vi förstås komma på.

Så till problemet med översvämningarna. Man har redan besiktigat dagvattenbrunnen, och det är inte den som är problemet, hävdar både SL och Stockholm Vatten.

Det skulle kunna betraktas som ett Anderssonskans Kalle-problem: När det är väldigt många människor i en liten trappuppgång får fastighetsskötaren städa mycket oftare än i ett vanligt hus. Våra stationer är väldigt stora räknat i antal resande och väldigt små när det gäller lokalerna. En normal lokalstation har lika många resenärer som Göteborgs centralstation, som är betydligt större. Då blir ganska vanliga problem stora. Det är samma problem som jag har hemma i min trapphall, nämligen att det dras in en massa slask när det är dåligt väder.

Det SL:s fastighetsavdelning kommer att göra på rot är att installera nya fotskrapor som tar bort mycket mer av slasket innan det kommer in på stationen. De ska också ytterligare en gång undersöka alla möjliga skäl till att det skulle kunna rinna in vatten.

Saken ska åtgärdas. Det är min specialitet att städa upp efter sådant som folk har låtit dragga i årtal, decennier och flera mandatperioder, så visst ska vi göra något åt detta, Åke!

Anförande nr 128

Åke Holmström (kd): Jag tror inte att problemet är fullt så enkelt som du säger. Det handlar inte om små mängder vatten, och det handlar om ganska stor yta.

Jag tror att det behövs lite mer rejäla åtgärder för att komma till rätta med detta problem. Golvet behöver förmodligen läggas om, så att det sluttar utåt i stället för inåt, vilket det gör i dag. Dessutom är det illa nog vid den här uppgången från stationen redan tidigare, med de problem som jag nämnde alldeles nyss, och om man dessutom ska behöva gå i den sörja som finns är det inte speciellt roligt.

Jag hävdar i alla fall att jag tror att det handlar om dagvattenledningen. Jag tror inte att man har undersökt detta tillräckligt noggrant. Jag hoppas verkligen att du, Anna, ser till att detta åtgärdas. Vi får ju mer eller mindre skämmas, vi som jobbar med SL-frågor i landstinget. Jag tycker att det är ganska otrevligt.

Anförande nr 129

Landstingsrådet Kettner (s): Det jag har sagt är att man ska sätta in fotskrapor och titta igenom alla andra möjliga fysiska eller andra orsaker till att det eventuellt kan rinna ner något i uppgången. Vi ska se till att detta blir ordnat.

Till skillnad från ett antal andra människor som uppenbarligen har haft ansvar för detta tidigare men struntat i det tar du och jag tag i saker, så då blir det väl fixat. Det är det jag säger.

Vad jag vet är det ingen som påstår att det är roligt att folk ska behöva gå i skitigt vatten. Detta ska vi fixa!

Anförande nr 130

Åke Holmström (kd): Då får jag väl hoppas att ni den här gången verkligen lyckas se till att det händer något därute. Tack så mycket!

Anförande nr 131

Landstingsrådet Kettner (s): Händer saker brukar det göra. Men det är inte alltid så roligt om det händer saker, för då har man mindre att klaga på. Men du brukar inte klaga, utan du brukar vilja ha saker gjorda, Åke, så det ska vi se till.

Sedan vill jag framföra en ursäkt till er som är här i huset. Flera av er har sett att jag går omkring och ser ut som om jag har drabbats av böldpest. Men det är inte det, utan det är någon sorts gemen influensa. Den kom i stort sett samtidigt med att jag kom fram med tunnelbanan. Hade jag vetat att jag skulle bli så här dålig hade jag inte kommit hit och utsatt er för smitta – så vet ni det.

Fråga 9

Anförande nr 132

Marie Ljungberg Schött (m): Ordförande, landstingsledamöter!
Bakgrunden till min fråga är att jag har varit på ett besök på intensivvårdsavdelningen på Södersjukhuset. Där finns det färdiga utrymmen för fler IVA-platser, men dem använder man inte.

När Södersjukhuset renoverades iordningställdes fysiska lokaler för fler intensivvårdsplatser och för fler intermediärplatser, det vill säga mellanvårdsplatser när man är lite för bra för att vara kvar på IVA men lite för dålig för att komma upp på en vårdavdelning. Men de lokalerna står tomma.

Därför undrar jag, Inger Ros: Avser du att vidta erforderliga åtgärder för att dessa IVA-platser ska kunna bemannas?

Anförande nr 133

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige, Marie! Det är utan tvekan så att de platser som vi har måste besättas, och fler platser behöver också inrättas. Vi behöver dessutom fler IVA-sjuksköterskor.

Det har skett ett nära samarbete och varit en nära dialog med professionen, och det vidtas ett antal åtgärder för att dessa platser ska kunna besättas. Det har tidigare varit svårt med rekryteringen, men nu är bedömningen i hela vården, enligt de rapporter som jag har fått, att man har lättare att rekrytera på ett mycket mer framgångsrikt sätt än tidigare.

Anförande nr 134

Marie Ljungberg Schött (m): Det är ett problem att det inte finns utbildad personal i tillräcklig omfattning. Det förstår även jag. Då undrar jag: Har ni gjort något under den här mandatperioden för att få fram mer IVA-personal? Vi har ju ganska länge vetat om att det har varit brist.

Om man pratar med personalen på Södersjukhuset får man veta att det med jämna mellanrum ringer människor dit som talar om att de är utbildade och att de hemskt gärna skulle vilja jobba på Södersjukhuset, eftersom det är ett trevligt ställe att jobba på. Men som det ser ut där just nu avvisar man de personerna eftersom man inte har medel i sin budget för just intensivvården, så att man inte kan anställa fler.

Anförande nr 135

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige, Marie! Du pekar själv på ett sätt. Ett av svaren är det beslut som är på väg fram om att tillskjuta ytterligare resurser för IVA-platser, så att man ska kunna anställa personal som finns att tillgå.

Det har också skett ett intensivt arbete när det handlar om just arbetsmiljöfrågor, och det är därför sjukhusen nu bedömer att det är lättare att rekrytera sjuksköterskor till intensivvården.

Den information jag har och det underlag för beslut som vi har tagit fram gör att jag känner tilltro till att vi kommer att kunna bemanna de platser som finns. Man gör dessutom rekryteringsresor utanför Sverige för att också den vägen kunna rekrytera ytterligare IVA-sköterskor.

Anförande nr 136

Marie Ljungberg Schött (m): Jag såg att ni anslår 100 miljoner kronor extra till intensivvård och cancervård i första hand. Om man bryter ner det blir det, om jag har räknat rätt, 45 miljoner som ska fördelas till intensivvården på fem olika sjukhus. Det blir kanske 7, 8 eller 9 miljoner kronor per sjukhus. Sätter man det i relation till det överskott som Södersjukhuset redovisade för 2005, som är på 32 miljoner kronor, är risken väldigt stor att detta inte löser några problem.

Jag tror i stället att det handlar om ett problem i det signalsystem som finns. På sjukhuset har man uppfattat er politik så att det är viktigare att göra besparingar och leverera mer pengar tillbaka än att leverera god sjukvård till de svårast sjuka. Det tycker jag är väldigt beklagligt.

Anförande nr 137

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige, Marie! Jag vet inte om jag behöver kommentera så mycket mer.

Nu tillskjuter vi resurser för att man ska klara situationen. Under mandatperioden har det handlat om att både utveckla sjukvården och få ordning på finanserna. Det är du medveten om.

Jag tror nog att signalerna ut till sjukhusen är ganska tydliga om att man har en budget, och man har också skrivit på ett avtal om att man ska klara vården, så i det fallet tror jag inte att det kan vara så otydligt.

§ 91 Inrättande av kompetenscentrum för prehospital vård vid Södersjukhuset

Anförande nr 138

Landstingsrådet Larsson (s): Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 139

Landstingsrådet Nyman (kd): Herr ordförande! När det här ärendet behandlades i landstingsstyrelsen hade vi från oppositionen en mening om att landstingsstyrelsen – under förutsättning att fullmäktige beslutade i enlighet med förslagen i de punkter som i dag är föremål för beslut – för egen del beslutade ”att uppdra åt landstingsdirektören att utreda förutsättningarna för en gemensam upphandling av såväl sjukvårdsrådgivning (Vårdguiden) som prioriterings- och dirigeringsstjänsten för ambulanser”.

Vi ansåg – med all rätt och på goda grunder, tycker vi – att det handlade om ett långtgående uppdrag vad gäller upphandling och samordning av verksamheter utan egentlig motivering och bara byggt på ett antagande om att det sannolikt leder till bättre resursanvändning och så vidare. På så lösa grunder kan man inte

gå vidare i ärendet, ansåg vi i landstingsstyrelsen, och vi har inte bytt mening sedan dess.

Därför, herr ordförande, erbjuder vi nu fullmäktige att ställa upp på en tilläggsattsats som väldigt mycket liknar det vi yrkade i landstingsstyrelsen. Frågan är alltså inte helt obekant. Om man vill läsa innantill kan man titta på sidan 2 i ärendet. Där går det att identifiera texten, även om att-satsen inte är så tydlig där.

De fyra första att-satserna i vårt yrkande är exakt likadana som de som finns från landstingsstyrelsens majoritet på fullmäktiges bord i dag.

Tilläggsattsatsen lyder ”att frågan om utredning av förutsättningarna för eventuell gemensam upphandling av sjukvårdsrådgivning m.m. remitteras till landstingsstyrelsen för beredning i bl.a. hälso- och sjukvårdsutskottet, ägarutskottet och Vårdguidens politiska styrgrupp.”

Därutöver, herr ordförande, finns det – även om vi inte har skrivit ner det – skäl att titta ännu närmare på hur man löser detta i andra delar av landet men också i andra delar av Europa. Det finns utomordentligt goda förebilder. Det arbetet bör ske i nära samarbete med och med upplysningar från olika katastroforganisationer. Man behöver alltså gå betydligt längre.

Ärendet kom till väldigt snabbt. Vi har fått en kort föredragning i allmänna utskottet om detta, som om frågan var beredd, men det är den ju inte alls, utan den bygger på några antaganden som vi tycker är alldeles för lösa för att landstingsstyrelsens beslut för tre veckor sedan bara ska gå igenom här.

Därför erbjuder vi alltså en ny att-sats, som jag räknar med att fullmäktiges alla partier och ledamöter ställer upp bakom. På det sättet öppnas en möjlighet att fylla på med kunskap och kompetens och få bättre underlag för att först ta ställning till om en sådan samordning eller centralisering som är antydd i ärendet har fog för sig eller inte. Det bör provas ordentligt.

Jag vill betrakta detta som ett erbjudande till fullmäktige att ta ett seriöst och djupt grepp i en mycket viktig och angelägen frågan.

Motiven för kompetenscentret, som är föremål för beslut i fullmäktige i dag, är väl utvecklade, och de ligger helt i linje med den sjukvårdspolitik där vi kan finna överensstämmelse mellan blocken. Men just frågan om hur vi går vidare med upphandlings- eller centraliseringsfrågan vill vi ha prövad i god ordning, och då krävs det en ordentlig beredning.

Bifall till tilläggsyrkandet och till landstingsstyrelsens förslag i övrigt!

Anförande nr 140

Jan Liliemark (fp): Ordförande, ledamöter! För en del patienter är det för sent när man kommer till akuten. Tidigare har ambulansen i princip varit en sjuktransport. Men i dag är det inte längre så, och det är en tydlig internationell trend att man flyttar ut alltmer av akutvården från sjukhusen och gör om ambulanser till rullande akutmottagningar. Framför allt när det gäller hjärtinfarktvården har det visat sig vara mycket lyckosamt för patienterna. Man räddar i dag ett antal patienter till ett fullgott och helt rehabiliterat liv med tidiga insatser.

Grundidén i förslaget, som avspeglas i de fyra att-satserna, är vi helt med på. Det behövs ett kompetenscenter, och det kan startas tämligen omgående.

Men sedan har vi frågan om upphandlingen av sjukvårdsrådgivning och prioriterings- och dirigerings-tjänsten. I likhet med Stig Nyman har jag väldigt svårt att förstå att den frågan behöver gå ett snabbspår och så att säga kortsluta den vanliga beredningsgången. Det kan knappast finnas någon fara i dröjsmål, och det finns många bottnar i ärendet och den möjliga upphandlingen som bör belysas på sedvanligt sätt.

När vi nu, såvitt jag kan förstå, verkar vara väldigt överens i hela fullmäktige om att detta kompetenscenter är vällovt och behövs, vore det trevligt om vi kunde enas också om beredningsgången när det gäller ärendet om en eventuell upphandling av sjukvårdsrådgivning med mera.

Anförande nr 141

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till det förslag som Stig Nyman presenterade. Jag kan på samma sätt som de två föregående talarna inte förstå annat än att det skulle vara möjligt för landstingsfullmäktige att enas om denna femte att-sats som har föreslagits.

Jag skulle gärna vilja ha svar från Dag Larsson om vad det är som i annat fall gör att vi inte kan enas om den femte att-satsen, vad det är i ärendet som gör att det brådskar så att vi måste gå till beslut redan nu, utan att ha ett som vi upplever det gemensamt och gediget underlag för att fatta beslut om att göra centraliseringen.

Jag har redan tidigare i dag i ett annat ärende sagt vad jag tycker om centralisering som sker för centraliseringens egen skull. Jag tror inte att det är någon bra väg att gå, utan i så fall ska det finnas bra och gedigna argument att bygga förslaget på.

Jag kan inte riktigt se att vi har fått några sådana, med den hastighet som ärendet har hanterats med. Det vore bra om vi kunde enas om att utreda förutsättningarna för den gemensamma upphandlingen, i stället för att bara hastigt ta beslutet om upphandling nu.

Jag ser fram emot att höra vad föredragande landstingsrådet har att säga i frågan.

Anförande nr 142

Landstingsrådet **Larsson** (s): Ordförande, fullmäktige! Det gläder mig att det finns en samsyn om behovet av kompetenscentret. Däremot har jag faktiskt lite svårt att förstå tilläggsattsatserna och varför de är så nödvändiga. Är det så oerhört stor dramatik i det förslag som vi har tagit fram från majoritetens sida? Vi ger landstingsdirektören i uppdrag att utreda förutsättningarna för gemensam upphandling. Sedan får han återkomma.

Varför behövs er att-sats? För mig är det obegripligt. Det försenar bara processen. Det borde i högsta grad vara rimligt att fundera över och se om det är rimligt att se till att vi får en bättre samordning mellan vårdrådgivningen och den mycket kvalificerade prehospitala sjukvård som finns i ambulanserna. Vad är ni rädda för? Det förstår jag inte.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 143

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle också vilja kommentera att-satsen om det utredningsuppdrag som vi ger landstingsdirektören. Jag vill upplysa fullmäktige om att vi har en styrgrupp för Vårdguiden som är väl involverad i arbetet och följer arbetet med olika upphandlingar. I styrgruppen för Vårdguiden finns alla partier representerade. Även om närvaron där inte har varit den allra bästa finns det i alla fall möjlighet att följa frågan där.

Det handlar om ett uppdrag, och det kommer också att bli en politisk process även i styrgruppen, där arbetet redan är påbörjat. Jag tycker att det är viktigt att berätta det.

Anförande nr 144

Landstingsrådet Nyman (kd): Jag tror, herr ordförande, att vi är alldeles överens om betydelsen av den åtgärd som föreslås.

Men vi har bara fått en kort föredragning i allmänna utskottet och sedan fyra–fem rader i motivtext som bygger på att ”stora fördelar skulle sannolikt vinnas med detta”.

Det finns inget underlag för att tala om en samordnad upphandling av alla dessa enheter. Det är inte motiverat. Att ni då driver på med så dåligt underlag skrämmer mig. Vad finns det för sakliga skäl för att det ska gå till på detta sätt, utan att man har en ordentlig beredning i de organ som sedan ska beställa vården?

Rädslan är fullständigt obegriplig, om det inte är så att ni helt visions- och tanklöst vill få till en samordning och centralisering, vill bunta ihop alltihop och snabbt göra en upphandling.

Det som ligger i landstingsstyrelsens beslut som vi inte var med på är att det ska ske en upphandling – det är den som ska beredas. Det är vad som står. Vi är lite tveksamma till att ta ställning till det nu, för uppdraget handlar om att utreda förutsättningarna för en gemensam upphandling. Men det finns inga ordentliga motiv för det, annat än beskedet i texten att ”stora fördelar skulle sannolikt vinnas med detta”. Underlaget pekar alltså åt det hållet.

Är ni alldeles övertygade om att det ska beredas på det sättet, eller tycker ni att man ska ta ett varv till? Förseningen kan möjligen handla om två eller tre månader, om det innebär någon försening alls. Den modell som ni väljer kan ju innebära en utdragen process.

När vi kom med vårt förslag eller erbjudande inbillade jag mig, herr ordförande, att det skulle antas och att man på det sättet skulle underbygga ärendet med större säkerhet och ett bättre underlag. Vi har förut påpekat att beredningar kan gå snabbt och enkelt. Snabbspår för fantastiskt stora åtgärder – jag kan nämna en fusion mellan ett par sjukhus, som verkligen var ett snabbspår – kan väldigt snabbt leda till stoppblock.

Därför vill vi ha en öppnare process om detta i hälso- och sjukvårdsutskottet, i vår egen verksamhet. Inger Ros säger att Vårdguidens styrgrupp är väl informerad om detta. Jag är inte alls säker på att de i den styrgruppen över huvud taget är informerade om det här greppet, än mindre har något inflytande över hur det ska gå till, utan man kan plötsligt ställas inför fait accompli. Det tror jag snarare är tanken bakom detta.

Bifall till tilläggsattsatsen!

Anförande nr 145

Landstingsrådet *Wennerholm* (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! När vi hör orden *samverkan* och *samordning* nämnas börjar vi lära oss en del, som Stig Nyman tidigare pekade på. I en rad olika ärenden som har att göra med organisation och hur vi ska ordna hälso- och sjukvårdens verksamheter i vårt landsting har det i stor utsträckning inneburit centralisering och centraldirigering.

Ni får ursäkta om vi blir lite misstänksamma när det går så snabbt, att det som vanligt är exakt samma verksamhet som ni vill åstadkomma – den centralisering och dirigering som döljer sig bakom de vackra orden *samverkan* och *samordning*. Det går ju egentligen inte att utläsa ur handlingen vad ni vill åstadkomma. Men vi har tidigare sett resultatet av snabba beslut som inte har beretts i normal ordning.

Det är synd om vi inte kan ha lite sakligt underlag och, som Stig Nyman säger, inte bara en kort föredragning i allmänna utskottet. Handlingen här i dag är ju inte speciellt tjock.

Vad är det som ska åstadkommas med detta? Det är väl som med de tidigare beslut som har fattats, att ni redan vet vad ni vill åstadkomma. Säg då det! Lås oss få se det i mycket mer väl beskrivna ärenden än det här, så att vi vet om det handlar om centralstyrning och centraldirigering eller samverkan mellan olika parter som kunde vara fristående från varandra. Det ser vi inget av nu.

Anförande nr 146

Landstingsrådet *Larsson* (s): Jag tillhör dem som älskar politik. Jag tycker att det är jättekul att bråka med moderater och ibland också kristdemokrater. De står ofta för annorlunda politiska linjer än vad jag gör.

Däremot tycker jag att detta är fullständigt obegripligt, och det står jag för. Vi tror och misstänker att det går att göra något när det handlar om ambulanstransporter och vårdinformation. Det tror vi, men vi är inte säkra.

Följaktligen vill vi att landstingsdirektören ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att eventuellt göra något på det området. Det är vad det handlar om. Vi har inte tagit ställning. Det finns en utredning som är på gång, och ni blir jättenervösa.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 147

Landstingsrådet N y m a n (kd): Jag kan inte be fullmäktige att besluta om att Dag Larsson ska förstå det vi skriver. Det handlar inte om det. Jag tycker snarare att din attityd om att du inte begriper något och tycker att det är roligt med debatt är konstig. I stället borde du tacksamt ta emot den omsorg vi känner för den här verksamheten.

Det saknas motiv för utredningen. Ärenden bör beredas utifrån den kunskap som hälso- och sjukvårdsutskottet, som ska beställa vården, har och den kunskap som finns i ägarutskottet om våra egna verksamheter. Vi vill få något mer än 12–13 minuters föredragning som slutar i ett ärende där det, som jag citerat flera gånger, anges att ”stora fördelar skulle sannolikt vinnas med detta”, där inriktningen är klar.

Nu säger du att du inte alls är klar över vilken inriktning det ska vara, men i underlaget för den att-sats som beslutades i landstingsstyrelsen är man fullständigt klar över att det man vill åstadkomma är en centralisering. Men är du osäker på den kan du känna en säkerhet genom att ställa upp på vår tilläggsattsats, för då kan du med lugn och ro bida de närmaste månadernas arbete för ett fint utvecklingsarbete.

Anförande nr 148

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Det är helt riktigt att frågan i grunden förtjänar att tas på allvar. Det är ju klart att det har att göra med vart ambulanserna ska åka. Dirigeringen ska fungera. Vårdinformationen till våra medborgare ska fungera på ett klokt och rimligt sätt.

Det är just därför vi vill utreda förutsättningarna. Sedan blir det en återrapportering, och man får ta ställning i själva sakfrågan, se om detta är en klok tanke. Det finns mycket som talar för en samordning i någon form på det här området. Men vi behöver ta reda på mer, och det är just det uppdraget som ni vill vänta med. Det är obegripligt!

§ 92 Förslag till kostpolicy för Stockholms läns landsting

Anförande nr 149

Landstingsrådet W i g g (mp): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Detta är andra vändan för kostpolicyn. Ärendet har varit återremitterat för beaktande av ifrågasättande av de totala kostnaderna för att implementera kostpolicyn.

Kostpolicyn tar ett helhetsgrepp. Då är det lite svårt att se att man beaktar delarna av en helhet. Men jag kan försäkra er att alla delar är lika viktiga. För mig som miljöpartist är det inte mindre viktigt att maten produceras, transporteras och omhändertas på ett vettigt och bra sätt, så att maten ger näring till patienter, personal och besökare i våra verksamheter, än att vi tar hänsyn till de patienter eller besökare som har olika former av allergier eller överkänslighet. Det är lika viktigt som allt annat som ska beaktas enligt kostpolicyn. Det är en helhet, och det är kanske svårt att se att den egna gruppen blir tillgodosedd eller att man inte tar hänsyn till något speciellt.

Meningen med kostpolicyn är att den ska vara heltäckande, från frö till kompost, så att säga, och däremellan finns vi människor, som ska äta den mat som förhoppningsvis ska hålla oss friska så att vi inte blir sjuka av den.

I dag är det inte så. I kostpolicyn sägs också att 25–30 procent av våra patienter i dag är undernärda. Det är ett faktum som vi måste ta ställning till. Vi måste naturligtvis se till att detta inte fortgår år från år. Undernärda patienter är ett misslyckande för vården.

Detsamma gäller att människor med överkänslighet eller allergier ska få den mat som de behöver och har rätt att få. Även av sociala, etiska eller etniska skäl har patienten alltid rätt att få den mat den behöver eller kräver utifrån sina etiska eller etniska utgångspunkter.

Kostpolicyn återremitterades på grund av att man ifrågasatte den höga merkostnaden för Stockholms läns landsting. Det har kommit svar från förvaltningen, Åke Wennmalm, miljödirektören, och Per Dahlgren, som är upphandlingsdirektör. De säger att merkostnaden beräknas bli mellan 2 ½ och 5 miljoner kronor årligen. 25 procent ekologisk mat är målet för 2011.

I utredningen säger man också att all upphandling i kommuner och av andra stora inköpare som upphandlar visar att merkostnaderna är tilltagna i överkant.

Då är frågan: Känner man här i fullmäktigesalen att man kan ta ställning till detta? Är det värt detta att vi får friska patienter, att vi får mat som produceras på ett vettigt sätt, så att inga bekämpningsmedel eller annat används som förgiftar våra jordar och rinner ut i våra vatten, som vi talar om vid andra tillfällen? Att gå in på den vägen och få friska patienter som inte är undernärda, är det värt en merkostnad på 2 ½–5 miljoner kronor varje år? Jag tycker det.

Därför hoppas jag att landstingsfullmäktige i dag säger ja till kostpolicyn.

Det har rests invändningar som inte ligger i kostpolicyn. Det gäller de sociala och etiska aspekterna på hur maten produceras. Det är ett önskemål från majoriteten att återkomma till det. Även andra partier, som Kristdemokraterna, har sagt det. Vi har inte fått med det i den här omgången, eftersom vi vill att policyn ska beslutas i bred enighet i fullmäktige. Men vi kommer igen med det. Det är otroligt viktiga aspekter för att förverkliga en helhet.

Anförande nr 150

Cecilia Carpelan (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är bra och viktigt att Stockholms läns landsting har en kostpolicy. Men vi i Folkpartiet är i likhet med Moderaterna inte nöjda med det förslag som landstingsstyrelsens majoritet lägger fram.

Det är väl alldeles självklart att det är patientens hälsa, välbefinnande och valfrihet som ska stå i fokus i en policy som i huvudsak handlar om vilken mat som ska serveras till sjuka människor. Det är också alldeles självklart att patienter med behov av specialkost ska kunna få det.

Men trots oro och kritik från patientorganisationerna vet ingen hur behoven tillgodoses i dag. Hur ska man då kunna förändra till det bättre, när man inte vet hur det ser ut i dag?

Man får faktiskt intrycket att ekologisk och social hållbarhet och rättvisemärkning är det allra viktigaste med kostpolicyn. Det är inte okej, tycker vi. Det behövs en tydlig prioritering av patienten.

Också personalen har rätt att kräva att det finns nyttig och god mat under stressiga arbetspass och att man känner att arbetsgivaren satsar på de anställdas hälsa. I stället för att satsa på friskvård för personalen ger man i policyn ett tydligt besked om att upphandling av mat tillåts kosta i princip hur mycket som helst, på grund av kraven på att den ska vara ekologiskt odlad, energisnålt producerad och transporterad samt rättvisemärkt.

Det kommer att skapa problem när det gäller tillgång på exempelvis KRAV-godkända produkter och kök och på måltidsföretag. Det kommer också att skapa problem när det gäller de höga kostnaderna, för de är ju högre när det gäller ekologiskt odlade livsmedel. Vi är inte riktigt övertygade av de beräkningar som har tillkommit.

Men framför allt ger kostpolicyn ett tydligt besked om den politiska majoritetens prioriteringar, och de bygger enligt vår åsikt inte främst på patienterna och personalen.

Till sist skulle jag vilja ställa en fråga till Raymond. Jag tänkte testa dig lite på vad du kan om policyn. I handlingsplanen finns det ett mål för 2011 när det gäller hälsa för patienterna. Det står att 100 procent av patientmåltiderna är hälsosamma. Vad innebär det? Innebär det att patienten ska kunna få bruna bönor och stekt fläsk, om hon vill det?

Samtidigt säger man att – bara – 75 procent av patienterna ska vara nöjda. Då undrar man om de 25 procenten inte har gillat den hälsosamma maten och om de ens har ätit maten. Det allra viktigaste för hälsan är väl att de får i sig maten.

Jag skulle alltså vilja att du förklarar det målet för mig.

Men det vill jag yrka bifall till reservationen av Folkpartiet och Moderaterna i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 151

Landstingsrådet W i g g (mp): Jag vill till Cecilia och alla andra som tar upp frågan om det sociala och etiska perspektivet och rättvisemärkningen säga att det inte finns med i kostpolicyn. Jag skulle önska att vi i resten av debatten inte tar upp det, eftersom det inte är fråga om det i kostpolicyn i den här vändan. Det är en viktig fråga och ett viktigt perspektiv för oss, men vi har tagit bort den, eftersom vi vill ha en bred enighet runt kostpolicyn.

Låt oss föra debatten om det vi ska besluta om i dag men inte om sådant som inte finns med i förslaget! Jag vill vädja till Folkpartiet och andra som säger att detta finns med: Ja, perspektivet med rättvisemärkning finns med i texten, men det finns inte med i själva kostpolicyn.

Anförande nr 152

Torbjörn Rosdahl (m): Ordförande, ledamöter! Om det vore så enkelt som Raymond Wigg säger, att om man bara lägger till 3 miljoner kronor blir alla patienter mätta och nöjda och får näringsriktig och KRAV-märkt mat och allt är lyckligt, men så är det ju inte.

Vi är överens om att det är viktigt att alla patienter ska ha näringsriktig mat. Det ska vara vackert även för ögat att äta. Är man patient är man oftast inte välmående, vilket innebär att mat är av sekundärt intresse. Nu pratar jag om dem som är vid medvetande och vet att man ska äta mat.

Men vi har också geriatriska avdelningar, där hungern kanske har avtagit, där tandstatusen är dålig och där man inte kan äta vacker mat. Det räcker inte, utan det måste kanske vara kaloribomber. Inget av detta kan jag läsa om i kostpolicyn. Vad menar jag med "kaloribomb"? Jo, att det ska vara lättuggat med många kalorier i en liten portion mat.

Får man mat som gör att kroppen blir stark tillfrisknar man snabbare. Inom geriatriken behöver man kanske inte heller lugnande mediciner. Personalen måste vara utbildad för att kunna motivera patienterna, de gamla, att äta riktigt mat.

Förslaget är ingen kostpolicy, enligt Moderaternas syn. Vi tycker att det är något slags dåligt upphandlingsunderlag. Näringsbrist säger man att 25–30 procent av de patienter som är inskrivna inom sjukvården i Sverige lider av. Man tror att det gäller i Stockholm, men man vet inte.

Man skriver: "Olika patientgrupper för vilka kosten är av särskild betydelse, rapporteras känna otrygghet på grund av bristande kunskaper bland personalen i mathanteringens olika led." Det är viktigt att transportera mat så att ingen blir matförgiftad. Men man har inget förslag på åtgärder.

"Det finns inga övergripande mål och inget policydokument", säger man. Nej, det ni har tagit fram är ju inget policydokument. "Det finns ingen central verksamhet med ett övergripande ansvar för kosthanteringen", säger man också. Men inte heller där ser jag något förslag på åtgärder.

"Det finns i beställarorganisation ingen kompetens rörande kosthantering", skriver man, men inget förslag på åtgärder ges.

Det står vidare: "Det finns centralt i producentorganisationen inga riktlinjer för måltidsverksamheten. På akutsjukhusen finns i varierande grad kostkompetens" – alltså bara i varierande grad – "kravspecifikationer och uppföljningssystem." Men inga förslag på åtgärder finns.

"Vid upphandling av personalmåltider förekommer kravspecifikation oregelbundet." Men inget krav eller förslag förs fram.

"I de fall miljöaspekter omnämns vid kostupphandling avses endast behovet av att minska på transporter, att källsortera samt att föra in matrester i kretsloppssystem." Men inget konkret förslag på åtgärder ges.

Södersjukhuset skrev i sitt remissvar att policyn är så allmänt hållen att det är svårt att se hur den ska kunna användas som planerings-, uppföljnings- och revisionsinstrument. Det är en allvarlig synpunkt som man inte har tagit hänsyn till.

Den uppskattning av kostnaderna som vi har fått fram genom att helt enkelt prata med dem som förstår sig på detta bland tjänstemännen är att det kommer att kosta ca 45 miljoner kronor – inte 3 miljoner kronor. I den summan ryms personella resurser samt kostnader för patientmaten. Utöver detta tillkommer en kostnadsökning på 5–10 procent för livsmedelsförsörjningen. Det blir alltså 45 miljoner kronor plus 5–10 procent.

Då frågar vi moderater och folkpartister oss: Är det rimligt att göra en så stor ekonomisk satsning när dessa pengar skulle kunna satsas på exempelvis friskvård för personalen?

I kostpolicyn saknas också en redogörelse för hur det i dagsläget ser ut inom det berörda området. Man har till grund för arbetet en utredning som är fyra år gammal.

Avslutningsvis vill jag säga att handikapp- och pensionärsorganisationerna i länet, framför allt i sydvästra beredningsområdet, har uppskattat att vi återremitterade ärendet för att få in vikten av alla dem som är allergiker och som kanske är sjuka när det gäller mage och tarmar. Men det finns inget i kostpolicyn om det heller.

Jag yrkar avslag på hela förslaget om kostpolicyn. I andra hand yrkar jag att vi lägger in vår reservation i landstingsfullmäktiges beslut.

Anförande nr 153

Birgitta Henricson (v): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag har lyssnat till Raymond Wigg och han har förstått en del av det som sagts. Jag tycker att det är bra att det kommer att finnas en kostpolicy i Stockholms läns landsting. I Steg 1 eller 2 måste frågan om patienter med särskilda behov faktiskt betonas. Sådan som situationen nu är föreligger uppenbara problem på olika sätt för olika patientgrupper med särskilda behov att få rätt kost inom landstingssjukvården.

De patientorganisationer som har svarat på skrivelsen har belyst detta väldigt bra, tycker jag. Det här måste vi ta åt oss av och göra någonting så att alla personer som blir patienter får den kost som de tål och mår bra av. Det är vårt ansvar.

På s 20 står det om patienter med särskilda behov. Där står det fortfarande, trots återremittering, att patienters tillgång till kost efter behov inte har studerats. Därför är det av yttersta vikt att vi tar itu med den frågan och visar hur vi vill lösa dessa kostproblem. Kunskap om de olika behoven kan ofta saknas hos leverantören och hos personalen på avdelningarna.

På samma s 20 står det om personalens måltider. Det handlar också om människor, och samma sak gäller naturligtvis för dem. Det finns diabetes, övervikt, matval av religiösa skäl, vegetarianer och matallergiker med mera, och allt detta handlar om samma problematik. Kostpolicyn, som jag har lusläst, innehåller mycket bra saker.

Om man kan få med det som jag har belyst i Steg 1 eller 2 kanske alla patientgrupper kan bli nöjda med kosten i vården. Det måste ju vara det viktigaste målet med kostpolicyn, annars blir det en miljöpolicy för kosthantering. Det spelar ingen roll om maten blir rätt odlad eller om den är kravmärkt om man av olika skäl ändå inte kan tillgodogöra sig maten eller blir sjuk av den. Det sista som jag säger är: bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 154

Landstingsrådet Wigg (mp): Det som hörs som problembeskrivning är att situationen inte är bra. 25–30 procent av patienterna är undernärda, och det är inte bra. Det är den problembeskrivningen som vi alltså utgår ifrån.

Kostpolicyn visar hur vi ska göra den här situationen bättre, hur utgångsläget ska bli bättre. Jag försäkrar alla som sitter i den här salen att alla gruppers behov naturligtvis ska beaktas. Mitt mål är att all mat som serveras patienten ska vara sådan som patienten mår bra av och som äts upp. Det är inte minst viktigt i den här kostpolicyn, annars står vi fortfarande på samma punkt med undernärda patienter. Det är absolut inte något hälsosamt samhälle och inte långsiktigt hållbart.

Anförande nr 155

Landstingsrådet Nyman (kd): Herr ordförande! Det här kanske blir ett ovanligt inlägg, men jag ska be min grupp om ursäkt för att jag inte yrkade avslag på kostpolicyn då vi behandlade den i landstingsstyrelsen. Jag ansluter mig i dag till den i handlingarna införda reservationen från Moderaterna och Folkpartiet och med de motiv som återfinns där. Det finns en att-sats i början, så det är inte bara ett särskilda uttalande. Det är faktiskt även en reservation i landstingsstyrelsen.

När Raymond Wigg uttryckte en förhoppning om att samla hela landstingsfullmäktige bakom en kostpolicy, så började det lite illa för policyn. Jag tror att det hela började innan Raymond kom in i sammanhanget till och med, jag minns inte riktigt. När kostpolicyn var uppe i ägarutskottet för yttrande någon gång strax efter sommaren yrkade vi på att den skulle ut på remiss till berörda enheter. Policyn hade inte skickats ut, utan det var en konstruktion för handläggning med ett snabbare förfarande. Det var någon variant på snabbspår igen.

Så var policyn ute på remiss och då trodde man naturligtvis att remissinstansernas svar skulle ha betytt något för den fortsatta hanteringen. Nu har det påpekats även från majoritetshåll att man inte riktigt har följt remissvaren eller på ett tydligt sätt visat varför man avvisar synpunkterna. Så kan man inte hantera den här typen av ärenden, och så har vi inte hanterat policyärenden tidigare. Vi har kämpat med texterna till dess att det funnits uppslutning, i annat fall finns det ju risk för policyn kommer att ha mindre tyngd när den ska etableras eller internaliseras eftersom man inte åstadkommit uppslutning bakom den. Den måste ju få en funktion, en mening.

Att formulera att-satser och texter är inte matchen, så att säga, utan det är att få det man skriver genomfört så att det går in i verksamheten på ett alldeles naturligt sätt eftersom motive n är starka och tydliga. Det finns fortfarande ett antal brister i det här dokumentet som gör att vi anser – något tufft – att alternativet är att vi skriver en egen kostpolicy och lägger den som alternativförslag. Den skulle förmodligen

avslås av majoriteten eftersom det som gäller i varje läge under den här mandatperioden är polarisering i stället för samförstånd.

Det kloka Raymond Wigg kan göra är att inspirera några människor i sin närhet till att säga att majoriteten borde göra ett bättre jobb och begära återremiss och återkomma med frågan efter valet. Då skulle det finnas ett mycket bättre förslag till kostpolicy. Jag yrkar alltså avslag på förslaget i enlighet med reservationen i landstingsstyrelsen och med den motivtext som finns där!

Anförande nr 156

Kristina Söderlund (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ser det här delvis som ett steg på en ny väg. Mat är något som vi människor har många känslor till, både friska och sjuka människor har det. Det är oerhört viktigt att ge mat flera perspektiv.

Vi som är ansvariga för hälso- och sjukvården i Stockholms län har ett oerhört stort ansvar för att kunna börja resonera om en kostpolicy både gentemot de patienter som får vård och behandling inom vårt landsting och gentemot dem som arbetar inom landstinget, vi måste känna till hur viktig kosten är även för behandling. Det handlar om vad man äter och hur maten serveras, möjligheten att påverka var och när man får äta med hänsyn tagen till den behandling man får.

Lika viktigt är det att vi som arbetsgivare gentemot vår personal kan visa vilken betydelse kosten har. Vi kan inte ha personalmatsalar som serverar mat som vi vet – för det finns mycket forskning på det här området – på lång sikt gör människor sjuka. Jag har ett exempel från en personalmatsal där jag hade möjlighet att påverka vilken kost som skulle serveras. Jag tyckte att det enda som serverades var så kallad hederlig husmanskost. På den arbetsplatsen satt människor och arbetade och de rörde sig väldigt lite. Maten som serverades lämpade sig för folk som jobbade ute i skogen. Jag tyckte att jag ville vara lite lustig så jag undrade var någonstans man skulle sätta yxorna utanför matsalen. Det fanns över huvud taget ingen mat som enligt min uppfattning var hälsosam för människor som sitter och arbetar.

Det finns en hel del forskning om vilken mat människor behöver beroende på arbetsuppgifter och vilken energi vi behöver. Den forskningen måste vi ta till vara. Det finns många problem i vårt samhälle som är relaterade till kosten, det kan vi inte bortse ifrån. Det handlar alltså om vårt förhållningssätt till mat, men framför allt handlar det om vad vi ska erbjuda patienter och vilka möjligheter de har att påverka den kost som serveras och att de får god kost som främjar tillfrisknande. Det handlar om innehåll och upplevelse av mat. Det här är ett första steg. Det finns ingenting liknande i vårt landsting som tar upp frågorna ur ett helhetsperspektiv. Det framgår också i ärendet.

Jag tror inte att vi står så långt ifrån varandra i sak. Det här är ett första steg och vi ska arbeta i riktning mot en utveckling där kosten ställs i ett helhetsperspektiv när det handlar om vård och behandling och om vårt ansvar som arbetsgivare gentemot våra anställda. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 157

Torbjörn Rosdahl (m): Herr ordförande! Det du sade, Kristina, är traditionell socialdemokratisk politik: vi ska bestämma storleken på portionen och vi ska tala om för folk vad de ska äta! Men man får ha lite omdöme själv också här i livet. I och för sig skulle jag kunna fråga dig var jag ska ställa yxan, men vi har ett eget ansvar också. Landstingsfullmäktige kan inte tala om exakt vad folk ska äta.

Jag tycker inte att det här är ett första steg. Jag tror att jag för första gången i mitt vuxna liv håller med en vänsterpartist. Det här är en miljöpolicy och inte en kostpolicy. Därmed slut med medhåll.

Hela den så kallade policyn har nästan glömt patienterna. Jag håller med dig, Kristina, det är precis så man ska diskutera, men det finns inte med i det här dokumentet. Vi skulle vara överens om vi hade ett dokument som innehöll det som du beskrev nu. Men vi är inte vid den punkten.

Jag får intrycket att ni nog har haft många interna diskussioner i er grupp och sedan har något parti vunnit och då har resultatet blivit rättvisemärkning och Kravmärkning. Det som står i dokumentet räcker inte. Raymond Wigg har beskrivit att det ska komma ännu mer. Det kommer en version till snart. Jag anser med bestämdhet att kostpolicyns fokus i första hand måste vara patienternas och personalens välmående. Med den här bristen borde den heta rödgrön röra tillagad på ruttna tomater och meloner.

Anförande nr 158

Birgitta Henricson (v): Min partikamrat, Catarina Wahlgren, ville framföra sina åsikter om erfarenheter av kosten i vården. Hon var tvungen att gå hem från det här mötet men har bett mig framföra hennes erfarenheter som nyförlöst mor.

Det behövs en kostmedvetenhet inom landstingsverksamheterna, såväl inom de egna som hos dem som vi har avtal med. Alla vet ju att kosten har betydelse för vår hälsa, allra viktigast är det kanske att vi får rätt föda då vår kropp av olika skäl är utmattad och ur balans. Vem skulle erbjuda vinnaren av Stockholm Maraton en kexchoklad och en Coca Cola vid målgång?

Man brukar jämföra en förlossning med ett maratonlopp, och kexchoklad och Coca Cola är just det näringstillskott som väntar en nyförlöst kvinna på BB om hon inte är så alert att hon själv under kontorstid kan köpa sig någonting annat någon annanstans. Catarina Wahlgren yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut, och då gör jag det i hennes namn om det går för sig!

Anförande nr 159

Cecilia Carpelan (fp): Raymond, jag måste återkomma till min fråga om målet, alltså att 100 procent av patientmåltiderna år 2011 ska vara hälsosamma. Vad innebär det? Och vilken relation har det till valfriheten för patienten att faktiskt välja någonting som inte är alldeles hälsosamt men som äts upp och gör att patienten mår bra? 75 procent av patienterna ska vara nöjda. Borde inte tala snarare vara tvärtom?

Anförande nr 160

Landstingsrådet **Wigg** (mp): "Hälsosamt" betyder att man beaktar alla aspekter av kedjan, som det står i kostpolicyn. Maten ska ha odlats bra, den ska ha transporterats på rätt sätt, den ska ha tillagats så att inte näringsämnen försvinner, och den ska ha serverats på ett för ögat tilltalande sätt och ätits upp vid sjukhussängen eller i patientmatsalen där patienten befinner sig. Det är en hälsosam måltid.

Eftersom man inte kan hoppas och tro att hundra procent av maten, även om gör allt korrekt hela vägen och serverar så gott man kan gör patienterna riktigt nöjda, så är målet att mer än 75 procent av dem som får måltiderna ska vara nöjda med maten år 2011. Det arbetet startar vi nu utifrån det läge som vi befinner oss i. Vi har inte tänkt igenom näringen för patienterna i sjukvården i dag och det är det som vi utgår ifrån.

Anförande nr 161

Fredrik **Kronberg** (m): Det är intressant att läsa en policy där den ena punkten hamnar i konflikt med den andra, åtminstone potentiellt.

Om vi tänker oss en personalmatsal på en arbetsplats där det finns många restauranger runt omkring så vet vi ju att människor har möjlighet att gå någon annanstans. Men på ett sjukhus som ofta ligger lite för sig, där finns det ofta skiftgång och människor är hänvisade till personalmatsalen – framför allt kan patienterna absolut inte ta sig någon annanstans. I den andra punkten står det att utgångspunkten ska vara matgästens egna önskemål, och vad ska i slutändan gälla om de då inte gillar det som kommer i den första punkten utan vill ha till exempel bruna böror med fläsk? Ska det vara den styrda policyn eller den enskildes önskemål?

§ 93 Motion 2000:33 av Jan Bergvall m fl (v) om rehabilitering/kvalificerad medicinsk behandling av strålskadade barn från Vitryssland och Ukraina

Anförande nr 162

Landstingsrådet **Larsson** (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är en motion som definitivt har ett mycket vällovligt syfte. Däremot prövar landstinget med jämna mellanrum vår totala internationella policy, det vill säga vilka områden som landstinget ska arbeta med respektive inte arbeta med. I det sammanhanget borde det här motionsförslaget egentligen prövas.

I dag har landstinget omfattande internationella kontakter och även ett omfattande biståndsarbete på vissa punkter. Inte minst vill jag i sammanhanget nämna det mycket lovvärda arbetet med ungdomars och barns uppväxtvillkor i S:t Petersburg. Där är många barn hemlösa; aidsepidemier och andra hemskheter breder ut sig. Där gör landstinget i dag stora insatser.

Jag vill betona att när jag nu yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut på den här punkten som innebär avslag på motionen, så gör jag det inte för att motionen är illa skriven eller innehåller dåliga förslag. Tvärtom! Det är en bra motion. Men den här typen av förslag bör läggas i sammanhang där man kan

avväga olika behov med varandra. Därför är förslaget till beslut sådant det är i dag. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 163

Carin Håkansson (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Detta är en gammal motion som har dammats av, förmodligen med anledning av att det om femton dagar är tjugo år sedan en kärnkraftsreaktor i Tjernobyl havererade. Det var ju något som inte kunde hända med kärnkraftverk. Om det ändå hände var det ändå troligt att det inte hade hänt. Vi vet att det spreds radioaktivitet i ett stort område runt Tjernobyl. Jag hörde i går att många människor inte tar radioaktiviteten på allvar utan flyttar tillbaka till det utsatta området på grund av att bostäderna där är mycket bättre än dem som de tvingades flytta till när de evakuerades.

Stockholms läns landsting tar ut landstingskatt av sina invånare och den ska användas till framför allt sjukvård och lokaltrafik för att förbättra för dessa länsinnevånare. Det är nämligen de som har betalat skatten. Denna skatt har under s-mp-v-perioden höjts med nästan 2 kronor. När vi själva har tillräckliga resurser så kan man tänka på att använda pengarna till annat, men som läget är nu måste vi vara väldigt ekonomiska med de skattepengar som vi har.

Motionärens önskan om hjälp till Tjernobyl-patienter är högst behjärtansvärd. Biståndsverksamhet är ändå statens och Sida:s ekonomiska ansvar även om Stockholms läns landsting skulle kunna utföra hjälpen och vården rent fysiskt med statens ekonomi som bas.

Hur gärna vi än skulle vilja hjälpa är det inte Stockholms läns landstings sak att satsa skattepengar som är destinerade till våra egna invånares sjukvård i länder med odemokratiskt styrelseskick, för då förvaltar vi inte våra skattepengar på ett klokt och ansvarsfullt sätt. Om vi drivs av vår goda vilja att hjälpa så kan vi göra insatser privat på olika sätt, både genom ekonomiska bidrag och på annat vis genom att stödja de organisationer som arbetar för hjälp till Tjernobyl. Vi kan också försöka påverka staten och Sida att hjälpa till lite mer.

Nivån på statens anslag för bistånd, enprocentsmålet, måste Sveriges riksdag nå upp till. Folkpartiets krav i frågan ger utrymme för att vi i det rika Sverige ska kunna bidra till att strålskadade barn får vård utan att pengar tas från fattiga utvecklingsländer eller från vårt landsting. Jag yrkar bifall till Moderaternas, Folkpartiets och Kristdemokraternas reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 164

Marianne Ramström (v): Ordförande, landstingsledamöter! Det är länge sedan vi skrev den här motionen. Det är ännu längre sedan olyckan i Tjernobyl inträffade. Som Carin säger har staten det största ansvaret i sådana här frågor. Om jag har förstått saken rätt så finns det ett utrymme för att vi i landstinget ska kunna agera i sådana här frågor.

För en tid sedan talade jag med en handläggare vid Rädda barnen. Hon bekräftade det som jag anade: vi människor ger ofta mycket pengar när en katastrof inträffar eller strax efteråt. Då är vi väldigt hjälpsamma både privat och med statliga medel. Men när det har gått en tid inträffar nya katastrofer och då flyttar vi över vårt

intresse till den nya katastrofen. Vi glömmer att det ofta krävs hjälp och återuppbyggnad under lång tid efter olika katastrofer.

Carin sade något om att ländernas styrelseskick spelar roll, vi ska inte hjälpa människor i länder med odemokratiskt styrelseskick. Min utgångspunkt är inte att ta hänsyn till styrelseskicket i en stat där en olycka inträffar; det är hjälpbehovet i områden där en katastrof inträffar som är det viktiga.

Jag tänker inte lägga något eget yrkande. Jag tackar för det svar som vi har fått, men jag önskar och hoppas att vi tillsammans över blockgränserna framöver ska kunna diskutera den här frågan och komma fram till att vi faktiskt kan göra insatser när det händer saker och ting ute i världen. Vi är ett rikt land.

Vi har i och för besvär med att få ihop debet och kredit. Vi borde ändå kunna komma fram till något som vi kan göra, även långsiktigt, inte alltid omedelbart efter det att en olycka har inträffat utan på längre sikt. De barn som växer upp i Tjernobyl och som nu börjar bli vuxna har fortfarande stora problem. Så är det på många ställen i världen.

§ 94 Motion 2003:38 av Birgitta Rydberg m fl (fp) om att avbolagisera AB Storstockholms Lokaltrafik

Anförande nr 165

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande och ledamöter! Det här är en ganska gammal motion som majoriteten säkert har grävt upp ur byrålåden. Den väckte vi i Folkpartiet i maj 2003, alltså för ganska precis tre år sedan. Jag hade själv då suttit i SL-styrelsen i bara fyra fem månader och insåg efter diskussioner i min partigrupp att SL inte sköttes särskilt ändamålsenligt med den organisation som då stod till buds.

SL har gjort en lång resa – skulle jag vilja beskriva det som – och har väl nu kommit att hamna i en ganska uttalad beställarorganisation på samma sätt som läge är inom sjukvården. Därför kan varken jag eller majoriteten inse att vi skulle behöva behålla den här verksamheten inom ett bolag, på det sätt som organisationen är konstruerad för närvarande.

Det som har hänt under de tre år som gått sedan motionen väcktes, ganska nyligen, är att SL Infra – ett dotterbolag – har gått in i koncernen med alla tillgångar, vilket innebär att det är viktigt att utreda den här frågan närmare med tanke på hur man ska hantera alla tillgångar som finns i SL.

Jag ska inte ytterligare förlänga diskussionen eftersom det råder bred enighet i denna fråga. Jag tackar för att ni föreslår bifall till motionen trots att det tagit lång tid. Jag vill också anhängiggöra det särskilda uttalande som vi har lagt i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 166

Michael Stjernström (kd): Ordförande, fullmäktige! Det här är en fråga som Kristdemokraterna drivit i flera år. Det har återkommit i varje års budgetförslag att just tillskapa en trafiknämnd inom Stockholms läns landsting. Det är bra att vänstermajoriteten i slutet av mandatperioden åtminstone anser att vi

behöver en utredning i frågan att avbolagisera SL och hur kollektivtrafiken ska organiseras framöver. Bättre sent än aldrig.

I den renodlade beställarroll som SL har i dag är det faktiskt rimligt att ifrågasätta om aktiebolagsformen är den korrekta formen för verksamheten. Det finns många konflikter mellan aktiebolagslagen och offentlighetsprincipen som allmänhetens företrädare har att följa.

Det finns flera skäl till att även färdtjänsten bör ingå i en gemensam trafiknämnd med SL. I dag är det många funktionshindrade som hamnar mellan stolarna när samarbetet mellan SL och färdtjänsten inte fungerar – färdtjänsten nekar färdtjänstresor med hänvisning till att SL är tillgängligt fastän så inte är fallet. Inom SL drivs tillgänglighetsfrågorna inte på något bra sätt.

I en gemensam organisation skulle man få ökad kunskap och möjlighet att driva tillgänglighetsfrågorna på ett mer fokuserat sätt. Vi har därför sagt att vi vill flytta administrationen för Waxholmsbolaget till en gemensam verksamhet tillsammans med SL och färdtjänsten så att man får till stånd en gemensam trafikförvaltning. Då skulle man kunna göra ännu fler vinster eftersom man undviker det trippelarbete som förekommer i dag. Även denna fråga tycker jag vore bra att utredningen studerar.

Anförande nr 167

J a n S t r ö m d a h l (v): Den senaste tidens utveckling inom kollektivtrafiken visar tydligt att det behövs förbättrad politisk styrning och kontroll av verksamheten och ökad öppenhet när det gäller beslut och åtgärder inom kollektivtrafiken. Då kan den demokratiska insynen i verksamheten återupprättas och därigenom också resenärernas behov och önskemål såsom säkerhet och trygghet åter komma i förgrunden. Sådan som situationen nu utvecklats skulle det bästa vara att landstinget återtog det tydliga politiska ansvaret för kollektivtrafikens utveckling genom att lägga ned Aktiebolaget SL som bolag och överta verksamheten i en förvaltningsorganisation med en politiskt vald styrelse.

Det jag läste ur nu var en partimotion av Vänsterpartiet från den 9 mars 1999. Även om Folkpartimotionen har legat tre år i lådan så har frågan som sådan legat sju år. Frågan är alltså inte ny. Vi väckte den redan under förra mandatperioden, men då fanns det inget intresse alls från något av de borgerliga partierna att vara positiva till förslaget. Det avhyvlades av alla partier utom Miljöpartiet som hade sin egen lösning på frågan.

Jag tycker att frågan fortfarande är lika aktuell, men den har en del aspekter som vi inte tänkte på 1999, men som blev tydliga när det blev en rättegång rörande Elwe Nilssons ordförandeskap i Aktiebolaget SL:s styrelse. Det visade sig att det finns ett slags demokratiparagraf i aktiebolagslagen om att alla i styrelsen ska vara likvärdigt inblandade i förberedelserna för ett beslut. Denna demokratiparagraf finns alltså bara i aktiebolagslagen, den finns inte i kommunallagen.

Det här väcker ändå tanken på att man i samband med att man överväger en sådan förändring också skulle kunna överväga att diskutera frågan om man inte även borde ha någon form av demokratiparagraf i kommunallagen för att inte i ett avseende försämra situationen om verksamheten går från bolag till förvaltning.

När det sedan gäller frågan om att lägga in hela trafiken – alltså SL-trafiken, färdtjänsten och Waxholmsbolaget – i samma låda så är jag mer tveksam. Det är klart att det går att ha en stor låda och dela in den i mindre lådor, men SL är så stort i sig. Färdtjänsten har så speciella frågor, och Waxholmsbolaget har också så speciella frågor att jag inte vet om effektiviteten skulle bli bättre av en samlad organisation för all trafik. Man kan fundera över den frågan, men man ska nog gå försiktigt fram med tanke på att man förlorar i effektivitet också. Med detta yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 168

Åke Askén (mp): Ordförande, ledamöter! Vi i Miljöpartiet tycker att det är bra att alla partier står bakom förslaget att utreda frågan om en avbolagisering av SL. Vi har nu hört ett flertal goda skäl för detta. Jag ska inte upprepa dem, men jag kan ju berätta något om när jag själv tog ställning och vad det berodde på.

Det var när jag noterade att både SL-politiker och SL-tjänstemän liksom smet undan svåra frågor med hänvisning till just aktiebolagslagen. Det tyckte jag inte var bra. Det allra tydligaste beskedet kom från en SL-tjänsteman när han fick frågan: varför genomför inte SL landstingsfullmäktiges beslut? Svaret blev då: Jag arbetar för bolagets bästa. Den här personen ansåg sig alltså kunna överpröva landstingsfullmäktiges beslut. Då tyckte jag att måttet var rågat. Det problemet kommer vi att slippa i framtiden.

För min del tror jag att alla vi politiker, de allra flesta i alla fall, anser att det är resenärernas bäst som vi ska jobba för. Ett bra mål för politiker och tjänstemän borde vara att få så nöjda resenärer som möjligt och en trafik som tar marknadsandelar och bidrar till ett hållbart samhälle i ännu större utsträckning än vad fallet är i dag. Alla delar kanske inte den uppfattningen, men jag tycker att vi har redovisat goda skäl för en avbolagisering av SL.

I övrigt håller jag med Jan Strömdahl om hans tveksamhet att lägga all trafik i en enda låda. Jag tycker att vi har hyfsad insyn i och kontroll på färdtjänstverksamheten och WÅAB:s verksamhet. SL är väldigt stort, och om man lägger de andra verksamheterna i just den lådan tror jag att det kan uppstå problem, men det är en senare fråga. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 169

Landstingsrådet Larsson (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har, precis som de flesta socialdemokrater, en pragmatisk hållning till den här typen av frågor. Jag tycker att man kan organisera sig i förvaltning eller bolag utifrån vad som är lämpligast för varje given verksamhet. Det står inte i mitt partis partiprogram att en viss verksamhet ska bedrivas i den ena eller andra organisations- eller associationsformen. I synnerhet när det handlar om styrelser som styr och äger och driver verksamheter tycker jag att man ska ha en väldigt flexibel hållning till frågan om huruvida ska drivas i aktiebolagsform eller i förvaltningsform. Däremot anser jag att väldigt mycket talar för förvaltningsstyrelse i de fall det handlar om en beställarstyrelse, och det har SL alltmer utvecklats till att bli.

Det finns en lång rad omständigheter som troligen talar för att Folkpartiet hade alldeles rätt när de skrev den här motionen. Det har att göra med möjligheten att se till att det blev en bättre samordning inom de olika redskapen i den kollektiva trafiken. Det har att göra med landstingets fastighetsförvaltning exempelvis, som

är ett intressant område där vi i dag har en ganska ologisk organisation och samordning av de fastigheter som vi äger inom landstinget. Det finns en lång rad andra aspekter som man också kan ta hänsyn till. Inte minst tycker jag att det är viktigt att försöka stärka banden mellan de folkvalda politikerna i den här församlingen, landstingsfullmäktige, vilket Åke Askensten berörde, och den kollektiva trafikpolitiken. De banden tror jag skulle kunna stärkas om man inte hade aktiebolag som egentligen är en lite artfrämmande fågel i det här sammanhanget.

Det är med stor glädje jag ändå tycker mig notera att det råder samsyn i frågan om att Folkpartiet troligen har rätt i denna motion. Därför yrkar jag och majoritetspartierna bifall till Folkpartimotionen på den här punkten.

Sedan bör frågan utredas. Det finns saker och ting som vi måste studera extra mycket, extra nogsamt. Får det avtalsmässiga konsekvenser? Har SL bundit upp sig i avtal med andra parter? Vad innebär detta för olika personalgrupper, pensioner och så vidare. Sådana saker bör vi reda ut ordentligt så att vi inte utsätter verksamheten för rena rama dumheterna. I princip har den här motionen rätt, och därför yrkar jag i landstingsstyrelsemajoriteten bifall till motionen!

Anförande nr 170

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Även vi i Moderaterna tycker att det är viktigt att den här frågan utreds. Vi förespråkar alltid att man kontinuerligt prövar de organisatoriska formerna för verksamheten för att hitta det som är mest effektivt och mest ändamålsenligt. Det är utgångspunkten för vårt resonemang när det gäller motionen om att avbolagisera SL.

Däremot är jag lite bekymrad över att majoriteten så lättvindigt säger att man ska bifalla motionen som innebär att man först ska bestämma att man ska avbolagisera SL och sedan utreda om det är möjligt. Sedan säger man i sitt majoritetsyttrande i landstingsstyrelsen att om det visar sig att den här utredningen kommer fram till att det innebär stora problem så får vi väl återta vårt beslut om förslag att avbolagisera.

Någon ordning får det ändå vara! Utgångspunkten måste vara att man alltid ska pröva vilka de bästa organisatoriska formerna för verksamheten är. Vi måste först tillsätta en utredning och sedan ta ställning till det som utredningen kommer fram till. När utredningen är klar bestämmer man sig för vad man ska göra. Det tycker jag är en god tingens ordning, men det har inte majoriteten bestämt sig för att göra. Den har bestämt sig för vad man vill och sedan får man se om det går. Går det så är det bra, och går det inte så får vi väl göra något annat.

Det är också något som tjänstemännen säger i sitt yttrande över motionen. ”Om en avbolagisering över huvud taget ska övervägas måste det kunna beläggas att det kan ske på så sätt och i former som tryggar en fortsatt effektiv verksamhet såväl under själva förändringsfasen som under tiden därefter.” Även tjänstemännen anser alltså att man måste utreda detta ordentligt innan man bestämmer huruvida man ska avbolagisera verksamheten eller inte. Jag och Moderaterna delar tjänstemännens uppfattning i denna del. Därmed inte sagt att vi inte i grunden tycker att man bör fundera på, vilket vi också säger i vårt yttrande, att en trafiknämnd kanske är att föredra i stället för bolag. Men den frågan kanske man kan lösa utan att behöva avbolagisera.

Jag sökte i minnet efter uppgiften om vad det kostade att avbolagisera Huddinge sjukhus, och om jag inte missminner mig så handlade det om 400 miljoner kronor. Det var egentligen en mycket enklare avbolagisering än vad detta ärende handlar om, SL med alla sina verksamheter och sin aktieportfölj och så vidare. Det kanske finns ett helt annat sätt att lösa denna fråga på som ändå kommer fram till det som ni säger att ni vill uppnå. Jag tycker också att det finns fördelar i det – utan att behöva avbolagisera.

Så länge vill inte ni vänta. Ni vill redan nu säga att vi ska avbolagisera SL. Ibland får jag en känsla av att det är en liten kittling från Socialdemokraternas sida att stödja Folkpartiets motion i hopp om att det skulle kunna slå in en kil mellan partierna i alliansen. I den delen kan jag säga att ni har misslyckats, även om jag förstår att det var bråttom.

Låt mig säga så här. Motionen skrevs 2003, vi fick upp ärendet som ett extra-ärende på ägarutskottet i februari. Jag sade att vi inte kan fatta beslut i denna fråga omgående; man måste fundera på hur den här motionen ska hanteras. Då sade ordföranden i ägarutskottet att vi i så fall får hålla sammanträde under sportlovet. Det tyckte en del inte var så särskilt bra, så vi hade sammanträde en halvtimme före förra fullmäktigesammanträdet. Plötsligt blev det fruktansvärt bråttom att hantera den här motionen och komma med förslag till fullmäktige i dag.

Så får det inte gå till. Nu är inte Ingela Nylund Watz närvarande eftersom hon ligger hemma med kräksjukan, men hon brukar alltid säga att allt ska gå korrekt till. Det här ärendets hantering är inte korrekt, och jag är orolig för att också det beslut man nu fattar innebär att det hela inte heller blir korrekt. Utred först, studera vad utredningen kommer fram till, fundera på om man kan lösa detta utan en avbolagisering, vilket kanske är det bästa. Vi kanske kommer fram till att en avbolagisering är bäst – det får vi se. Avvakta med att fatta det beslutet!

När det gäller samarbetet mellan SL, som är ansvarigt för upphandling av trafiken, och färdtjänstnämnden så har vi i flera år i våra budgetalternativ framhållit att det finns stora synergieffekter av en gemensam organisation. Däremot är jag inte alls övertygad om att WÅAB ska slås samman med de övriga trafikverksamheterna till en gemensam organisation. Därför finns detta inte heller nämnt i det förslag till beslut som vi har framlagt.

Anförande nr 171

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Chris Heister, jag tycker inte att du ska skälla så mycket på den här Folkpartimotionen. Som politiker måste man tala om vad man vill göra. Nu har Folkpartiet skrivit en motion där de säger att de vill avbolagisera SL, och det tycker du tydligen är upprörande – i själva verket borde Folkpartiet ha skrivit en motion där det står att man vill utreda om man kan avbolagisera SL.

Politik är att vilja, jag tycker faktiskt att det är det det handlar om. Politik handlar om att tala om i vilken riktning man vill gå.

I det här fallet talar de flesta fakta som vi känner till i dag för att vi skulle kunna driva den här verksamhet bättre i förvaltningsform. Folkpartiet har rätt på den här punkten. Jag tycker att din kritik mot Folkpartiet är helt onödig.

Sedan behöver vi fundera på hur vi ska organisera den här verksamhet i framtiden, i en beställarstyrelse eller två eller tre. Det är den stora frågan och det som bekymrar mig mer än eventuella ekonomiska konsekvenser av detta.

Anförande nr 172

Landstingsrådet Heister (m): Dag Larsson, jag skäller inte på Folkpartiet, och jag förstod när du gick upp i talarstolen att du skulle göra det du gjorde. Det är själva utgångspunkten för ert sätt att hantera den här motionen, förstår jag. Folkpartiet skrev en motion 2003 om att avbolagisera SL. Resonemanget sedan dess är att även Folkpartiet har börjat fundera på att man kan finna andra former. Det är ju det ni själva säger i ert förslag till beslut när ni säger att om utredningen resulterar i att starka skäl framkommer mot en mer partiell avbolagisering kan fullmäktige självfallet ompröva sitt ställningstagande i samband med att frågan om kollektivtrafikens organisering återkommer till fullmäktige för behandling. Ni har ju själva svarat på detta.

Det vore mycket bättre att konstatera att tiden har gått, inse att man kan fundera utifrån olika utgångspunkter och tillsätta den utredning som tjänstemännen också tycker att man ska ha. Sedan har vi fått ett ordentligt underlag för att fatta beslut. I grunden är det så att Folkpartiets syn, det vill säga att bolag för upphandling inte är någon bra tingens ordning, är en uppfattning som de har haft hela tiden och det har uppenbarligen ni också.

Anförande nr 173

Måns Almqvist (v): Ordförande, och ledamöter! Det är ett bra förslag till beslut som landstingsstyrelsen har framlagt och jag yrkar bifall till det! Det är bra om den här frågan utreds ordentligt.

En fråga som inte berörs i den här texten är driften av trafiken. Den kan utföras i både offentlig och privat regi. Om den drivs i offentlig regi kan den bedrivas i antingen bolagsform och förvaltningsform. Ett exempel på det är att en så avancerad verksamhet som ett universitetssjukhus bedrivs i förvaltningsform. Men jag tror att vi alla är överens om att själva beställarfunktionen talar väldigt mycket för att det inte ska vara aktiebolagsform, och jag tror att vi behöver få alla teknikaliteter runt detta utrett. Och det får vi om vi bifaller det här förslaget!

Anförande nr 174

Lennart Kalderén (m): Herr ordförande! Dag Larsson sade att politik är att vilja, och det är ett väl känt citat. Politik är också att veta - kanske innan man vet vad man vill. Därför tycker jag att förslagen kommer i fel ordning. Jag tycker att det är bra om vi börjar med att utreda de här frågorna. Chris har redan utvecklat vår syn så det behöver inte jag göra. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 175

Olov Lindquist (fp): Herr ordförande, kära ledamöter! Det här handlar om avveckling av ett kommunalt bolag, och SL är ett sådant. Det är alldeles utmärkt att den avvecklingen påbörjas. Man får nästan tacka den moderata gruppledaren

Chris Heister för att hon redogjorde för vad Folkpartiet tycker, men jag vill ändå gå in mera konkret på detta.

I vårt partiprogram kan man läsa om att vi har ett generellt motstånd mot kommunala bolag. Vi anser att kommunala bolag riskerar att snedvrída konkurrensen och att man kan ha större marginaler i och med att man har en säkerhet i att den offentliga sektorn är ägare. Även om det här inte är direkt applicerbart på SL så är det ju ändå bra att SL avvecklas som bolag.

Däremot har Folkpartiet inte det generella motståndet här i landstinget på så sätt att vi är motståndare till kommunala bolag in absurdum. Då skulle vi ju inte kunna ha något enda kommunalt bolag. Vi bidrog till och med till en del bolagsbildningar under förra mandatperioden. Rent generellt finns detta motstånd inskrivet i vårt partiprogram till skillnad från vad fallet är med det socialdemokratiska partiprogrammet. Vi tillåter oss att ha en pragmatisk syn här i salen. Trots detta motstånd mot både kommunala och statliga bolag så är det naturligtvis glädjande att vi avbolagiserar den näst största verksamheten här i landstinget, nämligen kollektivtrafiken.

För min egen del skulle jag gärna se fler avbolagiseringar av andra landstingsägda bolag. Alternativt kan man tänka sig att landstinget kan sälja ett och annat av sina bolag till privata intressenter. Hur det än blir med den saken är det ändå glädjande att vi nu inleder avbolagiseringen av SL. Därför yrkar jag i detta fall med glädje bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 176

Gertrud Brorsson (mp): Det är jättebra att det en utredning kommer till stånd. Det har ju hänt rätt mycket i omvärlden sedan SL blev ett bolag. Många har påpekat demokratiaspekten, och det är en aspekt. Personligen tycker att jag att fler församlingar, bland annat den här, borde utredas lite mer ur demokratiaspekt.

Som Åke Askensten påpekade är resenärerna jätteviktiga, men vi får inte glömma kommunerna. Som revisorerna mycket riktigt påpekade i förmiddags så behöver alltså SL stärka sitt samarbete med kommunerna. Tryggheten för resenärerna på väg till och från kollektivtrafiken är egentligen den som till stor del berör kommunerna. På det här området finns mycket att göra. Det är det som är viktigt också ur resenärsperspektiv. Vi får alltså inte glömma samverkan med omvärlden och andra organ än bara landstinget när vi gör den här utredningen.

Det var väldigt bra att Jan Strömdahl framhöll att aktiebolagslagen har en lite större demokratiaspekt än vad nämnderna har när det gäller just ordförandens ansvar. Det kanske är så att det är mycket mer som behöver ändras när det gäller hur det offentliga ska driva verksamheterna som inte bara vi kan råda över. Jag hoppas att detta kan ske i ett samtal med statsmakterna också, för man kan komma fram till att det behöver göras vissa förändringar på många håll. Bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 177

Åke Askensten (mp): Jag kan inte låta bli att kommentera Chris Heisters konspirations teori. Ni hörde ju att hon trodde att syftet med motionssvaret var att slå in en kil i alliansen, men det har då inte jag hört talas om skulle vara syftet. Jag tror att frågan är alldeles för liten för att kunna fungera som kilfråga.

När det gäller att slå in kilar i alliansen kan man varje vecka se exempel på hur allianspartierna gör det själva. Det smäller hela tiden på riksnivån. Ni här i den här salen är naturligtvis alldeles för strategiska för att ägna er åt något sådant.

Anförande nr 178

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande! Det är skönt att få ett gott skratt ibland, och det bjuder alltid Åke Askensten på.

Jag tycker det har varit en bra diskussion. Det har framkommit vissa variabler i positivitet, men vi verkar ändå vara inriktade på vilken väg vi ska vandra tillsammans.

Självklart kräver sådana här stora förändringar ordentliga utredningar. Det gör man ju alltid, oavsett vad det är för någonting som ska förändras. Självklart måste man också noggrant gå igenom eventuella komplikationer när det gäller avtal, pensioner, inventarier och liknande.

Vad jag ser framför mig, som jag inte tycker att SL är i dag och som skulle underlättas av en avbolagisering, är en ökad kompetens när det gäller att ta fram bra underlag, göra bra upphandlingar och även följa upp verksamheten på ett tydligare och bättre sätt utifrån vad som är bäst för trafikanterna.

Jag ser också framför mig självklara samordningseffekter med färdtjänst, där det i dag nästan verkar som om man levde på skilda delar av jordklotet.

En sak som har framkommit i den här debatten som jag kraftigt tar avstånd ifrån var när Vänsterpartiets Måns Almqvist framförde att det kanske var önskvärt att SL skulle börja köra trafik i egen regi. Jag kan aldrig se framför mig att SL ska köra vare sig tunnelbana, pendeltåg och förhoppningsvis inte heller buss i framtiden. Det ska göras av dem som är bäst på det, och det är inte SL.

§ 95 Motion 2002:10 av Sunhild Dietrich-Larsson och Roland von Malmborg (mp) om åtgärder för att minska långtidssjukskrivningar

Anförande nr 179

Gunnilla Thorsson (fp): Ordförande, fullmäktige! Utmattningsdepression är ju en diagnos som diskuterats mycket, och det kanske inte är så lätt att definiera vilka av alla långvariga sjukdomstillstånd som ska inordnas i den diagnosen.

Miljöpartiets motionärer tycker, precis som alla vi andra företrädare för olika partier, att det måste till olika åtgärder för att bryta trenden i utvecklingen. Skönt att känna att vi är överens åtminstone så långt! Sedan kanske vi inte har samma åsikt om vilka åtgärder som är de viktigaste.

Mp föreslår att man ska bygga upp en enhet som ska fungera som handledare och kompetensutvecklare för primärvården. Kunskap är självklart alltid bra, men jag tror att det är viktigare att den här kompetensen finns inom den primära vården och inte behöver tas in utifrån för specifika insatser.

Förvaltningen hänvisar till det utvecklingsarbete som utförs i samarbete med Försäkringskassan inom arbetet med stressrelaterad ohälsa och till det vårdprogram som kommer att tas fram inom det medicinska programarbetet. Man talar också om kognitivt inriktade terapier, framför allt i grupp, som visat sig ge goda resultat. Det är ju bra att få höra att det är mycket på gång, men man kan verkligen undra hur många personer som ska fastna i den långvariga sjukskrivningen, som är så svår att ta sig ur, innan de här åtgärderna får genomslagskraft.

Jag menar att det redan finns en bra grund att bygga på inom primärvården. Varför anställer man inte fler psykologer och kuratorer för att möta de många människor med lätta psykiska eller psykosomatiska problem som söker hjälp på husläkarmottagningarna? Genom att stämma i bäcken och verkligen se de människor som söker hjälp och ge dem stöd på ett tidigt stadium kan vi förmodligen undvika många av de fall som annars skulle kunna utvecklas till långvariga sjukskrivningar.

Även samarbetet med Försäkringskassan har jag tyvärr hört inte utvecklas i den takt som man har tänkt sig. Detta beror delvis på att man saknar den psykologiska kompetensen på många mottagningar. De rehabiliteringsutredningar som man ska göra tillsammans med Försäkringskassan faller på att man inte har personer som kan diskutera hur jobbet ska läggas upp. Och finns den psykologiska kompetensen på mottagningen så är den ofta begränsad till någon eller några dagar i veckan, vilket är klart otillräckligt.

En annan signal som det är viktigt att lyssna till är det ökade antalet av vår egen personal som under det senaste året rapporterat stressrelaterade symtom, inte minst i samband med den omtalade sammanslagningen av kliniker inom KS, HS och DS, om man nu får använda de gamla bokstäverna. Jag känner själv till flera personer som varit och är långvarigt sjukskrivna med stressrelaterade symtom, mycket beroende på problem som kan kopplas till just den omorganisationen. Där kan jag verkligen instämma med den synpunkt som framförs i Moderaternas reservation, att stress uppstår när människor inte känner att de har möjlighet att påverka sin arbetssituation.

Jag föreslår alltså att man inte utreder den här frågan i alla oändlighet utan tillsätter fler psykologer och kuratorer som har möjlighet att ta emot dessa patienter snabbt, både i förebyggande vård och i rehabiliteringsärenden.

Anförande nr 180

L a r s Å s t r a n d (m): Herr ordförande! Moderaterna har i landstingsstyrelsen yrkat bifall till ett eget förslag. Vi tycker att det i samband med den här motionen kan vara rätta platsen att lyfta upp att problematiken kring utmattningssyndrom och depressioner inte i första hand kan lösas genom nya åtgärder, mottagningar eller mediciner inom sjukvården. Det finns egentligen i dag, tror vi, erforderliga resurser och möjligheter till de insatser som behövs i de här fallen – även om givetvis också den som är drabbad av det här kan drabbas av kötider, väntetider

och svårigheter att komma fram och allt möjligt annat, precis som den som är drabbad av andra sjukdomar.

Bakgrunden till det här ökande, för att inte säga exploderande, problemet är ju en våldsamt ökad press på människor, både individer, familjer och grupper, som man känner att man saknar medel att hantera – att balansera livet, att få plats med allting, att kunna kontrollera sin egen vardag. Det är en väldigt vid fråga, som delvis kanske inte ens går att hantera politiskt, men det finns ändå delar av den som i hög grad kan mötas med politiska beslut och åtgärder. Det handlar just om möjligheten att påverka sin vardag, om möjligheten att välja, att kunna utforma sin dag, sina omständigheter, sitt liv i det vardagliga, återkommande och känna att man har kontroll eller åtminstone möjlighet att påverka den verkligheten.

Så som jag uppfattar motionen är den väl egentligen en motion som handlar om sjukvården snarare än om personalvården, men om man nu ska tala om landstinget kan man väl säga att Stockholms läns landstings sätt att bidra till det här delvis är en fråga om hur man behandlar sin egen personal, och då handlar det just om möjligheterna att påverka sin arbetstid och sin schemaläggning lokalt, att kunna välja mellan olika arbetsgivare med olika upplägg på verksamheten och kanske också möjlighet att ställa krav när man går från den ena till den andra. Det där känner ni igen, det är gamla moderata förslag som vi ständigt återkommer till. Jag kan inte komma ifrån att det i mycket är den sortens åtgärder som det här problemet handlar om.

Bifall till Moderaternas reservation i hälso- och sjukvårdsutskottet!

Anförande nr 181

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är ju ett område som vi har berört de senaste sammanträdena. Vid senaste sammanträdet bifölls en folkpartimotion som egentligen låg i linje med de ambitioner som Miljöpartiet har skisserat i den här motionen, så jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag. Jag vill också understryka att det faktiskt pågår en rad insatser inom det här området. Det förslag som vi nu lägger förstärker ytterligare de insatser som pågår. Vi kommer att återkomma senare i vår med ett förslag till avtal med Försäkringskassan på samma område. Det pågår alltså en massa aktiviteter.

Det är alltid intressant att notera Gunilla Thorsson från Folkpartiet och Lars Åstrand från Moderaterna har helt olika bilder av hur utvecklingen ser ut på området. Det hör kanske inte till sakärendet, men jag noterar att det finns väldiga åsiktsskillnader inom oppositionen.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag! Jag yrkar också avslag på Lars Åstrands förslag.

§ 96 Motion 2004:5 av Maria Wallhager m fl (fp) om tandsköterskeutbildning

Anförande nr 182

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Herr ordförande! Inledningsvis vill jag bara säga att det är intressant att Lars Dahlberg har observerat att vi ibland har olika åsikter på den här sidan. Vi har observerat att ni alltid har det på den andra sidan. Man lär sig ibland!

Jag ska tacka för behandlingen av motionen. Trots att vi har lagt den har vi från Folkpartiets sida valt att gå på förslaget från landstingsstyrelsen. Återigen handlar det om att sedan vi lade den – det är inte tre år sedan men i alla fall två år sedan – så har utvecklingen lite grann sprungit ikapp majoriteten. Nu finns det bra utbildningar för tandsköterskor, så kallade KY-utbildningar, och därför finns det egentligen inte behov av ytterligare tandsköterskeutbildningar från landstingets sida, som det fanns när motionen lades.

Vad jag vill påpeka i den här debatten är att det är väldigt viktigt att vi från landstingets sida håller ögonen på detta. Även om det är tvååriga utbildningar så får de anslag för varje år, vilket innebär att lika snabbt som de kom kan de försvinna igen, och då är vi tillbaka på samma stadium där vi var när motionen lades och ser framför oss en stor brist inom detta yrke.

Vad som är spännande på tandvårdssidan är att utvecklingen går så oerhört snabbt. Det som vi nu ser på den medicinska sidan, att sjuksköterskor och distriktssköterskor tar över mer och mer av läkarnas ansvarsområden, kan man på liknande sätt se på tandvårdssidan. Framför allt tandhygienisterna men även tandsköterskorna får mer och mer avancerade arbetsuppgifter, och därmed kan tandläkarna arbeta mera med sådant där de har sin högsta kompetens, vilket borde vara positivt för vår gemensamma tandhälsa i det här länet.

Tack för motionens handläggning! Jag yrkar som sagt bifall till landstingsstyrelsens förslag.

§ 97 Motion 2005:14 av Pia Lidwall m fl (kd) om stöd till anhöriga

Anförande nr 183

P i a L i d w a l l (kd): Ordförande! Den här motionen tycker jag för egen del är väsentlig. Det tycker även majoriteten, vilket naturligtvis är glädjande. Anledningen till att vi ändå skiljer oss något i synen på motionen är att jag vill se det här som en helhet, till vårdens hela verksamhet.

Man säger ibland att en tredjedel av vårdarbetet utförs av de anhöriga, och det är ju en rätt stor del. Just därför är det viktigt att få en redovisning eller kartläggning ända till fullmäktige. Majoriteten föreslår en kartläggning, men inte att den kommer till fullmäktige utan att den stannar någonstans hos landstingsdirektören och hans kamrater, kanske att den går till HSU.

Något som också skiljer oss åt är att majoriteten inte föreslår att det ska vara några förbättringar i den där kartläggningen. Det hoppas jag verkligen att man lägger till. Om det nu är så att man ska göra en kartläggning över hur de anhöriga

upplever stödet – eller bristen på stöd – så lär det ju komma fram ett antal saker som man vill göra bättre, och då är det viktigt att få med det.

I och för sig tror jag att vi alla här i salen har erfarenhet av hur det är att vara anhörig. Helt plötsligt ställs allting på ända och det verkliga livet gör sig påmint. Frågor om liv och död kommer upp till ytan. Att se sin maka eller make förändras och brytas ned är allt annat än behagligt! Det psykologiska stödet är därför oerhört viktigt för att man ska klara av den situationen.

Det vi kanske måste lägga till är att det inte bara gäller stöd till den som är precis närmast anhörig – maka eller make eller barn – utan det finns också andra som behöver stöd, till exempel barnbarn som ställs inför frågor som de inte riktigt begriper. Ändå ska man vara med i ett vårdarbete. Alla ska begripa vad det är som händer. Hur kommer det sig att mormor inte orkar äta upp maten? Hur kommer det sig att hon inte är hungrig? Hur kommer det sig att man får en massa biverkningar? Det är väsentligt att någon hjälper de anhöriga med alla sådana frågor.

Varför är nu det här så viktigt? Jo, det finns två principer som gör att jag tyckte att vi måste diskutera det. Den ena är kvarboprincipen och den andra är de korta vårdtiderna.

Kvarboprincipen har blivit en sorts upphaussad tanke att man ska bo hemma hur länge som helst, hur man är mår och hur gammal man än är. Jag ifrågasätter verkligen om det är en bra princip. Trots att jag som kristdemokrat hyllar familjen, tror jag inte riktigt på att det är så lyckosamt i alla lägen.

Vad vi dessutom har sett under den här mandatperioden är omvandlingen av de särskilda boendena. Någon sade att det bara är tre boenden, men, mina vänner, det är över tusen omvandlingar bara i den här staden – då har vi ändå inte räknat in kommunerna runt omkring. Helt plötsligt är det många nya människor som ställs inför att bli ”anhörig”, med allt vad det innebär.

De korta vårdtiderna gör att man i princip både åker ambulans till sjukhuset och åker ambulans hem därför att man är så skör när man skrivs ut. Det här ska vi debattera lite senare också, om *Styckevis och delt*, men det verkar nästan som om de korta vårdtiderna ger en fjäder i hatten om man skickar hem en person så tidigt som möjligt. Det är verkligen inte bra! En konsekvens blir att de anhöriga måste ta över och bedriva allt mer av själva vården.

De här frågorna måste upp till ytan och börja diskuteras, eftersom det är så många som drabbas, för att den sista tiden med de anhöriga ska bli så bra som möjligt.

Därför vill jag ändå yrka bifall till motionen. Jag hoppas att kartläggningen innebär förbättringar och att den faktiskt kommer till fullmäktige så att vi får diskutera detta och få lite koll på läget.

Anförande nr 184

B r i t R u n d b e r g (v): Ordförande, ledamöter! Först får jag säga att jag tror att man ska göra den här kartläggningen först, innan man kommer med förslag. Jag ska snart redovisa varför jag tycker det. Det finns ganska mycket inom anhörigvården som man måste ta reda på, och det finns många olika aspekter på den här situationen.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Jag är också en – ofrivillig – anhörigvårdare, och jag har funderat en hel del på det här med anhörigvård. Nu ska jag försöka vara objektiv och inte gå in på det privata.

Det finns olika former av anhörigvård. Det finns människor som vårdar sina sjuka barn hemma. Det finns sjuka äldre personer som vårdas hemma av en nära anhörig i ett terminalsjukvårdsskede. Det kan vara sådana som är sjuka år efter år och ändå vårdas hemma av sin partner. Terminalvården är kortare men kräver en exceptionell kraftsamling av de anhöriga, och det kräver sina insatser från landstinget när man ska stödja de här personerna. Sedan finns det de långvarigt multisjuka personerna, där det går år efter år och situationen är ganska oförändrad.

Man måste alltså kartlägga det här ordentligt för de olika grupperna för sig för att kunna se de olika behov av stöd som de har.

Vad många med mig har kommit fram till är att de allra flesta av anhörigvårdarna som vårdar en anhörig i hemmet är kvinnor, en del väldigt gamla, andra sådana som jag. De väldigt gamla kvinnorna kanske inte alls orkar med det här, men de måste ju ändå stå upp. Därför är det svårt att tala om frivillighet i sådana lägen. Gamla män däremot som vårdar sina gamla fruar eller kvinnliga partner får mycket mera hjälp än vad kvinnorna får. Det är därför viktigt att man när man kartlägger det här lägger ett genusperspektiv på det hela och ser hur många av de gamla kvinnorna faktiskt har det som anhörigvårdare.

Ett annat stort problem är att kommunerna och stadsdelsnämnderna fungerar väldigt olika när man tänker sig att erbjuda avlastning för dem som vårdar multisjuka anhöriga i hemmet. Det finns i princip ingenting utom för dem som är riktigt dementa, varken avlastningsboenden eller dagverksamhet, utan det är helt inriktat på dem som är dementa, vilket också gör att det finns grupper som hamnar helt utanför och inte kan få någon avlastning. Det är också någonting som man kanske borde ta och kartlägga lite grann i samband med det här, hur samarbetet med kommunerna fungerar.

Anhöriga gör en verklig jätteinsats för landstinget, skulle jag vilja säga. Som ni kanske har sett står det i tjänsteutlåtandet att det finns ett hemsjukvårdsbidrag på 24 miljoner, som går ut till X antal anhörigvårdare eller patienter. Jag har räknat ut vad det blir i genomsnitt: 615 kronor i månaden, 12 kronor om dagen. Då ligger det ändå på olika nivåer, så jag kan tänka mig att det finns några som får lite mindre. Jag vet inte om det är särskilt bra att göra så. Antingen ska man uppskatta den här vården, och då ska man betala ordentligt, eller också kanske man ska använda pengarna till någonting som är ännu bättre när man utvecklar anhörigvården.

Ja, det är några av de tankar som jag har haft i samband med det här.

Anförande nr 185

O l o v L i n d q v i s t (fp): Herr ordförande, kära ledamöter! Jag tror nog att alla här inne håller med om att anhängvårdarna gör en ovärderlig insats, både för dem de vårdar och för samhället. Visst är detta självklart, men det tål ändå att sägas hur många gånger som helst tycker jag.

Inga jämförelser i övrigt, men våra anhängvårdare betyder precis lika mycket som, och kanske till och med mer än vad våra idrottsledare betyder som ledare och tränare för våra barn och ungdomar. Anledningen till att jag ändå gör den jämförelsen är att både anhängvårdarnas och idrottsledarnas arbete bygger på frivillighet.

Jag brukar i sådana här sammanhang också tänka en hel del på min mamma, som var dement de sista fem sex åren av sitt liv. Hon vårdades inte av mig eller av någon annan anhäng utan bodde på ett gruppboende, men de anhänga som har en liknande situation, som vårdar sin svårt dementa maka eller make hemma, gör en ovärderlig insats och behöver allt stöd och uppmuntran.

När jag pratade med Pia vid sidan av kom vi överens om att vi skulle yrka bifall till fp-kd-reservationen i landstingsstyrelsen. Det är nämligen svårt att yrka bifall till motionen, därför att den anger en tidpunkt som redan är passerad. I vilket fall som helst yrkar jag bifall till reservationen i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 186

Landstingsrådet R o s (s): Ordförande, fullmäktige! För att det inte ska råda någon tvekan om det vill jag säga att också jag naturligtvis tycker att anhängvården är viktig. Det är inte skälet till att motionen bara är besvarad och inte bifallen, utan Olov pekar på skälet: Pia begär en redovisning i fullmäktige innan utgången av december 2005, och det är ju lite svårt att åstadkomma när vi nu befinner oss i 2006. Motionen lades i april, och det är ändå en ganska kort tid för en seriös kartläggning av den här oerhört viktiga frågan; jag delar den uppfattningen.

Jag tycker också det är viktigt att notera att pensionärsrådet redan jobbar med en sådan kartläggning men också bedömer att det var för tidigt att lämna en redovisning till fullmäktige innan utgången av december 2005.

Det finns en viktig sak till, som ingen har tagit upp i debatten – kanske är det bara jag som tycker det är viktigt? I landstingsstyrelsens kompletterande uppdrag, som handlar om kartläggning och behovet av utökad anhängstöd och som självklart, Pia, också handlar om att föreslå förbättringar, finns det ett tillägg om att ta reda på de anhängas upplevelser av dagens stöd. Jag tycker det är viktigt att vi inte bara utgår från oss själva. Alla är vi medvetna om att de anhänga behöver stöd, men vi måste också ta reda på hur de upplever sin situation och vad det är för stöd som de anhänga tycker att de behöver. Den kompletteringen är en viktig del i uppdraget.

Sedan vill jag också gärna nämna att arbetet inte står still i den här frågan. Medicinsk programberedning 1 har två viktiga uppdrag. Det ena är att belysa situationen för anhänga närstående med inriktning främst på äldre. Som Pia nämnde är det andra: Klarar vården all sjukvård hemma? De två uppdragen ligger i medicinsk programberedning 1, och där har ett arbete påbörjats som naturligtvis måste fogas till kartläggningen.

Slutligen. Pia sade någonting om att det här kanske stannar på tjänstemannanivå och inte får politisk hantering. Läger landstingsstyrelsen ett uppdrag är det självklart att det också kommer tillbaka till landstingsstyrelsen.

Anförande nr 187

P i a L i d w a l l (kd): Herr ordförande! Jag får be om ursäkt för att jag var lite väl kaxig och yrkade bifall till motionen. Självklart är det så att det var i landstingsstyrelsen som vi kom överens om en annan text, så jag yrkar också bifall till reservationen i landstingsstyrelsen.

Det gläder mig att frågan kommer tillbaka till landstingsstyrelsen. Som alla säger är det så att anhörgivårdarna, som hittills har varit ganska undanskymda, måste lyftas upp och ges erkännande.

§ 100 Interpellation 2006:28 av Lennart Kalderén (m) om fördelningspolitisk omfördelning av kollektivtrafiken

Anförande nr 188

L e n n a r t K a l d e r é n (m): Fru ordförande, fullmäktige! Scenen var ett sammanträdesrum i Nynäshamns kommun, dit representanter från SL-styrelsen var kallade för att förklara sig angående pendeltågseländet. Det var mycket som sades under det där sammanträdet – oerhört mycket från Anna Kettners sida. En del av det kände jag till, men en större del av det kände jag inte till som ledamot i SL-styrelsen.

Det mest intressanta tyckte jag var det citat jag har återgett i min interpellation. Anna sade: ”De mest privilegierade länsdelarna har haft de bästa kollektivtrafikresurserna. Där sker nu en omfördelning till de södra länsdelarna.” Det var någonting nytt för mig.

Det här citatet innehåller två nyckelord som man kan känna igen som klassisk socialdemokratisk retorik. ”Privilegierade” syftar nämligen på någon typ av inkomstgrupper eller annat, och ”omfördela” – alltså inte bara fördela – innebär att man tar ifrån ett område trafikresurser och ger till ett annat.

Uttalandet väckte stor förvåning. Jag tror att förvåningen inte var begränsad till de borgerliga ledamöterna från SL-styrelsen.

Jag har ställt frågor om det här. Anna Kettner har svarat, och svaret går ut på att det finns mer trafikresurser här inne i city än i periferin, som till exempel i Nynäshamn eller någon annan perifer del av länet, och att man därför ska försöka förbättra servicen vilket skulle vara en del av den här omfördelningen.

Jag har lite svårt att förstå att det skulle vara någon aktiv omfördelning av något slags socioekonomiska skäl, Anna, för det handlar ju bara om att trafikresurserna måste finnas där folk vistas och vill transporteras, oavsett social status. Jag förstår inte riktigt hur du har kunnat få in begreppet social status i sammanhanget, och det var nytt för oss som sitter i SL-styrelsen, på den borgerliga kanten i alla fall, att vi sysslade med aktiv omfördelning från till exempel centrala delar, eller kanske rent av norra delar, till den södra länsdelen. Trafikresurserna måste ju finnas där det är samhällsekonomiskt mest lönsamt att de allokeras.

Därför vill jag fråga dig, Anna: Står du fast vid att det här är en ny strategi, eller var det här bara ett förflutet uttalande?

Anförande nr 189

Landstingsrådet K e t t n e r (s): När jag sade det här är jag inte riktigt säker att jag sade att det sker nu, utan jag sade nog att vi har arbetat med det. En av de incidenter när det hände har faktiskt redan varit uppe i debatten. Det var Charlotte Broberg som pratade om det här, när vi minskade resurserna till centrala bussregionen och i stället ökade resurserna till södra. Då gick det till precis så, att på de ställen där turer drogs in satt det i snitt tre människor per tur på bussen.

Samtidigt hade vi delar av länet, framför allt i de södra länsdelarna,

Precis som du säger, Lennart, ska det vara rättvist och behoven ska mötas av resurserna så gott vi kan. Då kan det inte vara rimligt att vi, samtidigt som vi har en underförsörjning av till exempel anslutande busstrafik till pendeltågen i många av de södra länsdelarna, har parallellgående buss- och tunnelbanelinjer i innerstaden där det ibland är oerhört lite folk på busslinjerna.

En sådan förändring gjordes alltså, så även om inte du satt i SL- styrelsen då är det inte alls någonting nytt.

Sedan kan man också, precis som du gör, säga att en klassisk socialdemokratisk politik handlar om rättvisa. Men det handlar om att resurserna ska användas där de gör mest nytta. Rättvisa är inte att mäta innehållet i saftglaset med linjal och se till att alla får exakt lika mycket, utan rättvisa är faktiskt att fördela efter behov.

Jämför man hur människor har det, när man till och med kan se att i delar av länet där behoven är större därför att det inte finns andra alternativ, har vi mindre trafik, medan i innerstaden, där det finns många resealternativ att välja på, har vi mer trafik – ja, då tycker jag att också en rättrådig liberal, eller för all del konservativ, måste reagera på hur skattemedlen används.

Jag tror att du och jag tänker precis lika. Sedan är det så att när jag talar om privilegierade områden menar jag faktiskt inte bara mätt i pengar. Jag menar att det är så att människor är privilegierade som till exempel har nära till samhällsservice eller som har både buss och tunnelbana att välja på i förhållande till enbart buss.

Det är din föreställning om hur en socialdemokrat tänker som spelar dig ett spratt här, Lennart. Innan du bestämmer dig för hur jag har tänkt kan du alltid fråga mig direkt. Det blir mycket enklare då.

Anförande nr 190

Landstingsrådet W a l l h a g e r (fp): Fru ordförande! Det här är ju en fortsättning på den fråga som jag ställde vid förra fullmäktige. På samma sätt som Lennart Kalderén vart jag väldigt överraskad över det som framkom vid SL- styrelsens möte i Nynäshamn. Det var många nyheter där, som ingen av oss mer än Anna, skulle jag tro, hade en aning om.

Jag ska inte säga att jag inte är nöjd med svaret, för det är ju inte min interpellation, men jag är definitivt inte nöjd med den typ av förklaring som Anna ger på de här frågorna. Hon säger till exempel man ska omfördela ifrån dem som har det bäst kollektivtrafikmässigt till dem som har det sämst. Då måste jag undra varför hon väljer just Hantverkargatan som exempel och beskriver all den kollektivtrafikförsörjning som vi har här precis utanför huset, om det inte är så att här finns ett väldigt stort behov. Hon antyder åtminstone i svaret att det kanske skulle vara dags för en omfördelning härifrån också.

Då blir nästa fråga: Varför fördelar hon just till den södra länshalvan? Tycker ni som bor i de nordöstra länsdelarna – Vallentuna, Österåker, Täby, Danderyd, Norrtälje – att ni är tillräckligt bra kollektivtrafikförsörjda? Är det inte så att just den låga andelen kollektivtrafikanter är ett svar på att man inte har tillräckligt bra kollektivtrafik? Om du nu ändå är ute och ska göra omfördelningar, Anna, är det inte så att de här bussarna och tågen ska till Danderyd eller Täby? Men det kanske inte ingick i din ideologi.

I stycke två ger du svaret att SL har gjort en gigantisk satsning, som vi inte var eniga omkring. Det gäller förstas direktbussarna i trängselskattförsöket. Jag skulle inte vilja kalla det för att SL har gjort den satsningen, för det är faktiskt staten som har lagt pengar till den här regionen, för att få bibehålla regeringsmakten. Det är knappast SL som står för den satsningen i alla fall!

Sedan tar du upp ytterligare exempel på vad du anser är rättvisa, den nya "rättvisetaxan" som sak införs från 1 maj. Jag skulle snarare vilja kalla den för ett slags dräneringstaxa, för vad som kommer att hända är ju att SL förlorar minst 100 miljoner per år för att du ska "omfördela" trafiken, som du säger. Jag tror att de flesta resenärer skulle vara betjänta av en kollektivtrafik som fungerar, och för de flesta är det känt att det kostar pengar. Jag tycker inte vi ska ha den där enhetstaxan!

Anförande nr 191

Lars - Erik Salmén (m): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tyckte det var spännande att höra Anna Kettners svar. Jag sitter i centrala regionstyrelsen sedan 1996, och där diskuterar man ju innerstaden, som det står här. Att sedan innerstaden och Hantverkargatan med omnejd vart en privilegierade länsdel kände inte jag riktigt, men enligt svaret är det tydligen så.

Vi diskuterade nyligen utbudsplanen, och jag har då inget minne av – jag har varit med vid samtliga sammanträden – att vi någonsin har sagt att det skulle dras ned i innerstaden för att vi ska ha mera i Nynäshamn med omnejd. Är det någonting som kommer upp vid nästa sammanträde? I och för sig står det söderort här, inte Nynäshamn. Det är kanske bäst om vi vet vad vi pratar om för områden som är privilegierade eller inte.

Jag tycker att hela svaret blir rappakalja. Det är svårt att förstå vad som egentligen menas trots att jag tror att jag kan läsa. Kanske jag kan få ett muntligt svar, så att jag förstår bättre. Jag har visat svaret för en del bekanta, men de har lika svårt som jag att förstå det. Det är nog bäst att jag får ett förtydligande från Anna Kettner när vi kommer till nästa regionstyrelse för att prata om frågan.

Anförande nr 192

U r b a n R y a d a l (s): Ordförande, ledamöter! Javisst har du rätt, Lars-Erik Salminen. Vi har aldrig diskuterat i de termerna i centrala regionstyrelsen.

Jag var inte med i Nynäshamn och vet inte exakt vad som sades där, och här förekommer gott om lösryckta citat. Som jag förstår situationen kan man väl ändå säga att givetvis är Stockholms innerstad bättre kollektivtrafikförsörjd. De alternativa resvägarna är ju oerhört mycket fler här än på andra håll. Det ser vi också av det svar som Anna Kettner har lämnat, där hon exemplifierar med Landstingshusets busshållplats.

I ett läge när vi gjorde kraftiga besparingar 2003, var det så att besparingarna blev kraftigare i centrala trafikregionen och framför allt innanför tullarna. När det sedan gällde att skapa ny trafik var det så att i söderort, eller rättare sagt i södra trafikregionen, tillskapades det flera linjer. Man kan säga att de inte behövde göra besparingar på samma sätt, utan dem lade vi i innerstaden där det fanns en möjlighet att göra det. På det sättet fick södra trafikregionen bättre trafikförsörjning.

När det gäller att fördela medel för utökad trafik tror jag nog att Lars-Erik Salminen kan hålla med mig om att man sedan flera år har kunnat notera att de yttre delarna av länet har fått nya busslinjer och andra trafikslag. Det är ganska givet, eftersom det är som regionen på många ställen ökar i befolkning och bebyggelse.

På det sättet kan man säga att jag som ordförande i centrala trafikregionen och boende i innerstaden kanske kunde tycka att möjligtvis 66:an kunde få gå med tiominuterstrafik även på kvällarna, men jag inser ju att det är en mycket besvärlig situation för människorna som bor i Ronna eller andra stadsdelar som ligger så till att de måste ta en buss från pendeltåget.

Det är några av de förklaringar som jag ville lägga till.

Anförande nr 193

L e n n a r t K a l d e r é n (m): Fru ordförande! Anna Kettner befarade att hennes uttalande hade spelat mig ett spratt när jag skulle göra en tolkning. Det är inte uteslutet att så kan ske ibland, med vissa av dina uttalanden – jag ger dig rätt där, Anna.

Men i det här fallet skrev jag faktiskt noggrant upp exakt vad du sade, för det var fullständigt sensationellt för mig.

Jag tycker att politiker ska vara försiktiga med att använda ordet rättvisa. På en föreläsning jag gick på för en herrans massa år sedan på universitetet kom man fram till att det finns minst nio olika subjektiva tolkningar av ”rättvisa”. Menar du allvar med det där tycker jag att du ska ta upp som en sorts seminarieövning i SL:s styrelse att vi ska pröva John Rawls *A Theory of Justice* gentemot våra utbudsplaner så vi får se vad vi kommer fram till. Det ska bli spännande att se ditt ordförandeförslag!

Menar ni allvar med att det pågår en omfördelning från centrum till periferin, Urban och Anna, så ser vi fram emot att i SL-styrelsen få se era förslag på inte bara en viss utglesning utan hur kanske ganska stora trafikresurser ska förflyttas successivt ut mot de perifera delarna av länet. Det ska bli kul att se – men jag tror inte att ni kommer att göra det.

På tal om att det sker en omfördelning Moderaternas kansli har förtjänstfullt forskat lite grann, och tittar man på trafikförändringarna i vårtidtabellen 2006, där vi nu befinner oss, ser man att i centrala regionen sker det trafikförändringar för upp emot 17 miljoner kronor och i den södra sker det trafikförändringar för upp emot 11 miljoner kronor – punkt. I den norra delen kan man se att det, som du har nämnt, sker en förstärkning av stombusstrafiken på sträckan Danderyd–Jakobsberg. Det vore kul att se hur detta passar in i ditt mönster av en dramatisk omfördelning.

Eftersom du håller fast vid att det här är en policy som vi ska leva efter, kommer vi att få det här förankrat i SL-styrelsen, eller ska det här i fortsättningen bli en privat rosenröd hypotes från din sida?

Anförande nr 194

Landstingsrådet K e t t n e r (s): Nu ska vi vara riktigt noggranna med vad folk har sagt, Lennart, när du är så noga med dina citat. Jag har aldrig någonsin påstått att du har felciterat mig. Vad jag försökte säga var att jag tror att din tolkning av vad jag menar med ordet privilegierad är lite för fri. Som jag ganska noggrant försökte förklara i mitt senaste inlägg menar jag med det inte bara ekonomiskt privilegierad, som du tolkar det, utan man kan vara privilegierad på många sätt. Till exempel är en privilegierad människa i det här länet en som har nära tillgång till alla möjliga sorters service, vilket de som bor i de centrala delarna av länet ofta har mer än andra.

Jag hoppas att du har hört vad jag säger nu, för jag gillar inte att bli anklagad för saker och raljerad över för sådant som jag inte har sagt. Okej? Den respekten tycker jag vi ska visa mot varandra.

Maria vart förvånad i Nynäshamn. Jag vart faktiskt väldigt förvånad i dag, därför att det som sades i Nynäshamn har jag dubbelkollat eftersom det påstods att jag skulle ha något eget litet program för Nynäshamn. Jag vet att det är mycket handlingar till SL-styrelsen, och man hinner inte läsa alla. Men de som är svar på ens egna skrivelser tycker jag man ska läsa, och veckorna innan vi var i Nynäshamn hade du fått svar på en skrivelse till SL-styrelsen där i stort sett alla de saker jag beskrev i Nynäshamn fanns med. Det var redan taget i SL-styrelsen.

Hur vet man var det behövs mer trafik och hur rättvist det är och så? Ja, Maria, det har vi också fått en noggrann genomgång av i SL-styrelsen. Det går till så att SL gör ganska noggranna utredningar, och de visar att en del av länet är bättre försörjt med kollektivtrafik i förhållande till behoven än andra. En del av länet som är ganska glest försörjt – det tyckte även nynäshamnsborna, oavsett partifärg, vad jag förstod – är de södra yttre länsdelarna. Det stämmer rätt väl med fakta.

Sedan kan man konstatera att delar av den här landstingssalen verkar fungera som mina utmärkt goda vänner som är bönder i Norduppland, en väldigt underprivilegierad del av landet när det gäller kollektivtrafik, kan jag berätta, som jag

stammar ifrån, när de pratar om regnet. Det regnar alltid för lite eller för mycket, det regnar aldrig lagom mycket. Och när det gäller statens pengar är det antingen, som det var i förmiddags, för lite eller, som det är nu, för mycket pengar till kollektivtrafik. Det är aldrig lagom mycket, när de borgerliga pratar om staten och kollektivtrafiken.

Anförande nr 195

U r b a n R y a d a l (s): Ordförande, landstingsledamöter! Jag brukar sällan vara särskilt rolig och skämtsam i talarstolen, men när man lyssnar på Kalderén får man väl säga att han kompenserar det lite grann eftersom han inte tycks vilja förstå vad jag säger.

När det inrättas nya busslinjer sker det, precis som Anna Kettner säger, noggranna överväganden, för det kostar mycket pengar. Det kan kosta 1 miljon, kanske mer, att inrätta en busslinje. Då är det så att vi i regionstyrelserna träffar kommunerna med jämna mellanrum, och vi har säkert också varit i Salem. Om jag förstår rätt har Salem nyligen fått en buss som går in till Fridhemsplan. Möjligtvis kan då Vän av ordning i Hallstavik fråga: Varför har inte vi fått ytterligare bussar? Kanske är det så att just då var det trafiken mellan Salem och Fridhemsplan som var särskilt intressant.

Det är så vi bygger upp det, och det är inget tyckande fram och tillbaka utan det är strid på kniven mellan olika förslag, där vi ska göra en bedömning av var vi ska satsa pengarna för att de ska komma till bäst nytta för kollektivtrafiken. Det är en seriös debatt, som vi för mellan partierna i regionstyrelserna. Jag tycker ändå vi har kommit ganska gott ut se sista åren.

Anförande nr 196

Landstingsrådet W a l l h a g e r (fp): Fru ordförande! ”Det är inte mig det är fel på, utan det är världen det är fel på” – det brukar ingå i en typ av diagnoskriterier i min förra värld.

Jag läser handlingarna, Anna, och jag ser vad som står.

Det du sade i Nynäshamn vidimerade även dina allianskamrater att de inte kände till. Flera av oss vände oss direkt till dig efter mötet och sade att det nog vore bra om du tog upp detta på SL-styrelsen, så att vi har kännedom om det och kan fatta beslut om det.

Någonting som också vore klädsamt, om det nu är så att du har för avsikt att allokera trafik där du tycker att den behövs, är att ha tydliga prioriteringskrav. Man bör också tydligt ta upp vilka underlag man använder för att prioritera åt ena hållet och därmed bortprioritera åt andra hållet. Det är oerhört viktigt att man konsekvent utreder det här.

Vi har direktiv att höja kollektivtrafikandelen. Den är som lägst i nordväst – där kanske man också behöver kollektivtrafik!

Anförande nr 197

L e n n a r t K a l d e r é n (m): Urban Ryadal, jag beklagar om jag inte lyssnade fullständigt uppmärksamt till dig förra gången, men jag gjorde det nu, och jag instämmer totalt. Det är en seriös debatt om var man ska bygga ut kollektivtrafiklinjerna. Vi behöver väl inte dra in min hemkommun i det här, men så mycket kan jag säga som att jag aldrig har hört det där citatet om omfördelning av trafikresurser myntas i de sammanhangen. Detta sker efter samhällsekonomiska kriterier och annat, och inte utifrån någon sorts socioekonomisk strategi eller något sådant.

Jag finner att Anna måste förankra detta i SL-styrelsen, om det är en sådan strategi som vi ska följa och tro på. Annars bedömer jag att den strategin tillkom blixtnabbt, situationsanpassat till det vackra styrelserummet i Nynäshamn.

§ 101 Interpellation 2006:29 av Olov Lindquist (fp) om låggolvbussar

Anförande nr 198

O l o v L i n d q u i s t (fp): Fru ordförande! Jag ber att få tacka Anna Kettner för svaret på min interpellation, som handlar om låggolvbussar. Jag har ställt två frågor till Anna. För det första: Anser du att beslutet om att skjuta upp delar av införandet av låggolvbussar i länet strider mot riksdagens beslut? För det andra: Om svaret på första frågan är ja, vad kommer du i så fall att göra åt det?

Jag har fått ett långt och utförligt svar som i huvudsak är bra. Jag tackar särskilt för det. Trafiklandstingsrådet väljer dock att inte kommentera min uppgift om att det år 2010 skulle kvarstå 600 bussar som inte är av låggolvstyp. Det är egentligen mindre intressant hur många som återstår. Det som är av större betydelse och värde är att trafiklandstingsrådet säger att SL:s beslut är förenligt med riksdagsbeslutet om en fullständig handikappanpassning till år 2010.

I dagsläget är det mycket svårt att säga emot trafiklandstingsrådet på den punkten, även om jag funderar på om dessa kvarvarande bussar med rullstolslyft egentligen är särskilt bra och handikappvänliga. I praktiken kan detta inte kollas förrän om fyra år, när det hela ska vara klart och kollektivtrafiken ska vara handikappanpassad enligt riksdagens beslut.

Dock vill jag gärna i det här sammanhanget framhålla att vi från Folkpartiets sida under alla år har lagt in mer pengar för handikappanpassning i våra budgetförslag än vad majoriteten har gjort. Bland annat hade vi inför 2006 lagt in 10 miljoner extra. Inför 2007 planerade vi 20 miljoner och i vår budget för 2008 50 miljoner extra. Detta skulle givetvis öka takten för att uppfylla det riksdagsbeslut jag nyss nämnde, och det skulle förhoppningsvis också säkerställa att en anpassning verkligen kom till stånd.

I de här sammanhangen får jag väl ta fram en gammal god klyscha: Den som lever får se. Än en gång tack för ett bra svar!

Anförande nr 199

L a n d s t i n g s r å d e t K e t t n e r (s): Jag vill också säga tack för en bra interpellation. Jag tror att det här är en fråga som vi alla är mycket engagerade i. Det kan nog också märkas av det faktum att beslutet i SL-styrelsen var enigt. Vi tolkade alla lagens krav på oss på samma sätt.

Jag är den första att hålla med Olov om att liftarna inte är det bästa alternativet. Problemet är att det finns en hel del miljöer där låggolvsbussar skulle vara ännu sämre. För att en låggolvsbuss ska fungera bra krävs också att man anpassar och bygger om hållplatsen, och vi vet att i många av de miljöer där höggolvsbussarna ska gå kommer hållplatserna inte att vara ombyggda om fyra år. Då är en lift ett bättre alternativ än en låggolvsbuss.

Jag delar frustrationen, och vi kan hjälpas åt med att föra en dialog med våra partikamrater ute i länet om att det är viktigt att man också klarar den yttre miljön, för annars kommer landstingets satsningar på tillgänglighet inte att räcka till. Här har vi dilemmat: Vi betalar färdtjänsten, men det är på många sätt kommunerna som avgör vilka som ska använda den.

Vi ska försöka hjälpas åt i den här frågan, och jag tror att vi gör en likalydande analys av situationen. I den situation vi befinner oss, bland annat vad gäller handikappanpassning av hållplatser, är, som vi alla i SL-styrelsen bedömer, detta det bästa alternativet, även om det inte är det ideala.

Alltså: Tack själv! Nu får vi försöka hjälpas åt.

Anförande nr 200

Ann-Sofie Mathiesen (mp): Jag vill gärna tacka för reformen med låggolvsbussarna. De har stor betydelse, inte bara för dem som är rullstolsburna utan också för många andra som har lindrigare handikapp i rörelseorganen. Det är också viktigt för sådana som det inte ens syns är handikappade – det är ju så vanligt nu att folk får knäskador och liknande – och alla dessa personer är väldigt väl betjänta av de här bussarna och är glada över dem.

Men – och det är ett viktigt men – det är faktiskt mycket vanligt att man inte använder förmågan hos bussen. I avtalet står det att chaufförerna ska sänka golvet varje gång, men de gör inte det. De gör det inte ens när det kommer passagerare med käppar eller rullatorer, utan de tror att det går bra ändå. Det är viktigt att vi ser till att de följer sitt avtal i det här avseendet, så att det blir till full nytta. Om det kommer en person med rullstol får den väl hjälp, men det är inte så lätt för den som inte har rullstol. Speciellt är det svårt att gå av bussen. Personer som har knäskador har alltid mycket svårare att gå av än att gå på, och det märker inte chauffören. Det är jätteviktigt att avtalen följs.

I interpellationssvaret står det också att det blir färre sittplatser i de anpassade bussarna. Ofta blir det också lite mer klättrande. Många kanske inte kan klättra upp på de platser som finns på olika ställen i bussen. Då ska man tänka på att de platser som är på låggolv måste fungera för de här kategorierna av passagerare. Det behöver finnas både normalhöga och högre stolar – alla ska inte vara jättehöga, som det ofta är nu. Jag menar att sitthöjden blir för hög. Äldre kvinnor kan till exempel inte sitta på alltför höga stolar, för då får de stopp i benen.

Anförande nr 201

Olov Lindquist (fp): Fru ordförande! Jag har inte så mycket mer att tillägga, men jag vill ändå påpeka två saker, dels att vi naturligtvis på olika sätt får försöka se till att vi som huvudmän för kollektivtrafiken klarar av att leva upp till riksdagsbeslutet, dels att om det är några som kommer att vaka över oss här är det

naturligtvis handikapporganisationerna. Ju längre vi kommer mot 2010 kommer de naturligtvis att skrika högre och högre om vi gör avsteg från planen som har fastställts i SL:s styrelse. Vi kommer att ha ögonen på oss, och det är bara bra i det här sammanhanget.

§ 102 Interpellation 2006:30 av Staffan Anderberg (m) om planerna på att beställa nya vagnar till Lidingöbanan

Anförande nr 202

Staffan Anderberg (m): Jag tackar för svaret, som jag har fått skriftligen. Men som många kanske förstår är jag inte särskilt nöjd med svaret.

Syftet med min interpellation är att försöka bena ut vilken inställning Socialdemokraterna har till Lidingöbanan nu inför valet. Socialdemokraterna i Lidingö har gått ut med en braskande annons där de säger att de vill satsa på nya vagnar nu när det står klart att bron fungerar som den ska. Anna Kettner har i många sammanhang uttryckt sig mer svävande i frågan och kryper bakom att det pågår en studie om olika alternativ för Lidingötrafiken i framtiden.

Anna Kettner har också i olika sammanhang blandat ihop resultatet av tekniska undersökningar av bron med Lidingö stads inställning till hur underhållet av bron ska ske. Allt detta skapar förvirring, vilket kanske är avsiktligt, om vad väljarna kan vänta sig efter valet, om nu olyckan skulle vara framme och den nuvarande majoriteten skulle få styra även i fortsättningen.

Brons status är nu fastslagen. Den är godtagbar för trafik, och man kan köra vidare på den. Lidingö stad har underhållit bron professionellt under många år sedan överenskommelsen på 1980-talet och lagt ned oerhört mycket pengar på detta, uppemot 120 miljoner. Anna Kettner har trots detta felaktigt beskyllt Lidingö stad för att inte sköta underhållet på ett riktigt sätt. Det har upprört de ansvariga där.

Moderaterna i Lidingö är för att man fortsätter driften av Lidingöbanan, och det står inskrivet i det kommunalpolitiska programmet. Socialdemokraterna påstår i sin annons att de är för detta. Då är det viktigt att få veta av Anna Kettner: Vilken är den faktiska inställningen inför fortsättningen?

Anförande nr 203

Landstingsrådet Kettner (s): Vi har diskuterat detta många gånger. Jag har hela tiden sagt att om Lidingö stad bara håller sin del av avtalet kommer vi att köpa nya vagnar.

Till att börja med vägrade Lidingö stad att skaffa en *second opinion* om den undersökning man hade gjort, som på ett mycket hafsigt sätt påstod att bron var undermålig. Vi fick arbeta hårt för att Lidingö stad över huvud taget skulle gå med på att undersöka detta vidare. Samtidigt kom det – lite lägligt – en rapport från samma stad om att man ville bygga en väg precis vid brofästet på Lidingö, och då skulle man kunna ta över den utmärkta marken, som SL använder bara för trafik. Den skulle man kunna ta över för 0 kr, stod det i underlaget.

Det är inte så konstigt om man tycker att Lidingö stad och min blåe broder här i talarstolen talar med något kluven tunga i denna fråga. Jag skulle vilja påstå att om inte Lidingö stad hade dragit i gång hela denna cirkus med påståenden om att det inte gick att köra på bron hade ni kanske redan haft nya vagnar på Lidingöbanan, eller i varje fall haft dem beställda.

Vi har inga som helst problem med att beställa nya vagnar bara någon person från Lidingö stad utan att hela tiden lägga in brasklappar säger att man tänker hålla sin del av avtalet. Men hittills har det varit stört omöjligt att få ett sådant uttalande. Sist du var på tv sade du: Nja, man borde nog diskutera om vi ska fortsätta göra det här, för det är inte rimligt.

Stå för er del av avtalet, så ska vi stå för vår! Ni pratar om att ni har renoverat bron för 125 miljoner. Vi har lagt ned mer än dubbelt så mycket bara på banan, och vi är beredda att lägga ned fyra gånger så mycket på vagnar.

Visst är vi beredda att ta vår del av ansvaret. Den som försöker krypa undan och skylla ifrån sig är inte jag. Jag köper gärna vagnar så fort vi vet att vi får fortsätta att köra dem på bron.

Anförande nr 204

Carl-Anders Ifvarsson (fp): Ordförande, fullmäktige! De vagnar som rullar på Lidingöbanan karakteriseras av fyra egenskaper, fyra o-ord: obekväma, otillgängliga, opraktiska och omoderna. Så har de varit i många år. Banan är otillgänglig för handikappade. Den är bullrig, opraktisk och omodern. Landstinget har inte tagit sitt ansvar.

Det ynkeligaste är att höra Anna Kettner här i dag liksom förut skylla på Lidingö stad. Lidingö stad har, och det kan säkert min blåe broder vitsorda, tagit sitt ansvar fullt ut för att underhålla bron. Att nu komma och påstå att detta med att det kom en rapport som visade att bron var i dåligt skick skulle vara anledningen till att Lidingö stad skulle vilja lägga ned driften är rent nonsens! Beslutsfattarna i Lidingö var ju tvungna att ta sitt ansvar. Det krävde Lidingöborna då, och det kräver vi fortfarande.

Lidingö har, det vill jag upprepa, fullgjort alla sina förpliktelser. Landstinget har inte gjort det. Man har inte tagit fram något nytt vagnmaterial trots att vagnarna är i så uselt skick att det knappt finns ord för det. Nu går dessutom Socialdemokraterna på Lidingö ut lokalt och säger att det ska bli nya vagnar. Vid fullmäktiges förra sammanträde tog jag upp detta i en frågedebatt med Anna Kettner och frågade var pengarna för detta fanns. Det visade sig att det finns ju inga pengar till det, för hon har inte tagit några sådana initiativ. Socialdemokraterna på Lidingö pratade i nattmössan.

Jag vet inte om det besked som Anna nu ger i svaret till Staffan Anderberg ska tolkas mer positivt. Anna säger ju nu att det ska komma nya vagnar bara Lidingö uppfyller sina förpliktelser. Lidingö har hittills uppfyllt alla sina förpliktelser och kommer självklart att fortsätta göra det.

Vi ser fram emot de där vagnarna. Jag blir dock lite ängslig när jag ser att det finns en brasklapp även i detta svar från Anna, nämligen en hänvisning till de pågående studierna. SL har ju sett till att den utredningen blir så omfattande att

man kan befara att den inte kommer förrän någon gång på senhösten, som Anna nu säger. Där ska nämligen alla möjliga alternativ utredas.

Man får förstå att Lidingöborna är bekymrade över att det kommer signaler från landstinget som får mig att befara att åtminstone SL-tjänstemännen inte vill något hellre än att lägga ned banan och ersätta den med bussar. Mitt krav måste bli: Nya vagnar nu!

Anförande nr 205

Cecilia Engström (mp): Jag vill tacka Staffan Anderberg för interpellationen och Anna Kettner för svaret. Jag tycker att det var mycket bra. Ifall någon har tvekat på Anna Kettners tydlighet i den här frågan känns det nu genast bättre. Jag vill också passa på att säga att Miljöpartiets linje i den här frågan alltid har varit supertydlig. Vi har alltid varit för nya vagnar på Lidingöbanan, och den ståndpunkten har vi drivit både här i landstinget och på Lidingö. Vi kan nog alla instämma i Carl-Anders o-ord om vagnarna på Lidingöbanan.

Anförande nr 206

Staffan Anderberg (m): När det kom en rapport om att bron var i så dåligt skick var det självklart att man måste ta den på allvar. Det gjorde Lidingö, och man har gjort ytterligare undersökningar. Man kan inte skylla på det nu. Nu är det överståndet. Nu vet vi att bron duger. Mitt enda syfte är att få klarhet om den grundläggande inställningen hos Socialdemokraterna och hur vi kan se framåt.

Jag tycker inte att man kan stå här och pressa fram ett besked om när det ska bli nya vagnar, för det är en stor sak. Det viktiga är vilken grundinställning man har när man arbetar med detta. Tycker man att vagnarna på Lidingöbanan ska få fortsätta att skaka fram under en nådatid som museivagnar, eller tycker man att Lidingöbanan är en viktig del i Stockholms lokaltrafik? Om man tycker det senare så löser sig säkert både underhållet av bron och byte av vagnar i rimlig tid.

Det enda jag vill ha är ett ordentligt besked från socialdemokraterna här i landstinget. Tycker ni som socialdemokraterna i Lidingö att det är viktigt att Lidingöbanan finns kvar?

Anförande nr 207

Landstingsrådet Kettner (s): Ja. Även i denna fråga är socialdemokrater i olika delar av länet faktiskt fullständigt överens. Vi är helt överens om att Lidingöbanan ska vara kvar, och vi är också helt överens om hur ansvarsfördelningen ser ut.

Jag tycker att jag har varit, som Cecilia sade, supertydlig. Jag vill vara supertydlig om att det som krävs är att Moderaterna på Lidingö faktiskt tar tillbaka det man hela tiden lägger in som en brasklapp i sista andetaget – man får det alltid till att det i sista hand på något sätt ändå är SL som ska ta ansvar för bron. Om kommunen, staden, tar ansvar för bron, så ska vi skaffa nya, fina vagnar på samma sätt som vi nu gör med Nockebybanan. De vagnarna är utbytbara med Tvärbanan.

I vår budget står det att det finns ett antal objekt i SL-trafiken där det inte finns pengar för investering i årets budget. Vi har sagt att det saknas underlag för att avgöra om det är skäligt att satsa pengar. Därför finns vagnar till Lidingöbanan

inte med i planeringen. Men vi har också sagt att vi är beredda att ta med dessa objekt i planeringen så snart vi får tillräckligt underlag. I det här fallet är ett tillräckligt underlag ett klart besked om vad Lidingö stads borgerliga majoritet står för.

Även om jag inte tror att olyckan skulle vara framme och att vi byter majoritet i landstinget måste jag säga att inte ens min tro riktigt räcker till för att Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänstern ska vinna nästa val på Lidingö. I så fall skulle ju detta vara utagerat och löst. Bara Lidingö står vid sitt ord så kommer vi att ordna detta.

Jag börjar känna mig lite som den lilla flickan som skrev till Gud: ”Jag höll min del av avtalet. Var är cykeln?”

Anförande nr 208

Landstingsrådet Wallhager (fp): Fru ordförande! Anna säger att hon är glasklar – ”supertydlig” var visst uttrycket – och att hon vill vara riktigt säker på att det ska vara meningsfullt att satsa. Så skjuter hon tillbaka bollen till den borgerliga majoriteten i Lidingö och säger att de måste vara tydliga, ta ansvar och stå för sitt ord. Vad Anna glömmer att tala om är att hon lägger hela sin tydlighet på den utredning som det står om i det skriftliga svaret. Det innebär att hon kan backa igen om tre minuter.

Det står att utvecklingen av den långsiktiga kollektivtrafikförsörjningen på Lidingö, inklusive Lidingöbanan, ska utredas. Det är en tjänstemannastudie som görs av SL och Lidingö stad tillsammans. Studien väntas vara klar under senhösten, och under förutsättning att kommunen och SL då är överens om att Lidingöbanan ska behållas är hon beredd att föreslå fullmäktige beslut om investeringar.

Anna, antingen väntar du på utredningen och håller dörren öppen, och säger att ditt beslut blir avhängigt av vad utredningen visar, eller så håller du fast vid vad du sade i talarstolen nyss, där du var ”supertydlig” och sade att om bara den borgerliga majoriteten i Lidingö står vid sitt ord kommer du att satsa på bättre vagnar och underhåll av Lidingöbanan. Men man kan inte säga båda sakerna, och man kan inte lova något på så dåligt underlag som du har här. Antingen säger du att du ska utreda frågan, eller också lovar du att det ska bli vagnar i dag!

Både du och jag vet att SL tjänar 500 miljoner på att inte driva verksamheten på Lidingöbanan på det sätt man gör i dag. Jag vet inte vad du tänkte lägga de pengarna på. Kanske på södra länshalvan?

Anförande nr 209

Cecilia Engström (mp): Jag hade inte tänkt ta upp detta om Lidingöbron, för jag tyckte inte riktigt att det hörde hemma här. Men eftersom flera talare har tagit upp frågan vill jag också nämna något om mina erfarenheter av diskussionerna.

Det är inte särskilt konstigt att planerna på nya vagnar för Lidingöbanan har dragit ut på tiden när tongångarna på Lidingö om brons status har varit som de har varit. Till exempel har Folkpartiets företrädare på Lidingö sagt att bron är farlig och kan

ramla ned i vattnet när som helst, när utredningen pekade på det, fastän alla partier på Lidingö inte var överens om att så var fallet. Miljöpartiet på Lidingö trodde inte på den utredningen, men det gjorde både Folkpartiet och Moderaterna på Lidingö. Det tycker jag att man ska ta i beaktande här.

Anförande nr 210

Staffan Anderberg (m): Om man gör en seriös utredning och kommer fram till att bron är farlig så måste man ta det på allvar. Man kan inte politiskt bara avfärda det som nonsens. Det gjorde man inte på Lidingö. Sedan har man gjort ytterligare utredningar, och nu är den saken avklarad.

Supertydlighet är inte möjlig. I så fall skulle inte så många ha den här frågeställningen som vi diskuterar nu. Vi är ju inte dumma i huvudet på Lidingö. Det kan jag lova. Det har kommit så många tvetydiga signaler att vi vill ha ett klart besked inför valet om var sossarna står. Villkora det inte med att Lidingö stad ska göra det ena eller det andra. Det pågår ju förhandlingar nu. Frågan gäller vilka de bakomliggande grundförutsättningarna är. Är utgångspunkten i förhandlingarna att man vill få till stånd att Lidingöbanan bör behållas, eller som det står i svaret, ”inklusive att Lidingöbanan kan utvecklas”? Det skulle lika gärna kunna stå ”avvecklas”, för det är ett av alternativen i utredningen.

Jag skulle vilja ha ett klart besked, men jag tycker inte att jag har fått det.

Anförande nr 211

Carl-Anders Ifvarsson (fp): Anna! Man blir inte supertydlig för att man säger att man är supertydlig utan för att man säger saker som uppfattas som tydliga. Precis som Maria Wallhager sade i sin analys är ditt svar fullt av otydligheter och tvetydigheter. Jag tycker inte heller att du har varit särskilt tydlig här i talarstolen.

Den utredning som nu pågår på SL:s initiativ innehåller flera alternativ som innebär en nedläggning av banan. Frågan blir mot den bakgrunden vad SL och SL:s tjänstemän egentligen innerst inne vill. Vi på Lidingö befarar att det trots allt finns en stark önskan att lägga ned banan och att det kommer att bli utredningens förslag. Men om vi ska tolka ditt så kallade supertydliga besked som att du vill något annat så är det bra. Då tackar vi.

Anförande nr 212

Gertrud Brorsson (mp): Jag vill bara förstärka lite här med min syn. Jag sitter här i landstinget och i SL och inte på Lidingö. Jag har tydligt hört att det under flera år har varit tveksamheter från er sida vad gäller bron. Nu har vi kommit så pass långt. För oss i Miljöpartiet är det självklart att vi ska ha Lidingöbanan kvar. Utredningen görs för att titta på om vi ska ha någon annan sträckning för banan. Den typen av utredning måste man kunna göra.

Jag är helt övertygad om att Miljöpartiet kommer att stå fast vid att vi ska rädda Lidingöbanan. Att det har dragit ut på tiden beror på att det har varit så konstiga signaler från Lidingö.

Låt oss nu gå vidare och rädda Lidingöbanan!

§ 107 Interpellation 2006:19 av Birgitta Rydberg (fp) om ökning av olycksfall orsakat av dålig snöröjning i Stockholms stad

Anförande nr 213

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Inger Ros! Jag tackar så mycket för svaret. Jag tycker att det är intressanta uppgifter som du har tagit fram. Jag tror att det är så vi måste jobba – att vi tar fram uppgifter som går att bryta ned på stadsdelsnivå så att vi kan ha en dialog med stadsdelarna om vad som faktiskt är ett gemensamt ansvar.

Nog för att det är ett gemensamt ansvar om våra gamlingar ramlar och bryter armar och ben och hamnar på våra akutmottagningar. Det blir ett gemensamt problem för att hemtjänsten måste rycka ut och leverera tjänster som de gamla tidigare kanske kunde klara utan hjälp.

Detta är den typ av kunskaper som vi får i sjukvården som jag tror kan vara värdefulla också för de tekniska förvaltningarna, för att man ska kunna planera och förebygga. Det är viktigt att vi har ordentliga skaderegistreringar och direkt kan återföra lokalt. Jag ser fram emot att få överblick över hela den här vintersäsongen. Då kan vi se vad vi kan återföra och vad som finns att lära inför nästa år, så att vi inte får riktigt lika många skador nästa vinter på grund av dålig snöröjning.

Vi kan alla vara ense om att det har varit en snörik vinter, men Stockholms stads snöröjning har inte fungerat så bra som den borde. Man plogade inte tillräckligt i början, och därför blev det knöglor som gjorde att både unga och gamla fick svårt att ta sig fram. Det är främst de gamla och bensköra som vi sedan har kunnat möta på våra akutmottagningar.

Ett stort tack, Inger, för ett mycket bra svar. Jag hoppas att vi kan använda den här typen av uppgifter på ett konstruktivt sätt i fortsättningen.

Anförande nr 214

Landstingsrådet R o s (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är glad, Birgitta, att du är glad över svaret. Jag tycker att det här är en viktig fråga, och jag delar din uppfattning. Jag kan garantera att jag har fört en nära dialog med Stadshuset i den här frågan om hur vi med de här uppgifterna ska kunna följa detta både i beredningarna, i hälso- och sjukvårdsutskottet och i Stadshuset. Samverkan är A och O. Det är viktigt att vi gemensamt kan sätta tryck på fastighetsägarna. Det är där en del av problemen ligger.

Anförande nr 215

L a r s J o a k i m L u n d q u i s t (m): Ordförande, fullmäktige! Som ordförande i en av moderatföreningarna på Östermalm har jag forskat lite i frågan vem som har ansvar för vad. Som en ren sakupplysning kan jag nämna att Stockholms stad i mitten av 1930-talet köpte ansvaret för snöröjningen av fastighetsägarna. Fastighetsägarna betalar staden för att få detta gjort. Fastighetsägarna ansvarar dock för snön på taken och för istappar.

Om fastighetsägaren sedan sätter en liten snedstolpe vid en stupränna där det hänger is högst upp behöver inte entreprenören, som oftast är Stockholms stad, flytta på den för att komma åt att skotta. Om det står en enda sådan stolpe på en trottoar så är entreprenören inte skyldig att skotta den. Det är vad som har hänt den här vintern. Fastighetsägarna har inte fått tag i tillräckligt många plåtslagare som kan skotta taken. Därför har man satt ut stolpar på trottoaren, och då skottar inte Stockholms stads entreprenör.

Skyll inte på fastighetsägarna i första hand. Det är Stockholm entreprenad och stadsdelsnämnderna som har skött upphandlingen väldigt dåligt.

Anförande nr 216

Kristina Söderlund (s): Ordförande, fullmäktige! Det är bra att våra lokalpolitiker är kunniga och pålästa. Men, Lars Joakim Lundquist, du har inte riktigt rätt. Taken och istapparna är fastighetsägarnas ansvar. Men stuprören, som fastighetsägarna värmer upp, gör att det blir isbeläggningar på trottoarerna. Det är faktiskt också fastighetsägarnas ansvar.

Jag bor på Södermalm, och jag har roat mig med att gå runt och se hur det ser ut längs trottoarerna. Stuprören finns vid var tionde meter ungefär. Den vinter som vi har haft nu, med en köldsäsong som varade två månader i sträck, har gett en exceptionell isbildning på trottoarerna. Staden är ansvarig för sin del, men fastighetsägarna är också ansvariga för sin. Man måste verkligen jobba inför nästa vinter så att samordningen mellan staden och fastighetsägarna fungerar bättre.

Under den här vintern har man startat ett försöksprojekt på Södermalm för att samordna takskottning och snöröjning, så att man inte kommer och skottar taken precis efter att man har röjt gatan. Det fungerar inte om man gör så. Det finns en hel del samordningsproblem, men det har varit en exceptionell vinter och det är ett gemensamt ansvar.

I Uppsala jobbar man på ett annat sätt, som vi kanske borde ta till oss. Där delar man inte upp ansvaret längs gator och gångbanor. Där är det en och samma som är ansvarig. Det blir bekymmer när man skyller på varandra.

Det finns alltså en hel del förbättringar som kan göras. Denna vinter har varit exceptionell, men man har klarat det ganska hyfsat ändå.

§ 108 Interpellation 2006:20 av Pia Lidwall (kd) om de politiska målens bristande överensstämmelse med verkligheten inom äldrevården

Anförande nr 217

Pia Lidwall (kd): Fru ordförande, och ledamöter! Nu återkommer vi ytterligare en gång till frågan om äldre med sammansatta behov, eller äldre multisjuka som det heter i en del sammanhang. Detta är en fråga som jag ofta debatterar, den är viktig för mig och det är en fråga som ofta är besvärande för den nu sittande majoriteten.

Den här interpellationen handlar om den rapport som våra egna revisorer lämnade för en tid sedan. Man skulle kunna tycka att överskriften är politisk, något som jag har hittat på, men se, den här gången är det inte så. Överskriften är tagen direkt

från det som revisorerna säger, och de säger så här apropå äldre multisjuka: vi konstaterar att det råder bristande överensstämmelse mellan de politiska, formulerade målen och den verklighet som många äldre, anhöriga och personal befinner sig i.

Det här är besvärande – om man tycker att den här frågan är viktig, vill säga. Ibland undrar jag.

Ofta diskuterar vi äldre multisjuka. Det är personer som ofta är inne på sjukhus och som har många diagnoser. De har behov av kommunens service och landstingets vård. De behöver helhetslösningar och det innebär att vi behöver ha fokus på helhetslösningar.

Inger Ros har skrivit ett väldigt fylligt svar, som jag tackar för, där hon beskriver många saker som händer. Det hålls en massa möten och det har öppnats ett antal äldrevårdscentraler. Jag vill tacka för det svaret. Men frågan är: kommer detta de äldre till del i positiv bemärkelse? Den kritik som nu riktas mot äldrevårdsmottagningarna handlar om att man visserligen jobbar tillsammans, men var och en fortsätter att jobba utifrån sina egna stuprör, så att säga, och då vinner inte de äldre något på det. Det vi måste göra är att se till att vi hela tiden har fokus på helhetslösningar utifrån den enskildes personliga behov.

Jag kommer att fortsätta att debattera denna fråga till dess att det blir en förändring. Det är 5 000 personer som vi brukar identifiera som multisjuka i vårt län. Om man delar upp siffran på antalet stadsdelar och kommuner så visar det sig att det inte handlar om så förfärligt många personer i varje stadsdel eller kommun. Det jag vill se är att man identifierar vilka dessa personer är och att man gör helhetslösningar som är unika för varje person, där varken kommun eller landsting kan krypa undan sitt ansvar utan arbetar tillsammans.

Min fråga till dig Inger Ros är denna: Tror du på att alla dessa möten och seminarier som du ska ha framöver verkligen kommer att leda till en bra lösning för dessa 5 000 personer och deras anhöriga?

Anförande nr 218

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Pia! Du säger att du har fått ett fylligt svar, Pia. Ändå ifrågasätter du om jag är engagerad i äldre frågor och tycker att de är viktiga. Detta går inte riktigt ihop för mig. Jag uppfattar inte detta som särskilt besvärande, jag ser det som en utmaning. Att ge äldre en god vård är en uppgift som vi ska klara av. Om jag skulle raljera lite som du gör, så kan jag säga att det kom en rapport om dessa frågor 1999. Du hade mer än tre år på dig när du satt i majoritet att vidta åtgärder. Mycket av det såg jag inte till när jag tog över ansvaret. Jag tycker att en viss ödmjukhet är på sin plats. Det är en svår fråga att uppnå resultat i.

Fokus ska vara på helhetslösningar, säger du. Det är självklart och väldigt viktigt. Det är just därför som vi inte bara kan vidta åtgärder från landstingsperspektiv, utan alla åtgärder måste ske i samarbete med kommunen. Det är väldigt viktigt. En del av de åtgärder som jag har räknat upp och som vi har fattat beslut om under den här mandatperioden när det handlar om äldreprofil, äldrevårdscentraler, samverkansprojekt och äldreteam är ju naturligtvis oerhört viktiga och en uppföljning av samverkansmodellerna leder till bättre vård. Det är åtgärder som

jag uppfattat att vi i mångt och mycket politiskt, åtminstone oss emellan, Pia, varit överens om är viktiga åtgärder.

Jag kan naturligtvis inte stå i talarstolen och garantera att dessa möten kommer att leda till ett korrekt resultat, men jag är lugn och trygg i förvisningen om att jag vidtar åtgärder. Om inte kommuner och landsting möts och talar om de verksamheter som inte fungerar så går vi inte framåt. Sådana samtal ser jag som en åtgärd där man också kan plocka fram goda exempel, och jag utgår ifrån att du rör dig runt om i länet precis som jag gör, och då vet vi att det också finns väldigt många exempel på god äldrevård. Det är ju inte så att alla exempel du ger handlar om att människor inte får god äldrevård. Men den är inte tillräckligt bra och det finns fortfarande saker att göra, och det tänker jag fortsätta att jobba med.

Anförande nr 219

Inga - Britt Backlund (kd): Ordförande, ledamöter! Den vård som äldre och multisjuka – eller snarare multisviktande – får i sina hem underkänns helt av revisorerna i Stockholms läns landsting, enligt den just nämnda rapporten.

Under de sex år som gått sedan den tidigare revisionsrapporten presenterades har det skett allvarliga försämringar. Vården och omsorgen om äldre som nu i mycket högre grad bor kvar i det egna hemmet fungerar dåligt. Trots kunskap om problemen har hittills inte mycket gjorts för att förbättra situationen. De läkemedelsrelaterade problemen är också många, och ingen läkare tar ett samlat ansvar för den äldres medicinering. 10–15 procent av alla inläggningar på akutsjukhusen av den här patientgruppen beror på felaktig läkemedelsanvändning. Biståndshandläggarna som bedömer vårdbehoven står inför omöjliga avvägningar då de äldres behov och önskemål inte kan tillgodoses, och det av ekonomiska skäl.

Minskningen av antalet platser i kommunernas särskilda boenden liksom de allt kortare vårdtiderna inom slutenvården drabbar de äldre grymt, menar jag. Menar man verkligen att behoven i det egna hemmet alltid kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt?

De multisviktande äldre är i Stockholms län minst 5 000 personer och de flesta av dem bor i det egna hemmet. Situationen är oacceptabel och i många fall alarmerande.

Majoriteten i landstinget har under flera år stillatigande konstaterat problemen men underlåtit att ompröva, utveckla och förändra verksamheten för de här patienterna. Ansvariga på alla nivåer i både kommuner och landsting måste äntligen samverka! Generella lösningar på individuella problem fungerar inte. Nu måste någonting hända!

Anförande nr 220

Lars Joakim Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Som före detta ordförande i Norra Stockholms sjukvårdsstyrelse kan jag berätta att vi, när jag tillträdde den 1 jan 1999, upplevde de här problemen. Någonting som jag var ganska stolt över när vi avgick efter förra valet är det vi hade gjort för de äldre.

Vi hade skrivit avtal med geriatriker att sköta de äldre i särskilda boenden inom nästan hela sjukvårdsområdet, vi hade fått två etablerade geriatriker kopplade till den landstingsdrivna husläkarmottagningen på Gärdet, vi hade kopplat hemsjukvården till den personaldrivna Brommageriatriken. Vi hade flera sådana exempel. Det var den verklighet vi hade hösten 2002.

Vad hände när den nya majoriteten tillträdde? Majoriteten började med att säga upp geriatrikerna på Gärdet. Man sade upp flera av avtalen, och nu vet vi inte vad som händer med Brommageriatriken och deras verksamhet för de hemboende i Västerort. I den här frågan har jag inget dåligt samvete.

Inger, det tar tid att bygga upp bra verksamheter, men det går väldigt fort att riva ner. Det ni har gjort är att riva ner, och så försöker ni starta om, och ni springer runt och inviger den ena verksamheten efter den andra. Det var verksamheter som vi hade startat. Låt bli att riva ner när ni sitter i majoritet bara för att ni ska få chans att inviga nya verksamheter två år senare! Det är en dum politik!

Anförande nr 221

Pia Lidwall (kd): Fru ordförande! Inger Ros måste ju ändå tillstå att det är ytterst besvärande för henne att den här rapporten har kommit. Det kom en rapport 1999, den här rapporten säger att läget har försämrats. Det är du som har ansvaret för detta – ingen annan. Nästan hela mandatperioden har gått och det har blivit sämre för våra äldre multisjuka, för dem som har de största behoven, som är mest beroende av att verksamheten fungerar runt dem. För dem har det blivit sämre! Det är du som har ansvaret.

Vi sitter tillsammans med kommunpolitiker i stadsdelarna och tack vare Kristdemokraterna finns frågan på dagordningen på sådant sätt att vi ska identifiera hur många människor det faktiskt handlar om i Hässelby-Vällingby och vi ska identifiera hur många som finns i Rinkeby bland annat. Det sker tack vare oss. Vi skjuter den här frågan framåt, men det är du som har ansvaret, ingen annan!

Anförande nr 222

Boel Carlsson (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Att ingenting har gjorts för att försöka förbättra situationen för de äldre är ett påstående som jag inte vet om jag är beredd att acceptera rakt av, som man säger. Däremot tror jag att situationen kan variera lite i olika delar av länet, men olikheterna kan lika mycket ha att göra med hur den demografiska profilen ser ut i olika kommuner.

Själv kommer jag från en kommun som väldigt tidigt talade om i pressen hur läget inom äldreomsorgen har var, det är Solna vilket kanske flera av er känner till. Solna har under en längre period haft många äldre äldre, till skillnad från en del andra kommuner. Jag tror att så var fallet också med Stockholms innerstad, som Lars Joakim hänvisade till. Självfallet har den här frågan inte i samma grad varit aktuell i kommuner som inte har haft så många äldre multisjuka, men de kommer att hamna i samma läge. Om man studerar demografin i länet kan man se och följa den här utvecklingen.

Faktisk har kommunerna i takt med att det blivit fler äldre äldre ändrat sina regler för vilka som får plats på särskilda boenden. Det är ju trevligt och bra att få bo kvar i sitt eget hem, men det finns ju en gräns. De kommuner som har många äldre äldre har räknat ut nästan på öret var gränsen går. Man avvecklar också de särskilda boendena, inte alltid i samarbete med oss inom landstinget.

Vi har i nordvästra delen i ganska hög grad erfarenhet av detta på lite olika sätt. Vi har gjort en hel del saker. Till exempel har vi startat äldrevårdscentralen i Solna som i första hand är inriktad på de äldre multisviktande och multisjuka för att klara deras behov. Vi har äldreteam och vi har gjort det som Lars Joakim talade om. Vi har tagit in geriatriker på de särskilt boendena, eftersom det visar sig vara bättre än att ha dem hos husläkarna. Vi har byggt ut hemsjukvården när man har avvecklat särskilda boenden, för då har trycket på vårdcentralerna ökat. Vi har alltså vidtagit en mängd åtgärder eftersom den demografiska situationen är sådan som den är. Jag tycker inte att man kan generalisera och säga att vi inte har gjort någonting, för det har vi. Vi har utvecklat verksamheter, och det pågår nu i Järfälla ett gott samarbete med kommunen på initiativ av geriatriken.

Jag tycker att det är bättre om vi sätter oss ned och tar problematiken på allvar. För den kommer att ligga på bordet oavsett vilken majoritet som sitter vid makten. Det är något som vi behöver enas om mellan kommuner och landsting, och vi har bjudit in till tre bra dagar här i vår för att diskutera just den här frågan. Det gäller att hitta samverkan helt enkelt.

Men det handlar inte bara om vård, vilket primärt är landstingets uppgift. Det handlar också om omsorg, vi får inte glömma bort det. Det handlar om både vård och omsorg om de äldre för att de ska känna sig trygga.

§ 109 Interpellation 2006:21 av Birgitta Rydberg (fp) om fler distriktssköterskeledda mottagningar i Stockholms län

Anförande nr 223

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Jag tackar för svaret, men jag blir faktiskt lite förvånad för det stämmer inte riktigt med den bild som Vårdförbundets Stockholmsavdelning har. Både vi i Folkpartiet och Vårdförbundet känner stor glädje över att vi i alla partier var eniga i synen på önskan att fortsätta att utveckla distriktssköterskornas arbetsuppgifter med särskilda specialistmottagningsverksamheter. Distriktssköterskor i Sverige har ju en otroligt hög kompetens, något som är unikt i europeiskt och andra internationella perspektiv. De är mycket välutbildade. Jag vill ändå säga att vi skulle kunna utnyttja dem ännu effektivare, framför allt när det handlar om uppföljning av speciella patientgrupper. Det skulle säkert leda till bättre följsamhet i ordinationer och bättre vårdkvalitet.

Häromveckan var jag ute på Tappströms hälsocentral och då frågade jag dem: hur går det med allergimottagningen? Jag vet ju att det är en barnrik kommun med många allergiska barn, och jag vet att de har haft en allergisjuksköterska, en distriktssjuksköterska som var specialistutbildad och hade vissa tider i veckan för detta ändamål. Tillfredsställelsen har varit stor bland barnfamiljer över att det funnits en kompetent sköterska som har kunnat se till att barnen lärt sig god inhalationsteknik. När jag ställde frågan så fick jag svaret att den mottagningen

var nedlagd eftersom de inte fick några pengar till distriktssköterskan, de pengarna drogs in i och med det senaste avtalet.

Jag frågade: har ni några andra verksamheter med särskild livsstilsrelaterad stödverksamhet från distriktssköterskorna? Nej, det har man inte för det har man inte fått i avtal. Jag vet att det finns ett starkt motstånd inom läkarprofessionen mot distriktssköterskeledda verksamheter. Vi ska ha klart för oss att det motståndet är ett hinder för den utveckling som vi alla för ett år sedan sade att vi vill åstadkomma. Det är därför det går trögt att skapa dessa specialiserade mottagningar inom ramen för husläkarmottagningarna, fast det är där de måste höra hemma så att delegationen är tydlig.

Vi kan se att distriktssköterskebesöken har ökat ganska kraftigt i antal i och med det nya ersättningssystemet, men jag betvivlar att vi fullt ut använder oss av distriktssköterskornas kompetens och möjligheter att driva verksamhet i specialistmottagningar för vissa patientgrupper. Jag skulle väldigt gärna se att vi fick bättre uppföljning av var vi befinner oss nu. Inger och jag har tydligen lite olika bilder. Jag tror att vi skulle behöva bättre uppföljning och se vilken potential som ytterligare finns att sikta in oss på. Är du med på det, Inger?

Anförande nr 224

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige och Birgitta! Ja, det är ganska enkelt att svara ja. Jag tycker också att detta är viktigt. Vi har bifallit en motion här i fullmäktige, vi är överens om att vi ska gå den här vägen för att uppmuntra utvecklingen distriktssköterskeledda mottagningar. Jag delar också uppfattningen att det finns ett motstånd inom läkarkåren mot detta. Jag delar också uppfattning att vi säkerligen inte optimalt utnyttjar distriktssköterskorna ännu. Det tror inte jag heller.

Jag är glad över att vi kunde vara överens om ersättningssystemet; det visar faktiskt att vi tycker att det är viktigt att vården har lite mer än ett läkarfokus, att vi anser att också distriktssköterskor och andra personalgrupper som jobbar i vården är viktiga.

Jag har en hel lista här, Birgitta, men jag kanske inte ska använda denna sena timme till att i fullmäktige läsa upp den. Självfallet kan jag ordna en redovisning så att du ser de ställen där utvecklingen faktiskt har gått framåt, även om detta ännu inte är tillräckligt enligt ditt sätt att se saken. Alla de verksamheter som nu nämner i din motion – astma, allergi, hjärt- och diabetesmottagningar – finns ett antal distriktssköterskeledda mottagningar för.

I Södertälje finns en självständig enhet som jobbar med hälsofrågor, i Gustavsberg finns självständiga mottagningar som jobbar med diabetes, hjärtsvikt, allergi, astma och rökavvänjning. Stockholm och Ringens vårdcentral har självständiga mottagningar. Botkyrka–Huddinge har det, och det finns på ytterligare ett antal ställen. Visst har det skett en positiv utveckling sedan vi biföll den motionen, det vill jag hävda.

Anförande nr 225

Landstingsrådet Rydberg (fp): Det var intressant att höra att det finns en lista, för den nämns inte i interpellationssvaret. Jag tycker att det skulle vara viktigt att göra en analys för hela länet. Vi har 178 vårdcentraler. Hur är det på de olika enheterna, vilka olika specialistkompetenser finns? Det är också så att vissa mindre mottagningar skulle kunna låta patienter välja en särskild distrikts-sköterska som har specialistkompetens även om det är den ansvariga husläkaren som ger delegation.

Vi behöver se vad som hänt över tid, analysera var det finns så kallade svarta hål där vi inte har åstadkommit resultat och varför vi inte löst problemen. Hurdana är behoven för patienterna och olika geografiska områden? Via avtal med de olika mottagningarna ska vi försöka se till att dagens hål fylls med innehåll.

Vårdförbundet upplever att det inte hänt särskilt mycket, det fick jag veta vid ett möte med deras företrädare för inte så länge sedan. Om det har hänt väldigt mycket tror jag att de är intresserade av att få veta det för de har inte fått in sådana rapporter. Självklart är jag också intresserad. Det viktiga är att se hurdant läget är för närvarande. Hurdan är potentialen? Hur kommer vi dit vi vill? Vi behöver en strategi för att få med det här i avtalen.

§ 110 Interpellation 2006:22 av Gunilla Helmerson (m) om återtagande av BVC/MVC-centraler i landstingsdrift

Anförande nr 226

Gunilla Helmerson (m): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tackar för svaret på mina frågor om landstingsövertagande av privata mödravårdscentraler och barnavårdscentraler. Vänsterpartiet har själv konstaterat att den sämsta löneutvecklingen har de kvinnor som arbetar i offentlig sektor. Ni skriver: Det är också där långtidssjukskrivningarna ökar mest. De allvarligt försämrade löne- och arbetsvillkoren riskerar att leda till att vård- och omsorgssektorn utvecklas till att en andra klassens arbetsmarknad med stora rekryteringsproblem och framtida skadeverkningar på hela det svenska välfärdssystemet.

De som arbetat inom landstingsdriven vård och som fått möjlighet att knoppa av sin verksamhet är ofta dessa mödravårds- och barnavårdscentraler. De driver den i egen regi och vittnar om att det bästa med offentlig vård är att den givit tillfälle och mod att pröva att starta eget. Och de säger att det bästa med den privata vården är möjligheterna att påverka och ta ansvar. De vittnar också om att den mest påtagliga skillnaden mellan landstingsdriven och privatdriven verksamhet är den tidigare rollfördelning som avtalen och uppdragen som finns med Beställare vård ger och som leder till större fokus på arbetet.

De säger att det är lättare att fatta övergripande beslut som behövs för utveckling och kontinuitet i arbetet, att de har stor ekonomisk kontroll, att pengarna stannar i verksamheten och att kostnadsmedvetenheten ökat vilket gör att mycket arbete sköts av personalen själv. Vi har många duktiga yrkesutövare i vården som driver sin verksamhet med mycket gott resultat, som har nöjda patienter i den verksamhet som bedrivs i egen regi. De är efterfrågade och omtyckta av patienterna, har ofta liten eller obefintlig personalomsättning, hög servicegrad och professionellt och omtänksamt bemötande.

Desto mer förvånad bli jag därför över svaret med dina försäkringar. Det är svårt att förstå att det inte är aktuellt med något övertagande av de privata verksamheterna inom MVC- och BVC-områdena. Jag skulle vilja ställa en fråga till dig: Hur länge gäller ditt svar?

Anförande nr 227

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det här är en ganska spännande motion som bygger på att man läser Vänsterpartiets valplattform. Det är spännande att Moderaterna gör det. De skrivningar vi hade i den valplattformen handlade naturligtvis inte om MVC och BVC. Det handlar om stora infrastruktursystem som avregleringen av elmarknaden, järnvägen och så vidare som vi i Vänsterpartiet anser ska återtas i offentlig regi.

Gunilla Helmerson har kopplat detta till vår syn på privatdrivna BVC och MVC. Vi har inga synpunkter på det, vi tycker att de gör ett alldeles utmärkt jobb. Någon sådan diskussion har över huvud taget inte förts. Något åtagande av privatdrivna barnvårdscentraler och mödravårdscentraler finns inte i den värld som jag befinner mig i, och förmodligen inte heller i den värld som du, Gunilla Helmerson, befinner dig i. Vi talar om helt andra strukturer som vi tycker bör ägas och drivas gemensamt genom demokratiska beslut. Det handlar alltså inte om den här typen av verksamhet.

Anförande nr 228

Gunilla Helmerson (m): Tack för det svaret! Självklart är det viktigt att dessa duktiga privata entreprenörer får fortsätta sin verksamhet. Fler får gärna knoppa av och driva sin verksamhet i privat regi. Det blir skönt att kunna lämna beskedet till de privatdrivna verksamheterna att de lugnt kan arbeta vidare och inte kommer att hindras att fortsätta verksamheten.

Det är lite märkligt att det faktiskt står i ert alldeles färska partidokument att verksamheter såsom vård och omsorg ska ägas gemensamt och att ni vill att samhället återtar och återreglerar det som ska ägas och drivas gemensamt.

Det är intressant att höra det du säger och jag undrar vad det är som gäller, er valplattform eller det som du säger här.

Jag hoppas att vi kan lita på dig, för åtminstone de som driver verksamheten skulle vara väldigt glada om de kunde vara säkra på, alldeles oavsett vilken majoritet vi får efter valet, att de kan fortsätta sitt arbete – naturligtvis under förutsättning att de uppfyller alla krav i avtal och överenskommelser med landstinget.

1:e vice ordföranden: Innan jag släpper in Birgitta Sevefjord vill jag notera: Man ställer en interpellation till ett landstingsråd just i egenskapen att vara landstingsråd, inte till en partiföreträdare. Det gäller att balansera detta.

Anförande nr 229

Landstingsrådet Sevefjord (v): Jag tycker nog att jag var mycket tydlig i mitt första inlägg genom att säga att vi inte har några avsikter att ta tillbaka de privatdrivna BVC och MVC som driver en alldeles utmärkt verksamhet. Så länge de gör det finns det naturligtvis ingen anledning att förändra situationen. Men då finns det inte heller någon anledning, anser vi, att förändra situationen bland alla de landstingsdrivna MVC och BVC som också bedriver en alldeles utmärkt verksamhet.

Låt oss ha båda så länge de sköter sina uppdrag på ett utmärkt sätt, vilket de gör. Jag har inte hört något annat, och jag tror inte att vi någon gång under mandatperioden har ställt krav från den här talarstolen eller från vänsterpartister i landstingsfullmäktige om att vi ska ta tillbaka BVC och MVC som drivs av privata entreprenörer till landstingsdrift. Vi är angelägna om att det ska fungera bra, och det gör det – de är jätteduktiga. Det är också de som jobbar i landstingsdrivna MVC och BVC, så låt även dem vara kvar!

Anförande nr 230

Gunilla Helmerson (m): Fru ordförande! Jag kan förstå synpunkterna från ordföranden. Men eftersom Birgitta Sevefjord är Vänsterpartiets landstingsråd och främsta företrädare är det inte helt ointressant vilka synpunkter hon har i de här frågorna.

Låt mig avslutningsvis säga: Jag hoppas verkligen att vi gemensamt kan se till att de privata verksamheterna på ett bra sätt kan fogas in i de vårdkedjor som vi arbetar med att få fram när det gäller mödravården, barnhälsovården och också eftervården i hela förlossningskedjan. Där finns det en oro för att många av de små kommer att ha svårt att skriva avtal med alla sjukhusens förlossningsavdelningar. Men det är en annan fråga, så den kan vi ta vid ett annat tillfälle.

Tack för svaret!

Anförande nr 231

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det är väl en självklarhet att också de privatdrivna MVC och BVC ska in i den vårdkedja som vi arbetar med i Stockholms läns landsting. Som jag sade: Det finns ingen anledning att misstänka, tro eller oroa sig för att vi ska ta tillbaka dem i landstingsdrift så länge som de gör sitt jobb väl, vilket de gör. De är ett löfte från mig.

Det hade varit trevligt om det också hade kommit ett löfte från dig om att låta landstingsdrivna MVC och BVC, som också gör ett utmärkt jobb, få vara kvar i landstingsdrift.

§ 113 Interpellation 2006:25 av Marianne Watz (m) om landstingets beredskap inför en eventuell fågelinfluensaepidemi

Anförande nr 232

M a r i a n n e W a t z (m): Ordförande, ledamöter! Jag ber att få tacka Inger Ros för svaret. I svaret hänvisas till en epidemiberedskapsplan, till en handlingsplan för omhändertagande av patienter med misstänkt influensa och till en arbetsgrupp av chefläkare. Inger Ros summerar med att säga att vår beredskap är god.

Jag finner det glädjande och lugnande att vi har en beredskap som verkar vara väl genomtänkt och på hög nivå. Dock är det två vitala frågor som jag skulle vilja ha belysta: vår beredskap i fråga om personalresurser och vår beredskap i fråga om läkemedel.

Vid en epidemi måste stora personalinsatser läggas på att lämna sjukvårdsupplösning och på att ta patientkontakt per telefon för att minska besöken i akutsjukvården och minska smittspridningen. Vad har vi för beredskap för att klara detta?

Att spåra personer som har haft nära kontakt med influensafall är särskilt viktigt i initialskedet och just i Stockholm. Även till detta behövs stora personalinsatser. Ett stort antal vårdavdelningar skulle behöva öppna vid sjukhusen under ett akut skede. Hur skulle dessa bemannas?

Sammantaget: Hur klarar vi personalinsatser i en akut sjukvårdssituation, när ordinarie sjukvård ska bedrivas samtidigt hela tiden? Och hur klarar vi läkemedelsförsörjningen? Vid en epidemi skulle ju massdistribution av läkemedel bli nödvändig till dem som har insjuknat men också profylaktiskt till olika grupper. Hur är vår beredskap beträffande detta?

Hur är alltså vår beredskap i fråga om personalinsatser och läkemedel?

Anförande nr 233

L a n d s t i n g s r å d e t R o s (s): Ordförande, fullmäktige, Marianne! Jag känner mig väldigt trygg i den beredskap som Stockholms läns landsting har när det gäller epidemier över huvud taget – inte bara i fråga om fågelinfluensa utan över huvud taget. Det pågår ett intensivt arbete där vi har hög beredskap.

När det gäller just fågelinfluensan fick vi dessutom genomgripande, intressant och viktig information på hälso- och sjukvårdsutskottets sammanträde i november. Jag tror att alla som fanns med då kände sig väldigt nöjda med den information och beredskap som finns.

Personalinsatser handlar om en beredskap som måste finnas inte bara för fågelinfluensa utan också för andra epidemier. Varje sjukhus har lokala beredskapsplaner som direkt aktiveras om något skulle inträffa. Vi kan klara upp till 25 vårdavdelningar om det skulle bli en riktigt stor epidemi.

När det gäller läkemedel för just fågelinfluensan är det Socialstyrelsen som ansvarar för de centrala beredskapslagren. Kontakt kommer därför att tas direkt med Socialstyrelsen.

I övrigt tycker jag att du har fått svar. Men eftersom den här frågan engagerar dig mycket och du inte har haft möjlighet att få information i HSU har jag, om du är intresserad, tagit med mig både epidemiberedningsplanen och handlingsplanen för omhändertagande i fråga om fågelinfluensan.

Anförande nr 234

Gunilla Helmersson (m): Jag skulle vilja ställa en fråga till Inger. Det är om vi kan vara säkra på eller räkna med att få en rapport i HSU när de första fallen av fågelinfluensan debuterar i Sverige. Det är ju inte fråga om *om* utan om *när*. Då talar jag inte om någon stor epidemi utan de första enskilda fallen.

Sedan har jag en annan liten fundering. Häromdagen fick jag reda på att de specialmunskydd som används på infektionsklinikerna och egentligen är för engångsanvändning – det vill säga varje gång man går in till patienten ska man ha ett nytt – har tagit slut på sjukhusen. De instruktioner om restriktivitet som nu har utfärdats när det gäller konsumtion av munskydd beror på att man måste spara på dem. Man är alltså inne och använder ett reservlager. Det går inte att köpa tillräckligt många munskydd för närvarande, vilket beror på att tillverkaren inte kan tillverka tillräckligt snabbt. Munskydden tillverkas inte i Sverige.

Det känns lite oroande. Visserligen är detta en liten sak, men den är nog så viktig, om det handlar om infektioner. Det är faktiskt den situation som råder just nu, alldeles oavsett fågelinfluensan eller något annat.

Anförande nr 235

Marianne Watz (m): Det är klart att detta engagerar mig, men det är inte bara när det gäller en eventuell fågelinfluensa, där larmet har kommit och gått, utan det gäller stora, akuta epidemier som faktiskt kan inträffa, även om vi inte vill tro det.

Jag tackar så mycket för handlingarna, även om jag har dem sedan tidigare och har läst dem.

Det är viktigt att man har planer för hur man ska göra. Det finns verkligen god planering, som jag sade. Men det tar tid att få fram personal, och det tar också tid att utbilda. Då måste det finnas en plan för hur man ska göra det. Bra planer är naturligtvis bra. Men bra planer ska också utföras. Det är personal som ska förverkliga innehållet.

Det var det som var något av mina funderingar: de planer som finns, allt det som ska göras, vem som ska göra det och hur man hinner utbilda dessa personer när något verkligen uppstår.

Anförande nr 236

Landstingsrådet Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Först till Gunilla: Vi diskuterar fågelinfluensan – jag utgår från det, eftersom det är vad interpellationen handlar om. Om du avser enskilda fall som rör människor kommer det självfallet att lämnas information om något sådant skulle inträffa.

Alla instanser, smittskyddsläkare och andra som kan de här frågorna, är eniga om – så sent som i går kväll såg jag ett inslag på tv om när man tog prover på

flyttfåglar som kommer till Sverige – att oron är väldigt liten för att människor ska drabbas av detta. Det är därför att beredskapen är så bra och man har hanterat fåglarna på ett så bra sätt som oron för att detta ska drabba människor är väldigt liten.

Men skulle detta hända kommer självfallet alla att få information. Precis som du utgår jag från att jag snabbt får information från smittskyddsläkaren och från vården, om det skulle inträffa. Jag tänker inte hålla den informationen hemlig, om detta skulle inträffa.

När det gäller personal: Personalen får en kontinuerlig utbildning när det handlar om beredskap och beredskapsplaner. Det sker kontinuerligt ute i vården. De lokala beredskapsplanerna görs på varje lokalt sjukhus – jag kan dem inte i detalj.

Det finns hela tiden en beredskap. Det behöver inte handla om fågelinfluensan, utan det kan handla om många olika epidemier. Nu i vinter har vi gått igenom vinterkräksjuka. Då krävs en viss typ av åtgärder för att inte smitta övriga på sjukhuset. Vår personal har god beredskap för att klara sådana epidemier.

§ 114 Interpellation 2006:26 av Cecilia Carpelan (fp) om vaccinering av barn med ökad risk för allvarlig pneumokockinfektion

Anförande nr 237

Cecilia Carpelan (fp): Fru ordförande, landstingsfullmäktige, Birgitta Sevefjord! Tack för svaret på min interpellation! Den fråga som jag tar upp är av väldigt allvarlig art. Invasiv pneumokocksjukdom, som exempelvis är hjärnhinneinflammation eller blodförgiftning, är särskilt farligt för barn under två år. Av dem som får hjärnhinneinflammation avlider runt 20 procent. Det är betydligt högre dödlighet än vad som drabbar barn som får infektion av hemofilus influenza typ B, som orsakas av en bakterie som barnen får vaccin mot inom ramen för det allmänna vaccinationsprogrammet.

Nu finns det ett vaccin som har visat sig fungera mycket bra för de riktigt små barnen. I USA har dessa vaccinationer visat sig minska infektioner orsakade av penicillinresistenta pneumokocker med över 80 procent. I flera europeiska länder är man på väg att införa vaccinationer av alla barn, med början under år 2006.

Expertgruppen hos Smittskyddsinstitutet har tills vidare sagt nej till allmän vaccination, framför allt med hänvisning till kostnaderna, som uppges uppgå till mellan 100 och 150 miljoner kronor för hela landet. Men då har man inte på plussidan räknat in vad barn, föräldrar och samhälle skulle tjäna på att slippa lidande och kostnader för livslånga vårdinsatser och handikappomsorg.

Jag tror att vad Socialstyrelsens arbetsgrupp nu skulle behöva höra är att vi som är sjukvårdspolitiker anser att detta är en otroligt viktig fråga och att vi förväntar oss att Socialstyrelsen snabbt och effektivt ska jobba fram nya rekommendationer som innebär allmän vaccination mot pneumokocker. Kostnaden, som borde uppgå till ungefär 30 miljoner kronor för Stockholms läns landsting, kan och får inte vara ett hinder.

Jag efterlyser alltså även här större politisk aktivitet från dig som just nu har makten att förändra.

Anförande nr 238

Landstingsrådet *Seveford* (v): Jag kan hålla med om att kostnaden inte ska vara ett hinder. Men det pågår ett arbete, och landstinget har en smittskyddsläkare som följer detta arbete. Vi får se om Socialstyrelsen kommer med rekommendationer om att man ska ha riktad eller allmän vaccination. Jag tycker att det är rimligt att vi avvaktar den utredningen från Socialstyrelsen.

Huruvida jag ska utöva påtryckningar eller lyfta fram för Socialstyrelsen att vi vill att detta ska påskyndas måste jag i så fall förankra hos dem som ansvaret för de här frågorna i landstinget, det vill säga smittskyddsläkare och andra, och höra om man tycker att det är rimligt.

Folkpartiet har faktiskt också en representant i Socialstyrelsens styrelse, nämligen Birgitta Rydberg. Jag vet inte hur hon ställer sig till den här frågan. Men jag ska börja med att rikta frågan till henne och höra hur hon ser på det hela. Det kan väl vara en enkel och lämplig handling som gör att jag inte bara sitter passivt och väntar.

Det är möjligt att vi bör gå vidare och lyfta frågan på annat sätt. Men som det är i dag tycker jag att det är rimligt att smittskyddsläkaren har ansvaret, följer utvecklingen och ser vad Socialstyrelsen kommer fram till. Kommer Socialstyrelsen fram till att det ska vara en allmän vaccination är det självklart att vi också ska genomföra den allmänna vaccinationen.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Ordföranden Andersson (s) 3:1
Tallberg Christina (s) 3:2, 7, 12
Dingertz Elisabeth 3:3
Thorsson Gunilla (fp) 3:4, 179
Landstingsrådet Nyman (kd) 3:5, 18, 26, 38, 40, 71, 73, 96, 98, 100, 139, 144, 147, 155
Lundquist Lars Joakim (m) 3:6, 8, 46, 74, 215, 220
Landstingsrådet Ros (s) 3:9, 33, 85, 87, 89, 91, 93, 95, 103, 105, 107, 133, 135, 137, 143, 186, 214, 218, 224, 233, 236
Cederfelt Margareta (m) 3:10, 13
Pekurinen Såde (s) 3:11
Landstingsrådet Larsson (s) 3:14, 20, 22, 25, 27, 31, 64, 69, 81, 83, 138, 142, 146, 148, 162, 169, 171
Landstingsrådet Heister (m) 3:15, 21, 23, 48, 50, 170, 172
Landstingsrådet Rydberg (fp) 3:16, 24, 30, 45, 213, 223, 225
Landstingsrådet Sevefjord (v) 3:17, 28, 32, 57, 59, 97, 99, 101, 109, 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 125, 227, 229, 231, 238
Landstingsrådet Wigg (mp) 3:19, 29, 66, 149, 151, 154, 160
Landstingsrådet Wennerholm (m) 3:34, 67, 70, 84, 86, 88, 141, 145
Landstingsrådet Wallhager (fp) 3:35, 53, 56, 62, 165, 178, 182, 190, 196, 208
Stjernström Michael (kd) 3:36, 166
Landstingsrådet Dahlberg (s) 3:37, 39, 41, 181
Lidwall Pia (kd) 3:42, 58, 60, 183, 187, 217, 221
Landstingsrådet Kettner (s) 3:43, 127, 129, 131, 189, 194, 199, 203, 207
Ifvarsson Carl-Anders (fp) 3:44, 204, 211
Almqvist Måns (v) 3:47, 49, 51, 68, 173
Ryadal Urban (s) 3:52, 54, 192, 195
Broberg Charlotte (m) 3:55
Askensten Åke (mp) 3:61, 72, 168, 177
Sundström Jan Olov (m) 3:63, 65
Revisor Strömberg Kenneth (s) 3:75
Revisor Jönsson Georg (m) 3:76
Linder Anders (s) 3:77, 79
Revisor Boström Karl-Axel (m) 3:78
Revisor Uebel Ulf (fp) 3:80
Cebrian Juan Carlos (s) 3:82
Bromme Rolf (fp) 3:90, 92, 94
von Uexküll Boris (m) 3:102, 104, 106
Carpelan Cecilia (fp) 3:108, 110, 112, 150, 159, 237
Lunnergård Sonia (kd) 3:114, 116, 118
Hagelbeck Anita (fp) 3:120, 122, 124
Holmström Åke (kd) 3:126, 128, 130
Ljungberg Schött Marie (m) 3:132, 134, 136
Liliemark Jan (fp) 3:140
Rosdahl Torbjörn (m) 3:152, 157
Henricson Birgitta (v) 3:153, 158
Söderlund Kristina (s) 3:156, 216
Kronberg Fredrik (m) 3:161
Håkansson Carin (fp) 3:163
Ramström Marianne (v) 3:164

Strömdahl Jan (v) 3:167
Kalderén Lennart (m) 3:174, 188, 193, 197
Lindquist Olov (fp) 3:175, 185, 198, 201
Brorsson Gertrud (mp) 3:176, 212
Åstrand Lars (m) 3:180
Rundberg Brit (v) 3:184
Salminen Lars-Erik (m) 3:191
Matthiesen Ann-Sofie (mp) 3:200
Anderberg Staffan (m) 3:202, 206, 210
Engström Cecilia (mp) 3:205, 209
Backlund Inga-Britt (kd) 3:219
Carlsson Boel (s) 3:222
Helmerson Gunilla (m) 3:226, 228, 230, 234
Watz Marianne (m) 3:232, 235